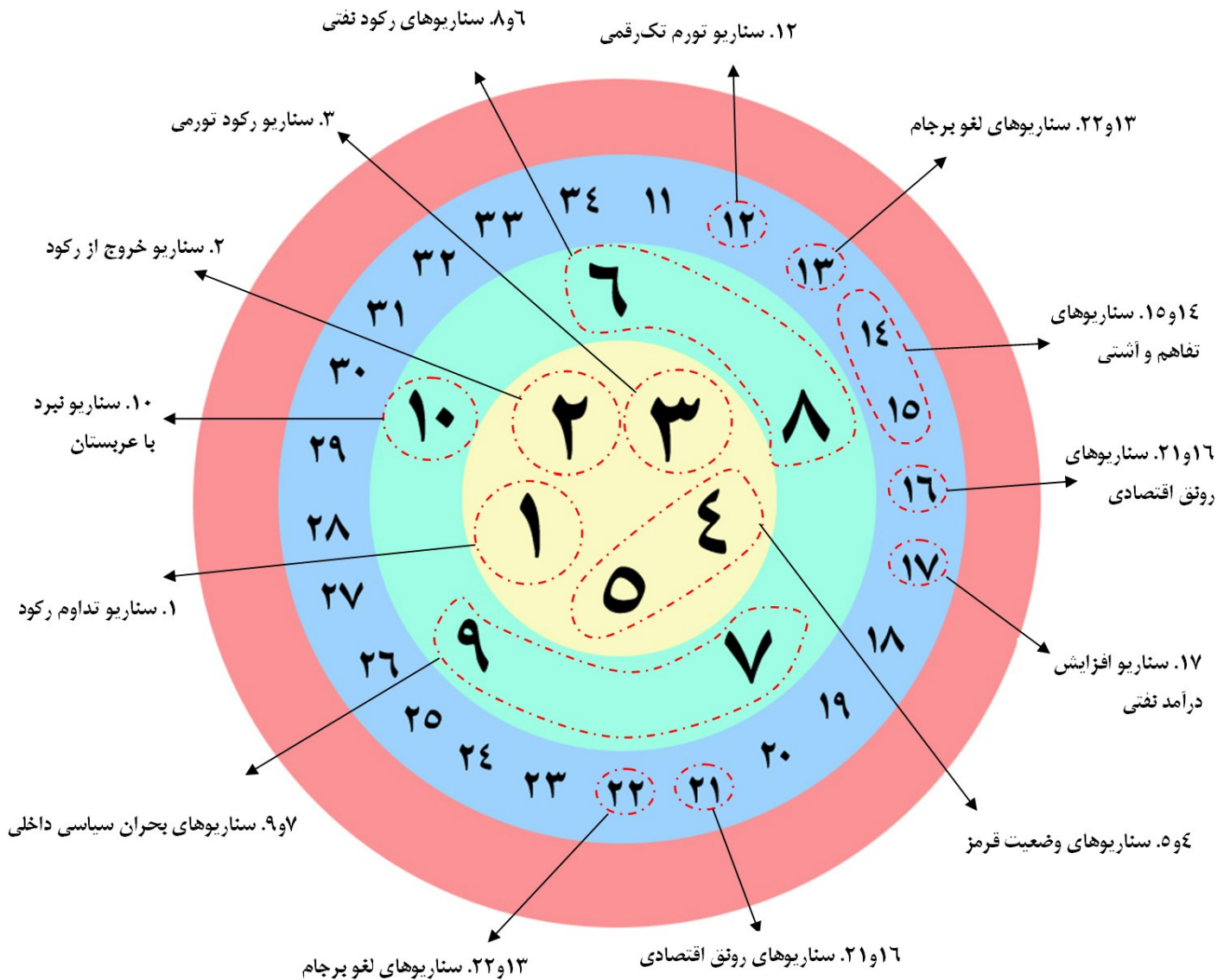

آینده‌پژوهی ایران ۱۳۹۵

آینده پژوهی ایران ۱۳۹۵

انتشار دیجیتالی: نیمه اول اردیبهشت ۱۳۹۵

فهرست مطالب

۳ پیشگفتار

بخش اول

۴ روش شناسی

بخش دوم

۱۵ حوزه‌های موضوعی ۱۰ گانه

بخش سوم

۷۷ تحلیل ریخت شناختی

بخش چهارم

۸۵ تحلیل بالانس اثرات متقابل

بخش پنجم

۹۰ سناریوهای ایران ۱۳۹۵

بخش ششم

۱۳۱ جمع بندی و نتیجه گیری

پیوست

۱۴۰ لیست کامل متغیرها

۱۴۸ توزیع سناریوها

پیشگفتار

«آینده‌پژوهی ایران ۱۳۹۵» سومین پروژه آینده‌پژوهی سالانه‌ای است که «آینده‌بان» در ابتدای هر سال منتشر می‌کند. این پروژه سالانه در مسیر تحقق هدف کلان آینده‌بان است که قصد دارد نگاه خردمندانه به آینده را وارد فضای عمومی کشور کند و در مسیر تحقق شعار «آینده بهتر برای همه» قدم بردارد.

آینده‌بان، مجموعه‌ای مبتنی بر فعالیت‌های پژوهشی تخصصی در حوزه آینده‌پژوهی است. اما رویکرد آینده‌بان تنها معطوف به پژوهش علمی آینده نیست، بلکه قصد دارد تا با ایجاد پیوندی بین پژوهش‌های علمی از یک سو و امروز و فردای جامعه ایران از سوی دیگر، مباحث تخصصی آینده‌پژوهی را به صورت کاربردی وارد حوزه عمومی کند.

آنچه در این مجموعه ارائه می‌شود، نتیجه یک پژوهش مبتنی بر روش‌های علمی آینده‌پژوهی است. اما برای ارائه نتایج از قالبی فراتر از یک گزارش پژوهشی-علمی استفاده شده و تلاش شده تا با نزدیک شدن به زبانی ساده و بهره‌گیری از جداول و عناصر گرافیکی، محصولی مناسب برای طیف گسترده‌ای از مخاطبان فراهم شود. در نتیجه مخاطبان فقط پژوهشگران و دانشگاهیان حوزه‌های مختلف دانش نیستند، بلکه تمام ایرانیانی که دغدغه آینده این سرزمین را دارند مخاطب این گزارش محسوب می‌شود. هرچند در گزارش امسال با فرض ایجاد آشنایی اولیه با برخی مفاهیم آینده‌پژوهی برای مخاطبان آینده‌بان از معرفی و تکرار برخی مفاهیم اجتناب کردیم و گزارش دارای جنبه‌های تخصصی بیشتری نسبت به دو سال گذشته است.

همچون گزارش دو سال گذشته، انتشار سومین گزارش سالانه از سوی مجموعه آینده‌بان حتماً با کاستی‌هایی همراه است که پیشنهادها و حمایت‌های شما به برطرف کردن آن‌ها در آینده کمک خواهد کرد. با ما در تماس باشید:

Email: info@ayandeban.ir

Facebook: <http://facebook.com/ayandeban>

Twitter: <http://twitter.com/ayandeban>

Google Plus: <https://google.com/+ayandebanir>

Instagram: <https://instagram.com/ayandeban>

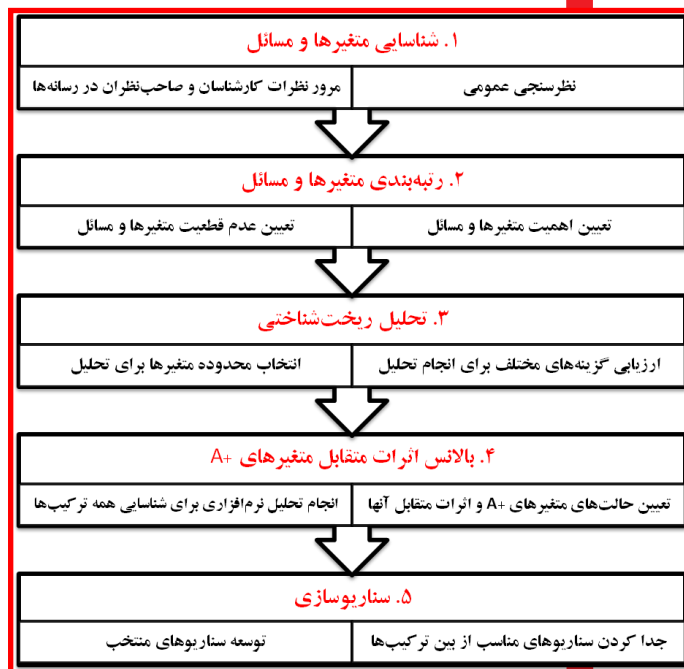
Telegram: <https://telegram.me/ayandeban>

اگر شما نسخه چاپی این گزارش را مطالعه می‌کنید، می‌توانید با رجوع به نسخه پی.دی.اف از طریق لینک زیر، به فایل کامل گزارش دسترسی داشته باشید که شامل تصاویر با کیفیت‌تر و همچنین مجموعه هایپرلینک‌هاست.

برای دانلود نسخه پی.دی.اف به نشانی www.ayandeban.ir مراجعه کنید.

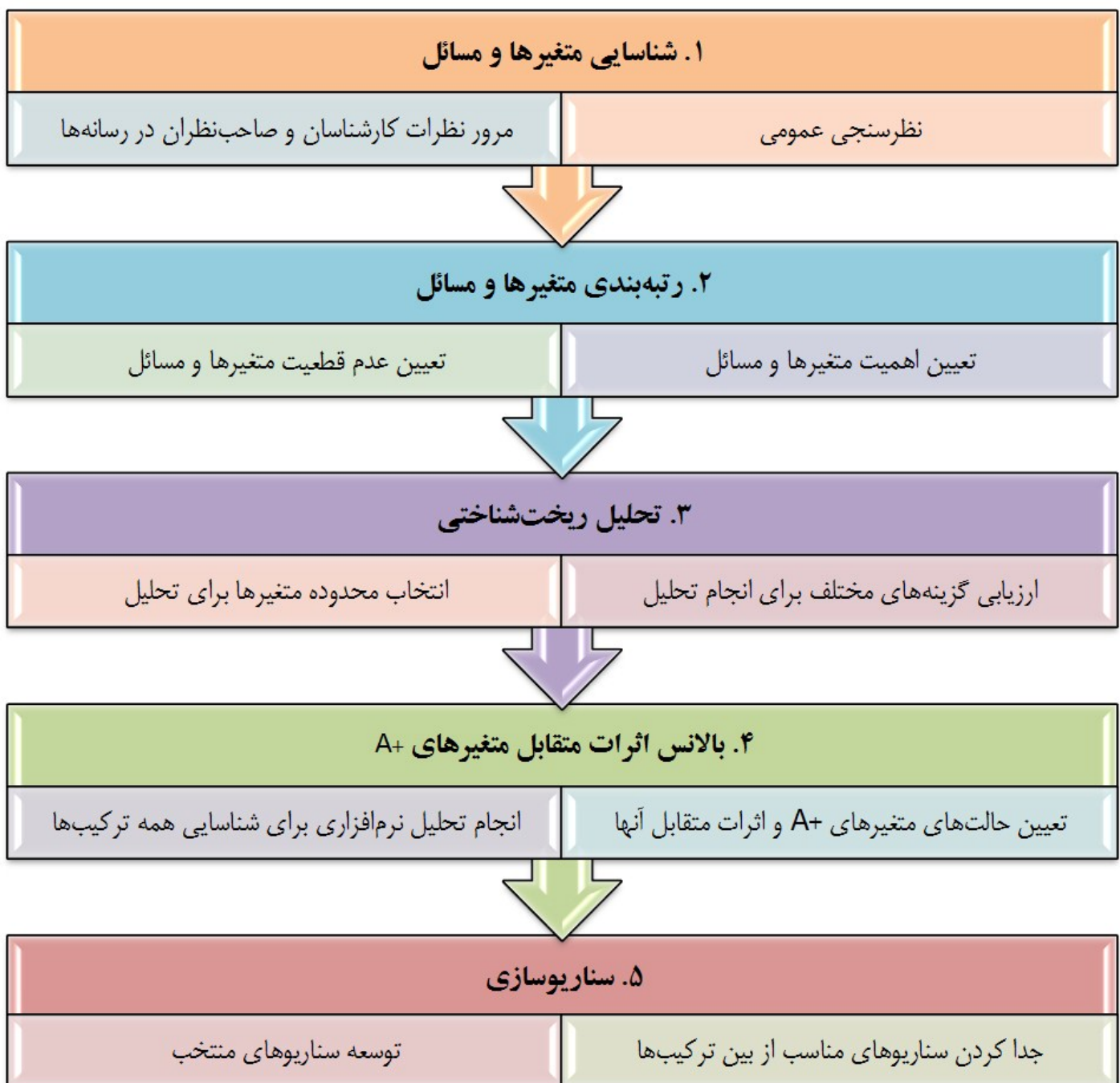
بخش اول

روش شناسی

یکی از روش‌های متداول آینده‌پژوهی، مطالعه روندهای کوتاه‌مدت پیش رو با بهره‌گیری از نظرات کارشناسان است. روش‌های مختلفی برای تماس با کارشناسان، و سپس جمع‌بندی و مستندسازی نظرات و تحلیل‌های آن‌ها وجود دارد. در سال ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴، آینده‌بان با ترکیبی از روش‌های مرسوم دریافت نظرات و تحلیل اثرات متقابل، دو گزارش آینده‌پژوهی ایران منتشر کرد که با استقبال زیادی مواجه شد.

آینده‌پژوهی ایران ۱۳۹۵ با مشارکت جمعی از صاحب‌نظران و کارشناسان مختلف در قالب پنج مرحله انجام شد.

۱. شناسایی متغیرها و مسائل

نظرسنجی عمومی

مرور نظرات کارشناسان و صاحب‌نظران در رسانه‌ها

۲. رتبه‌بندی متغیرها و مسائل

تعیین اهمیت متغیرها و مسائل

تعیین عدم قطعیت متغیرها و مسائل

۳. تحلیل ریخت‌شناختی

ارزیابی گزینه‌های مختلف برای انجام تحلیل

انتخاب محدوده متغیرها برای تحلیل

۴. پالاس اثرات متقابل متغیرهای A+

تعیین حالت‌های متغیرهای A+ و اثرات متقابل آنها

انجام تحلیل نرم‌افزاری برای شناسایی همه ترکیب‌ها

۵. سناریوسازی

جدا کردن سناریوهای مناسب از بین ترکیب‌ها

توسعه سناریوهای منتخب

پس از آن نوبت به نظرسنجی عمومی رسید. نظرسنجی عمومی از همه شهروندان برای شناسایی مهم‌ترین چالش‌ها و مسائل (متغیرهای) تاثیرگذاری که ایران در سال ۱۳۹۵ با آن مواجه است از روز اول تا ۲۵ اسفندماه ۱۳۹۴ انجام شد. در این مرحله همه شهروندانی که علاقه‌مند به تفکر و اظهار نظر درباره مسائل اصلی و چالش‌های پیش روی کشور هستند، می‌توانستند در نظرسنجی شرکت کنند. ارزیابی داده‌های گردآوری شده از طریق روش‌های اعتباریابی و هنگام جمع‌بندی نظرات و تحلیل آن‌ها لحاظ شد. برای شرکت در نظرسنجی فرم آنلاین تهیه شده بود که امکان دریافت نظرات را فراهم می‌کرد. خبر آغاز نظرسنجی نیز از طریق برخی وب‌سایت‌های خبری به اطلاع عموم رسید، توسط علاقه‌مندان در رسانه‌های اجتماعی هم‌رسان شد و از طریق ایمیل برای تعدادی از کارشناسان و خبرگان ارسال شد. همچنین امکان دریافت نظرات از طریق ایمیل نیز فراهم بود.

مراحل ابتدایی «آینده‌پژوهی ایران ۱۳۹۵» از دی‌ماه سال ۱۳۹۴ آغاز شد. هدف دور نخست شناسایی متغیرها (چالش‌ها و مسائل تاثیرگذار) ایران در سال ۱۳۹۵ بود. در آینده‌پژوهی سال ۱۳۹۳ تنها منبع شناسایی این مسائل پرسش از تعداد محدودی از خبرگان بود، سال ۱۳۹۴ نظرات عمومی و شهروندی نیز به عنوان منبع دیگری برای دریافت نظرات در نظر گرفته شد. در پروژه سال ۱۳۹۵ یک منبع دیگر نیز افزوده شد و آن مرور نظرات کارشناسان و صاحب‌نظران در رسانه‌ها بود. بر این اساس از ابتدای دی‌ماه سال ۱۳۹۴ اخبار، گزارش‌ها، گفت‌وگوها و سایر مطالب رسانه‌ای که در آن‌ها به نقل از کارشناسان و صاحب‌نظران حوزه‌های مختلف درباره ایران در سال ۱۳۹۵ اظهارنظری آمده بود گردآوری شد. سپس از میان مطالب گردآوری شده، لیست متغیرها (چالش‌ها و مسائل) در حوزه‌های ۱۰گانه استخراج شد.

در پایان گام اول از طریق نظرسنجی عمومی و مرور نظرات کارشناسان و صاحب نظران در رسانه‌ها، لیستی از چند صد مسئله بالقوه ایران در سال ۱۳۹۵ شناسایی شد. از میان صدها مورد مطرح شده در دور اول، پس از ترکیب هم‌پوشانی‌ها، حذف موارد بی‌ارتباط و مبهم و انجام اصلاحات لازم، در نهایت ۲۰۳ متغیر تاثیرگذار بر آینده ایران در سال ۱۳۹۵ استخراج شد.

پرسش‌نامه عمومی دور اول آینده‌بان ۱۳۹۵

آینده‌پژوهی ایران ۱۳۹۵ - دور اول

همزمان با ماه‌های آخر سال ۱۳۹۴، آینده‌بان در تلاش است تا به روال سال‌های گذشته، گزارش آینده‌پژوهی مسائل ایران را در سال ۱۳۹۵ منتشر کند. اگر علاقه دارید در این طرح مشارکت کنید ما را از نظرات خود بهره‌مند سازید.

www.ayandeban.ir/iran1395

توضیحات بیشتر درباره گزارش سال آینده را در این لینک مشاهده کنید:

پرسش:

به نظر شما مهم‌ترین چالش‌ها و مسائل (متغیرهای) تاثیرگذاری که ایران در سال ۱۳۹۵ با آن مواجه است، کدامند؟

محدودیت موضوعی درباره مسائلی که نام می‌برید وجود ندارد. این مسائل می‌توانند در موضوعات مختلف از جمله صنعت، محیط زیست، جامعه، فرهنگ، سلامت، دین، اقتصاد، سیاست، علم و فناوری، بین‌الملل و غیره باشند.

از یک تا ۱۰ مورد را می‌توانید نام ببرید و در صورت تمایل درباره هر کدام توضیحات یا دلایل تان را بنویسید.

نظرات شما نزد ما محفوظ می‌ماند، از اطلاعات شما فقط برای این پژوهش استفاده خواهد شد. در گزارش نتایج پژوهش نیز تنها برآیند مجموع نظرات منعکس می‌شود و اینکه هر شخص به چه موضوعی اشاره کرده مورد توجه ما نیست.

توجه!

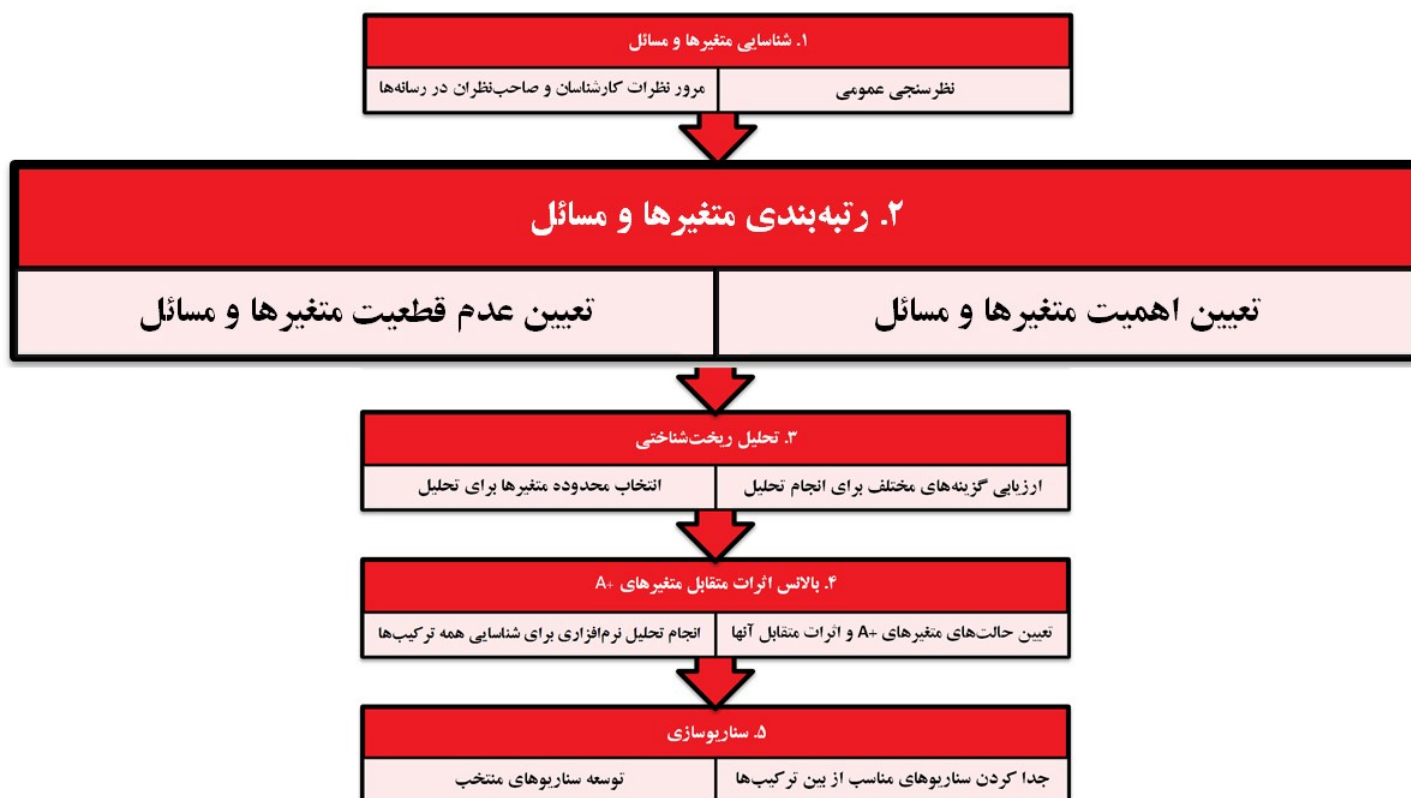
اگر کار کردن با فرم‌های اینترنتی برای شما دشوار است،

می‌توانید نظرات تان را از طریق ایمیل ayandeban1395@gmail.com برای ما ارسال کنید.

می‌توانید با مراجعه به گزارش سال‌های قبل با نمونه‌های چالش‌ها و مسائل مورد نظر آشنا شوید:

برای آشنایی بیشتر می‌توانید آینده‌پژوهی سال ۱۳۹۳ را در این آدرس مشاهده کنید: www.ayandeban.ir/iran1393

برای آشنایی بیشتر می‌توانید آینده‌پژوهی سال ۱۳۹۴ را در این آدرس مشاهده کنید: www.ayandeban.ir/iran1394

مقدار صفر به معنای بی اهمیت بودن یا وجود نداشتن عدم قطعیت و ۱ تا ۱۰ میزان اهمیت یا عدم قطعیت را مشخص می کرد. با جمع بندی امتیازات در نهایت ۳۳ مسئله دارای اهمیت بسیار زیاد، ۱۲۳ مسئله دارای اهمیت زیاد و ۳۹ مسئله دارای اهمیت متوسط ارزیابی شدند. در نهایت ۱۹۵ متغیر با اهمیت متوسط به بالا شناسایی شد که متغیرهای برگزیده نام گرفتند. متغیرها بر اساس عدم قطعیت نیز اولویت گذاری شدند که اغلب آنها عدم قطعیت متوسط و کمتر داشتند.

در این مرحله پس از گزینش این افراد، از طریق ایمیل از آنها دعوت شد تا پرسشنامه مربوط به مشخص کردن اهمیت و عدم قطعیت را امتیازدهی کنند. دو پرسشنامه مستقل ولی مشابه برای دریافت نظرات طراحی شده بود. در دور دوم، کارشناسان برگزیده عدم قطعیت و اهمیت هر یک از ۲۰۳ مورد را از طریق امتیازدهی مشخص کردند تا در نهایت اولویت بندی مسائل بر اساس اهمیت و عدم قطعیت مشخص شد. پاسخ گویان به هر مورد امتیازی از ۰ تا ۱۰ دادند.

برخلاف دور اول که اظهار نظر برای عموم آزاد بود، در دور دوم تنها از تعداد محدودی از کارشناسان و خبرگان برای دریافت نظرات شان دعوت شد. برخی از این افراد خبرگان همراه با آینده بان از سال های گذشته بودند، برخی نیز از میان شرکت کنندگان در دور اول نظرسنجی عمومی انتخاب شدند. ملاک انتخاب نیز رزومه های شرکت کنندگان و کیفیت نظرات آنها در دور اول بود و تلاش شد که داشتن تجربه و رویکرد میان رشته ای و نگاه کل نگرانه نیز لحاظ شود.

در آینده‌پژوهی سال ۱۳۹۳ ملاک انتخاب متغیرهای برگزیده، گزینش ۱۰ مورد اول بود، در سال ۱۳۹۴ نیز ملاک انتخاب متغیرهای برگزیده، گزینش ۱۰۰ مورد اول بود. اما در سال ۱۳۹۵ عدد خاصی مبنای گزینش قرار نگرفت و متغیرهایی که از نظر خبرگان دارای اهمیت متوسط به بالا ارزیابی شدند (۴۰ درصد اهمیت به بالا) در لیست قرار گرفتند.

پرسش‌نامه شناسایی اهمیت دور دوم آینده‌بان ۱۳۹۵

آینده‌پژوهی ایران ۱۳۹۵ - تعیین اهمیت مسائل

دور دوم آینده‌پژوهی مسائل ایران در سال ۱۳۹۵ به تعیین عدم قطعیت مسائل و متغیرها اختصاص دارد. مجموع موارد مطرح شده در دور اول جمع‌بندی شده و برای اولویت‌بندی و شناسایی مهم‌ترین‌ها و همچنین مشخص کردن میزان عدم قطعیت در اینجا عرضه شده‌اند. بر خلاف دور اول که شرکت در آن برای همه علاقه‌مندان آزاد بود، در این دور از تعداد محدودی از کارشناسان شرکت‌کننده در دور اول برای نظرخواهی دعوت شده است. لطفاً پیش از پاسخ به سوالات، توضیحات مندرج در ایمیل دعوت‌نامه شامل شش نکته برای پاسخ‌گویی و همچنین مثال‌های مربوط به تفاوت دو مفهوم «اهمیت» و «عدم قطعیت» را بخوانید.

در اینجا می‌خواهیم قضاوت شما را درباره اهمیت مسائل ایران در سال ۱۳۹۵ را بدانیم.

لطفاً نظرات‌تان درباره میزان «عدم قطعیت» همین مسائل را از طریق صفحه دیگری وارد کنید.

از میان صدها مورد شناسایی شده در دور اول، پس از ترکیب هم‌پوشانی‌ها، حذف موارد بی‌ارتباط و مبهم و انجام اصلاحات لازم، در نهایت ۲۰۳ مسئله تأثیرگذار بر ایران ۱۳۹۵ شناسایی شد.

برخی از این مسائل همواره در سال‌های گذشته وجود داشته‌اند و مختص به سال ۱۳۹۵ نیستند، در اینجا مشخص کردن اهمیت آنها در افق یک سال آینده مدنظر است.

به نظر شما اهمیت هر یک از چالش‌ها و مسائل (متغیرهای) زیر در ایران سال ۱۳۹۵ تا چه اندازه است؟

عدد ۰ به معنای بی‌اهمیت بودن مورد برای ایران در سال آینده است و اعداد یک تا ۱۰ میزان اهمیت را از خیلی کم به خیلی زیاد مشخص می‌کنند.

- ♦ ممکن است شما در مورد برخی سوالات احساس کنید که دانش و صلاحیت کافی درباره قضاوت ندارید. در این صورت می‌توانید از آنها صرف نظر کنید و تنها مواردی که اطمینان دارید را پر کنید. در این حالت از روی سوال عبور کنید، نه اینکه به اهمیت آن نمره ۰ دهید.
- ♦ لطفاً دقت کنید که انتخاب عدد ۰ بدین معناست که از نظر شما مسئله هیچ اهمیتی ندارد، و خالی گذاشتن پاسخ بدین معناست که شما پاسخی برای آن سوال ندارید.
- ♦ دسته‌بندی متغیرها در قالب حوزه‌های ۱۰ گانه تنها برای نمایش منظم‌تر آنها اتفاق افتاده است. از این رو نگاه مقایسه‌ای خود را نه فقط در بین متغیرهای هر حوزه به صورت مجزا، بلکه در میان تمامی متغیرها لحاظ کنید.
- ♦ زمان شرکت در این مرحله از ۱۶ تا ۲۰ فروردین ماه ۱۳۹۵ است. شما محدودیت زمانی برای ثبت نظرات‌تان ندارید. پس از ثبت نظرات نیز، تا پایان دور دوم نظرات شما قابل ویرایش است و می‌توانید در صورت لزوم آنرا تغییر دهید.

در آینده‌پژوهی ایران ۱۳۹۵ برای اولین بار علاوه بر پرسش درباره میزان اهمیت متغیرها، در خصوص عدم قطعیت آنها نیز سوال شد. «عدم قطعیت» یکی از مفاهیم کلیدی آینده‌پژوهی و به معنی ارزیابی کارشناسان از میزان روشن و قطعی بودن وضعیت یک متغیر در آینده پیش رو است. بدین ترتیب با امتیازهای کارشناسان، ۲۰۳ متغیر هر کدام دارای دو نمره اهمیت و عدم قطعیت شدند که ترکیب این دو نمره ملاکی برای گزینش متغیرها در دور بعدی بود.

پرسش‌نامه شناسایی عدم قطعیت دور دوم آینده‌بان ۱۳۹۵

آینده‌پژوهی ایران ۱۳۹۵ - تعیین عدم قطعیت مسائل

دور دوم آینده‌پژوهی مسائل ایران در سال ۱۳۹۵ به اولویت‌بندی و تعیین عدم قطعیت مسائل و متغیرها اختصاص دارد. مجموع موارد مطرح شده در دور اول جمع‌بندی شده و برای اولویت‌بندی و شناسایی مهم‌ترین‌ها و همچنین مشخص کردن میزان عدم قطعیت در اینجا عرضه شده‌اند. برخلاف دور اول که شرکت در آن برای همه علاقه‌مندان آزاد بود، در این دور از تعداد محدودی از کارشناسان شرکت‌کننده در دور اول برای نظرخواهی دعوت شده است. لطفاً پیش از پاسخ به سوالات، توضیحات مندرج در ایمیل دعوت‌نامه شامل نکته برای پاسخ‌گویی و همچنین مثال‌های مربوط به تفاوت دو مفهوم «اهمیت» و «عدم قطعیت» را بخوانید.

در اینجا می‌خواهیم قضاوت شما را درباره عدم قطعیت مسائل ایران در سال ۱۳۹۵ را بدانیم.

لطفاً نظرات‌تان درباره میزان «اهمیت» همین مسائل را از طریق صفحه دیگری وارد کنید.

از میان صدها مورد شناسایی شده در دور اول، پس از ترکیب همپوشانی‌ها، حذف موارد بی‌ارتباط و مبهم و انجام اصلاحات لازم، در نهایت ۲۰۳ مسئله تأثیرگذار بر ایران ۱۳۹۵ شناسایی شد.

برخی از این مسائل همواره در سال‌های گذشته وجود داشته‌اند و مختص به سال ۱۳۹۵ نیستند، در اینجا مشخص کردن اهمیت آنها در افق یک سال آینده مدنظر است.

به نظر شما عدم قطعیت هر یک از چالش‌ها و مسائل (متغیرهای) زیر در ایران سال ۱۳۹۵ تا چه اندازه است؟

عدد ۰ به معنای قطعی بودن وضعیت مسئله و مشخص بودن تکلیف آن برای ایران در سال آینده است و اعداد یک تا ۱۰ میزان عدم قطعیت را از خیلی کم به خیلی زیاد مشخص می‌کنند. عدم قطعیت ۱۰ بدین معنی است که وضعیت مسئله در سال آینده کاملاً نامشخص و غیرقابل پیش‌بینی است و نمی‌توانید ارزیابی کنید که تکلیف آن چه خواهد شد.

- ♦ ممکن است شما در مورد برخی سوالات احساس کنید که دانش و صلاحیت کافی درباره قضاوت ندارید. در این صورت می‌توانید از آنها صرف‌نظر کنید و تنها مواردی که اطمینان دارید را پر کنید. در این حالت از روی سوال عبور کنید، نه اینکه به عدم قطعیت آن نمره ۰ دهید.
- ♦ لطفاً دقت کنید که انتخاب عدد ۰ بدین معناست که از نظر شما مسئله هیچ عدم قطعیتی ندارد، و خالی گذاشتن پاسخ بدین معناست که شما پاسخی برای آن سوال ندارید.
- ♦ دسته‌بندی متغیرها در قالب حوزه‌های ۱۰ گانه تنها برای نمایش منظم‌تر آنها اتفاق افتاده است. از این رو نگاه مقایسه‌ای خود را نه فقط در بین متغیرهای هر حوزه به صورت مجزا، بلکه در میان تمامی متغیرها لحاظ کنید.
- ♦ زمان شرکت در این مرحله از ۱۶ تا ۲۰ فروردین ماه ۱۳۹۵ است. شما محدودیت زمانی برای ثبت نظرات‌تان ندارید. پس از ثبت نظرات نیز، تا پایان دور دوم نظرات شما قابل ویرایش است و می‌توانید در صورت لزوم آنرا تغییر دهید.

بر اساس امتیازهای خبرگان هیچ متغیری نمره کمتر از ۲۰ درصد دریافت نکرد که در گروه E قرار گیرد.

دسته‌بندی متغیرها بر اساس اهمیت:

A = اهمیت ۸۰ تا ۱۰۰ درصد

B = اهمیت ۶۰ تا ۸۰ درصد

C = اهمیت ۴۰ تا ۶۰ درصد

D = اهمیت ۲۰ تا ۴۰ درصد

E = اهمیت ۰ تا ۲۰ درصد

همان‌طور که در دو مرحله قبل توضیح داده شد ۲۰۳ متغیر اولیه به آرای کارشناسان سپرده شدند. این متغیرها هر کدام از نظر اهمیت و عدم قطعیت امتیازی دریافت کردند.

بر اساس امتیاز دریافتی، برای دسته‌بندی متغیرها از نظر اهمیت پنج گروه با اهمیت بسیار کم (E)، با اهمیت کم (D)، با اهمیت متوسط (C)، با اهمیت زیاد (B) و با اهمیت بسیار زیاد (A) در نظر گرفته شد. تعداد ۱۹۵ متغیر با اهمیت متوسط به بالا متغیرهای برگزیده نام گرفتند و تعداد اندکی از متغیرها در دسته D جای گرفتند.

تحلیل ریخت‌شناختی یکی از روش‌های مرسوم در آینده‌پژوهی است. از این روش برای شناسایی دامنه وسیعی از پاسخ‌ها و احتمالات ممکن استفاده می‌شود که ممکن است مغفول واقع شوند. در تحلیل ریخت‌شناختی با استفاده از زبان ریاضی چشم‌اندازی از گزینه‌های پیش‌روی آینده شناسایی می‌شود. برای این کار لازم است که ابتدا متغیرهای تحلیل و حالت‌های مربوط به هر متغیر مشخص شود.

در آینده‌پژوهی ایران ۱۳۹۵ برای ورود به تحلیل ریخت‌شناختی تعداد ۷ متغیر دارای اهمیت بسیار زیاد و عدم قطعیت زیاد یا گروه A+ انتخاب شدند.

برای دسته بندی متغیرها از نظر عدم قطعیت نیز سه گروه با عدم قطعیت بالا (+)، با عدم قطعیت متوسط (○) و با عدم قطعیت پایین (-) در نظر گرفته شد. عدم قطعیت های بالای ۶۰ درصد در گروه اول، بین ۴۰ تا ۶۰ درصد در گروه دوم و کمتر از ۴۰ درصد در گروه سوم قرار گرفتند. هیچ متغیری دارای عدم قطعیت بیشتر از ۸۰ درصد و کمتر از ۲۰ درصد شناسایی نشد. در نهایت گروه های ۱۲ گانه متغیرها مطابق شکل زیر به وجود آمد.

در فصل سوم توضیح داده شده که چرا تنها متغیرهای A+ برای تحلیل ریخت شناختی انتخاب شدند.

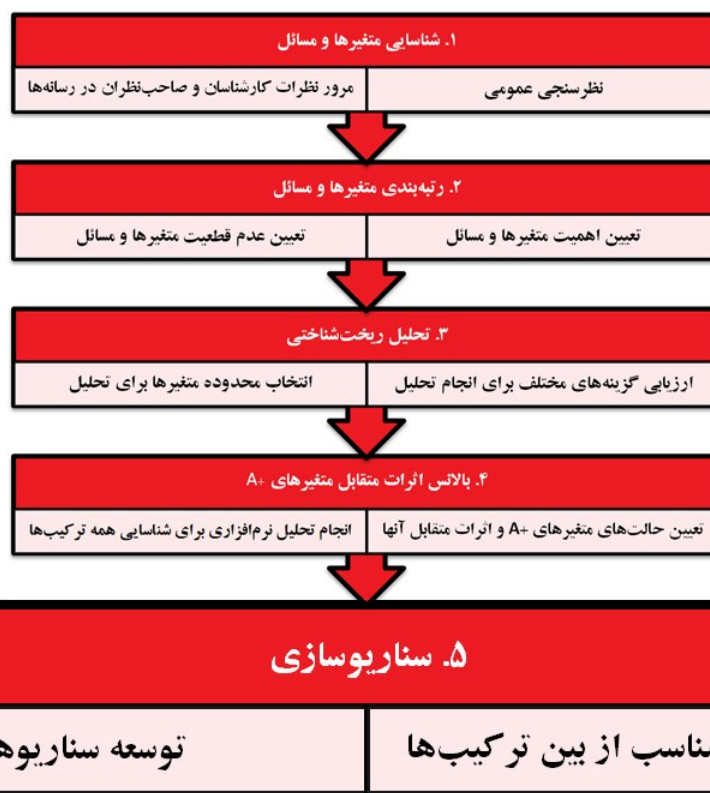
دسته بندی مسائل ایران آینده بان ۱۳۹۵		عدم قطعیت				
		بسیار زیاد (+) از ۸۰ تا ۱۰۰	زیاد (+) از ۶۰ تا ۸۰	متوسط (○) از ۴۰ تا ۶۰	کم (-) از ۲۰ تا ۴۰	بسیار کم (-) از ۰ تا ۲۰
اهمیت	بسیار زیاد (A) از ۸۰ تا ۱۰۰		A+	A [○]	A-	
	زیاد (B) از ۶۰ تا ۸۰		B+	B [○]	B-	
	متوسط (C) از ۴۰ تا ۶۰		C+	C [○]	C-	
	کم (D) از ۲۰ تا ۴۰		D+	D [○]	D-	
	بسیار کم (E) از ۰ تا ۲۰					

مرحله چهارم ادامه مرحله قبلی و تکمیل تحلیل ریخت‌شناختی است. در این مرحله با برگزاری پنل خبرگان، پس از بحث و تبادل نظر بین کارشناسان حوزه‌های مرتبط حالت‌های پیش رو برای متغیرهای انتخاب شده مشخص شدند. پس از آن نیز اثرات متقابل حالت‌های این متغیرها به بحث و تبادل نظر گذاشته شد و در نهایت ماتریس اثرات متقابل با نظرات خبرگان کامل شد.

در آینده‌پژوهی سال ۱۳۹۳ با استفاده از روش‌های تحلیل شبکه و شاخص‌ها و نرم‌افزارهای این حوزه اثرات متقابل بین متغیرهای آینده‌شناسایی و ارائه شد. در آینده‌پژوهی سال ۱۳۹۴ برای شناسایی اثرات متقابل از رویکرد آینده‌پژوهی فرانسوی و با استفاده از نرم‌افزار Micmac تحلیل ساختاری انجام شد تا وضعیت اثرات متقابل متغیرهای ایران مشخص شود. آینده‌بان برای امسال روش دیگری از مجموعه روش‌های تحلیل اثرات متقابل را معرفی می‌کند که دارای قابلیت‌های دیگری از جمله ارائه سناریوهای آینده است. رویکرد مورد استفاده در آینده‌پژوهی سال ۱۳۹۵ تحلیل بالانس اثرات متقابل (Cross-Impact Balance) است که به اختصار CIB خوانده می‌شود. یکی از توسعه‌دهندگان این روش مرکز مطالعات میان رشته‌ای ریسک و نوآوری دانشگاه اشتوتگارت آلمان است که نرم‌افزار محاسباتی سناریوویزارد (ScenarioWizard) را برای تسهیل استفاده از این روش ارائه کرده است.

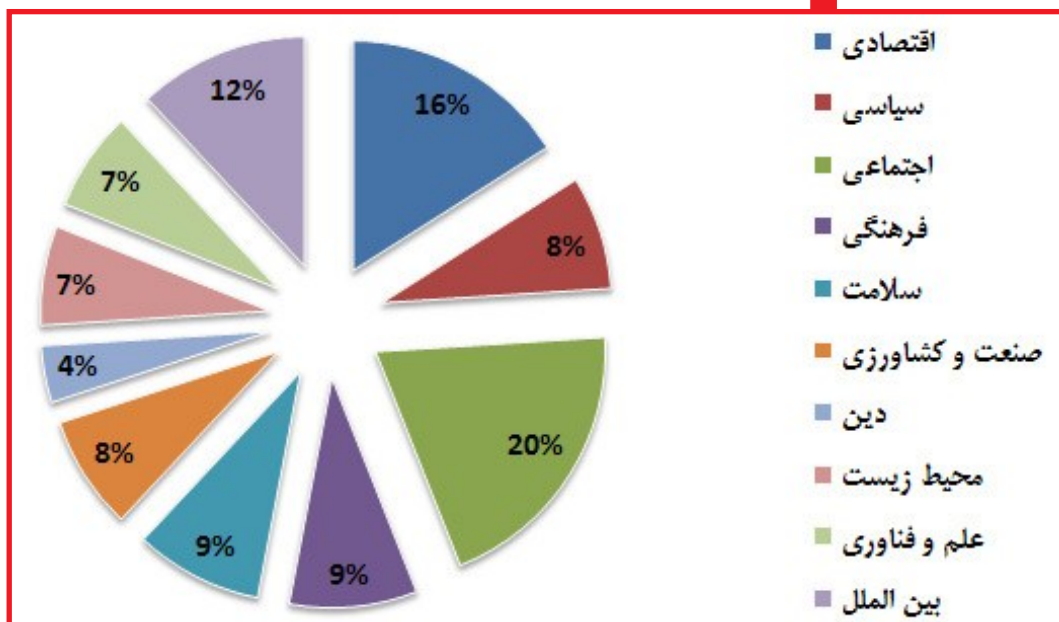
تحلیل بالانس اثرات متقابل روشی برای فهم شبکه اثرات است و سناریوویزارد ابزاری است که قضاوت‌های کیفی کمی شده را دریافت و سناریوها را ارائه می‌دهد. در آینده‌پژوهی ایران ۱۳۹۵ برای انجام محاسبات این بخش و شناسایی ترکیب‌های ممکن و مناسب از این نرم‌افزار بهره گرفته شده است.

سناریوسازی یکی از مهم‌ترین و پرکاربردترین روش‌های مورد استفاده در آینده‌پژوهی است. ده‌ها رویکرد متفاوت برای سناریوسازی وجود دارد که متناسب با مسئله پیش‌رو می‌توان از آنها بهره برد. در آینده‌پژوهی ایران ۱۳۹۵ همان‌طور که در بخش قبل توضیح داده شد از روش تحلیل بالانس اثرات متقابل و نرم‌افزار سناریوویزارد بهره گرفته شد. بنابر محدودیت‌هایی که شرح داده خواهد شد از میان ۱۹۵ متغیر برگزیده تنها ۷ متغیر گروه A+ برای سناریوسازی برگزیده شدند. حاصل تشکیل پنل‌های خبرگان و تشکیل ماتریس اثرات متقابل و انجام تحلیل نرم‌افزاری، تعداد ۱۴۵۸ سناریو برای آینده ایران در سال ۱۳۹۵ است.

این تعداد قابل توجه سناریو که شامل همه ترکیب‌های ممکن است دارای ارزش یکسانی نیستند. از این‌روست که لازم است بر اساس شاخص‌های موجود سناریوهای مناسب‌تر که دارای سازگاری بیشتری هستند انتخاب و معرفی شوند. گزینش سناریوهای منتخب و شرح و بسط آنها آخرین مرحله از این پژوهش بوده است. در این پژوهش نمره سازگاری و همچنین امتیاز مجموع تأثیرات مربوط به هر ۱۴۵۸ مورد استخراج شد تا سناریوهای مناسب‌تر اولویت‌بندی شوند. در نهایت به ترتیب اولویت، ۵ سناریوی دارای ناسازگاری صفر، ۵ سناریوی دارای ناسازگاری ۱ و چند سناریوی دارای ناسازگاری ۲ انتخاب شدند که در فصل پنجم معرفی خواهند شد. این سناریوها آینده‌های محتمل پیش‌روی ایران در سال ۱۳۹۵ را ترسیم می‌کنند.

حوزه‌های موضوعی ۱۰ گانه

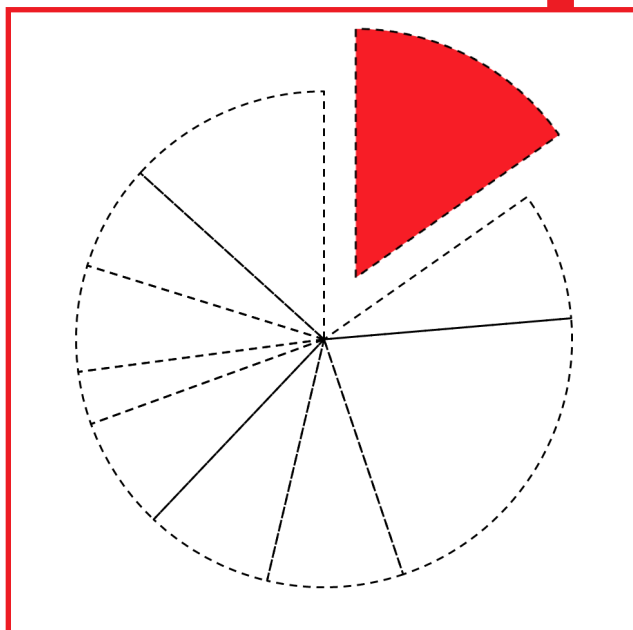

به منظور آشنایی کلی با موقعیت متغیرهای شناسایی شده، با بهره گیری از مدل موضوعی پایش محیط آینده بان در ۱۰ بخش با بهره گیری از جداول و نمودارها، توصیفی از ۱۰ گروه موضوعی ارائه خواهد شد. مسائل اجتماعی، اقتصادی، بین الملل، فرهنگی، سلامت، سیاسی، صنعت و کشاورزی، علم و فناوری، محیط زیست و دین به تفکیک مورد توجه قرار می گیرند. این مدل پایش محیط در دو سال گذشته نیز مبنایی برای شناسایی متغیرها در آینده پژوهی های سالیانه بوده است. آینده بان در گزارش های پیشین بخش های توصیف هر مسئله و متغیر به شکل مستقل را نیز ارائه می کرد که در این گزارش از آن صرف نظر شده و توصیف گروهی متغیرها در قالب حوزه های ۱۰ گانه جایگزین شده است.

درصد سهم از کل متغیرها	میانگین درصد اهمیت	میانگین درصد عدم قطعیت
۱. اجتماعی	۱. اقتصادی	۱. سیاسی
۲. اقتصادی	۲. سلامت	۲. بین الملل
۳. بین الملل	۳. محیط زیست	۳. اقتصادی
۴. فرهنگی	۴. صنعت و کشاورزی	۴. صنعت و کشاورزی
۵. سلامت	۵. علم و فناوری	۵. دین
۶. سیاسی	۶. سیاسی	۶. سلامت
۷. صنعت و کشاورزی	۷. بین الملل	۷. فرهنگی
۸. علم و فناوری	۸. فرهنگی	۸. علم و فناوری
۹. محیط زیست	۹. اجتماعی	۹. اجتماعی
۱۰. دین	۱۰. دین	۱۰. محیط زیست

رده بندی حوزه های ۱۰ گانه در سه جدول فوق بر اساس آمارهای مربوط به ۱۹۵ متغیر برگزیده انجام شده است. بیشترین سهم از متغیرهای برگزیده به مسائل اجتماعی، اقتصادی و بین الملل اختصاص یافته و بدین معنی است که در سال پیش رو ایران بیش از هر چیز با مسائلی از این سه حوزه روبه رو خواهد شد. میانگین درصد اهمیت بالاتر سه گروه متغیرهای اقتصادی، سلامت و محیط زیست نشان دهنده اهمیت بیشتر این مسائل و میانگین درصد عدم قطعیت بالاتر سه گروه متغیرهای سیاسی، بین الملل و اقتصادی نشان دهنده عدم قطعیت بیشتر و نامشخص تر بودن این مسائل برای ایران در سال ۱۳۹۵ است.

مسائل اقتصادی

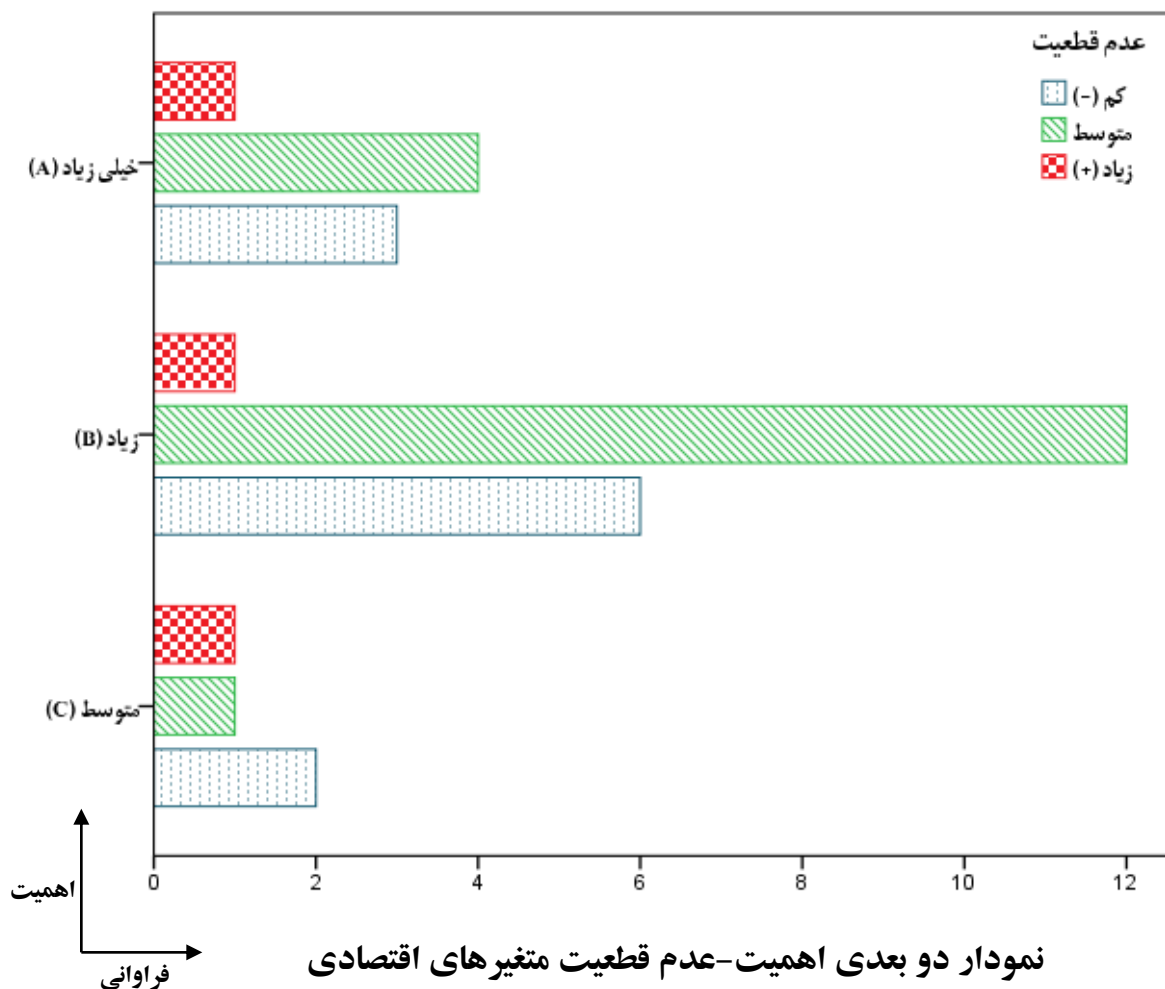
سهم اقتصاد در مسائل برگزیده: **۱۵/۸۹** درصد

میانگین اهمیت مسائل اقتصادی: **۷۲/۲۲** درصد

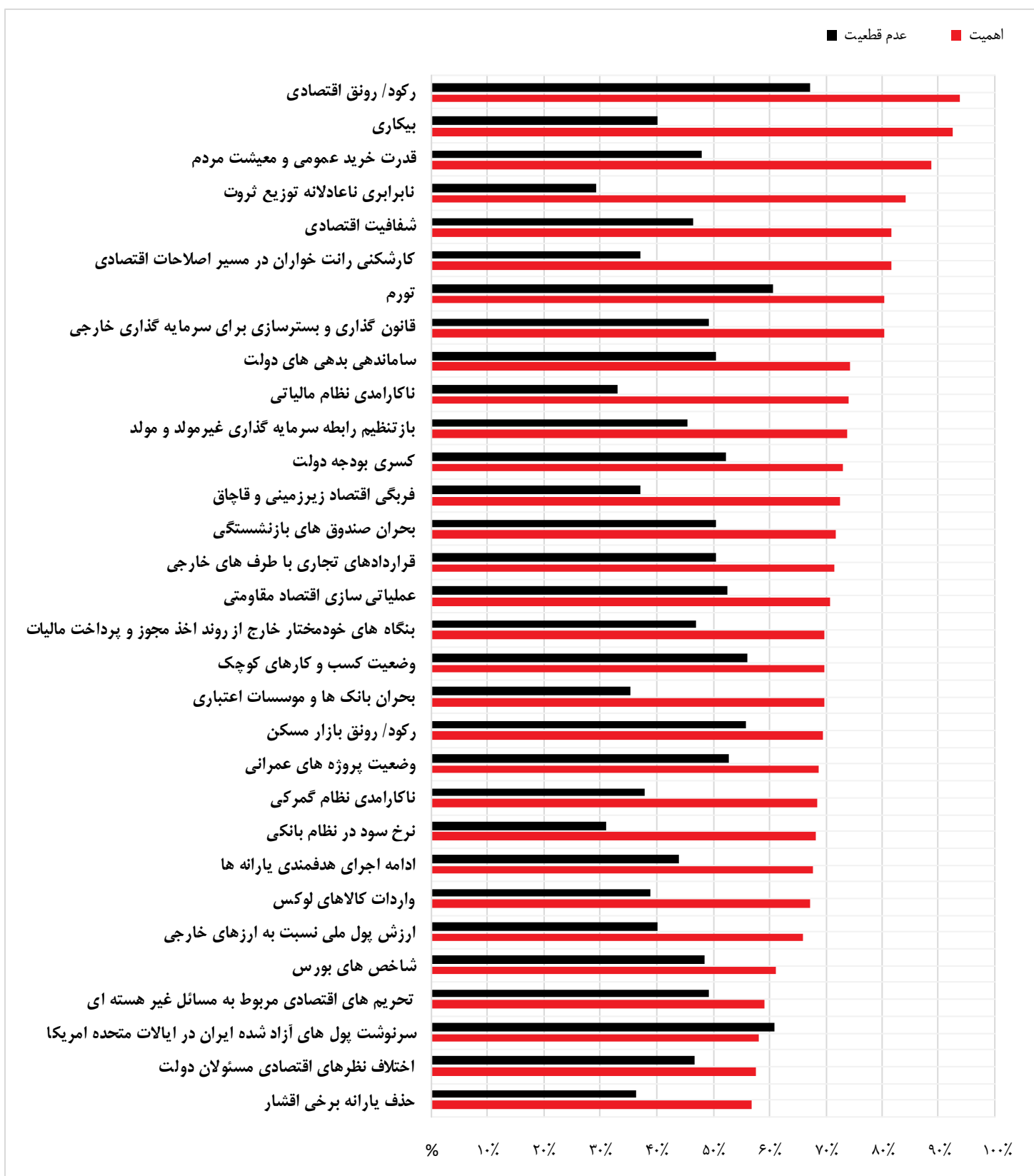
میانگین عدم قطعیت مسائل اقتصادی: **۴۶/۰۳** درصد

مسائل اقتصادی، در میان ۱۹۵ متغیر دارای اهمیت متوسط به بالا پس از مسائل اجتماعی با ۱۵/۸۹ درصد دومین سهم را در میان مسائل ایران سال ۱۳۹۵ دارد. از نظر اهمیت مسائل نیز میانگین اهمیت این مسائل ۷۲/۲۲ درصد است که بیشترین مقدار در گروه‌های ۱۰ گانه مسائل است. از این رو متغیرهای اقتصادی مهم‌ترین یا دست کم یکی از مهم‌ترین حوزه‌های مسائل و چالش‌های ایران در سال ۱۳۹۵ خواهند بود. از نظر عدم قطعیت مسائل نیز، پس از مسائل سیاسی و بین‌الملل، مسائل اقتصادی با ۴۶ درصد عدم قطعیت در رده سوم قرار می‌گیرند که نشان‌دهنده عدم قطعیت متوسط مسائل این حوزه است.

از میان ۲۰۳ متغیر شناسایی شده در مرحله دوم نیز، از مجموع ۳۱ متغیر اقتصادی، ۸ مورد دارای اهمیت بسیار زیاد (A)، ۱۹ مورد دارای اهمیت زیاد (B)، ۴ مورد دارای اهمیت متوسط (C) و هیچ متغیری دارای اهمیت کم (D) نیست. از نظر عدم قطعیت مسائل نیز، ۳ متغیر دارای عدم قطعیت بالا (+)، ۱۹ متغیر دارای عدم قطعیت متوسط و ۹ مورد دارای عدم قطعیت پایین (-) هستند. شیوه توزیع متغیرها در حالت‌های چهارگانه اهمیت و سه‌گانه عدم قطعیت در نمودار دویبعدی اهمیت-عدم قطعیت مسائل اقتصادی ایران در زیر نمایش داده شده است.

درصد اهمیت و عدم قطعیت مسائل اقتصادی ایران ۱۳۹۵

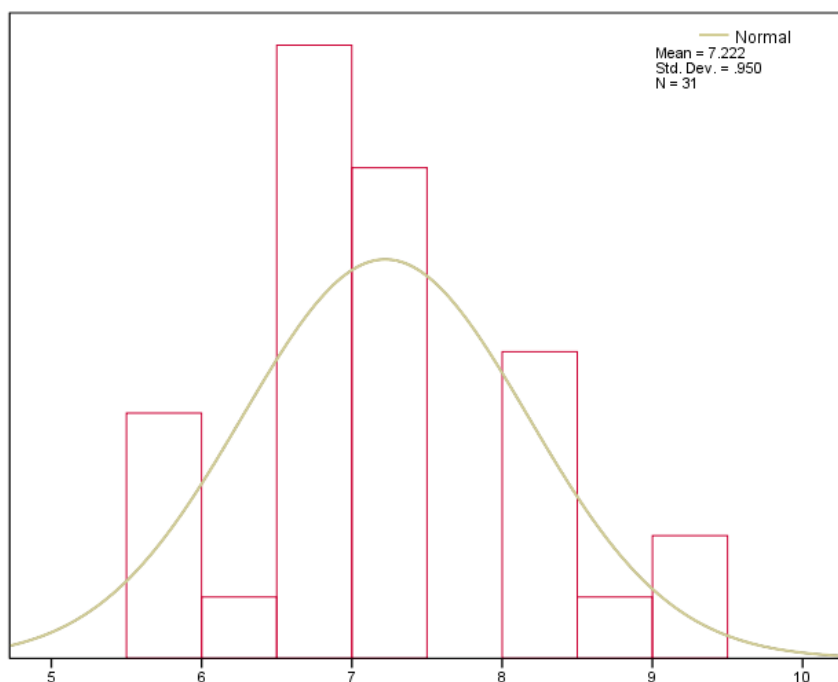
اهمیت مسائل اقتصادی

متغیرهای اقتصادی با ۸ مورد اهمیت بالای ۸۰ درصد شامل رکود/ رونق اقتصادی، بیکاری، قدرت خرید عمومی و معیشت مردم، نابرابری ناعادلانه توزیع ثروت، کارشکنی رانت خواران در مسیر اصلاحات اقتصادی، شفافیت اقتصادی، قانون گذاری و بسترسازی برای سرمایه گذاری خارجی و تورم سهم قابل توجهی در مسائل رده A ایران در سال ۱۳۹۵ خواهند داشت.

پس از آن نیز متغیرهای بااهمیت ساماندهی بدهی های دولت، ناکارآمدی نظام مالیاتی، بازتنظیم رابطه سرمایه گذاری غیرمولد و مولد، کسری بودجه دولت، فرنگی اقتصاد زیرزمینی و قاچاق، بحران صندوق های بازنشستگی، قراردادهای تجاری با طرف های خارجی و عملیاتی سازی اقتصاد مقاومتی قرار می گیرند که همگی دارای اهمیت بالای ۷۰ درصد هستند.

گروه بعدی موارد بالای ۶۰ درصد اهمیت شامل این موارد هستند: وضعیت کسب و کارهای کوچک، بنگاه های خودمختار خارج از روند اخذ مجوز و پرداخت مالیات، بحران بانک ها و موسسات اعتباری، رکود/ رونق بازار مسکن، وضعیت پروژه های عمرانی، ناکارآمدی نظام گمرکی، نرخ سود در نظام بانکی، ادامه اجرای هدفمندی یارانه ها، واردات کالاهای لوکس، ارزش پول ملی نسبت به ارزش های خارجی و شاخص های بورس.

متغیرهای C در حوزه اقتصادی نیز شامل تحریم های اقتصادی مربوط به مسائل غیرهسته ای، سرنوشت پول های آزاد شده ایران در ایالات متحده امریکا، اختلاف نظرهای اقتصادی مسئولان دولت و حذف یارانه برخی اقشار هستند که همگی دارای اهمیت بالای ۵۰ درصد هستند و این نشان دهنده اهمیت قابل توجه مسائل اقتصادی نسبت به کل مسائل ایران در سال ۱۳۹۵ است.

نمودار هیستوگرام اهمیت متغیرهای اقتصادی

مسائل اقتصادی دارای بالاترین اهمیت:

۱. رکود/ رونق اقتصادی
۲. بیکاری
۳. قدرت خرید عمومی و معیشت مردم

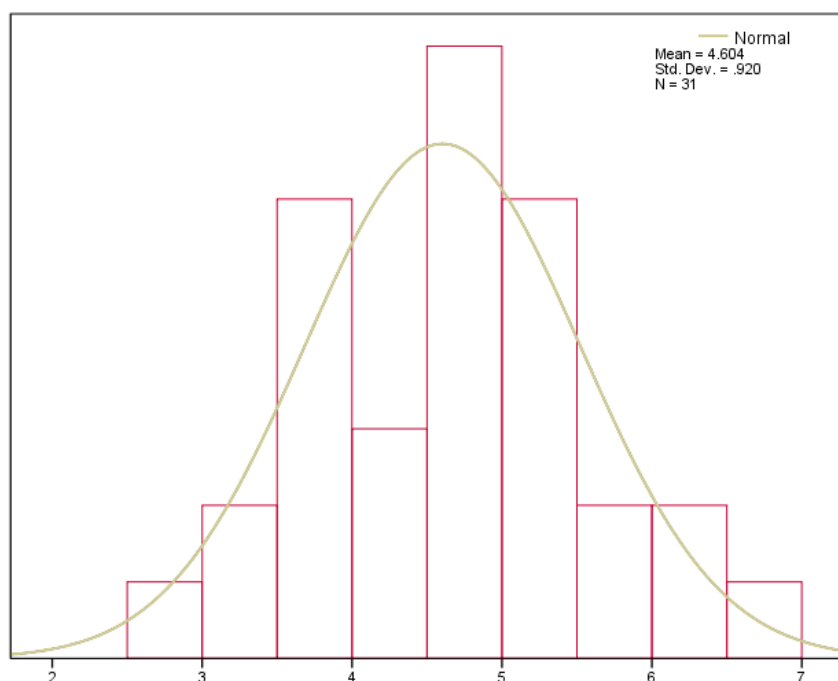
مسائل اقتصادی دارای کمترین اهمیت:

۱. سرنوشت پول های آزاد شده ایران در امریکا
۲. اختلاف نظرهای اقتصادی مسئولان دولت
۳. حذف یارانه برخی اقشار

عدم قطعیت مسائل اقتصادی

متغیر رکود/ رونق اقتصادی با ۶۷ درصد عدم قطعیت، دارای بالاترین عدم قطعیت در بین متغیرهای اقتصادی و دومین مورد در کل مسائل ایران سال ۱۳۹۵ است. طیف وسیع و متفاوت نظرات درباره رکود یا رونق اقتصاد ایران در سال پیش رو با توجه به عوامل نامتعیین بسیار زیاد باعث شده میانگین نظرات کارشناسان درباره این متغیر نمره بالایی در عدم قطعیت کسب کند. با توجه به اهمیت و عدم قطعیت بالای این مسئله، متغیر رکود/ رونق اقتصادی در رده متغیرهای A+ قرار گرفته و به عنوان یکی از عناصر اصلی برای سناریوسازی در مراحل بعد انتخاب شده است. پس از آن متغیر سرنوشت پول‌های آزاد شده ایران در ایالات متحده امریکا قرار می‌گیرد که هرچند عدم قطعیت بالایی دارد ولی از نظر اهمیت از نوع متغیرهای C و در جایگاه ۲۹ است. سومین عدم قطعیت نیز مربوط به متغیر تورم است که با ۶۰ درصد عدم قطعیت و ۸۰ درصد اهمیت همچون مسئله رکود/ رونق اقتصادی، در رده متغیرهای A+ قرار می‌گردد و از ارکان سناریوسازی خواهد بود.

همچنین این متغیرها نیز دارای عدم قطعیت ۵۰ درصد به بالا هستند: وضعیت کسب و کارهای کوچک، رکود/ رونق بازار مسکن، وضعیت پروژه‌های عمرانی، عملیاتی‌سازی اقتصاد مقاومتی، کسری بودجه دولت، ساماندهی بدهی‌های دولت، بحران صندوق‌های بازنشستگی و قراردادهای تجاری با طرف‌های خارجی. کمترین عدم قطعیت نیز مربوط به متغیر نابرابری ناعادلانه توزیع ثروت است. این متغیر هرچند با ۸۳ درصد اهمیت در رده چهارم مسائل اقتصادی قرار گرفته و در رده مسائل A کشور قرار دارد، ولی با ۲۹ درصد عدم قطعیت پایین‌ترین میزان در مسائل اقتصادی و یکی از کم‌ترین عدم قطعیت‌ها در کل مسائل ایران را دارد. این بدان معناست که از نظر کارشناسان نظردهنده در این پژوهش، نابرابری ناعادلانه توزیع ثروت یکی از اصلی‌ترین مسائل کشور است، اما نسبت به اصلاح آن حداقل در افق یک‌ساله پژوهش حاضر امیدچندانی وجود ندارد.

نمودار هیستوگرام عدم قطعیت متغیرهای اقتصادی

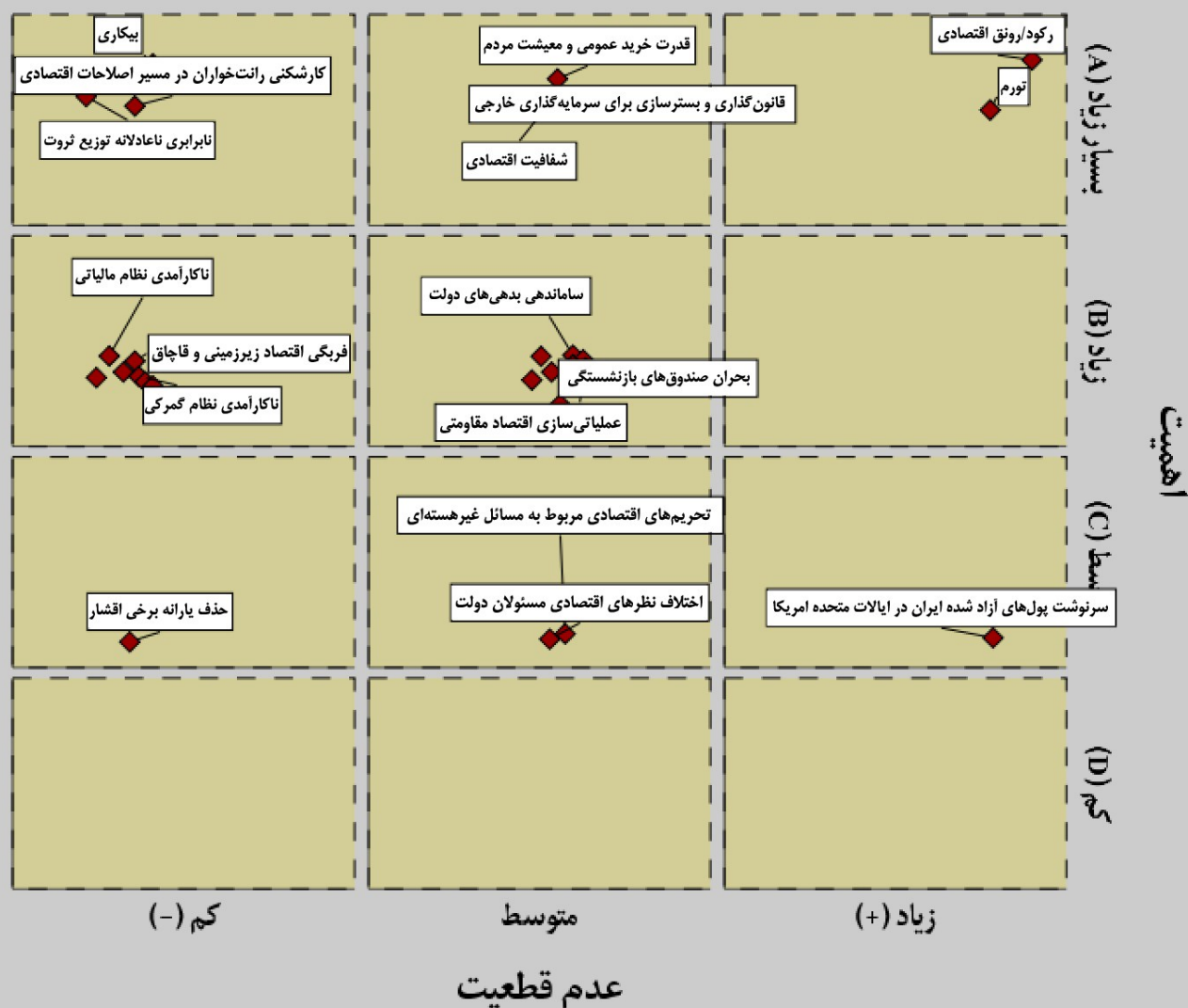
مسائل اقتصادی دارای بالاترین عدم قطعیت:

۱. رکود/ رونق اقتصادی
۲. سرنوشت پول‌های آزاد شده ایران در امریکا
۳. تورم

مسائل اقتصادی دارای کم‌ترین عدم قطعیت:

۱. ناکارآمدی نظام مالیاتی
۲. نرخ سود در نظام بانکی
۳. نابرابری ناعادلانه توزیع ثروت

پراکنش مسائل اقتصادی در نقشه ایران ۱۳۹۵

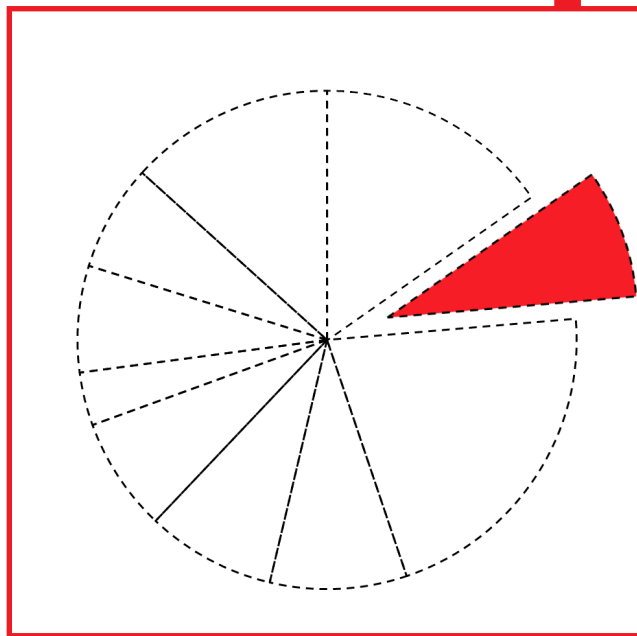
* در این شکل همه متغیرهای اقتصادی نمایش داده نشده است.

تعداد	کمینه	بیشینه	میانگین	انحراف معیار
۳۱	۵۶/۷۹	۹۳/۵۷	۷۲/۲۲	۹/۰۳
۳۱	۲۹/۱۷	۶۷/۲۰	۴۶/۰۳	۸/۴۶

اهمیت کل متغیرهای اقتصادی

عدم قطعیت کل متغیرهای اقتصادی

مسائل سیاسی

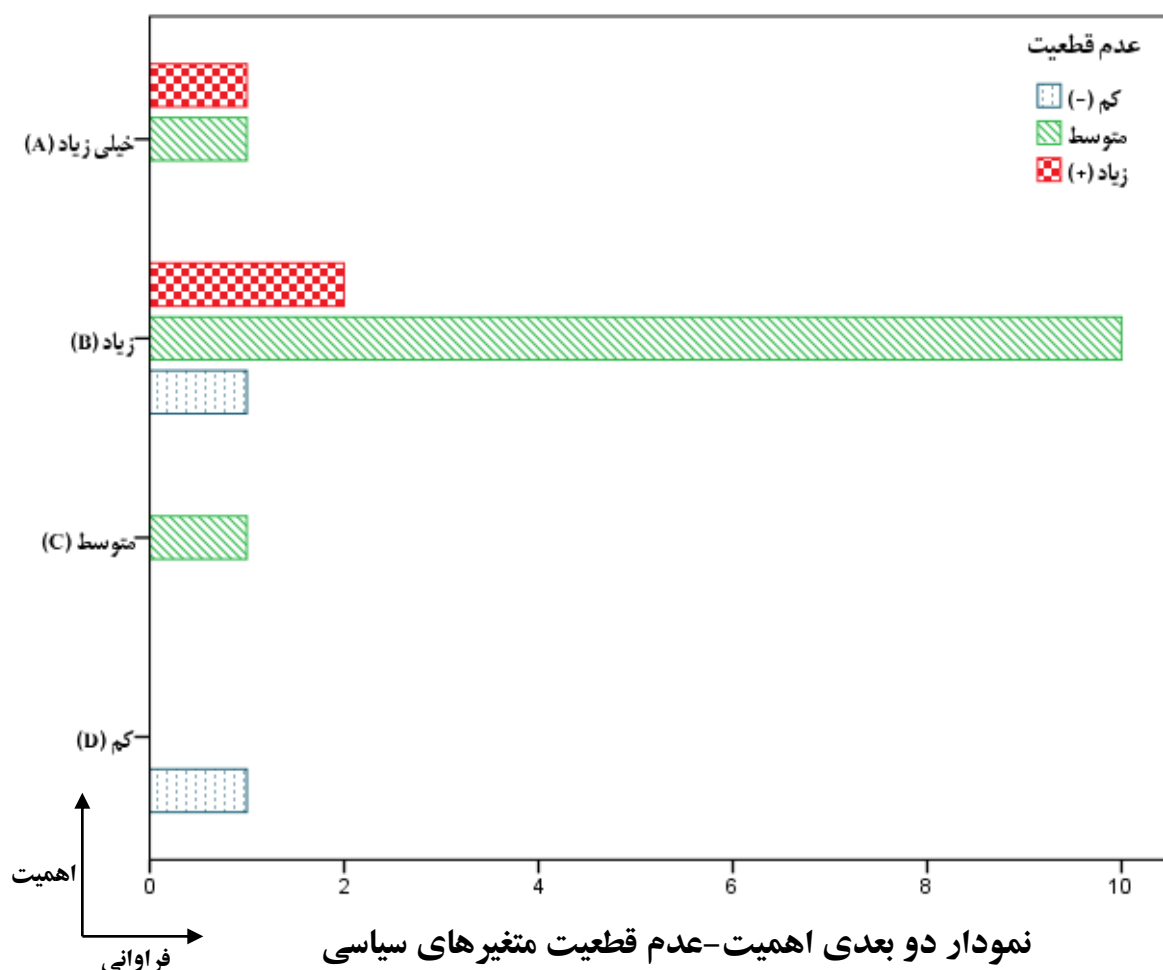
سهم سیاست در مسائل برگزیده: **۸/۲** درصد

میانگین اهمیت مسائل سیاسی: **۶۹/۱۵** درصد

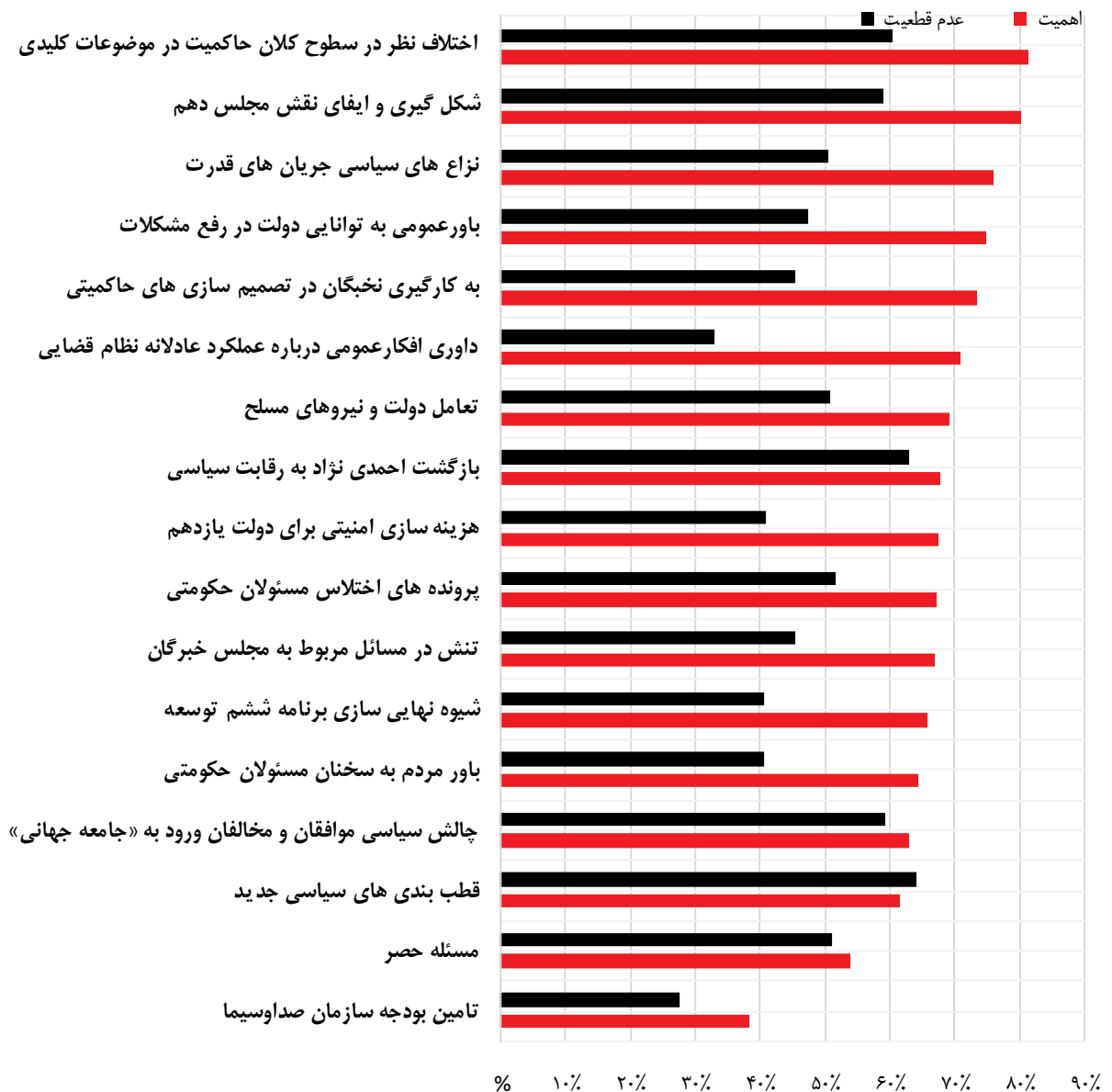
میانگین عدم قطعیت مسائل سیاسی: **۵۰/۳۵** درصد

مسائل سیاسی، در میان ۱۹۵ متغیر با سهم ۸/۲ درصدی جایگاه ششم را در میان مسائل ایران سال ۱۳۹۵ دارند. از نظر اهمیت مسائل نیز میانگین اهمیت این مسائل ۶۹/۱۵ درصد است که ششمین در گروه های ۱۰ گانه مسائل است. بدین ترتیب می توان گفت در میان مسائل و چالش های ایران در سال ۱۳۹۵، جایگاه مسائل سیاسی از نظر اهمیت پایین تر از حد وسط دیده شده است. از سوی دیگر به لحاظ عدم قطعیت مسائل، مسائل سیاسی با ۵۰/۳۵ درصد عدم قطعیت در رده نخست قرار می گیرند که نشان دهنده عدم قطعیت بالای مسائل این حوزه است.

از میان ۲۰۳ متغیر شناسایی شده در مرحله دوم نیز، از مجموع ۱۷ متغیر سیاسی، ۲ مورد دارای اهمیت بسیار زیاد (A)، ۱۳ مورد دارای اهمیت زیاد (B)، یک مورد دارای اهمیت متوسط (C) و یک مورد دارای اهمیت کم (D) است. از نظر عدم قطعیت مسائل نیز، ۳ متغیر دارای عدم قطعیت بالا (+)، ۱۲ متغیر دارای عدم قطعیت متوسط و ۲ مورد دارای عدم قطعیت پایین (-) هستند. شیوه توزیع متغیرها در حالت های چهارگانه اهمیت و سه گانه عدم قطعیت در نمودار دوی بعدی اهمیت-عدم قطعیت مسائل سیاسی ایران در زیر نمایش داده شده است.

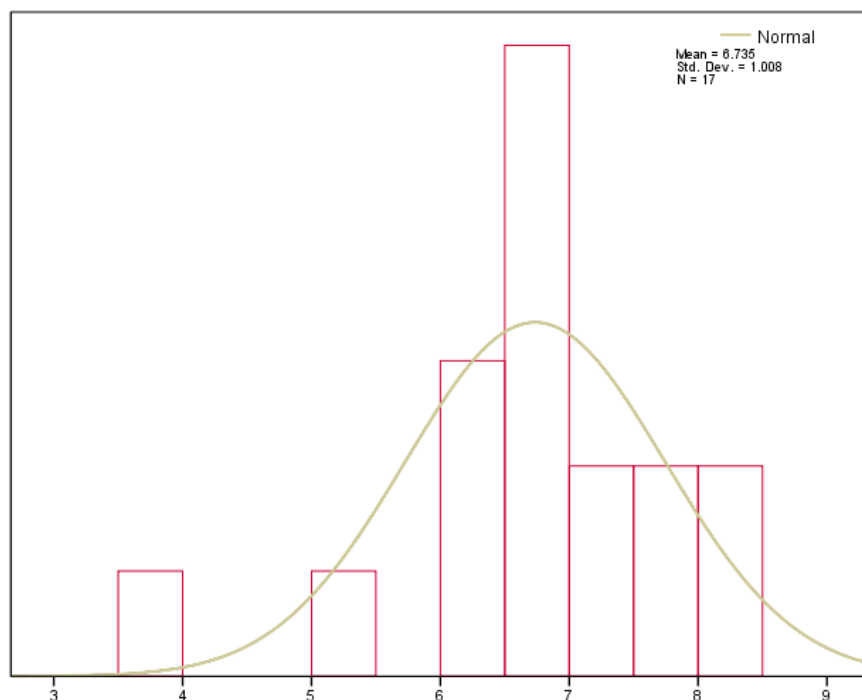
درصد اهمیت و عدم قطعیت مسائل سیاسی ایران ۱۳۹۵

اهمیت مسائل سیاسی

در میان متغیرهای بدست آمده مسائل سیاسی با تنها ۲ مورد اهمیت بالای ۸۰ درصد که عبارتند از شکل گیری و ایفای نقش مجلس دهم و اختلاف نظر در سطح حاکمیت در موضوعات کلان، سهم چندانی در مسائل رده A ایران در سال ۱۳۹۵ ندارند با این وجود درصد اهمیت این دو متغیر قابل توجه است.

اما در رده اهمیت B حوزه سیاست با ۱۳ متغیر سهم زیادی دارد. متغیرهای داوری افکار عمومی درباره عملکرد عادلانه نظام قضایی، به کارگیری نخبگان در تصمیم سازی های حاکمیتی، باور عمومی به توانایی دولت در رفع مشکلات و نزاع های سیاسی جریان های قدرت اهمیتی بالای ۷۰ درصد دارند. متغیرهای قطب بندی های سیاسی جدید، چالش سیاسی موافقان و مخالفان ورود به جامعه جهانی، باور مردم به سخنان مسئولان حکومتی، شیوه نهایی سازی برنامه ششم توسعه، تنش در مسائل مربوط به مجلس خبرگان، پرونده اختلاس مسئولان حکومتی، هزینه سازی امنیتی برای دولت یازدهم، بازگشت احمدی نژاد به رقابت سیاسی و تعامل دولت و نیروهای مسلح بالای ۶۰ درصد اهمیت دارند. متغیر مسئله حصر با اهمیت ۵۰ درصدی در رده C و متغیر تأمین بودجه صداوسیما با اهمیت ۳۸ درصدی در رده D قرار گرفته اند.

نمودار هیستوگرام اهمیت متغیرهای سیاسی

مسائل سیاسی دارای بالاترین اهمیت:

۱. اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت در موضوعات کلیدی
۲. شکل گیری و ایفای نقش مجلس دهم
۳. نزاع های سیاسی جریان های قدرت

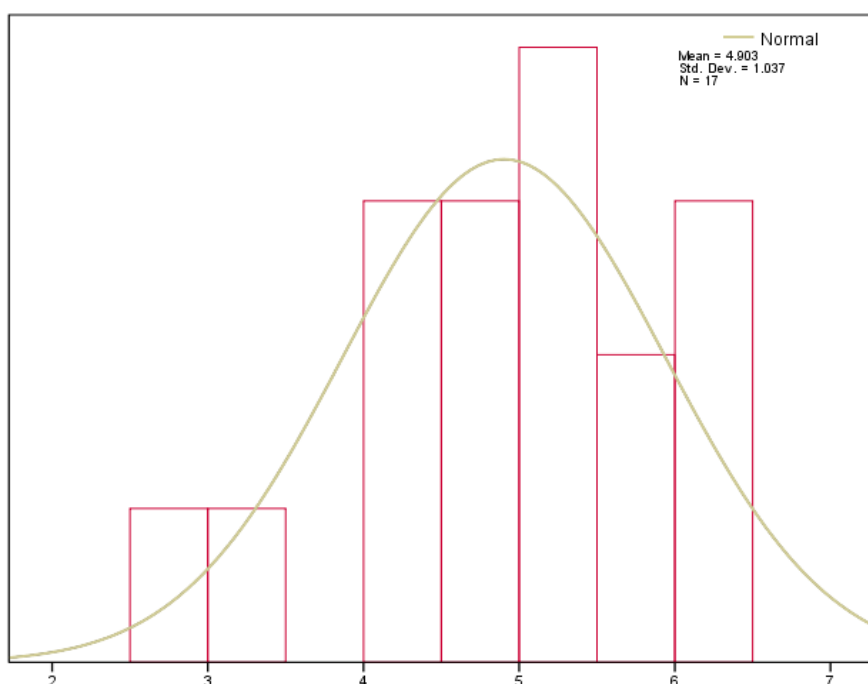
مسائل سیاسی دارای کمترین اهمیت:

۱. تأمین بودجه صدا و سیما
۲. مسئله حصر
۳. قطب بندی های جدید سیاسی

عدم قطعیت مسائل سیاسی

متغیرهای سیاسی با میانگین بیش از ۵۰ درصد در نخستین مرتبه عدم قطعیت قرار دارند که از این میان اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت در موضوعات کلیدی با عدم قطعیت ۶۰ درصدی و اهمیت بالای ۸۰ درصد از جمله متغیرهای سطح A+ و اصلی در تحلیل‌های این پژوهش است.

بازگشت احمدی نژاد به قدرت و قطب‌بندی‌های سیاسی جدید دارای عدم قطعیت و اهمیت برابر بالای ۶۰ درصدی هستند و بدین ترتیب در دسته متغیرهای B+ قرار می‌گیرند، درحالی‌که شکل‌گیری و ایفای نقش مجلس دهم با وجود اهمیت بالای ۸۰ درصد، عدم قطعیت ۵۹ درصدی دارد و از این لحاظ در دسته متغیرهای متوسط است. به همین ترتیب متغیرهای تعامل دولت و نیروهای مسلح، شیوه‌نمایی‌سازی برنامه ششم توسعه و تنش در مسائل مربوط به مجلس خبرگان در سطح عدم قطعیت متوسط با اهمیت زیاد هستند. عدم قطعیت در مورد دیگر متغیرهای سیاسی از ۵۰ درصد نیز کمتر بوده و در مورد متغیر داوری افکار عمومی درباره عملکرد نظام قضایی با وجود اهمیت بالای ۷۰ درصد عدم قطعیتی ۳۳ درصدی گزارش شده است. کمترین مقدار عدم قطعیت نیز مربوط به تأمین بودجه صداوسیما است که ۲۷ درصد است و مشابه اهمیت آن کمترین مقدار در میان متغیرهای سیاسی است.

نمودار هیستوگرام اهمیت متغیرهای سیاسی

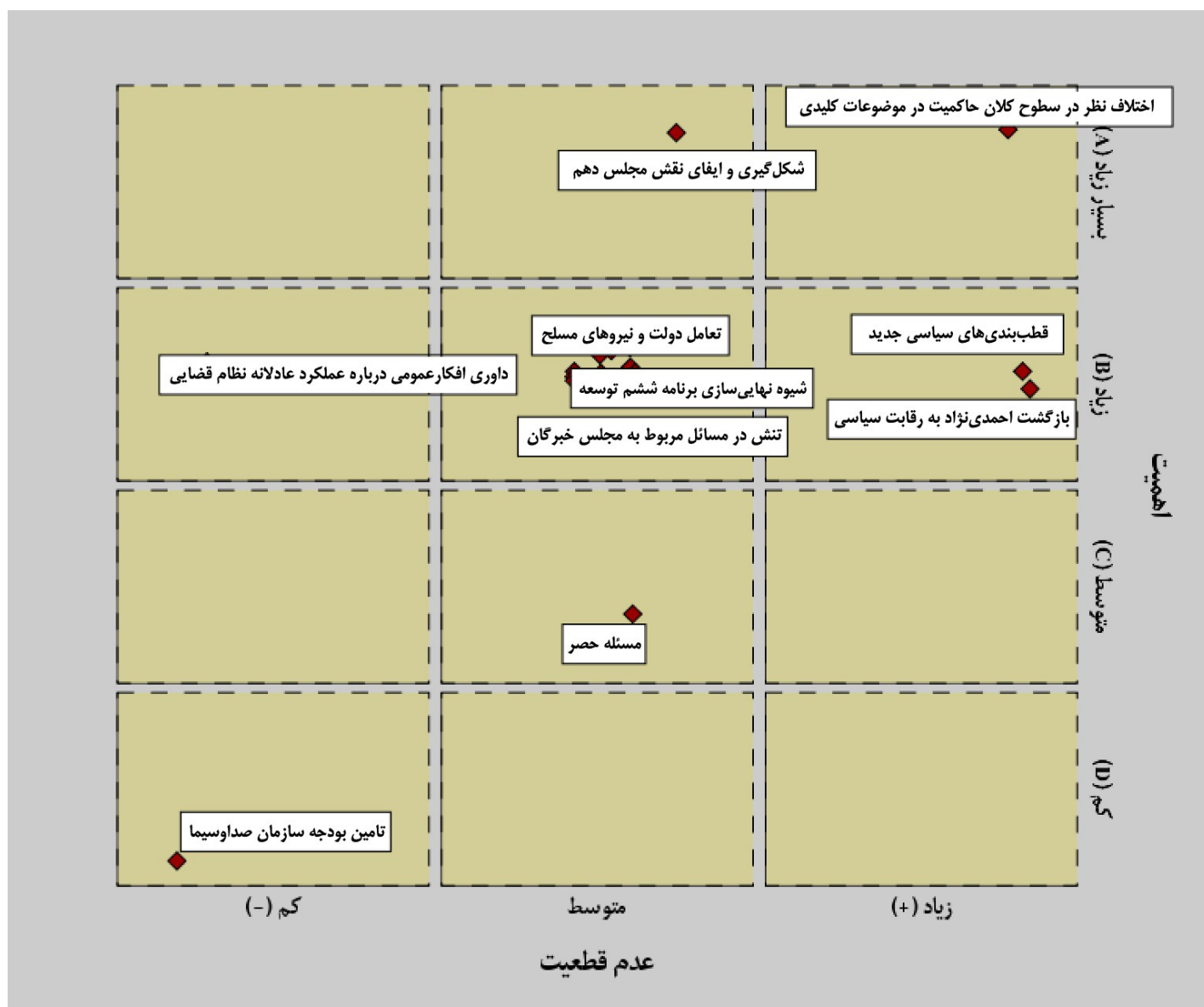
مسائل سیاسی دارای بالاترین عدم قطعیت:

۱. قطب‌بندی‌های سیاسی جدید
۲. بازگشت احمدی‌نژاد به رقابت سیاسی
۳. اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت

مسائل سیاسی دارای کم‌ترین عدم قطعیت:

۱. تأمین بودجه صدا و سیما
۲. داوری افکار عمومی درباره عملکرد عادلانه نظام قضایی
۳. شیوه‌نمایی‌سازی برنامه توسعه

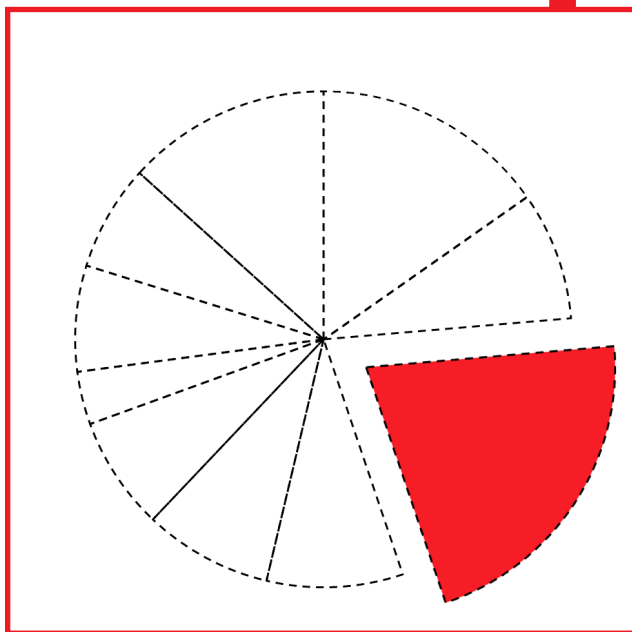
پراکنش مسائل سیاسی در نقشه ایران ۱۳۹۵

* در این شکل همه متغیرهای سیاسی نمایش داده نشده است.

انحراف معیار	میانگین	بیشینه	کمینه	تعداد	
۱۰/۱	۶۷/۳	۸۱/۴	۳۸/۵	۱۷	اهمیت کل متغیرهای سیاسی
۱۰/۷	۴۹	۶۴/۳	۲۸/۷	۱۷	عدم قطعیت کل متغیرهای سیاسی

مسائل اجتماعی

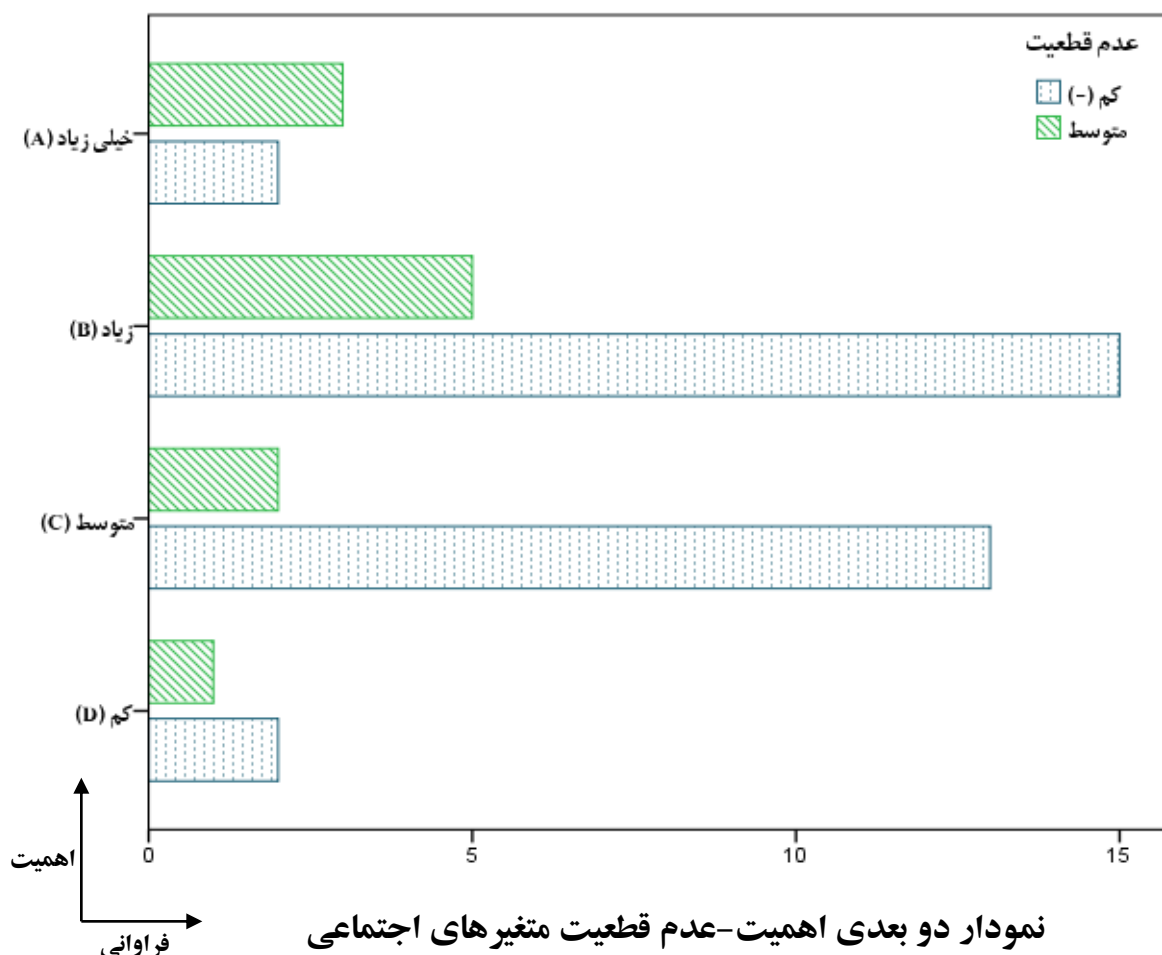
سهم اجتماعی در مسائل برگزیده: **۲۰/۵۱** درصد

میانگین اهمیت مسائل اجتماعی: **۶۴/۲۴** درصد

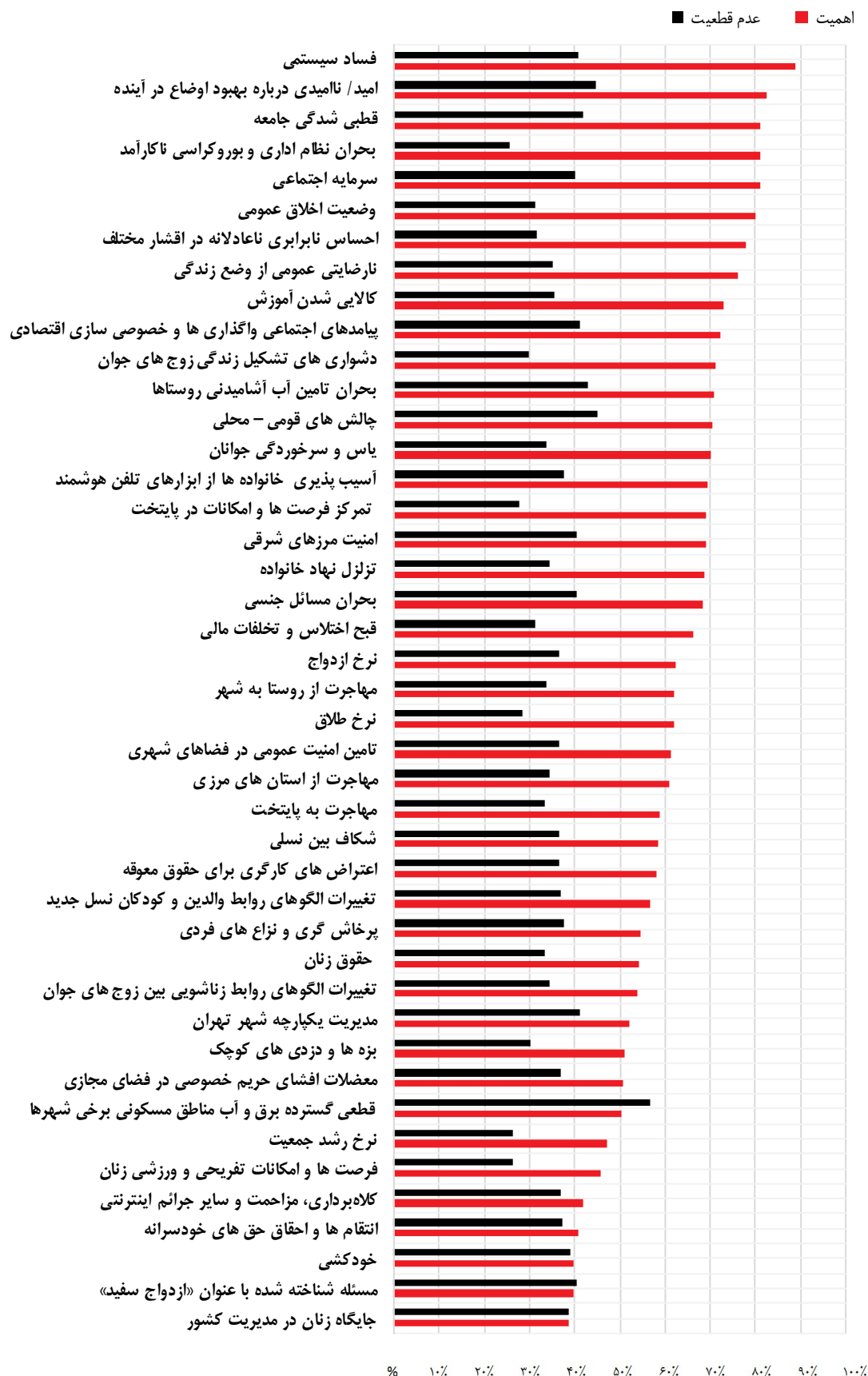
میانگین عدم قطعیت مسائل اجتماعی: **۳۶/۱۰** درصد

مسائل اجتماعی با سهم ۲۰/۵۱ درصدی در میان ۱۹۵ متغیر دارای اهمیت متوسط به بالا در رتبه نخست قرار گرفته است. هرچند جایگاه این دسته از مسائل از نظر اهمیت نهمین گروه است اما با توجه به میانگین کل گروه‌ها متوجه می‌شویم که اختلاف چشم‌گیری در این شاخص‌ها وجود ندارد و مقادیر نزدیک به هم در فاصله ۷۲ تا ۶۲ درصد قرار می‌گیرند که میانگین اهمیت مسائل اجتماعی ۶۴/۲۴ درصد است. مقادیر میانگین عدم قطعیت نیز بازه وسیعی ندارد و مقدار متناظر مسائل اجتماعی در این حوزه ۳۶/۱۰ درصد است که قبل از متغیر محیط‌زیست کمترین مقدار است.

در کل از میان ۲۰۳ متغیر شناسایی شده مسائل اجتماعی با ۴۳ مسئله بیشترین تعداد متغیر را داراست و متغیر فساد سیستمی با مقدار ۸۸ درصد با اهمیت‌ترین متغیر اجتماعی و نیز یکی از بااهمیت‌ترین‌ها در کل متغیرهاست و با چهار متغیر دیگر در رده A قرار می‌گیرند. پس از آنها ۱۶ متغیر در رده B و ۱۴ متغیر در رده بالای ۴۰ درصد یعنی C و ۳ متغیر هم در رده D قرار می‌گیرند. اما از میان این متغیرها هیچ یک دارای عدم قطعیت زیاد نیستند و ۱۲ مورد عدم قطعیت متوسط و بقیه عدم قطعیتی پایین دارند. نمودار دوبرخی زیر فراوانی بالای متغیرهایی با اهمیت زیاد و عدم قطعیت کم را نشان می‌دهد.

درصد اهمیت و عدم قطعیت مسائل اجتماعی ایران ۱۳۹۵

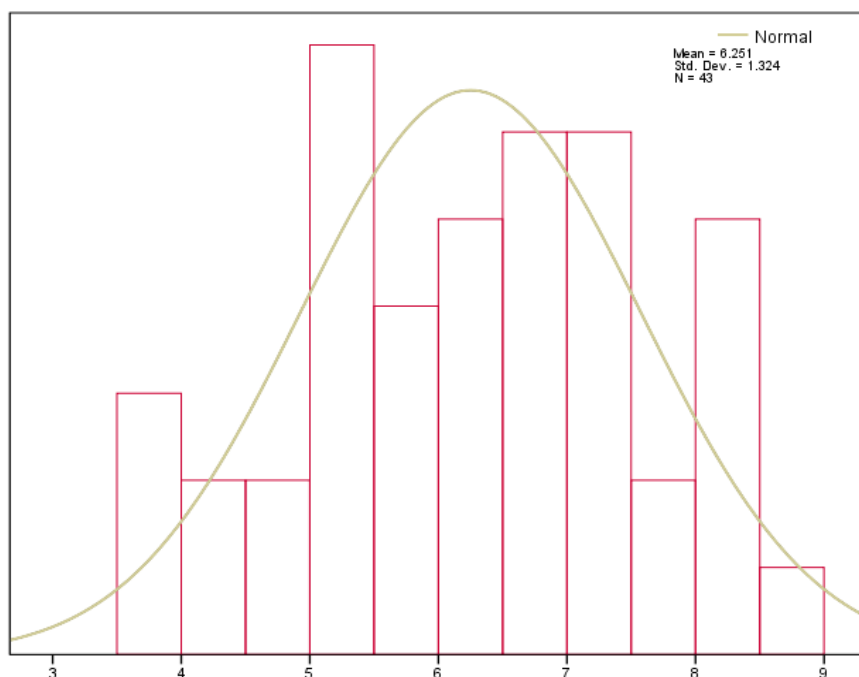

اهمیت مسائل اجتماعی

فساد سیستمی، امید و ناامیدی درباره بهبود اوضاع در آینده، قطبی شدگی جامعه، سرمایه اجتماعی و بحران نظام اداری و بوروکراسی ناکارآمد و وضعیت اخلاق عمومی از مهم ترین مسائل ایران در سال ۱۳۹۵ در حوزه اجتماعی هستند که بنابر داوری کارشناسان در مرحله دوم نمره بالای ۸۰ درصد گرفته اند.

احساس نابرابری نا عادلانه در اقشار مختلف، نارضایتی از وضع زندگی، کالایی شدن آموزش، پیامدهای اجتماعی خصوصی سازی، دشواری تشکیل زندگی زوج های جوان، بحران تامین آب آشامیدنی روستاها، چالش های قومی محلی و یاس و سرخوردگی جوانان متغیرهایی هستند که بالای ۷۰ درصد اهمیت دارند و در کنار متغیرهای آسیب پذیری خانواده ها از تلفن های هوشمند، امنیت مرزهای شرقی، تمرکز فرصت ها و امکانات در پایتخت، تزلزل نهاد خانواده، بحران مسائل جنسی، قبح اختلاس و تخلفات مالی، نرخ ازدواج، مهاجرت از روستا به شهر، نرخ طلاق، تامین امنیت در فضاهای شهری و مهاجرت از استان های مرزی که دارای اهمیت بالای ۶۰ درصد از نظر کارشناسان هستند متغیرهای دسته B را تشکیل می دهند.

۱۴ متغیر دسته C عبارتند از مهاجرت به پایتخت، شکاف بین نسلی، اعتراض های کارگری، تغییرات الگوهای روابط والدین و کودکان، پرخاش گری و نزاع های فردی، حقوق زنان، تغییرات الگوهای روابط زناشویی بین زوج های جوان، مدیریت یکپارچه شهر تهران، بزه و دزدی های کوچک، افشای حریم خصوصی در فضای مجازی، قطعی گسترده برق و آب مناطق مسکونی برخی شهرها، نرخ رشد جمعیت، امکانات تفریحی و ورزشی زنان و کلاه برداری مزاحمت و سایر جرائم اینترنتی و انتقام خودسرانه. در آخر هم سه مسئله با کمتر از ۴۰ درصد اهمیت در رده D قرار می گیرند.

مسائل اجتماعی دارای بالاترین اهمیت:

۱. فساد سیستمی
۲. امید/ناامیدی درباره بهبود اوضاع در آینده
۳. قطبی شدگی جامعه

مسائل اجتماعی دارای کمترین اهمیت:

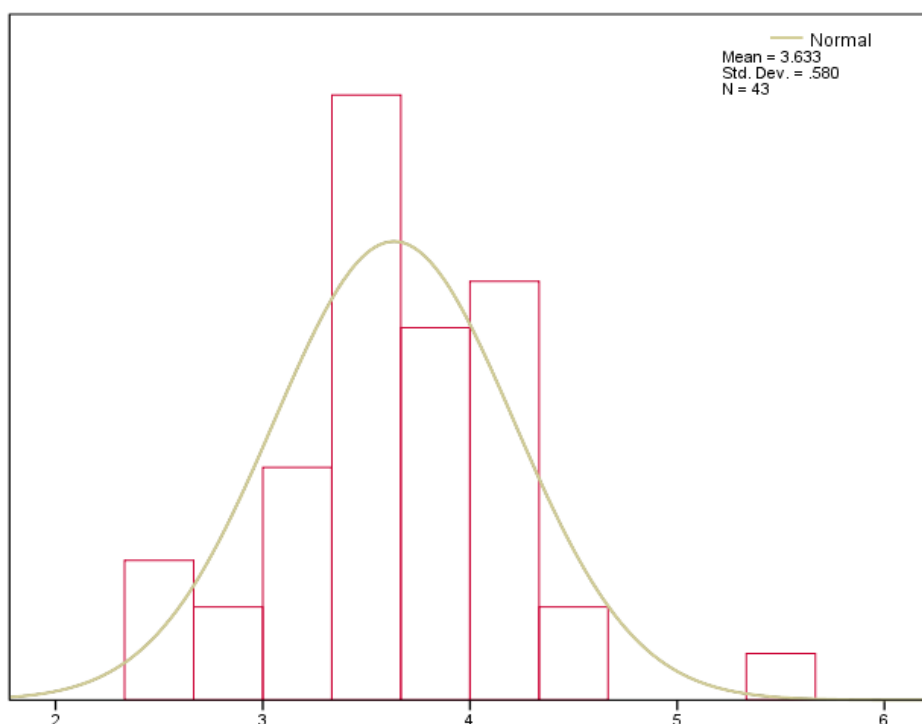
۱. جایگاه زنان در مدیریت کشور
۲. مسئله شناخته شده با عنوان «ازدواج سفید»
۳. خودکشی

عدم قطعیت مسائل اجتماعی

همانطور که در نمودار پراکنش متغیرهای اجتماعی دیده می شود هیچ متغیری از این حوزه در دسته A+ قرار نمی گیرد. متغیرهای اجتماعی با وجود تعداد و اهمیت زیاد از عدم قطعیت بالایی برخوردار نیستند که نشان دهنده تأثیرگذاری بالا با تغییرات احتمالی کم این متغیرها در افق یک ساله از نظر متخصصان است.

با اهمیت ترین متغیرهای اجتماعی یعنی فساد سیستمی، امید/ ناامیدی درباره بهبود اوضاع در آینده، قطبی شدگی جامعه، سرمایه اجتماعی، بحران نظام اداری و بوروکراسی ناکارآمد و وضعیت اخلاق عمومی به ترتیب عدم قطعیت ۴۰، ۴۴، ۴۱، ۴۰، ۲۵ و ۳۱ درصد دارند و ناکارآمدی و بحران نظام اداری با کمترین عدم قطعیت به مثابه امری ثابت در عین اهمیت بالای آن در مشکلات کشور است.

بیشترین عدم قطعیت مقدار ۵۶ درصد و متناظر با متغیر قطعی گسترده آب و برق در برخی مناطق کشور است که آنرا نیز می توان بیشتر متغیری دارای پیامدهای اجتماعی همچون تأثیر بر کیفیت زندگی و رفاه مردم دانست تا یک متغیر با ماهیت اجتماعی. از نظر متخصصان این متغیر بیشترین عدم قطعیت یا نامشخص بودن در آینده را به خود اختصاص می دهد. چهار متغیر تمرکز فرصت ها و امکانات در پایتخت، نرخ رشد جمعیت، فرصت ها و امکانات تفریحی و ورزشی زنان و بحران نظام اداری و بوروکراسی ناکارآمد در میان کل ۲۰۳ متغیر نیز در میان ۱۰ مورد آخر قرار دارند.

نمودار هیستوگرام عدم قطعیت متغیرهای اجتماعی

مسائل اجتماعی دارای بالاترین عدم قطعیت:

۱. قطعی گسترده برق و آب مناطق مسکونی برخی شهرها

۲. چالش های قومی - محلی

۳. امید/ ناامیدی درباره بهبود اوضاع در آینده

مسائل اجتماعی دارای کمترین عدم قطعیت:

۱. بحران نظام اداری و بوروکراسی ناکارآمد

۲. فرصت ها و امکانات تفریحی و ورزشی زنان

۳. نرخ رشد جمعیت

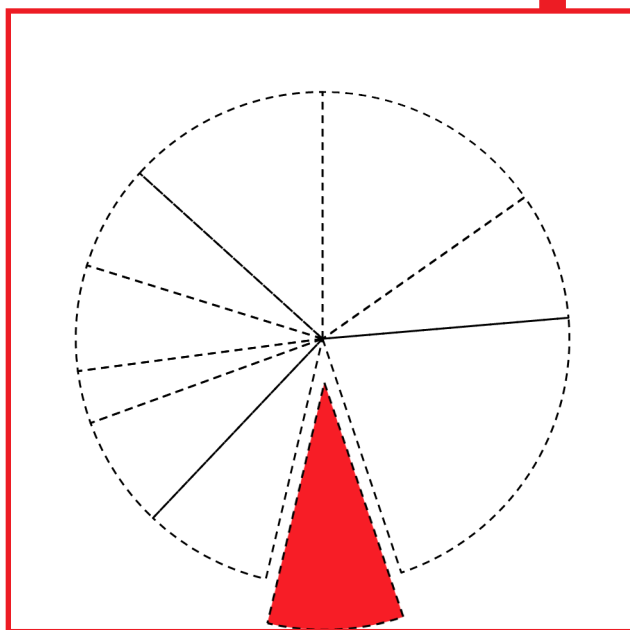
پراکنش مسائل اجتماعی در نقشه ایران ۱۳۹۵

* در این شکل همه متغیرهای اجتماعی نمایش داده نشده است.

تعداد	کمینه	بیشینه	میانگین	انحراف معیار
۴۳	۳۸/۵	۸۸/۵	۶۲/۵	۱۷/۵
۴۳	۲۵/۶	۵۶/۵	۳۶/۳	۳/۳

مسائل فرهنگی

سهم فرهنگ در مسائل برگزیده: **۹/۲۳** درصد

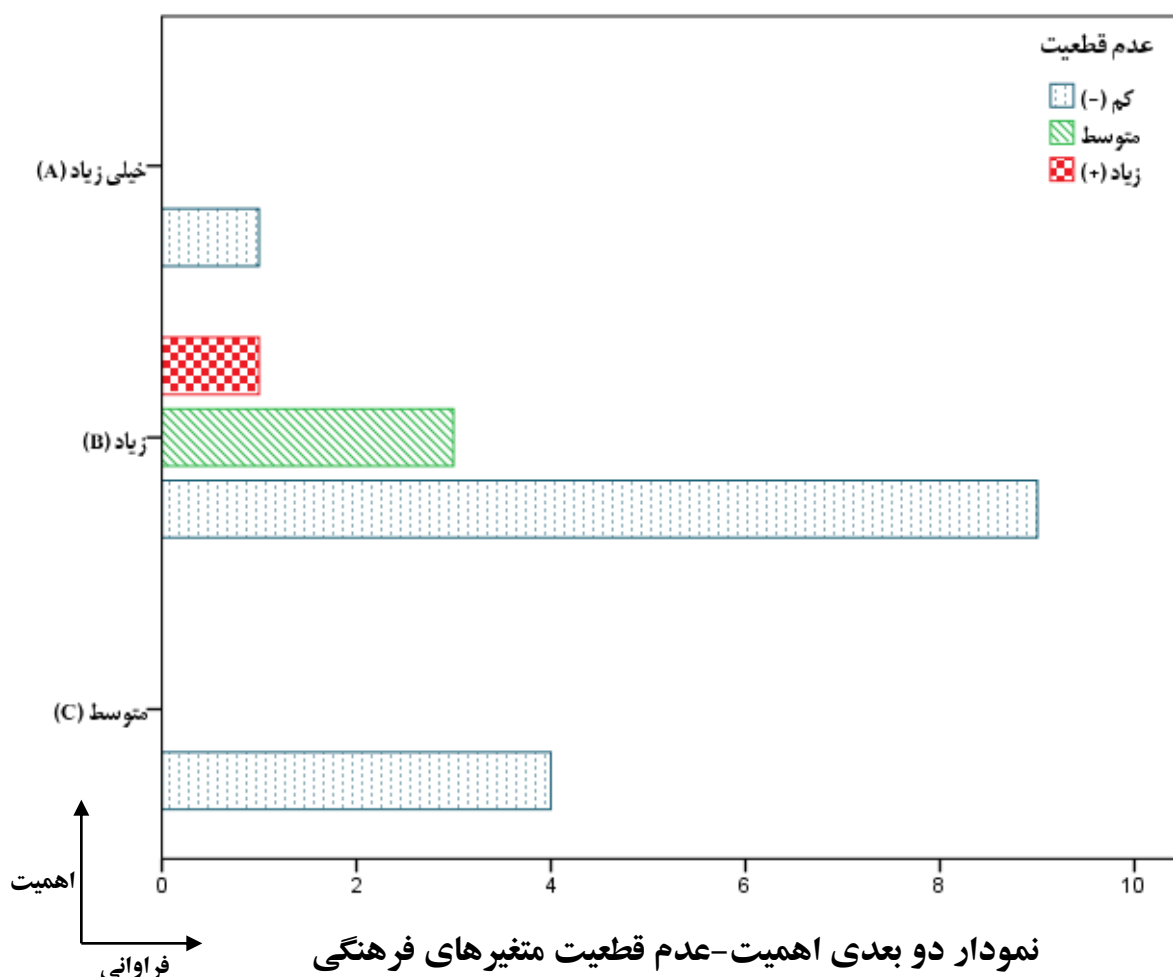
میانگین اهمیت مسائل فرهنگی: **۶۶/۴۳** درصد

میانگین عدم قطعیت مسائل فرهنگی: **۳۷/۳۲** درصد

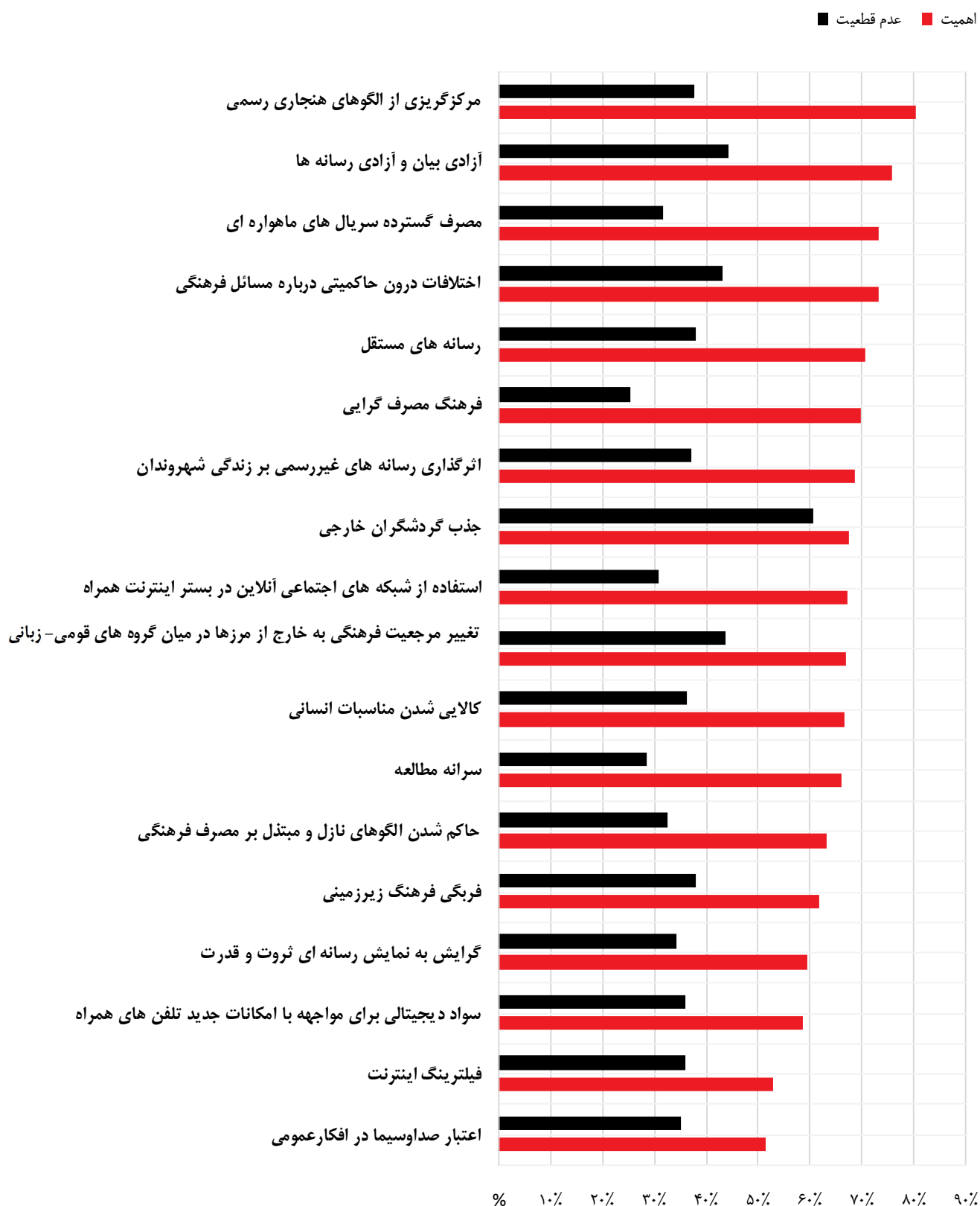
حوزه فرهنگ با ۹/۲۳ درصد سهم از کل متغیرهای برگزیده در مقام چهارم قرار دارد. در کل ۱۸ متغیر در این حوزه شناسایی شده است و میانگین نمره‌ای که در مرحله دوم کارشناسان به متغیرهای فرهنگی داده‌اند ۶۶/۴۳ درصد بوده که هشتمین رده در بین ۱۰ حوزه است. جایگاه مسائل فرهنگی به لحاظ عدم قطعیت با میانگین ۳۷/۳۲، هفتم است.

در دسته‌بندی متغیرها از نظر اهمیت هیچ متغیری در دسته D یا کم اهمیت قرار نمی‌گیرد. چهار متغیر اعتبار صدا و سیما در افکار عمومی، فیلترینگ اینترنت، سواد دیجیتالی برای مواجهه با امکانات تلفن همراه و گرایش به نمایش رسانه‌ای ثروت و قدرت در دسته C قرار می‌گیرند. بیشترین تعداد از متغیرهای فرهنگی از نظر اهمیت در دسته B یعنی متغیرهای با اهمیت زیاد قرار دارند و تنها یک متغیر مرکزگریزی از الگوهای هنجاری رسمی دارای اهمیت بیش از ۸۰ درصد و در دسته A است.

از سوی دیگر همان‌طور که بر اساس خاصیت روندی و بلند مدت بودن امور فرهنگی انتظار می‌رود کمتر متغیری در این گروه عدم قطعیت بالا دارد. بیشترین عدم قطعیت مربوط به جذب گردشگران خارجی با کمی بیش از ۶۰ درصد است. از سایر موارد ۳ متغیر در دسته عدم قطعیت متوسط و ۱۴ متغیر در دسته عدم قطعیت کم قرار دارند.

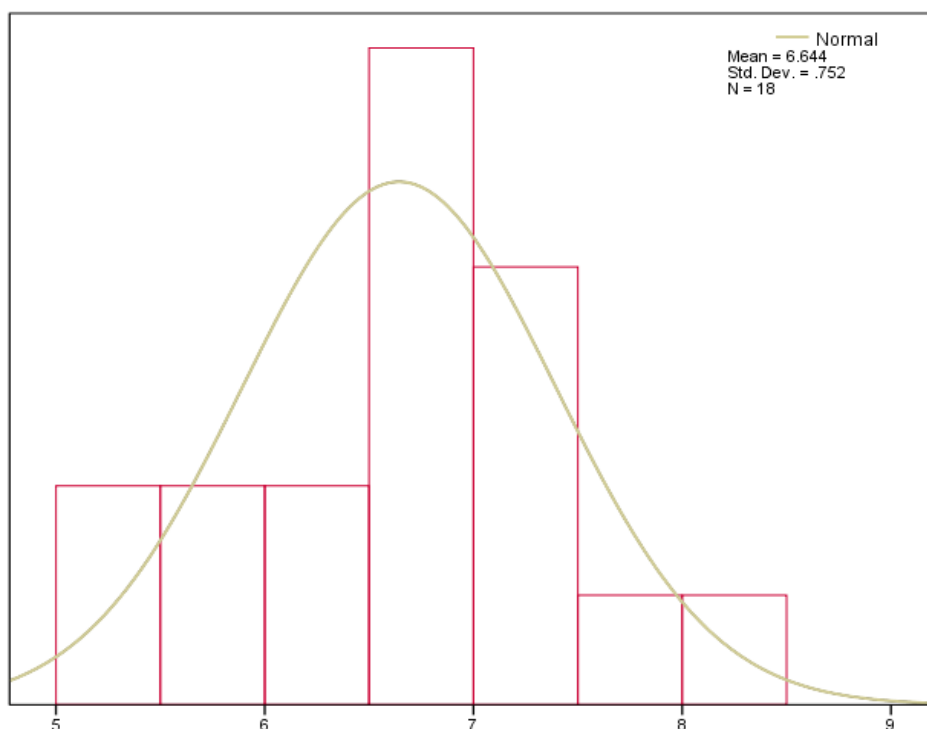
درصد اهمیت و عدم قطعیت مسائل فرهنگی ایران ۱۳۹۵

اهمیت مسائل فرهنگی

مهم ترین مسئله فرهنگی ایران در سال ۱۳۹۵ از نظر کارشناسان مرکز گریزی از الگوهای هنجاری رسمی با حدود ۸۰ درصد اهمیت است. پس از آن آزادی بیان و آزادی رسانه ها، اختلافات درون حاکمیتی درباره مسائل فرهنگی، مصرف گسترده سریال های ماهواره ای، رسانه های مستقل و فرهنگ مصرف گرایی دارای اهمیت ۷۰ درصد به بالا هستند و فرنگی فرهنگ زیرزمینی، حاکم شدن الگوهای نازل و مبتذل بر مصرف فرهنگی، سرانه مطالعه، کالایی شدن مناسبات انسانی، تغییر مرجعیت فرهنگی به خارج از مرزها در میان گروه های قومی-زبانی، استفاده از شبکه های اجتماعی آنلاین در بستر اینترنت همراه و جذب گردشگران خارجی و اثرگذاری رسانه های غیررسمی بر زندگی شهروندان اهمیت بالای ۶۰ درصدی دارند.

در دسته متوسط نیز اعتبار صداوسیما در افکار عمومی، فیلترینگ اینترنت، سواد دیجیتالی برای مواجهه با امکانات جدید تلفن های همراه و گرایش به نمایش رسانه ای ثروت و قدرت با نمره ۵۰ درصدی اهمیت قرار دارند. از این گروه متغیری با اهمیت کم و در گروه D قرار نگرفته است.

نمودار هیستوگرام اهمیت متغیرهای فرهنگی

مسائل فرهنگی دارای بالاترین اهمیت:

۱. مرکز گریزی از الگوهای هنجاری رسمی
۲. آزادی بیان و آزادی رسانه ها
۳. اختلافات درون حاکمیتی درباره مسائل فرهنگی

مسائل فرهنگی دارای کمترین اهمیت:

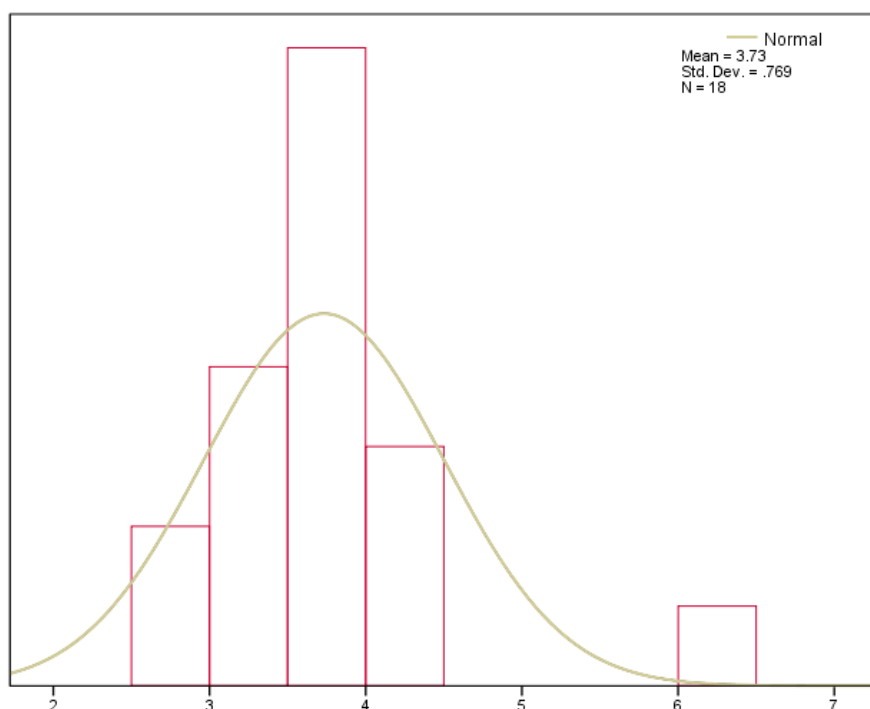
۱. اعتبار صداوسیما در افکار عمومی
۲. فیلترینگ اینترنت
۳. سواد دیجیتالی برای مواجهه با امکانات جدید تلفن های همراه

عدم قطعیت مسائل فرهنگی

تنها مسئله فرهنگی دارای عدم قطعیت بالای ۶۰ درصد مسئله جذب گردشگران خارجی است که از نظر اهمیت در دسته B قرار دارد. این بدین معناست که هیچ متغیر فرهنگی در تحلیل محیط A+ قرار نمی گیرد که در نقشه پراکنش مسائل ایران در سال ۹۵ نیز نشان داده شده است.

پس از مسئله جذب گردشگران، مسائل اختلافات درون حاکمیتی درباره مسائل فرهنگی، تغییر مرجعیت فرهنگی به خارج از مرزها در میان گروه های قومی-زبانی، آزادی بیان و آزادی رسانه ها حدود ۴۰ درصد عدم قطعیت دارند و عدم قطعیت سایر موارد کمتر از این مقدار است.

عدم قطعیت های پایین مسائل فرهنگی بدین معناست که در حوزه فرهنگ تغییرات به صورت بلندمدت اتفاق می افتند و در اغلب مسائل نباید در افق یک ساله انتظار تغییر چندان داشت.

نمودار هیستوگرام اهمیت متغیرهای فرهنگی

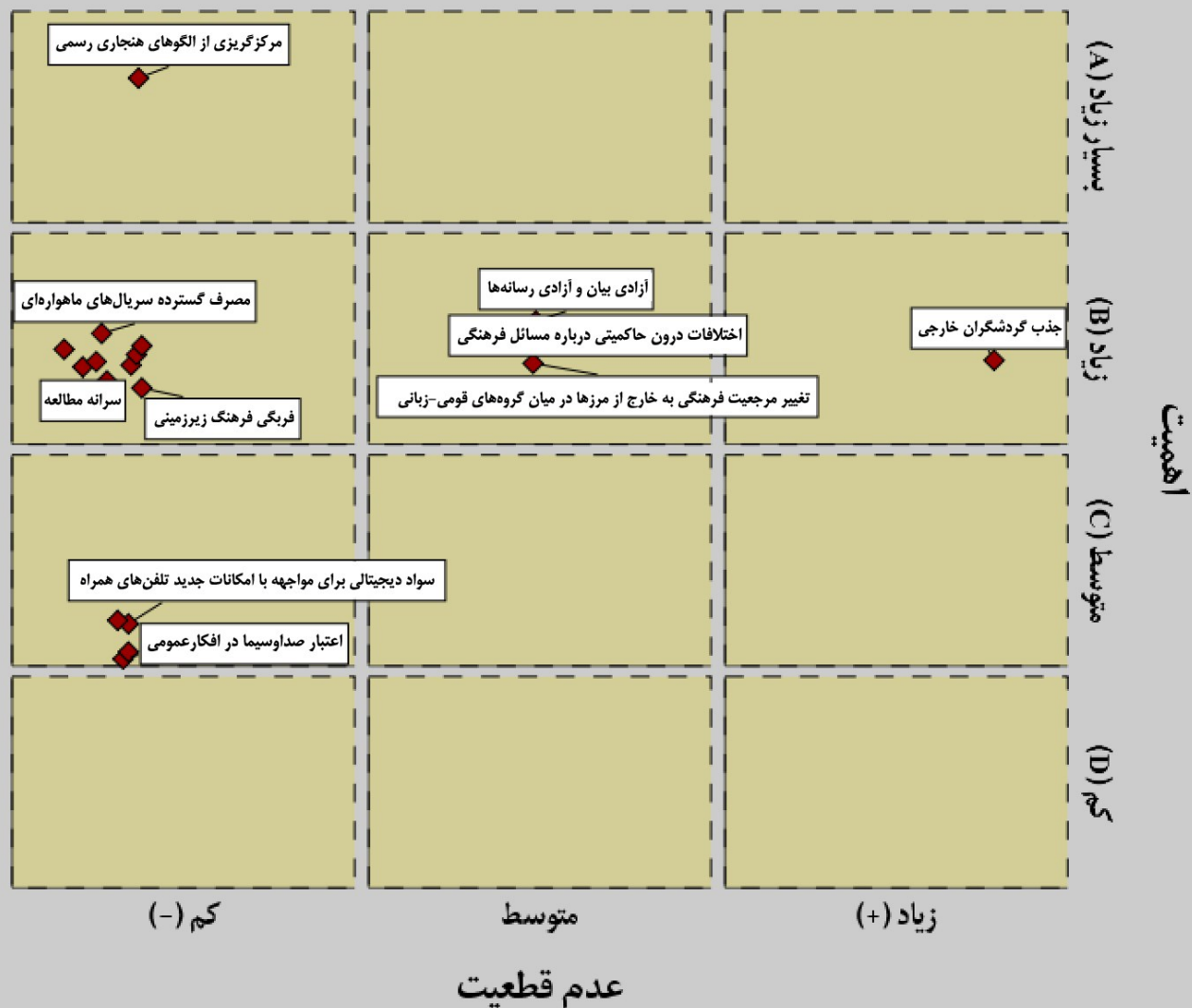
مسائل فرهنگی دارای بالاترین عدم قطعیت:

۱. جذب گردشگران خارجی
۲. آزادی بیان و آزادی رسانه ها
۳. تغییر مرجعیت فرهنگی به خارج از مرزها در میان گروه های قومی-زبانی

مسائل فرهنگی دارای کمترین عدم قطعیت:

۱. فرهنگ مصرف گرایی
۲. سرانه مطالعه
۳. استفاده از شبکه های اجتماعی آنلاین در بستر اینترنت همراه

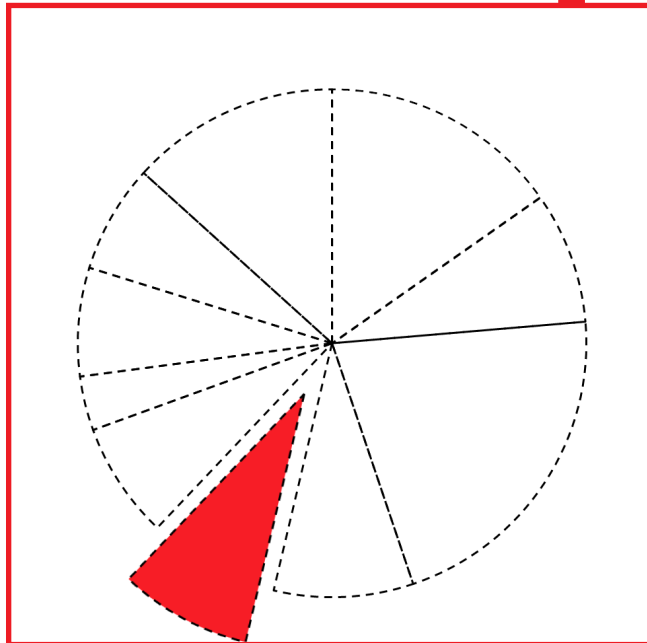
پراکنش مسائل فرهنگی در نقشه ایران ۱۳۹۵

* در این شکل همه متغیرهای فرهنگی نمایش داده نشده است.

انحراف معیار	میانگین	بیشینه	کمینه	تعداد	
۵/۶	۶۴/۴	۸۰/۴	۵۱/۴	۱۸	اهمیت کل متغیرهای فرهنگی
۵/۹	۳۷/۳	۶۰/۹	۲۵/۷	۱۸	عدم قطعیت کل متغیرهای فرهنگی

مسائل سلامت

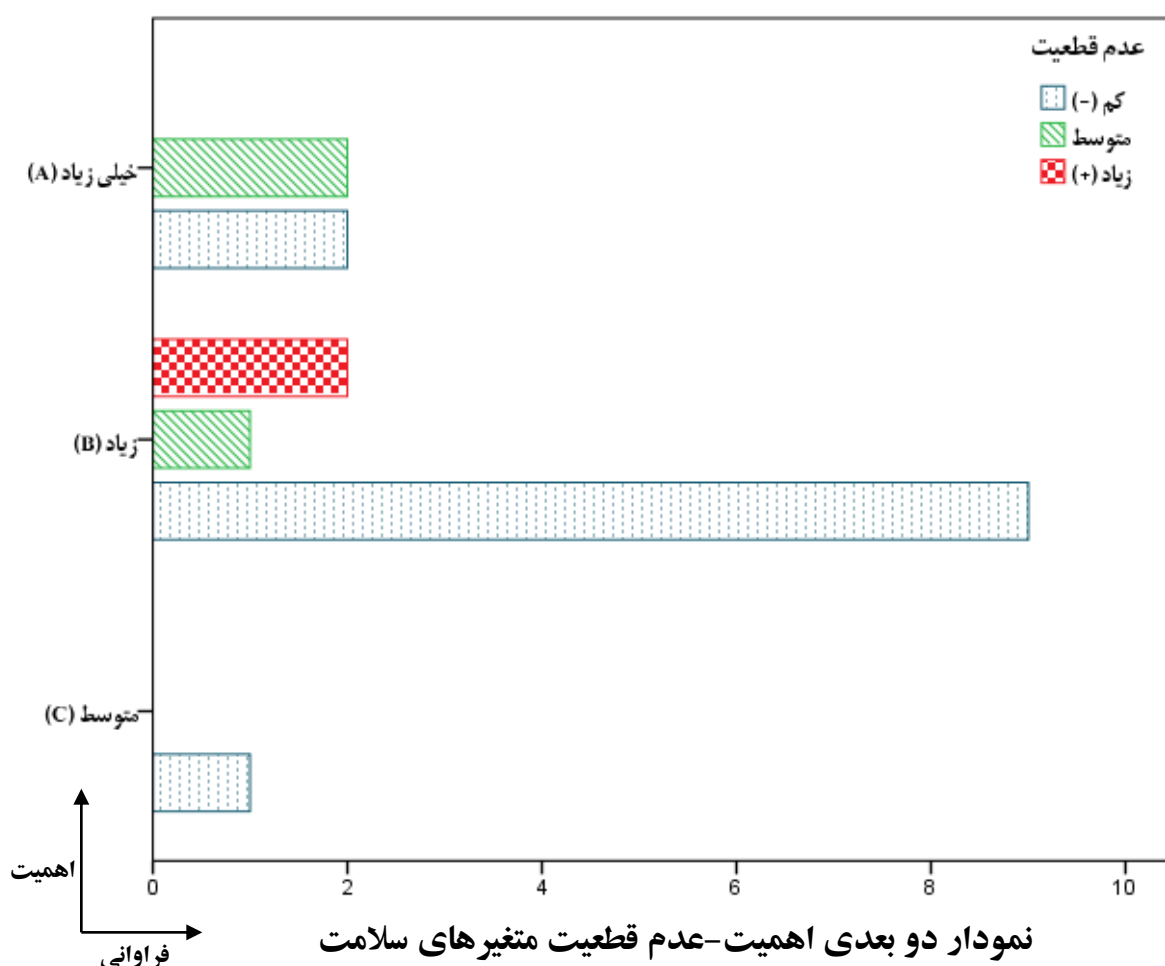
سهم سلامت در مسائل برگزیده: **۸/۷۱** درصد

میانگین اهمیت مسائل سلامت: **۷۱/۰۹** درصد

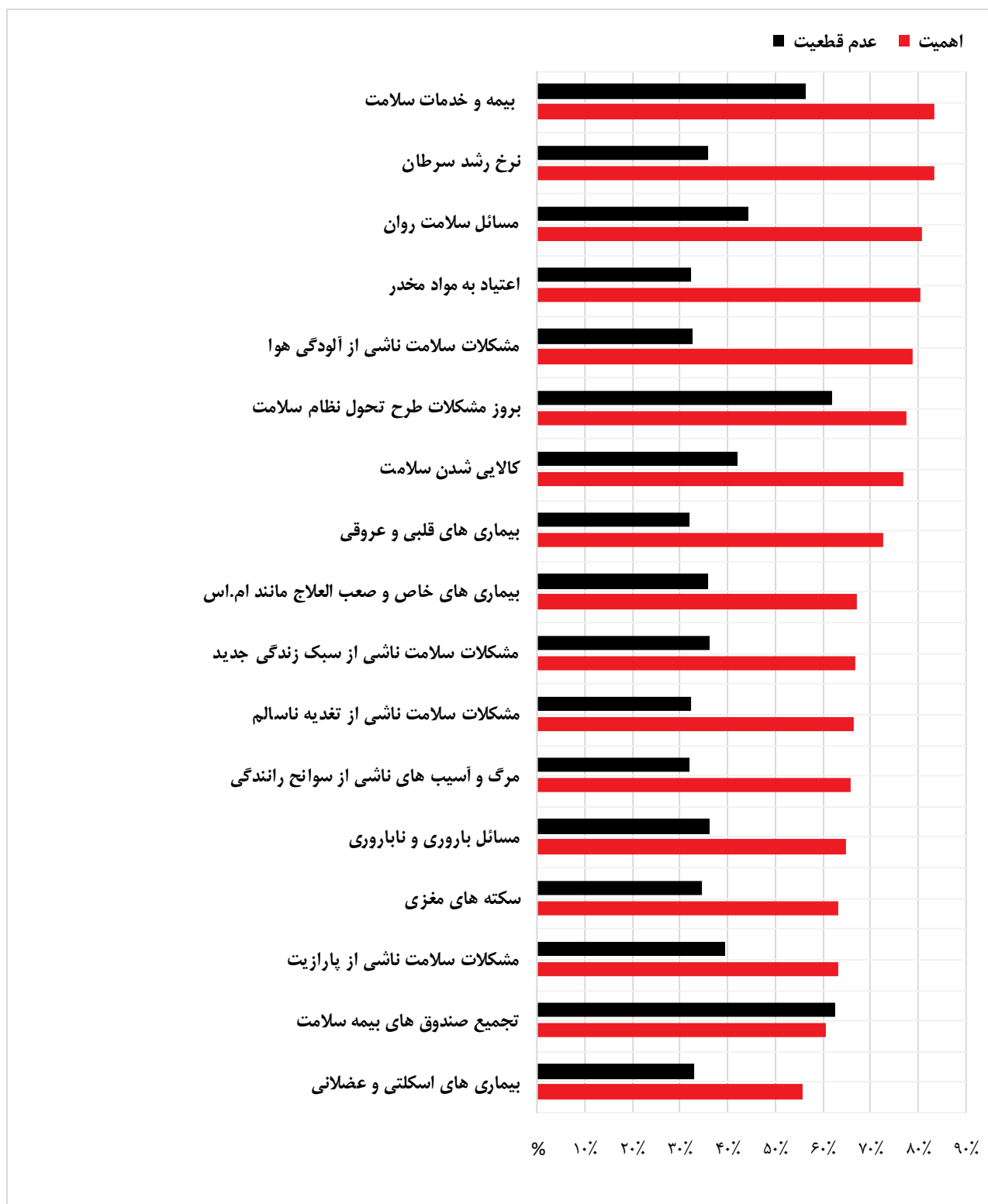
میانگین عدم قطعیت مسائل سلامت: **۳۹/۹۸** درصد

حوزه سلامت ۸/۷۱ درصد از مسائل برگزیده را شامل می شود و در میان ۱۰ حوزه جایگاه پنجم را دارد. میانگین اهمیت مسائل سلامت ۷۱/۰۹ درصد و مقدار قابل توجهی بوده و در رده دوم از این نظر جای دارد. میانگین عدم قطعیت مسائل سلامت کمتر از اهمیت آن است و با مقدار ۳۹/۹۸ در میان ده حوزه در رده ششم قرار می گیرد.

۱۷ متغیر در حوزه سلامت شناسایی شده اند که بر اساس نظر کارشناسان چهار تا از آنها با اهمیت بالای ۸۰ درصد در دسته متغیرهای A هستند اما هیچ یک از آنها از عدم قطعیت بالایی برخوردار نیستند. دو متغیر بروز مشکلات طرح تحول نظام سلامت و تجمیع صندوق های بیمه سلامت عدم قطعیتی بالای ۶۰ درصد یعنی زیاد دارند که متغیر اول یعنی بروز مشکلات طرح تحول سلامت با اهمیت ۷۰ درصد در دسته مشکلات با اهمیت و عدم قطعیت زیاد قرار می گیرد. تعداد متغیرهای B یعنی با اهمیت بالا نیز در این گروه ۱۲ است.

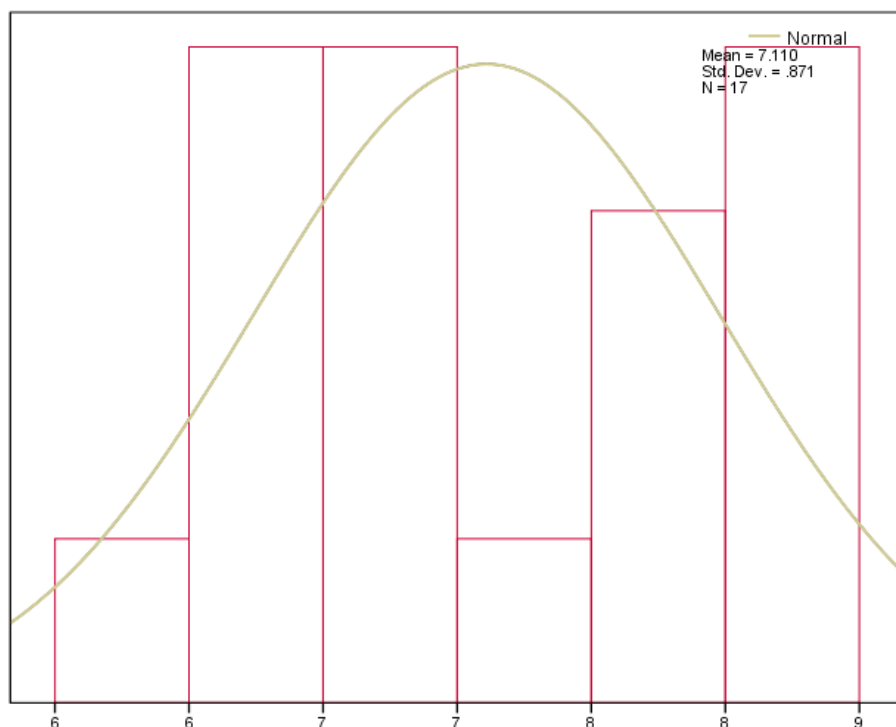
درصد اهمیت و عدم قطعیت مسائل سلامت ایران ۱۳۹۵

اهمیت مسائل سلامت

مسائل سلامت دارای میانگین بالایی از نظر اهمیت هستند و هیچ یک از متغیرهای قرار گرفته در این دسته از نظر کارشناسان کم اهمیت نبوده است. بیمه و خدمات سلامت و نرخ رشد سرطان سهم بخش سلامت در ۱۰ متغیر اول است و کم اهمیت ترین متغیر بیماری های اسکلتی و عضلانی است که ۵۵ درصد اهمیت داشته و متغیر رده C است.

تجمع صندوق های بیمه سلامت، مشکلات سلامت ناشی از پارازیت، سکه های مغزی، مسائل باروری و ناباروری، مرگ و آسیب های ناشی از سوانح رانندگی، مشکلات سلامت ناشی از تغذیه ناسالم، مشکلات سلامت ناشی از سبک زندگی جدید و بیماری های خاص و صعب العلاج مانند ام.اس در بازه ۶۰ تا ۷۰ درصد و بیماری های قلبی و عروقی، کالایی شدن سلامت، بروز مشکلات طرح تحول نظام سلامت، مشکلات سلامت ناشی از آلودگی هوا در بازه ۷۰ تا ۸۰ درصد قرار می گیرند که ۱۱ متغیر با اهمیت در دسته B هستند. ۴ مسئله نیز دارای اهمیت حدود ۸۰ درصد و از دسته A هستند که عبارتند از: اعتیاد به مواد مخدر، مسائل سلامت روان، نرخ رشد سرطان، بیمه و خدمات سلامت.

نمودار هیستوگرام اهمیت متغیرهای سلامت

مسائل سلامت دارای بالاترین اهمیت:

۱. نرخ رشد سرطان
۲. بیمه و خدمات سلامت
۳. مسائل سلامت روان

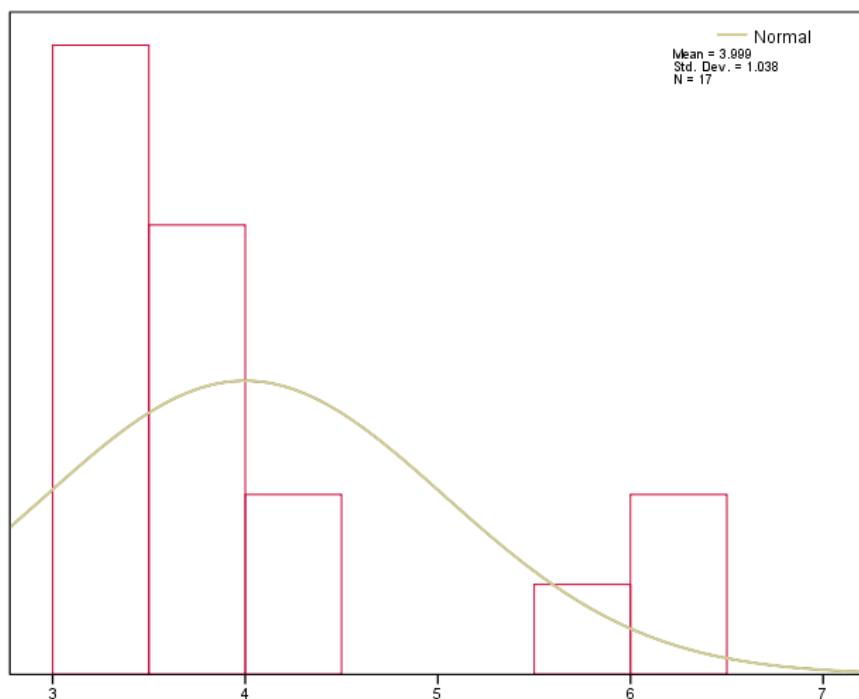
مسائل سلامت دارای کمترین اهمیت:

۱. بیماری های اسکلتی و عضلانی
۲. تجمع صندوق های بیمه سلامت
۳. مشکلات سلامت ناشی از پارازیت

عدم قطعیت مسائل سلامت

با توجه به میانگین پایین عدم قطعیت در حوزه سلامت به نظر می‌رسد از دیدگاه کارشناسان مسائل این حوزه در سال ۱۳۹۵ تغییر چندانی نخواهد کرد. اکثر متغیرهای این حوزه دارای عدم قطعیت حدود ۳۰ درصد هستند.

سه متغیر کالایی شدن سلامت، مسائل سلامت روان و بیمه و خدمات سلامت دارای عدم قطعیت متوسط بوده و متغیرهای تجميع صندوق‌های بیمه سلامت، بروز مشکلات طرح تحول نظام سلامت عدم قطعیت ۶۰ درصدی دارند و در دسته متغیرهای + قرار می‌گیرند. در این میان متغیر تجميع صندوق‌های بیمه سلامت رتبه ۸ را در میان کل متغیرها دارد که نشان از نامشخص بودن وضعیت آن در سال ۱۳۹۵ از نگاه خبرگان دارد.

نمودار هیستوگرام عدم قطعیت متغیرهای سلامت

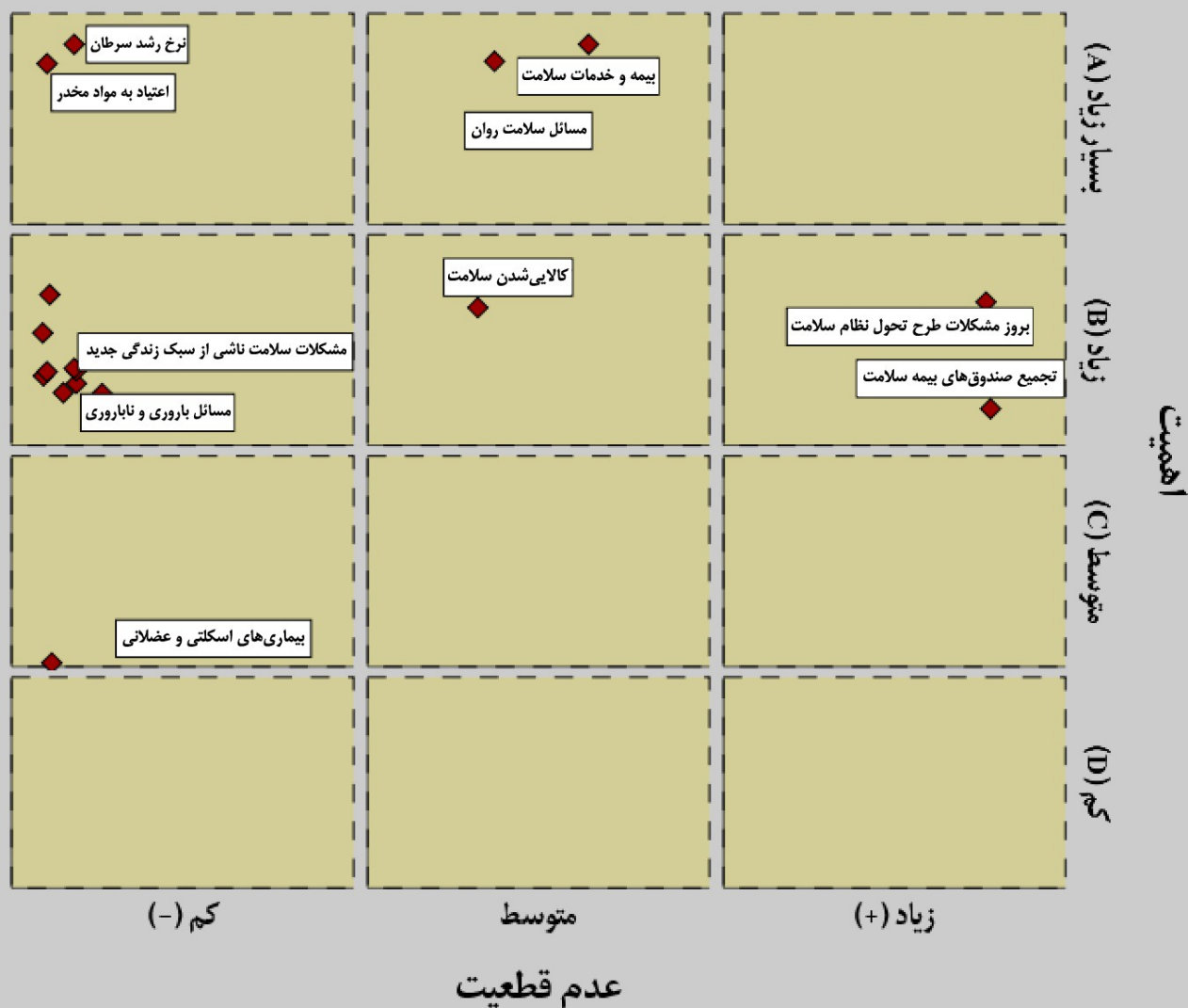
مسائل سلامت دارای بالاترین عدم قطعیت:

۱. تجميع صندوق‌های بیمه سلامت
۲. بروز مشکلات طرح تحول نظام سلامت
۳. بیمه و خدمات سلامت

مسائل سلامت دارای کم‌ترین عدم قطعیت:

۱. بیماری‌های قلبی و عروقی
۲. مرگ و آسیب‌های ناشی از سوانح رانندگی
۳. مشکلات سلامت ناشی از تغذیه ناسالم

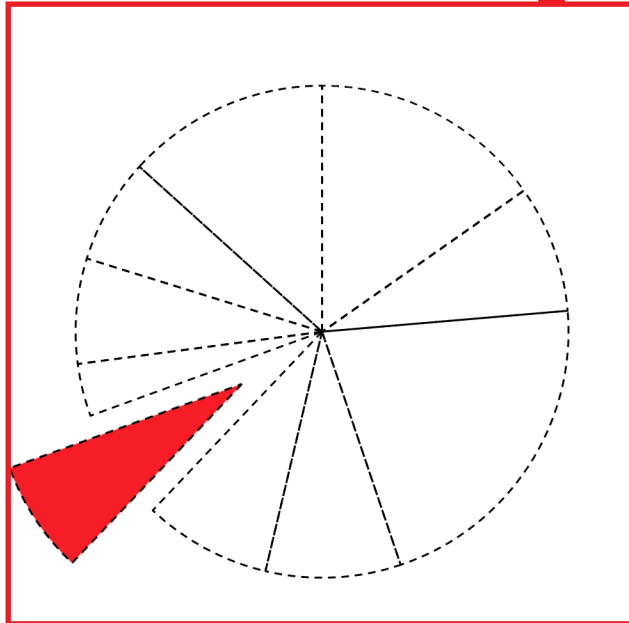
پراکنش مسائل سلامت در نقشه ایران ۱۳۹۵

* در این شکل همه متغیرهای سلامت نمایش داده نشده است.

انحراف معیار	میانگین	بیشینه	کمینه	تعداد	
۷/۵	۷۱	۸۳/۶	۵۵/۶	۱۷	اهمیت کل متغیرهای سلامت
۱۰/۷	۳۹/۹	۶۲/۵	۳۱/۸	۱۷	عدم قطعیت کل متغیرهای سلامت

مسائل صنعت و کشاورزی

سهم صنعت و کشاورزی در مسائل برگزیده: **۷/۶۹** درصد

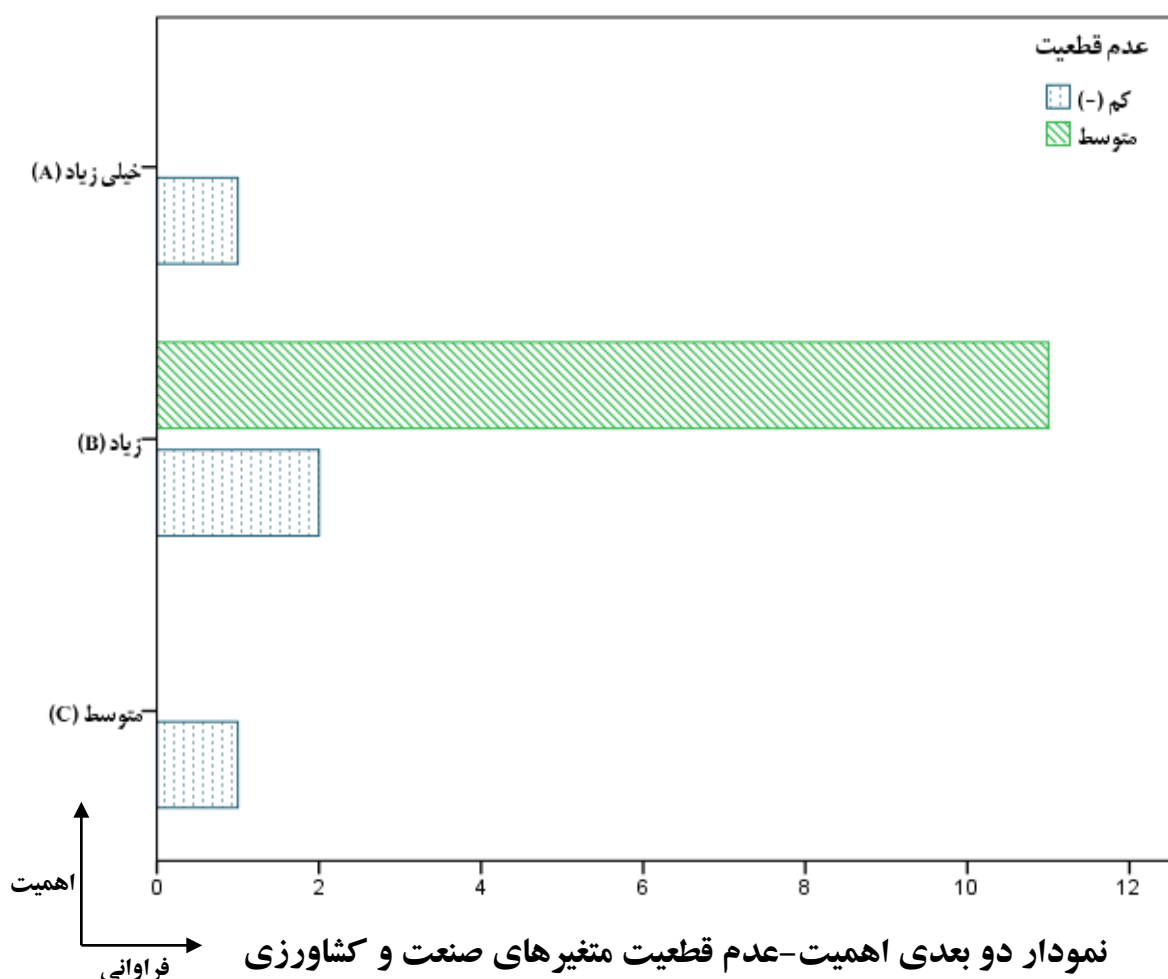
میانگین اهمیت مسائل صنعت و کشاورزی: **۷۰/۲۹** درصد

میانگین عدم قطعیت مسائل صنعت و کشاورزی: **۴۴/۷۶** درصد

هفتمین حوزه در بین ۱۰ حوزه به مسائل صنعت و کشاورزی با ۷/۶۹ درصد از متغیرهای برگزیده اختصاص دارد. متغیرهای این حوزه از اهمیت نسبی بالایی برخوردار بوده و با اختلاف کمی با حوزه‌های سلامت و محیط زیست در جایگاه چهارم به لحاظ میانگین اهمیت قرار می‌گیرد. میانگین نمره این حوزه در شاخص اهمیت ۷۰/۲۹ است. در شاخص عدم قطعیت نیز این حوزه در رتبه چهارم با مقدار ۴۴/۶۷ درصد قرار دارد.

نمودار دوبعدی اهمیت-عدم قطعیت برای این دسته از مسائل نشان می‌دهد که تجمع متغیرهای این حوزه در دسته B یعنی اهمیت بین ۶۰ تا ۸۰ درصد است. هیچ یک از ۱۵ متغیر مطرح شده در دور اول از نظر کارشناسان دارای اهمیت کم نبوده و تنها یک متغیر، «اعتبار نشان استاندارد در افکار عمومی» مقدار متوسط ۵۶ درصدی دارد.

همچنین تنها یک متغیر یعنی تضاد منافع تولیدکنندگان و واردکنندگان اهمیت بسیار زیاد دارد اما عدم قطعیت متناظر با این متغیر بالا نیست. ۱۳ متغیر دارای اهمیت زیاد هستند که هیچ یک عدم قطعیت بالایی ندارند.

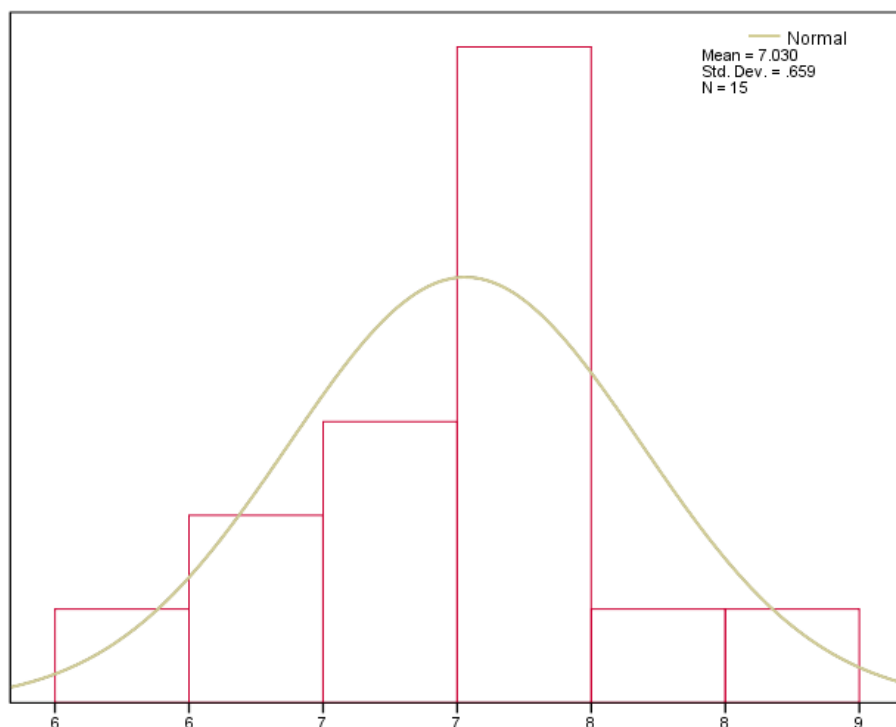
درصد اهمیت و عدم قطعیت مسائل صنعت و کشاورزی ایران ۱۳۹۵

اهمیت مسائل صنعت و کشاورزی

تجمع متغیرهای حوزه صنعت و کشاورزی در بازه ۶۰ تا ۸۰ درصد، میانگین اهمیت این گروه از متغیرها را بالا برده است و اغلب در گروه B قرار گرفته‌اند.

وضعیت صنایع وابسته به آب مانند ذوب آهن، آلودگی محصولات غذایی، چالش‌های نهادهای حاکمیتی با صادرکنندگان، بهبود بهره‌وری صنایع، استفاده بی‌رویه کشاورزان از سموم شیمیایی اهمیت ۶۰ تا ۷۰ درصدی دارند و نوسازی صنایع، رقابت تولیدکنندگان داخلی با برندهای خارجی، میزان تولیدات کشاورزی داخلی، نوسازی و سرمایه‌گذاری در صنعت نفت، انحصار داخلی در صنایع خودروسازی، بدهی‌های بانکی صاحبان صنایع، واردات محصولات خارجی، تامین آب جهت مصارف کشاورزی همگی با نمره بین ۷۰ تا ۸۰ درصد اهمیت ارزیابی شده‌اند.

نمودار هیستوگرام اهمیت متغیرهای صنعت و کشاورزی

مسائل صنعت و کشاورزی دارای بالاترین اهمیت:

۱. تضاد منافع واردکنندگان و تولیدکنندگان
۲. تامین آب جهت مصارف کشاورزی
۳. واردات محصولات خارجی

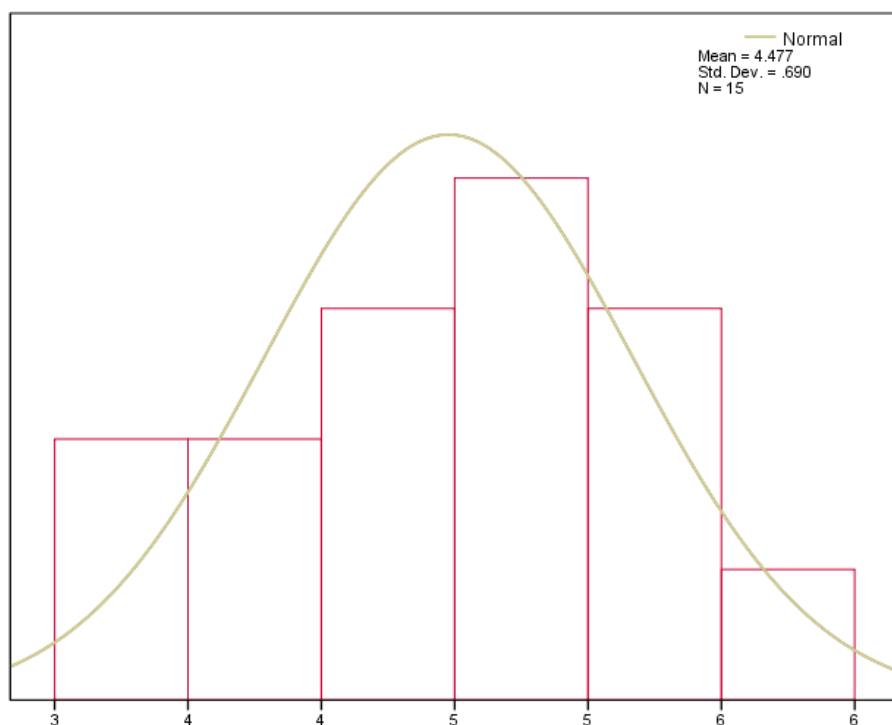
مسائل صنعت و کشاورزی دارای کم‌ترین اهمیت:

۱. اعتبار نشان استاندارد در افکار عمومی
۲. وضعیت صنایع وابسته به آب مانند ذوب آهن
۳. آلودگی محصولات غذایی

عدم قطعیت مسائل صنعت و کشاورزی

میانگین ۴۴ درصدی عدم قطعیت حوزه کشاورزی و صنعت چندان بالا نیست و با وجود اینکه این حوزه مرتبط با عمده ترین بخش های تولیدی و اشتغال زایی کشور است اما از نظر کارشناسان مسائل مربوط به آن در بازه یک سال پیش رو چندان تغییری نخواهد داشت. متغیر نوسازی و سرمایه گذاری در صنعت نفت در این گروه بیشترین عدم قطعیت یعنی مقدار ۵۶ درصد را داراست که با توجه به اهمیت ۷۲ درصدی آن در دسته B قرار می گیرد. متغیرهای نوسازی صنایع، رقابت تولید کنندگان داخلی با برندهای خارجی و وضعیت صنایع وابسته به آب مانند ذوب آهن نیز مقادیر مشابهی از اهمیت و عدم قطعیت بالای ۵۰ درصد دارند.

آلودگی محصولات غذایی، میزان تولیدات کشاورزی داخلی، واردات محصولات خارجی، بهبود بهره وری صنایع، تامین آب جهت مصارف کشاورزی، بدهی های بانکی صاحبان صنایع و چالش های نهادهای حاکمیتی با صادر کنندگان با عدم قطعیت حدود ۴۰ درصد و اهمیت در بازه بیشتر از ۶۰ و کمتر از ۸۰ درصد در دسته متغیرهایی با اهمیت زیاد و عدم قطعیت متوسط قرار دارند و دیگر متغیرها هم عدم قطعیت پائینی دارند.

مسائل صنعت و کشاورزی دارای بالاترین عدم قطعیت:

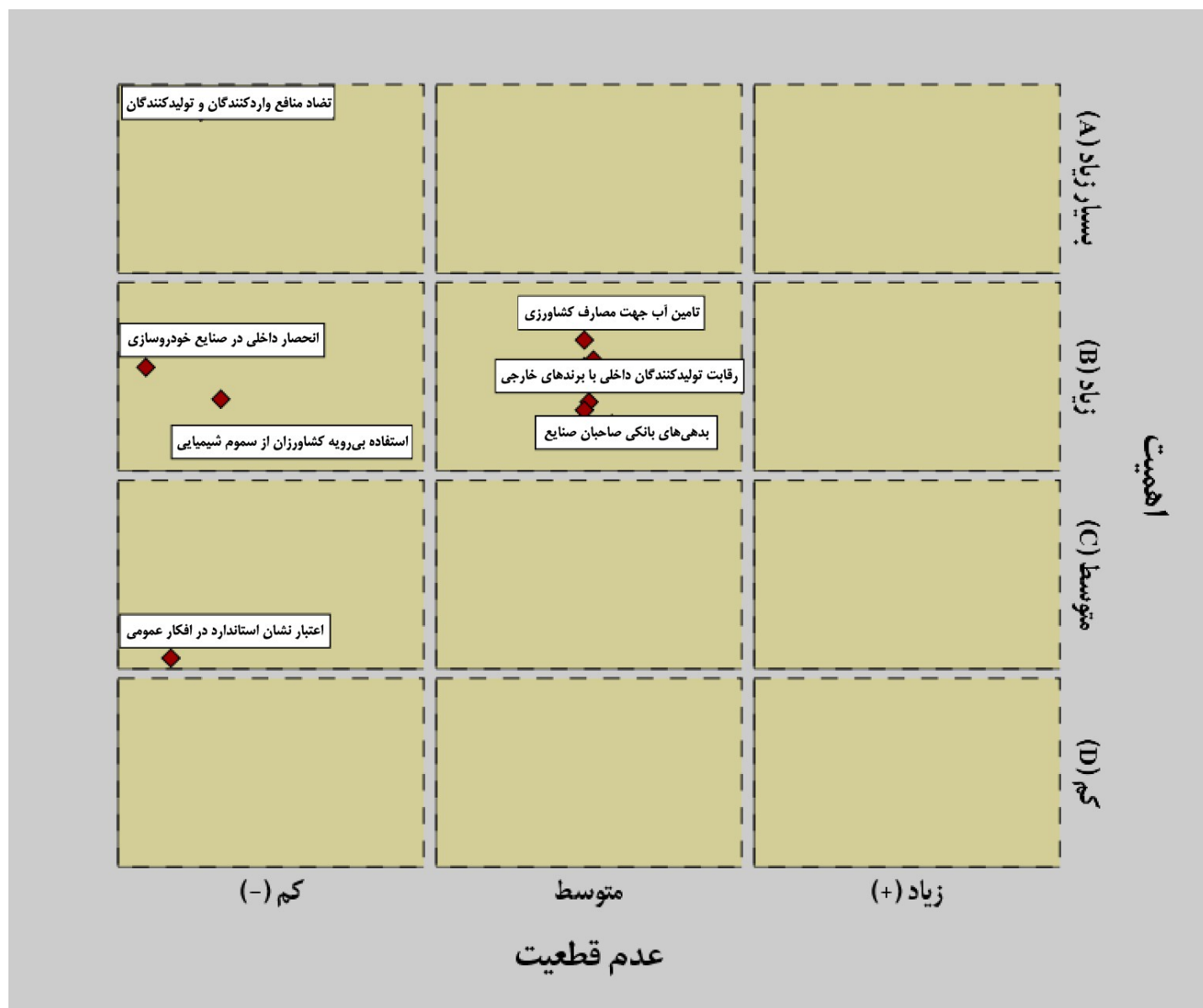
۱. نوسازی و سرمایه گذاری در صنعت نفت
۲. نوسازی صنایع
۳. رقابت تولید کنندگان داخلی با برندهای خارجی

مسائل صنعت و کشاورزی دارای کمترین عدم قطعیت:

۱. انحصار داخلی در صنایع خودروسازی
۲. اعتبار نشان استاندارد در افکار عمومی
۳. تضاد منافع وارد کنندگان و تولید کنندگان

نمودار هیستوگرام عدم قطعیت متغیرهای صنعت و کشاورزی

پراکنش مسائل صنعت و کشاورزی در نقشه ایران ۱۳۹۵

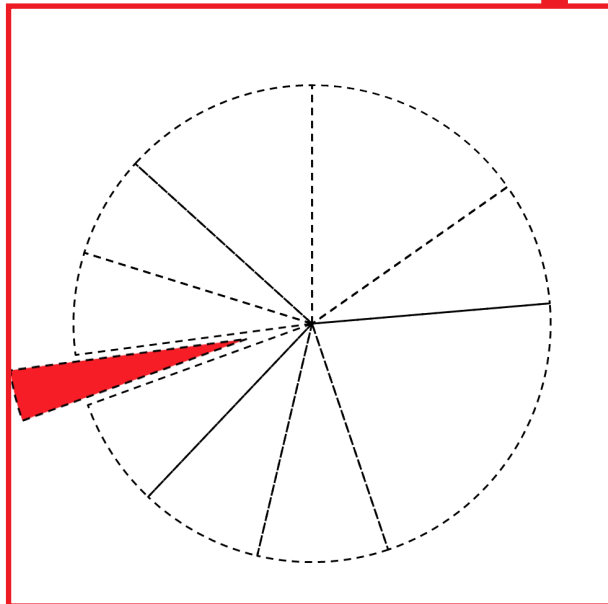
* در این شکل همه متغیرهای صنعت و کشاورزی نمایش داده نشده است.

تعداد	کمینه	پیشینه	میانگین	انحراف معیار
۱۵	۵۶/۹	۸۳/۴	۷۰/۲	۴/۳
۱۵	۳۱/۳	۵۶/۶	۴۴/۷	۴/۷

اهمیت کل متغیرهای صنعت و کشاورزی

عدم قطعیت کل متغیرهای صنعت و کشاورزی

مسائل دین

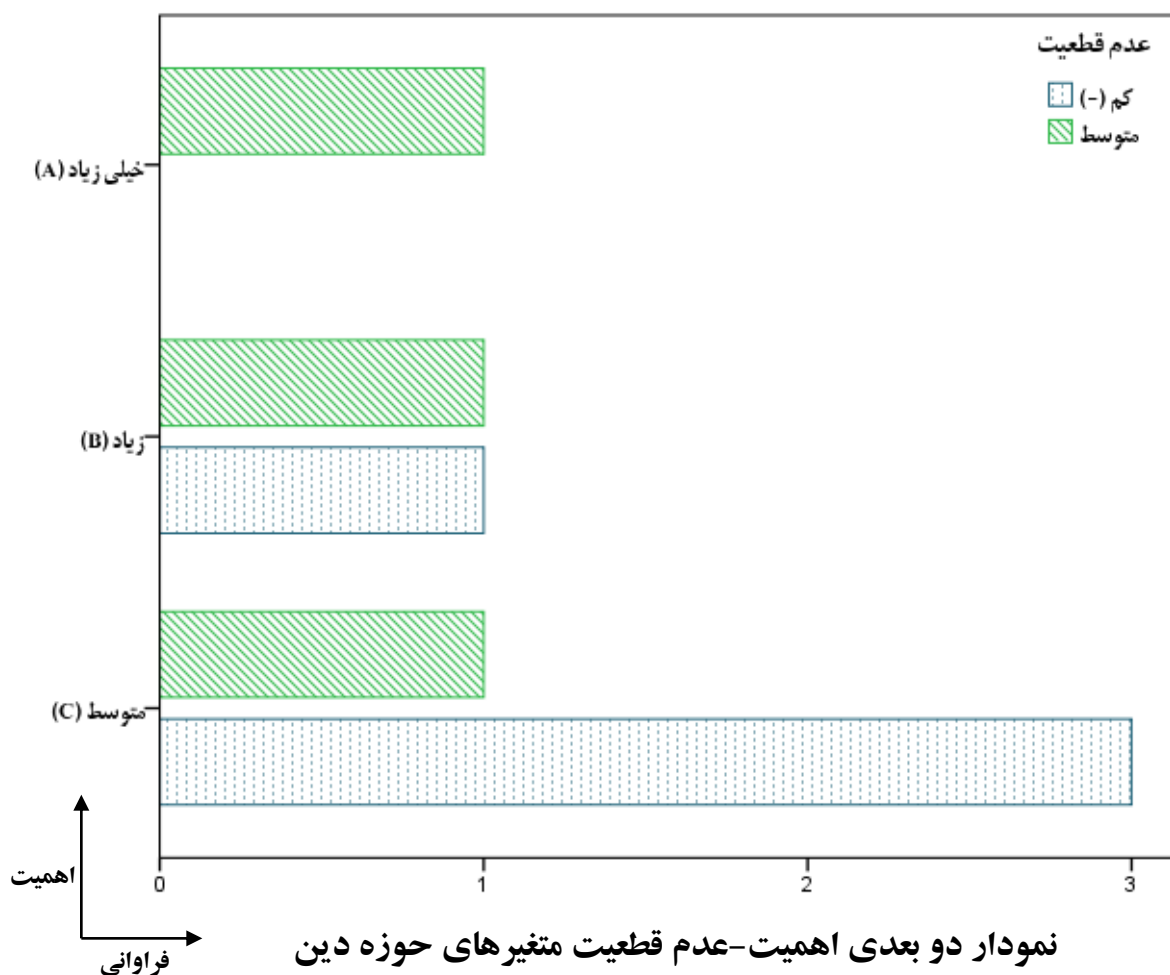
سهم دین در مسائل برگزیده: $3/58$ درصد

میانگین اهمیت مسائل حوزه دین: $62/15$ درصد

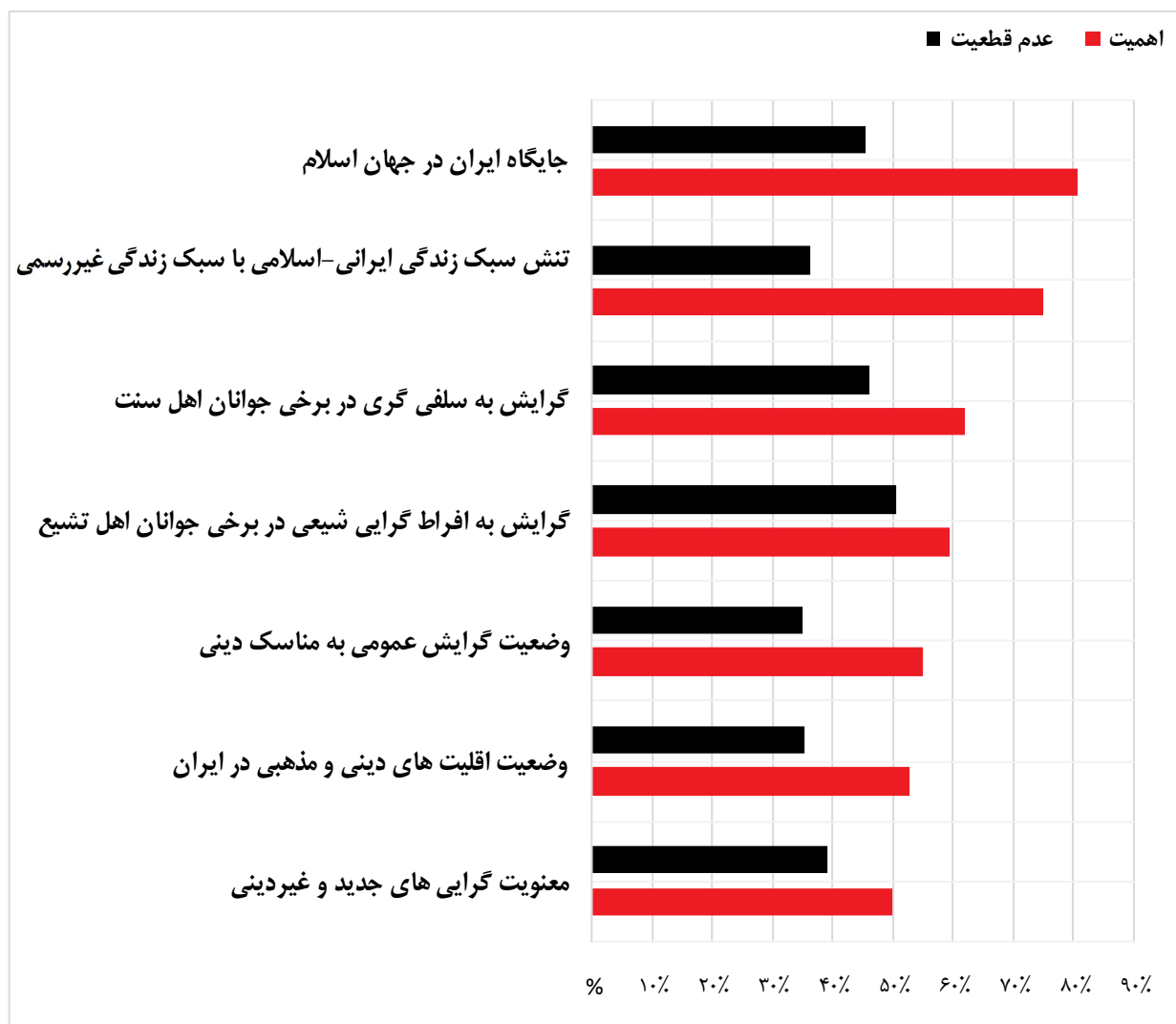
میانگین عدم قطعیت مسائل حوزه دین: $41/14$ درصد

دین در میان متغیرهای مهم حوزه‌های ۱۰ گانه تنها ۳/۵۸ درصد از متغیرها را به خود اختصاص داده و در رتبه آخر قرار دارد. میانگین اهمیت این مسائل نیز مقدار ۶۲/۱۵ یعنی کمترین میزان اهمیت در مسائل پیش‌روست اما از نظر عدم قطعیت جایگاه بالاتری دارد و با میانگین ۴۱/۱۴ در جایگاه پنجم قرار گرفته است.

از میان ۷ متغیر شناسایی شده در حوزه دین متخصصان هیچ متغیری را دارای اهمیت بسیار زیاد و عدم قطعیت بالا به صورت توأم تشخیص نداده‌اند و بیشتر متغیرها در گروه C با عدم قطعیت کم قرار دارند. این مسئله نیز این انتظار را برآورده می‌سازد که حوزه دین در آینده یک‌ساله ایران حوزه چالش و مسئله‌برانگیزی نیست. هرچند که باید توجه کرد برخی مسائل مربوط به حوزه دین با مسائل مطرح شده در حوزه‌های فرهنگی، اجتماعی و حتی سیاسی هم‌پوشانی داشته و ذیل آن مسائل به صورت غیرمستقیم به آنها اشاره شده است.

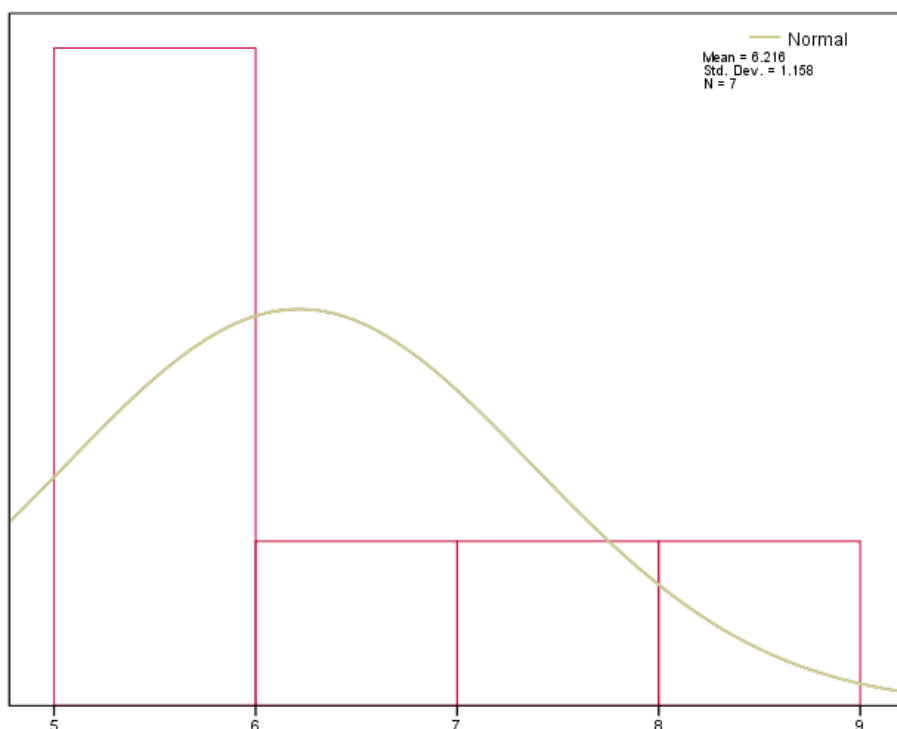
درصد اهمیت و عدم قطعیت مسائل حوزه دین ایران ۱۳۹۵

اهمیت مسائل حوزه دین

جایگاه ایران در جهان اسلام از میان متغیرهای حوزه دین دارای بالاترین اهمیت است و با ۸۲ درصد در میان متغیرهای دسته A قرار می گیرد. تنش سبک زندگی ایرانی-اسلامی با سبک زندگی غیررسمی ۷۵ و گرایش به سلفی گری در برخی جوانان اهل سنت ۶۱ درصد اهمیت دارند و در دسته B قرار دارند.

سایر متغیرها یعنی معنویت گرایی های جدید و غیردینی، وضعیت اقلیت های دینی و مذهبی در ایران، وضعیت گرایش عمومی به مناسک دینی و گرایش به افراط گرایی شیعی در برخی جوانان اهل تشیع همه با بیش از ۵۰ درصد اهمیت در دسته C جای گرفته اند.

نمودار هیستوگرام اهمیت متغیرهای دین

مسائل دین دارای بالاترین اهمیت:

۱. جایگاه ایران در جهان اسلام
۲. تنش سبک زندگی ایرانی-اسلامی با سبک زندگی غیررسمی
۳. گرایش به سلفی گری در برخی جوانان اهل سنت

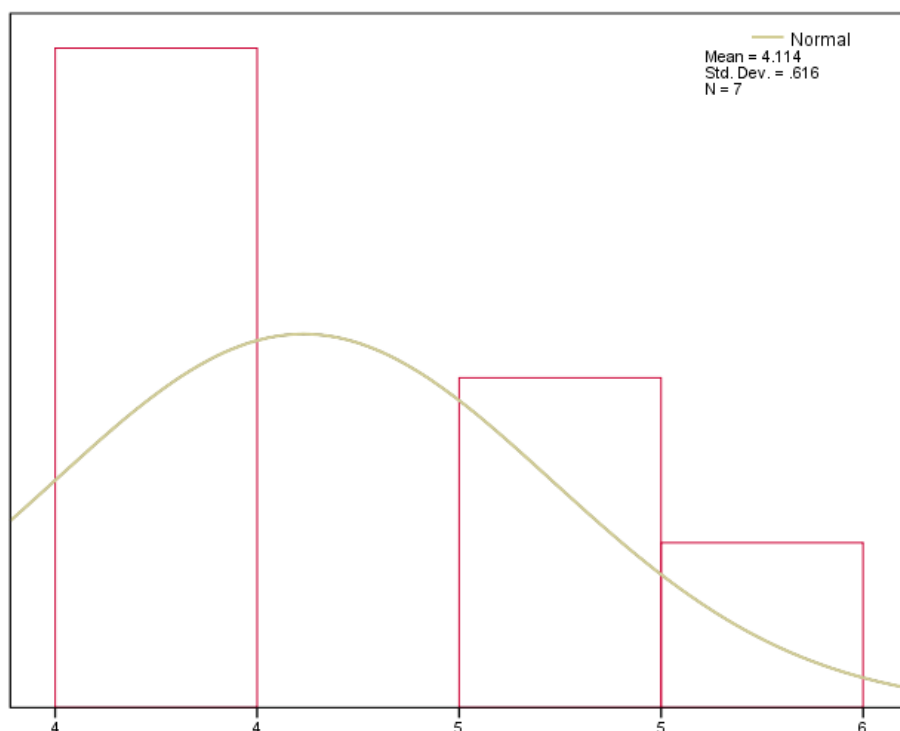
مسائل دین دارای کمترین اهمیت:

۱. معنویت گرایی های جدید و غیردینی
۲. وضعیت اقلیت های دینی و مذهبی در ایران
۳. وضعیت گرایش عمومی به مناسک دینی

عدم قطعیت مسائل حوزه دین

تجمع مسایل دینی در نقشه پراکنش مسائل ایران ۱۳۹۵ در میانه نقشه یعنی مسائلی با اهمیت زیاد و متوسط و عدم قطعیت کم و متوسط است. بزرگترین مقدار عدم قطعیت در حوزه دین مربوط به متغیر گرایش به افراط گرایی شیعی در برخی جوانان اهل تشیع با نمره ۵۰ درصد است. اهمیت این متغیر ۵۹ نمره گرفته است و بدین ترتیب در حوزه C متوسط قرار می گیرد.

دو متغیر جایگاه ایران در جهان اسلام و گرایش به سلفی گری در برخی جوانان اهل سنت نیز دارای عدم قطعیت های متوسط بالای ۴۰ درصد هستند. پس از آن نیز متغیرهای معنویت گرایی های جدید و غیردینی، تنش سبک زندگی ایرانی-اسلامی با سبک زندگی غیررسمی، وضعیت اقلیت های دینی و مذهبی در ایران و وضعیت گرایش عمومی به مناسک دینی در رده متغیرهای دارای عدم قطعیت پایین زیر ۴۰ درصد قرار می گیرند.

نمودار هیستوگرام عدم قطعیت متغیرهای حوزه دین

مسائل دین دارای بالاترین عدم قطعیت:

۱. گرایش به افراط گرایی شیعی در برخی جوانان اهل تشیع
۲. گرایش به سلفی گری در برخی جوانان اهل سنت
۳. جایگاه ایران در جهان اسلام

مسائل دین دارای کمترین عدم قطعیت:

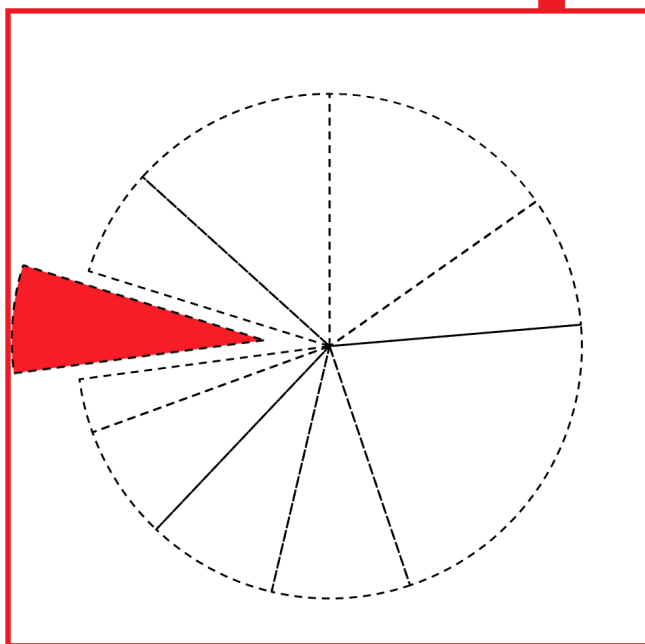
۱. وضعیت گرایش عمومی به مناسک دینی
۲. وضعیت اقلیت های دینی و مذهبی در ایران
۳. تنش سبک زندگی ایرانی-اسلامی با سبک زندگی غیررسمی

پراکنش مسائل دین در نقشه ایران ۱۳۹۵

تعداد	کمینه	بیشینه	میانگین	انحراف معیار	
۷	۵۰	۸۰/۷	۶۲/۱	۱۳/۴	اهمیت کل متغیرهای حوزه دین
۷	۳۵	۵۰/۴	۴۱/۱	۳/۸	عدم قطعیت کل متغیرهای حوزه دین

مسائل محیط زیست

سهم محیط زیست در مسائل برگزیده: **۶/۶۶** درصد

میانگین اهمیت مسائل محیط زیست: **۷۰/۸۸** درصد

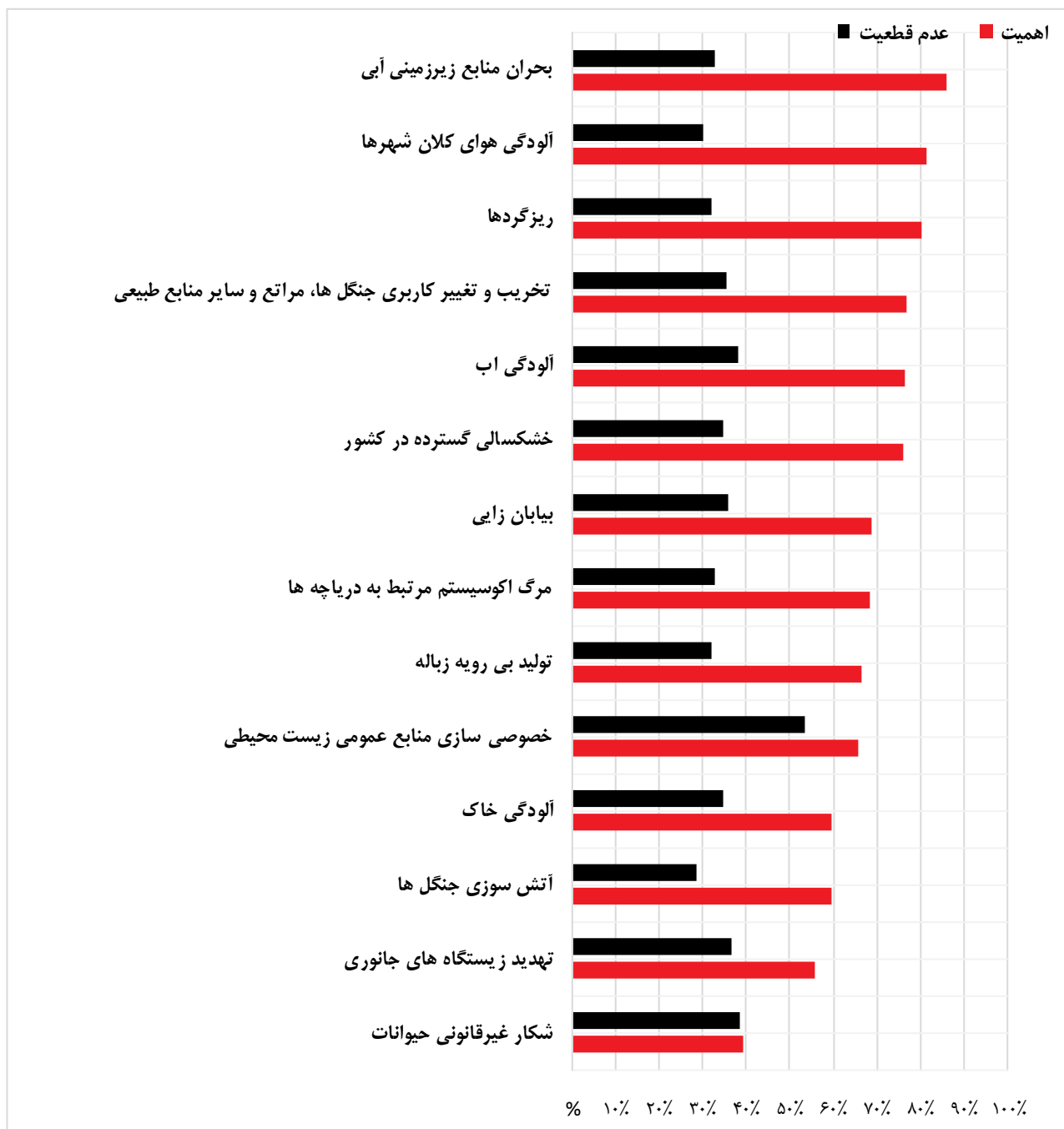
میانگین عدم قطعیت مسائل محیط زیست: **۳۵/۱۲** درصد

مسائل محیط زیست، در میان ۱۹۵ متغیر دارای اهمیت متوسط به بالا با ۶/۶۶ درصد قبل از دین در جایگاه نهم قرار دارد. از نظر اهمیت مسائل میانگین اهمیت این مسائل ۷۰/۸۸ درصد است که سومین در گروه های ۱۰ گانه مسائل است. از این رو محیط زیست یکی از مهم ترین حوزه های مسائل و چالش های ایران در سال ۱۳۹۵ خواهد بود. از نظر عدم قطعیت مسائل اما، این حیطه با کمترین میانگین عدم قطعیت ۳۵/۱۲ در بین ۱۰ حوزه پایین ترین رتبه را دارد. بدین معنی است که مسائل مربوط به محیط زیست در زمان های طولانی ایجاد می شوند و در افق یک ساله نمی توان انتظار تغییرات چندانی در آنها داشت.

از میان ۲۰۳ متغیر شناسایی شده در مرحله دوم نیز، از مجموع ۱۴ متغیر زیست محیطی، ۳ مورد دارای اهمیت بسیار زیاد (A)، ۷ مورد دارای اهمیت زیاد (B)، ۳ مورد دارای اهمیت متوسط (C) و یک متغیر دارای اهمیت کم (D) است. از نظر عدم قطعیت مسائل نیز، هیچ متغیری دارای عدم قطعیت بالا (+) نیست و یک متغیر دارای عدم قطعیت متوسط و ۱۳ مورد دیگر دارای عدم قطعیت پایین (-) هستند. شیوه توزیع متغیرها در حالت های چهار گانه اهمیت و سه گانه عدم قطعیت در نمودار دوی بعدی اهمیت-عدم قطعیت مسائل محیط زیست در زیر نمایش داده شده است.

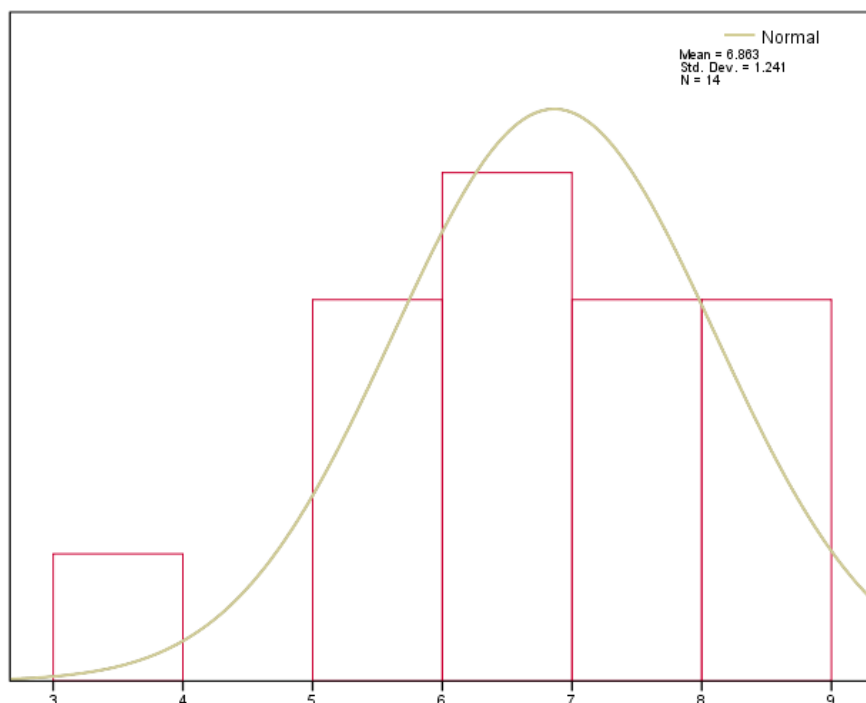
درصد اهمیت و عدم قطعیت مسائل محیط زیست ایران ۱۳۹۵

اهمیت مسائل محیط زیست

از متغیرهای محیط زیست ۳ مورد اهمیت بالای ۸۰ درصد دارند که عبارتند از: ریزگردها، آلودگی هوای کلان شهرها و بحران منابع زیرزمینی آبی. پس از آن نیز متغیرهای بااهمیت خشکسالی گسترده در کشور، آلودگی آب و تخریب و تغییر کاربری جنگل‌ها، مراتع و سایر منابع طبیعی دارای اهمیت بالای ۷۰ درصد هستند.

گروه بعدی خصوصی سازی منابع عمومی زیست محیطی، تولید بی رویه زباله، مرگ اکوسیستم مرتبط به دریاچه‌ها و بیابان‌زایی است که بالای ۶۰ درصد اهمیت دارند. متغیرهای C در حوزه محیط زیست نیز شامل تهدید زیستگاه‌های جانوری، آتش سوزی جنگل‌ها و آلودگی خاک دارای اهمیت بالای ۵۰ درصد هستند و یک متغیر شکار غیرقانونی حیوانات در دسته D قرار دارد.

نمودار هیستوگرام اهمیت متغیرهای محیط زیست

مسائل محیط زیست دارای بالاترین اهمیت:

۱. بحران منابع زیرزمینی آبی
۲. آلودگی هوای کلان شهرها
۳. ریزگردها

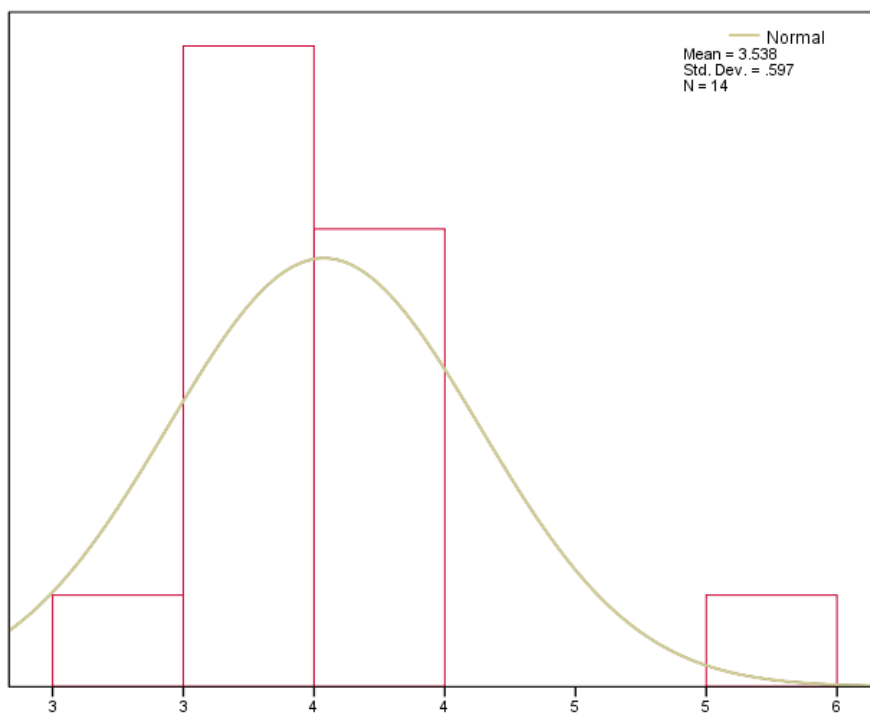
مسائل محیط زیست دارای کم‌ترین اهمیت:

۱. شکار غیرقانونی حیوانات
۲. تهدید زیستگاه‌های جانوری
۳. آتش سوزی جنگل‌ها

عدم قطعیت مسائل محیط زیست

به جز خصوصی سازی منابع عمومی زیست محیطی هیچ متغیری در این حوزه دارای عدم قطعیت بالای ۵۰ درصد نیست. سایر متغیرها همگی عدم قطعیتی حدود ۳۰ درصد دارند که بدین معناست که از نظر کارشناسان، در آینده نزدیک یک ساله این حوزه شاهد تغییرات جدی و چشم گیر نخواهد بود.

عدم قطعیت متناظر با اهمیت ترین متغیرهای این حوزه یعنی آلودگی کلان شهرها و ریزگردها جزء کمترین مقادیر در کل متغیرهاست. علاوه بر آن کمترین مقدار عدم قطعیت در این حوزه و یکی از ۱۰ متغیر کل مربوط به متغیر آتش سوزی جنگل ها است.

نمودار هیستوگرام عدم قطعیت متغیرهای محیط زیست

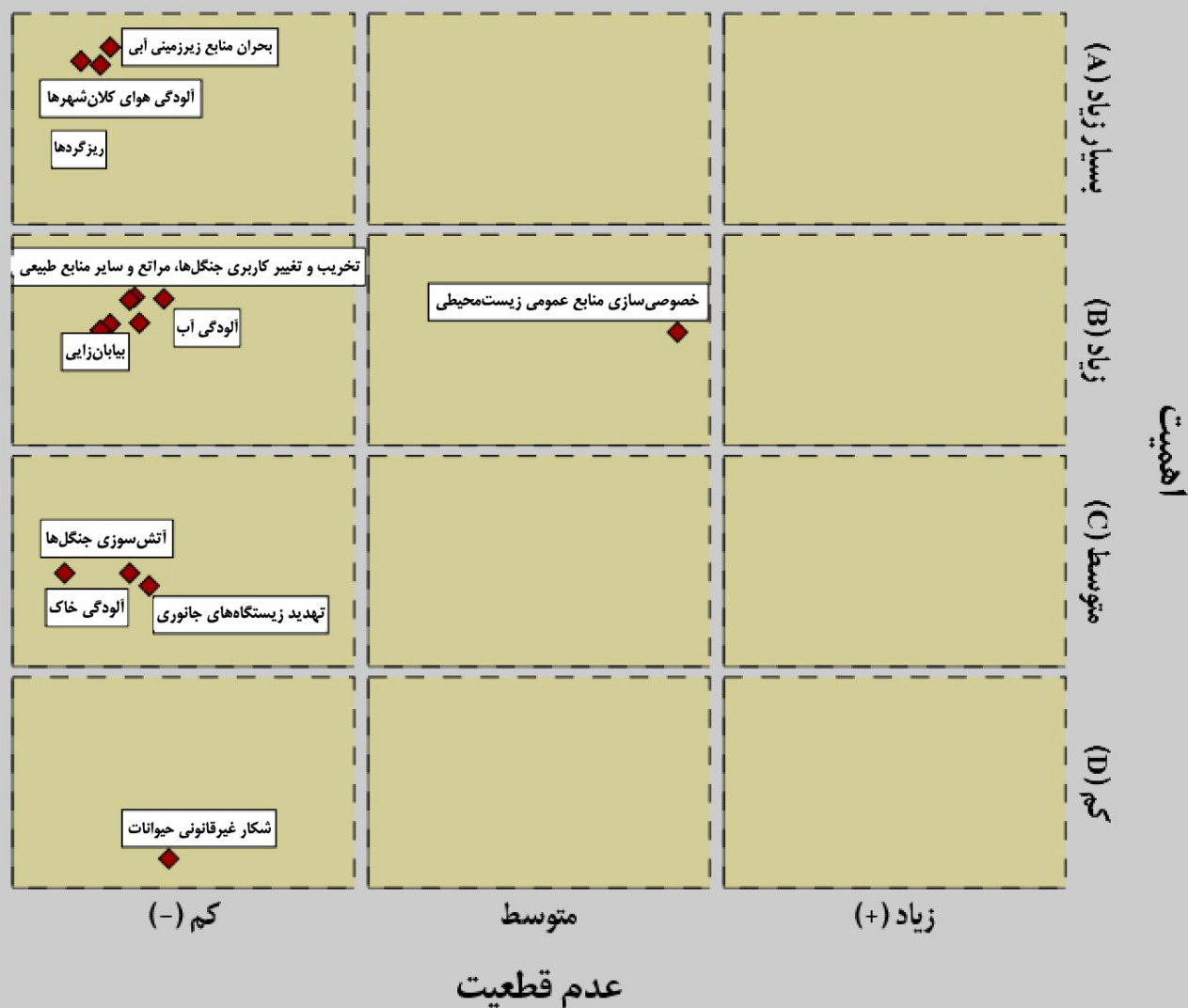
مسائل محیط زیست دارای بالاترین عدم قطعیت:

۱. خصوصی سازی منابع عمومی زیست محیطی
۲. شکار غیرقانونی حیوانات
۳. آلودگی آب

مسائل محیط زیست دارای کمترین عدم قطعیت:

۱. آتش سوزی جنگل ها
۲. آلودگی هوای کلان شهرها
۳. ریزگردها

پراکنش مسائل محیط زیست در نقشه ایران ۱۳۹۵

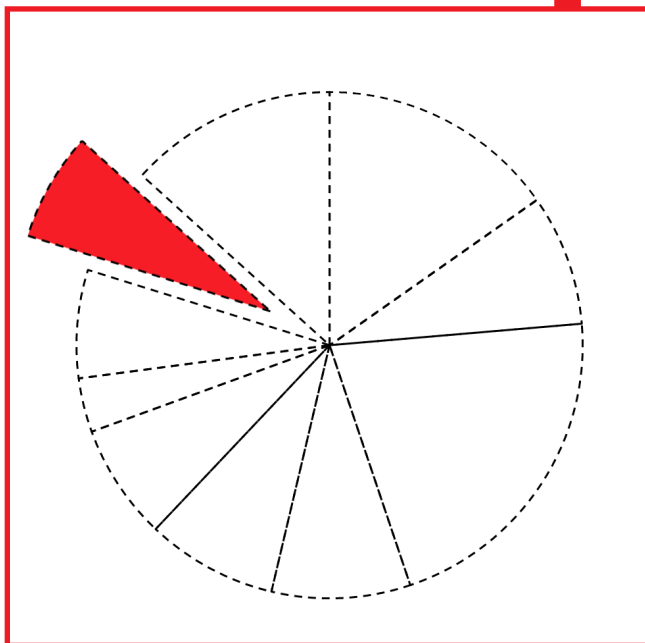
* در این شکل همه متغیرهای محیط زیست نمایش داده نشده است.

تعداد	کمینه	بیشینه	میانگین	انحراف معیار
۱۴	۳۹/۲	۸۶	۶۸/۶	۱۵/۴
۱۴	۲۸/۴	۵۳/۵	۳۵/۳	۵/۹

اهمیت کل متغیرهای محیط‌زیست

عدم قطعیت کل متغیرهای محیط‌زیست

مسائل علم و فناوری

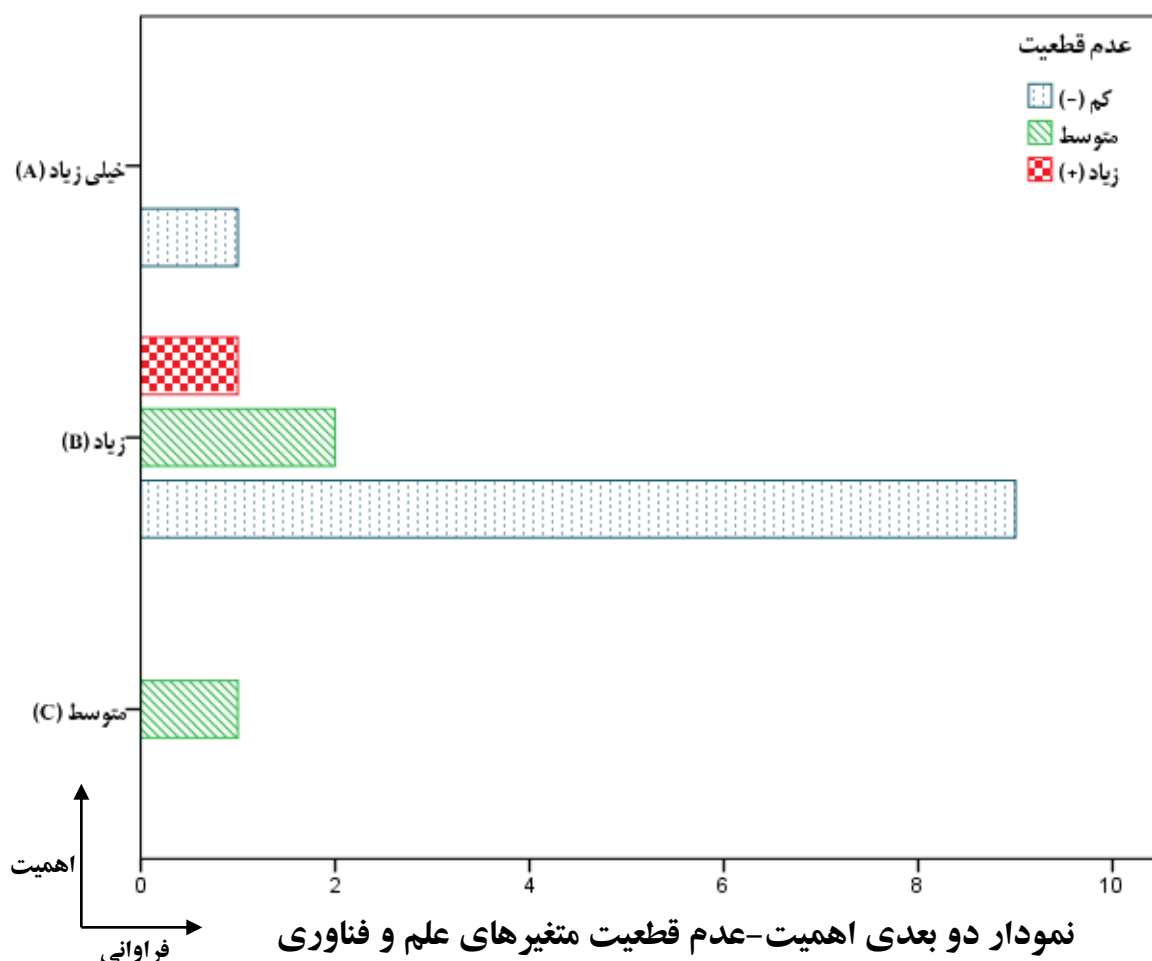
سهم علم و فناوری در مسائل برگزیده: **۷/۱۷** درصد

میانگین اهمیت مسائل علم و فناوری: **۶۹/۴۶** درصد

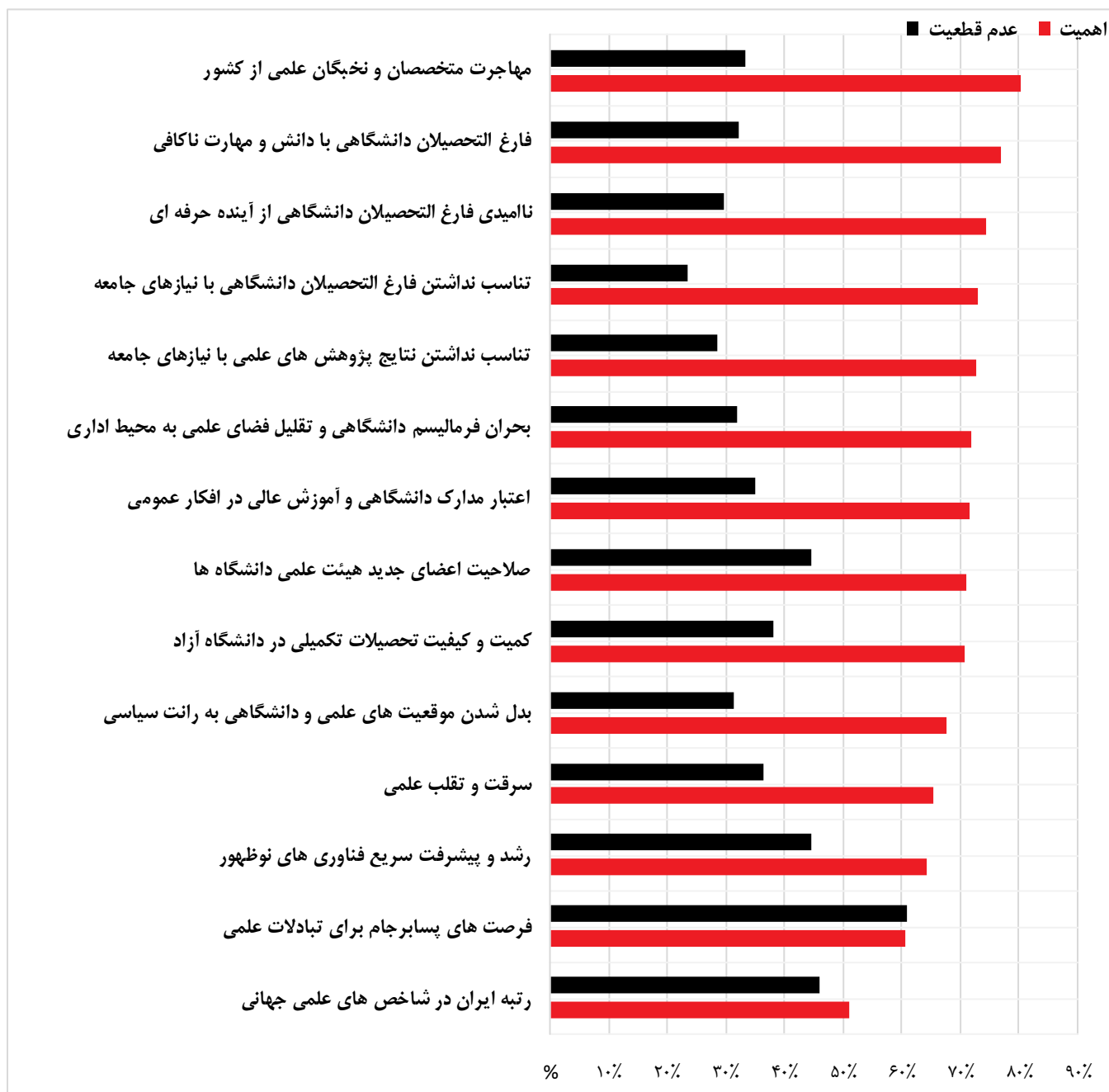
میانگین عدم قطعیت مسائل علم و فناوری: **۳۶/۸۳** درصد

سهم متغیرهای علم و فناوری در متغیرهای برگزیده ۷/۱۷ است و در رتبه هشتم از این نظر قرار دارند. میانگین اهمیت این متغیرها ۶۹/۴۶ و پنجمین حوزه مهم است و در عدم قطعیت نیز میانگینی برابر با ۳۶/۸۳ دارند و در جایگاه هشتم قرار می گیرد.

از میان ۲۰۳ متغیر شناسایی شده در مرحله دوم نیز، از مجموع ۱۴ متغیر علم و فناوری، یک مورد دارای اهمیت بسیار زیاد (A)، ۱۲ مورد دارای اهمیت زیاد (B)، یک مورد دارای اهمیت متوسط (C) و هیچ متغیری دارای اهمیت کم (D) نیست. از نظر عدم قطعیت مسائل نیز، یک متغیر دارای عدم قطعیت بالا (+) با مقدار کمی بیش از ۶۰ درصد است و ۳ متغیر دارای عدم قطعیت متوسط و ۱۰ مورد دیگر دارای عدم قطعیت پایین (-) هستند. شیوه توزیع متغیرها در حالت های چهارگانه اهمیت و سه گانه عدم قطعیت در نمودار دوی بعدی اهمیت-عدم قطعیت مسائل علم و فناوری در زیر نمایش داده شده است.

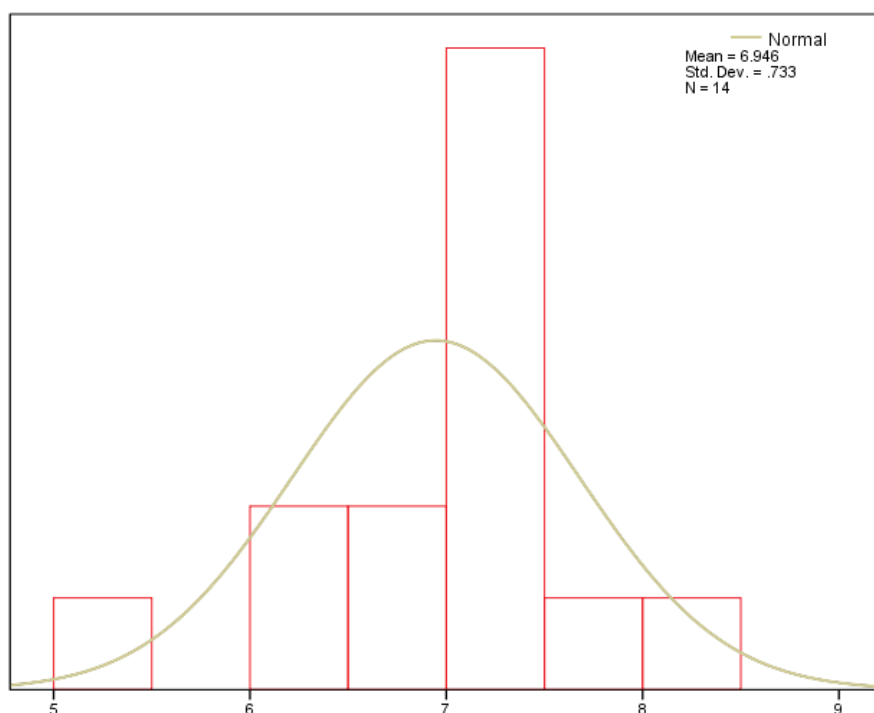
درصد اهمیت و عدم قطعیت مسائل علم و فناوری ایران ۱۳۹۵

اهمیت مسائل حوزه علم و فناوری

از متغیرهای علم و فناوری تنها یک مورد اهمیت بالای ۸۰ درصد دارد که عبارت است از: مهاجرت متخصصان و نخبگان علمی از کشور؛ در مقابل هیچ متغیری اهمیت کمتر از ۴۰ درصد ندارد و رتبه ایران در شاخص های علمی جهانی تنها متغیری است که اهمیت آن حدود ۵۰ درصد است. بقیه متغیرها در محدوده اهمیت زیاد هستند.

فرصت های پسابرجام برای تبادلات علمی، رشد و پیشرفت سریع فناوری های نوظهور، سرقت و تقلب علمی و بدل شدن موقعیت های علمی و دانشگاهی به رانت سیاسی اهمیت ۶۰ تا ۷۰ درصدی داشته و کمیت و کیفیت تحصیلات تکمیلی در دانشگاه آزاد، صلاحیت اعضای جدید هیئت علمی دانشگاه ها، اعتبار مدارک دانشگاهی و آموزش عالی در افکار عمومی، بحران فرمالیسم دانشگاهی و تقلیل فضای علمی به محیط اداری، تناسب نداشتن نتایج پژوهش های علمی با نیازهای جامعه، تناسب نداشتن فارغ التحصیلان دانشگاهی با نیازهای جامعه، ناامیدی فارغ التحصیلان دانشگاهی از آینده حرفه ای، فارغ التحصیلان دانشگاهی با دانش و مهارت ناکافی در گروه متغیرهایی هستند که در طیف اهمیت ۷۰ تا ۸۰ درصد قرار دارند.

نمودار هیستوگرام اهمیت متغیرهای علم و فناوری

مسائل علم و فناوری دارای بالاترین اهمیت:

۱. مهاجرت متخصصان و نخبگان علمی از کشور
۲. فارغ التحصیلان دانشگاهی با دانش و مهارت ناکافی
۳. ناامیدی فارغ التحصیلان دانشگاهی از آینده حرفه ای

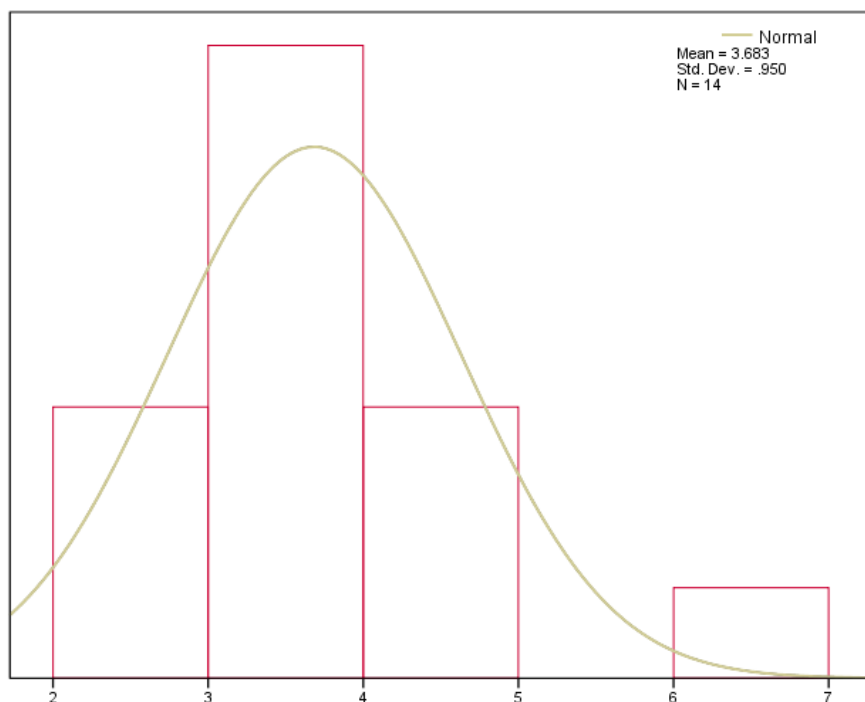
مسائل علم و فناوری دارای کمترین اهمیت:

۱. رتبه ایران در شاخص های علمی جهانی
۲. فرصت های پسابرجام برای تبادلات علمی
۳. رشد و پیشرفت سریع فناوری های نوظهور

عدم قطعیت مسائل علم و فناوری

فرصت های پسابرجام برای تبادلات علمی تنها متغیر این گروه است که با عدم قطعیت بالای ۶۰ درصدی در بین متغیرهای دارای عدم قطعیت زیاد قرار می گیرد. پس از آن متغیرهای رتبه ایران در شاخص های علمی جهانی، صلاحیت اعضای جدید هیئت علمی دانشگاه ها، رشد و پیشرفت سریع فناوری های نوظهور دارای عدم قطعیت ۴۰ تا ۵۰ درصدی و دیگر متغیرها همگی عدم قطعیت کمتر از این مقدار دارند که به ترتیب عبارتند از: تناسب نداشتن فارغ التحصیلان دانشگاهی با نیازهای جامعه، تناسب نداشتن نتایج پژوهش های علمی با نیازهای جامعه، ناامیدی فارغ التحصیلان دانشگاهی از آینده حرفه ای، بدل شدن موقعیت های علمی و دانشگاهی به رانت سیاسی، بحران فرمالیسم دانشگاهی و تقلیل فضای علمی به محیط اداری، فارغ التحصیلان دانشگاهی با دانش و مهارت ناکافی، مهاجرت متخصصان و نخبگان علمی از کشور، اعتبار مدارک دانشگاهی و آموزش عالی در افکار عمومی، سرقت و تقلب علمی و کمیت و کیفیت تحصیلات تکمیلی در دانشگاه آزاد.

نکته قابل توجه متغیر تناسب نداشتن فارغ التحصیلان دانشگاهی با نیازهای جامعه است که با حدود ۲۳ درصد عدم قطعیت رتبه آخر در میان ۲۰۳ مسئله ایران را دارد. این ارزیابی نشان دهنده قطعیت این چالش برای ایران در یکسال آینده است و مشخص می کند که با چالشی طولانی و تثبیت شده مواجه هستیم که غلبه بر آن احتیاج به تغییرات پایه ای در نظام آموزشی دارد.

نمودار هیستوگرام عدم قطعیت متغیرهای علم و فناوری

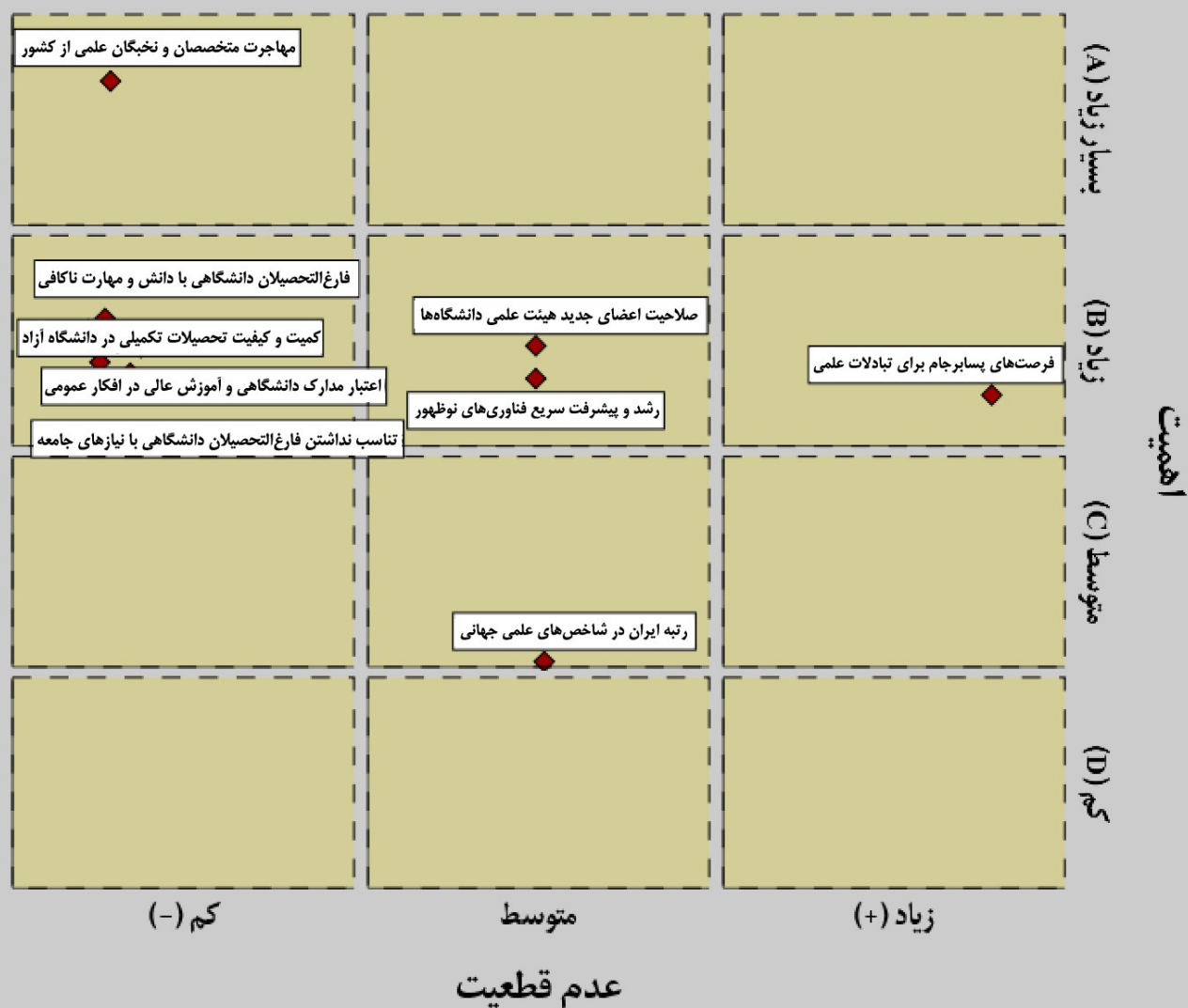
مسائل علم و فناوری دارای بالاترین عدم قطعیت:

۱. فرصت های پسابرجام برای تبادلات علمی
۲. رتبه ایران در شاخص های علمی جهانی
۳. صلاحیت اعضای جدید هیئت علمی دانشگاه ها

مسائل علم و فناوری دارای کم ترین عدم قطعیت:

۱. تناسب نداشتن فارغ التحصیلان دانشگاهی با نیازهای جامعه
۲. تناسب نداشتن نتایج پژوهش های علمی با نیازهای جامعه
۳. ناامیدی فارغ التحصیلان دانشگاهی از آینده حرفه ای

پراکنش مسائل علم و فناوری در نقشه ایران ۱۳۹۵

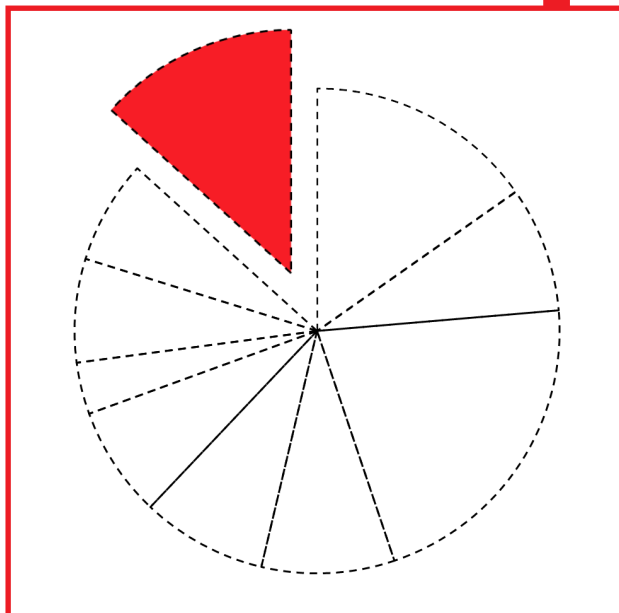
* در این شکل همه متغیرهای علم و فناوری نمایش داده نشده است.

تعداد	کمیته	پیشینه	میانگین	انحراف معیار
۱۴	۵۱/۱	۸۰/۳	۶۹/۴	۵/۳
۱۴	۲۳/۵	۶۰/۹	۳۶/۸	۹

اهمیت کل متغیرهای علم و فناوری

عدم قطعیت کل متغیرهای علم و فناوری

مسائل بین الملل

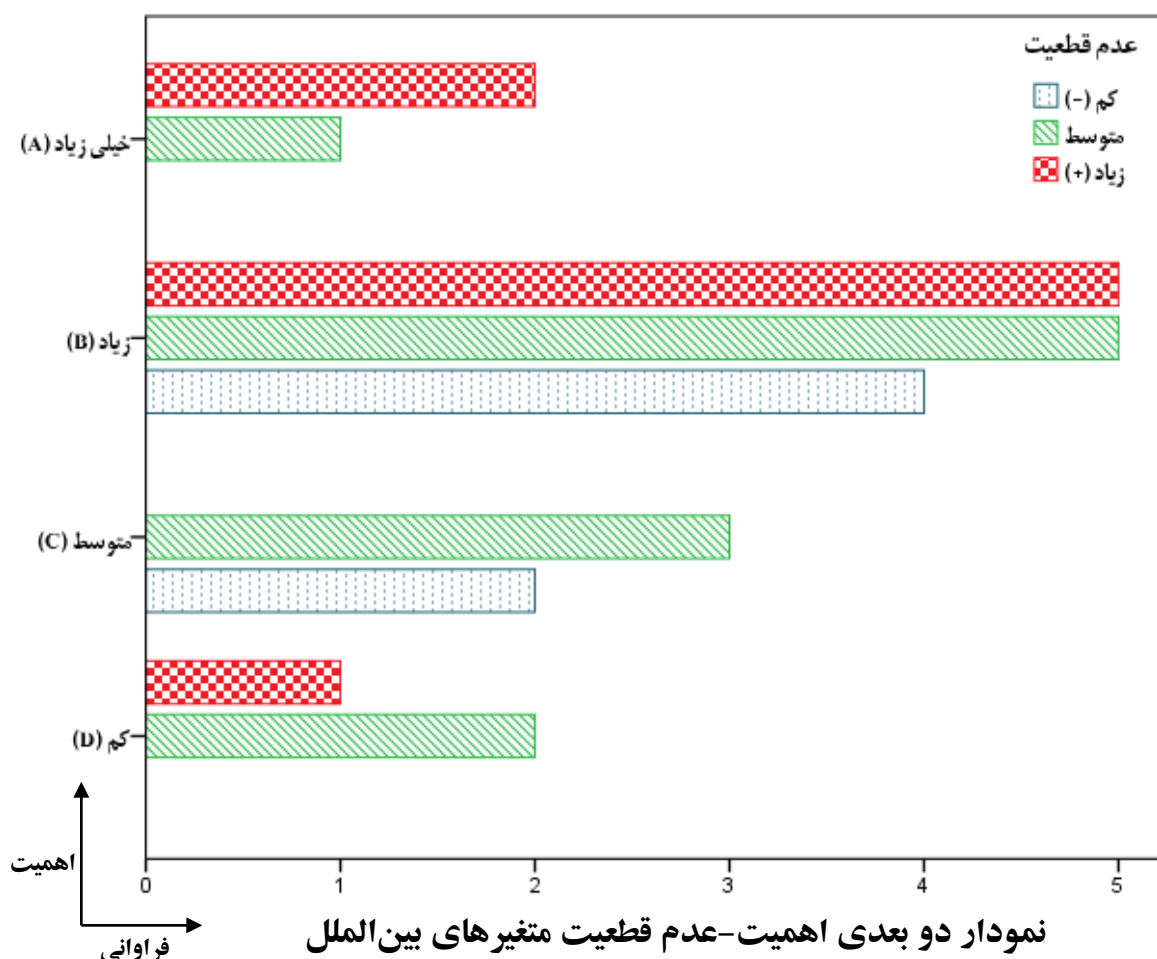
سهم حوزه بین الملل در مسائل برگزیده: **۱۲/۳۰ درصد**

میانگین اهمیت مسائل بین الملل: **۶۹/۰۷ درصد**

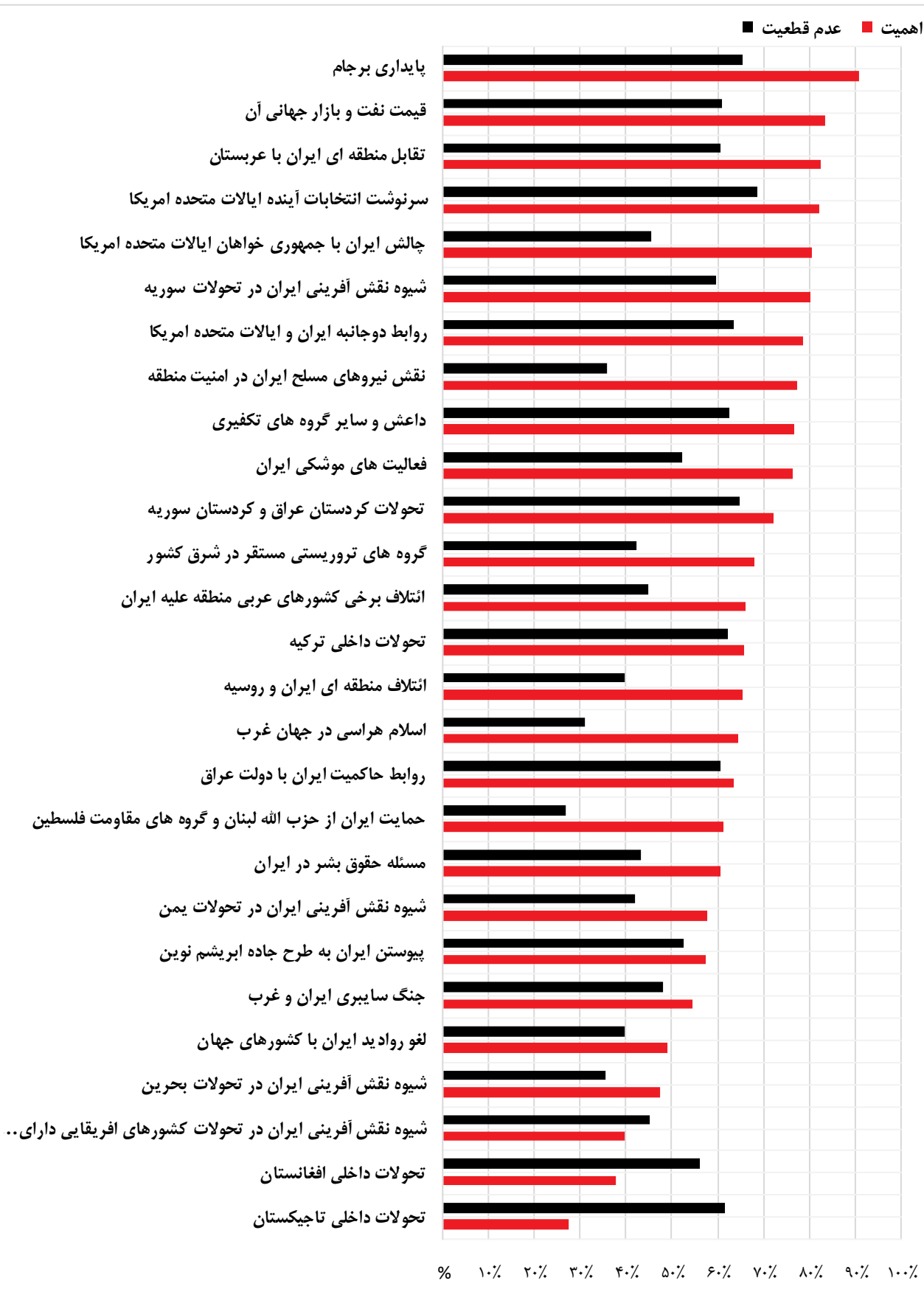
میانگین عدم قطعیت مسائل بین الملل: **۵۰/۱۸ درصد**

مسائل بین الملل بر اساس آرای کارشناسان امتیاز بالایی در اهمیت و عدم قطعیت دریافت کرده است. این حوزه با آمار ۱۲/۳۰ درصدی پس از متغیرهای اجتماعی بیشترین سهم را از مجموع ۱۹۵ متغیر تاثیرگذار دارد. اهمیت مسائل این حوزه با میانگین ۶۹/۰۷ با تفاوت اندکی نسبت به حوزه های علم و فناوری و سیاست در جایگاه هفتم قرار دارد و میانگین عدم قطعیت این حوزه پس از سیاسی بیشترین مقدار و برابر با ۵۰/۱۸ است.

از میان ۲۰۳ متغیر شناسایی شده در مرحله دوم نیز، از مجموع ۲۷ متغیر بین الملل، ۶ مورد دارای اهمیت بسیار زیاد (A)، ۱۳ مورد دارای اهمیت زیاد (B)، ۵ مورد دارای اهمیت متوسط (C) و ۳ متغیر دارای اهمیت کم (D) است. از نظر عدم قطعیت مسائل نیز، ۱۰ متغیر دارای عدم قطعیت بالا (+) با مقدار کمی بیش از ۶۰ درصد است و ۱۱ متغیر دارای عدم قطعیت متوسط و ۶ مورد دیگر دارای عدم قطعیت پایین (-) هستند. شیوه توزیع متغیرها در حالت های چهارگانه اهمیت و سه گانه عدم قطعیت در نمودار دوبعدی اهمیت-عدم قطعیت مسائل بین الملل در زیر نمایش داده شده است.

درصد اهمیت و عدم قطعیت مسائل بین الملل ایران ۱۳۹۵

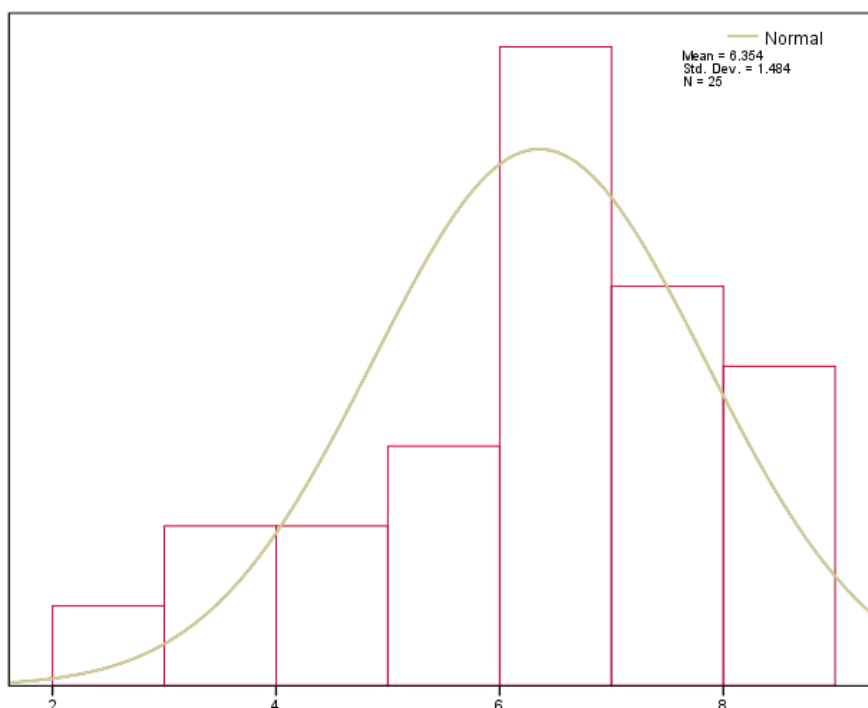

اهمیت مسائل بین الملل

از متغیرهای بین الملل ۶ مورد اهمیت بالای ۸۰ درصد دارند که عبارتند از: قیمت نفت و بازار جهانی آن، تقابل منطقه‌ای ایران با عربستان، سرنوشت انتخابات آینده ایالات متحده آمریکا، چالش ایران با جمهوری خواهان ایالات متحده آمریکا، شیوه نقش آفرینی ایران در تحولات سوریه و پایداری برجام که با اهمیت ۹۰ درصدی بیشترین اهمیت را در کل متغیرها دارد.

روابط دوجانبه ایران و ایالات متحده آمریکا، نقش نیروهای مسلح ایران در امنیت منطقه، داعش و سایر گروه‌های تکفیری، فعالیت‌های موشکی ایران، تحولات کردستان عراق و کردستان سوریه متغیرهایی با اهمیت بالای ۷۰ درصد هستند و پس از آن گروه‌های تروریستی مستقر در شرق کشور، ائتلاف برخی کشورهای عربی منطقه علیه ایران، تحولات داخلی ترکیه، ائتلاف منطقه‌ای ایران و روسیه، اسلام‌هراسی در جهان غرب، روابط حاکمیت ایران با دولت عراق، حمایت ایران از حزب الله لبنان و گروه‌های مقاومت فلسطین، مسئله حقوق بشر در ایران، هشت متغیری هستند که دارای اهمیت بالای ۶۰ درصد هستند.

در گروه متغیرهای کم‌اهمیت‌تر شیوه نقش آفرینی ایران در تحولات یمن، پیوستن ایران به طرح جاده ابریشم نوین و جنگ سایبری ایران و غرب نمره بالای ۵۰ درصد و لغو روایید ایران با کشورهای جهان و شیوه نقش آفرینی ایران در تحولات بحرین نمره بالای ۴۰ درصد گرفته‌اند. در پایان هم شیوه نقش آفرینی ایران در تحولات کشورهای افریقایی دارای اقلیت موثر شیعه مذهب، تحولات داخلی افغانستان و تحولات داخلی تاجیکستان قرار دارند.

نمودار هیستوگرام اهمیت متغیرهای بین الملل

مسائل بین الملل دارای بالاترین اهمیت:

۱. پایداری برجام
۲. قیمت نفت و بازار جهانی آن
۳. تقابل منطقه‌ای ایران با عربستان

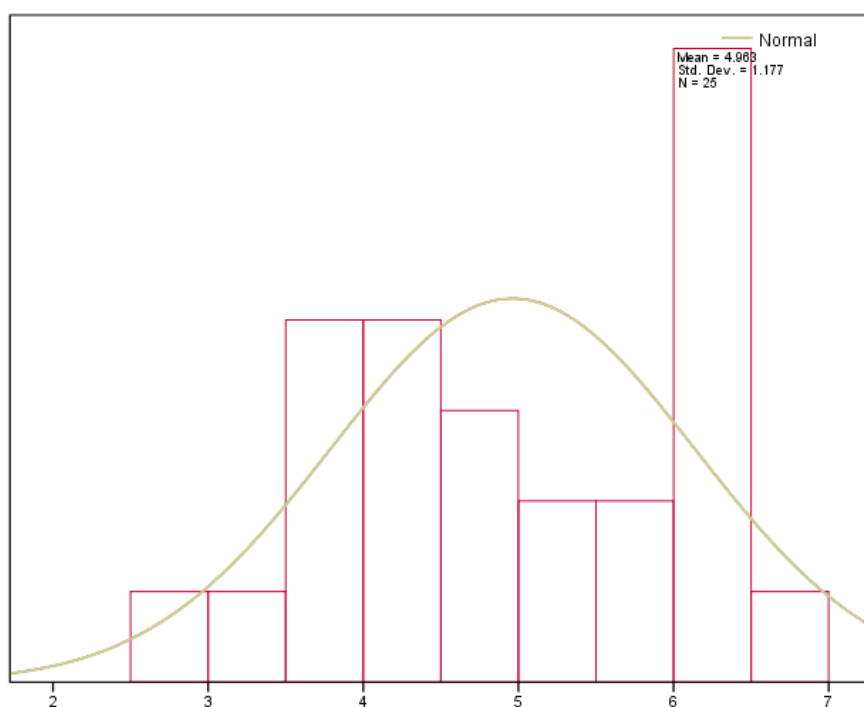
مسائل بین الملل دارای کم‌ترین اهمیت:

۱. تحولات داخلی تاجیکستان
۲. تحولات داخلی افغانستان
۳. شیوه نقش آفرینی ایران در تحولات کشورهای افریقایی دارای اقلیت موثر شیعه مذهب

عدم قطعیت مسائل بین الملل

پایداری برجام، سرنوشت انتخابات آینده ایالات متحده امریکا، قیمت نفت و بازار جهانی آن و تقابل منطقه‌ای ایران و عربستان با بیشترین میزان عدم قطعیت و اهمیت از متغیرهای A+ هستند و حوزه بین‌الملل دارای سهم عمده‌ای در متغیرهای این دسته است. تحولات داخلی ترکیه، داعش و سایر گروه‌های تکفیری، روابط دوجانبه ایران و ایالات متحده امریکا، تحولات کردستان عراق و کردستان سوریه و روابط حاکمیت ایران و عراق نیز با عدم قطعیت و اهمیت بالای ۶۰ درصد در دسته B+ قرار می‌گیرند. شیوه نقش‌آفرینی ایران در تحولات سوریه نیز دارای عدم قطعیت ۵۹ درصدی و اهمیت ۸۰ درصدی است که به متغیرهای گروه A+ بسیار نزدیک است.

در این گروه متغیر «سرنوشت انتخابات آینده ایالات متحده امریکا» که با ۶۸/۳۳ درصد دارای بالاترین عدم قطعیت در میان همه ۲۰۳ متغیر است، قرار دارد و پایداری برجام نیز با ۶۵/۲ درصد سومین عدم قطعیت را دارد. با توجه به این اعداد می‌توان نتیجه گرفت که مسائل بین‌الملل از تأثیرگذارترین و نامشخص‌ترین مسائل در آینده نزدیک ایران است و به ویژه روابط ایران با دیگر کشورها از جمله آمریکا، عربستان، سوریه و عراق که تنها متکی بر تصمیمات داخلی نبوده و متأثر از نقش‌آفرینی‌های نیروهای خارجی نیز هست، بر چگونگی روند امور در سال ۱۳۹۵ تأثیر جدی دارد.

نمودار هیستوگرام عدم قطعیت متغیرهای بین‌الملل

مسائل بین‌الملل دارای بالاترین عدم قطعیت:

۱. سرنوشت انتخابات آینده ایالات متحده امریکا
۲. پایداری برجام
۳. تحولات کردستان عراق و کردستان سوریه

مسائل بین‌الملل دارای کم‌ترین عدم قطعیت:

۱. حمایت ایران از حزب الله لبنان و گروه‌های مقاومت فلسطین
۲. اسلام‌هراسی در جهان غرب
۳. شیوه نقش‌آفرینی ایران در تحولات بحرین

پراکنش مسائل بین الملل در نقشه ایران ۱۳۹۵

*در این شکل همه متغیرهای بین‌الملل نمایش داده نشده است.

تعداد	کمینه	بیشینه	میانگین	انحراف معیار
۲۵	۲۷/۳	۸۲/۲	۶۳/۵	۲/۲
۲۵	۲۶/۶	۶۸/۳	۴۹/۶	۱۳/۸

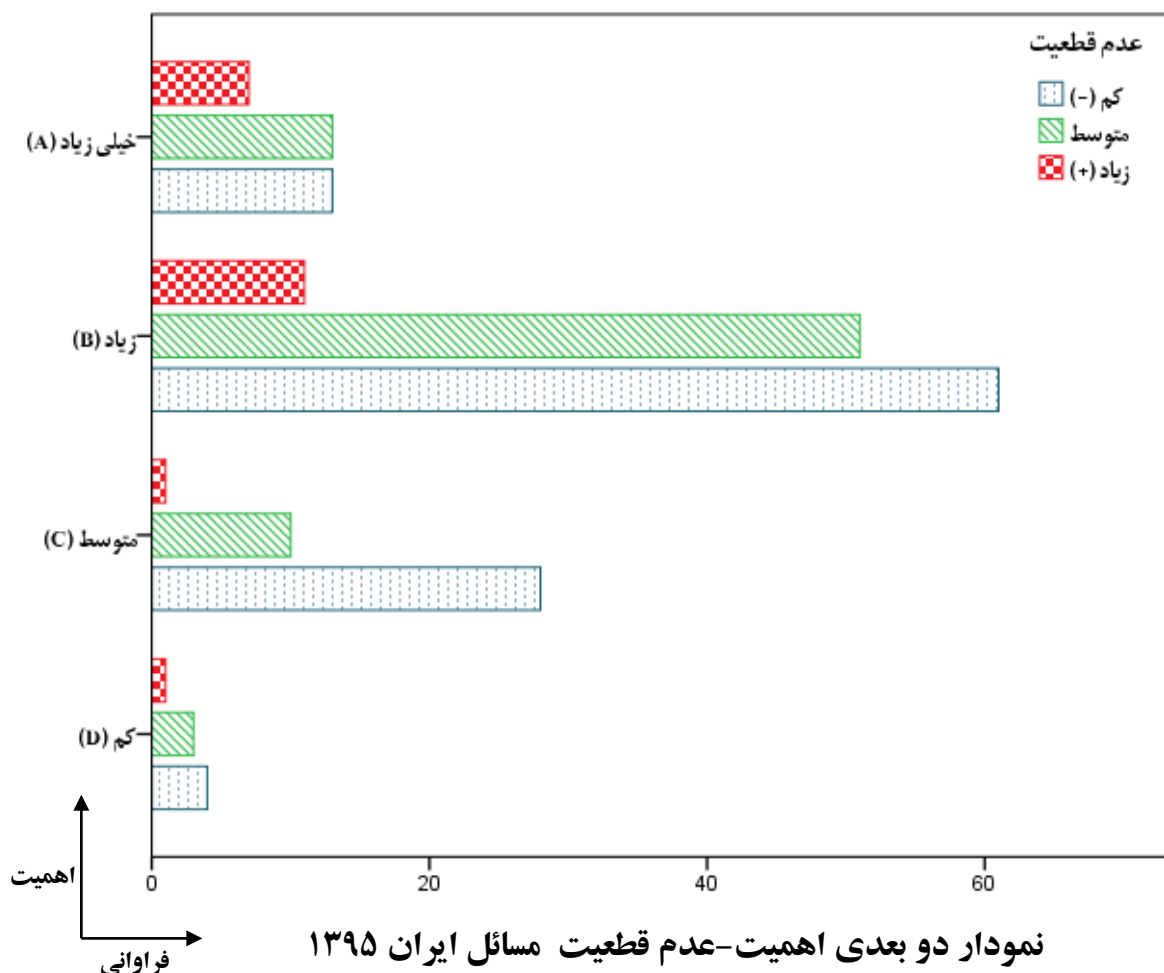
بخش سوم

تحلیل ریخت‌شناختی

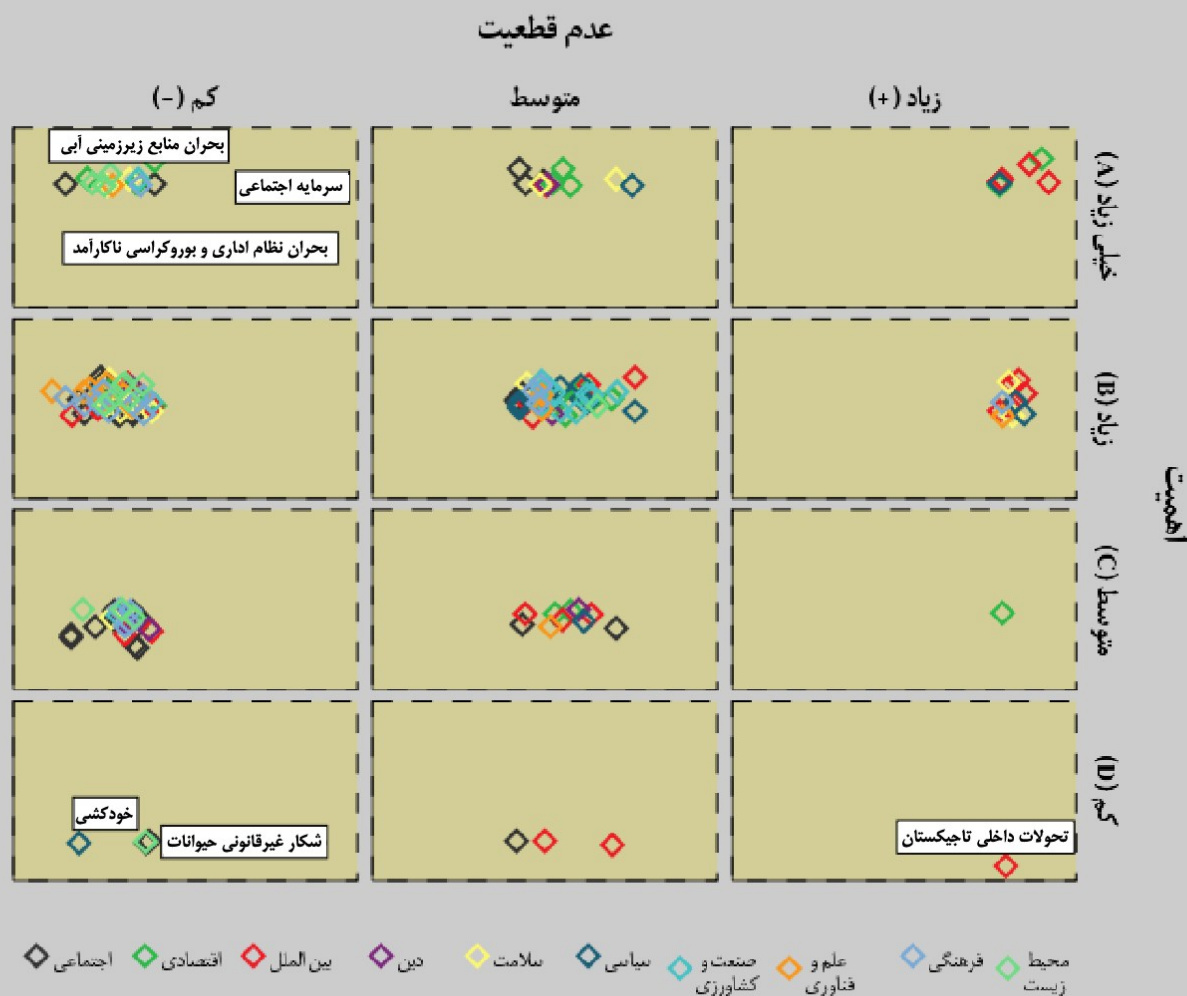
از تقاطع مقادیر اهمیت و عدم قطعیت، متغیرها در ۱۲ گروه قرار گرفتند. متغیرهای دارای اهمیت بسیار زیاد و عدم قطعیت بالا با عنوان A+ شامل ۷ متغیر، متغیرهای با اهمیت بسیار زیاد و عدم قطعیت متوسط شامل ۱۳ متغیر و متغیرهای با اهمیت بسیار زیاد و عدم قطعیت پایین شامل ۱۳ متغیر در کنار هم شامل ۳۳ متغیر گروه A هستند. متغیرهای B+ نیز شامل ۱۱ مورد در کنار C+ و D+ در کنار هم ۲۰ متغیر دارای عدم قطعیت بالا را شامل می شوند.

از میان ۲۰۳ متغیر به نظرخواهی گذاشته شده، تعداد ۳۳ مورد با اهمیت بسیار زیاد شناسایی شده و در گروه A قرار گرفتند، تعداد ۱۲۳ مورد با اهمیت زیاد در گروه B، تعداد ۳۹ مورد با اهمیت متوسط در گروه C، تعداد ۸ مورد با اهمیت کم در گروه D و تعداد ۰ متغیر با اهمیت بسیار کم در گروه E قرار گرفتند. از نظر عدم قطعیت نیز گروه مقدار زیاد (+) ۲۰ متغیر، گروه مقدار متوسط (○) ۷۷ متغیر و گروه کم (-) ۱۰۶ متغیر را در خود جای دادند.

مدلی که در بخش روش شناسی معرفی شد برای دسته بندی مسائل و متغیرهای ایران ۱۳۹۵ استفاده شده است. بر اساس مدل، متغیرها از نظر اهمیت در پنج گروه از اهمیت بسیار کم تا اهمیت بسیار زیاد با حروف A تا E نام گذاری شده اند. از نظر عدم قطعیت نیز متغیرها در سه گروه با عدم قطعیت بالا (+)، با عدم قطعیت متوسط (○) و با عدم قطعیت پایین (-) قرار گرفته اند که ترکیب این تقسیم بندی و تعداد متغیرها در هر گروه در نمودار زیر تصویر شده است.

پراکنش مسائل ایران ۱۳۹۵

اهمیت کل متغیرها	۲۰۳	۲۷/۳	۹۳/۵	۶۷/۲	۱۱/۵
عدم قطعیت کل متغیرها	۲۰۳	۲۹/۱۷	۶۷/۲	۴۶/۰۳	۱۰/۱

مسائل زیادی وجود دارند که از اهمیت بسیار زیادی برخوردارند همچنان که مسائل بسیاری نیز وجود دارند که عدم قطعیت زیادی دارند. اما برای تحلیل ریخت‌شناسی و سناریوسازی، تنها متغیرهایی در نظر گرفته می‌شوند که در هر دو شاخص از اهمیت بالایی برخوردار باشند. نمودار پراکنش فوق این متغیرها را در گوشه بالای سمت راست نشان می‌دهد. متغیرهای دیگری که شاخص اهمیت یا عدم قطعیت بالایی دارند (گوشه سمت چپ بالا یا گوشه سمت راست پایین) برای سناریوسازی در نظر گرفته نشده‌اند.

در این پژوهش از میان متغیرهای برگزیده که در فصول گذشته معرفی شدند، ما تنها متغیرهای گروه A+ را برای انجام تحلیل ریخت‌شناسی و استخراج سناریوهای ایران در سال ۱۳۹۵ انتخاب کردیم. اما این انتخاب و محدودسازی متغیرها چه معنایی دارد؟

● آیا به جز ۷ متغیر گروه A+ سایر متغیرها برای آینده ایران در سال ۱۳۹۵ اهمیت کمی دارند؟

پاسخ منفی است، انتخاب متغیرها برای سناریوسازی تنها بر اساس ملاک اهمیت نبوده است. همان‌طور که در فصول پیشین ملاحظه کردید برای هر متغیر دو امتیاز اهمیت و عدم قطعیت محاسبه شده و این دو در کنار هم در نظر گرفته شده‌اند. به عبارت دیگر تعدادی از متغیرها اهمیت‌شان برای سال ۱۳۹۵ ایران بیشتر از ۷ متغیر گروه A+ است، اما چون عدم قطعیت کمتری داشته‌اند از روند سناریونویسی خارج شده‌اند.

● آیا تعداد ۷ متغیر در میان ۱۹۵ کم نیست؟ آیا نمی‌شود تعداد متغیر بیشتری برای سناریونویسی انتخاب کرد؟

پاسخ از نظر ریاضی و محاسباتی مثبت است، اما از نظر عملیاتی دشواری‌هایی را ایجاد می‌کند. برای اینکه پاسخ روشن‌تر شود در ادامه سناریوهایی که برای سناریوسازی پیش‌روی ما بود را با هم مرور می‌کنیم.

همان‌طور که با هم دیدیم پس از چند مرحله ابتدایی پژوهش، از میان ۲۰۳ متغیر، ۱۹۵ مورد برگزیده مطابق جدول زیر از نظر اهمیت و عدم قطعیت در خانه‌های تفکیکی قرار گرفتند.

	+	○	-
A	۷	۱۳	۱۳
B	۱۱	۵۱	۶۱
C	۱	۱۰	۲۸
D	۱	۳	۴

برای انجام تحلیل ریخت شناسی و مشخص شدن سناریوها راه های متفاوتی وجود داشت. اولین راه انتخاب متغیرهای گروه A+ بود. تعداد این متغیرها عدد ۷ است. در این حالت با فرض اینکه برای هر متغیر به طور میانگین بتوان سه حالت متفاوت را در آینده پیش رو متصور شد، تعداد سناریوها برابر با عدد $3 \times 3 \times 3 \times 3 \times 3 \times 3 \times 3$ می شد. این عدد برابر با ۲۱۸۷ سناریو است.

۱	-	○	+
A	۱۳	۱۳	۷
B	۶۱	۵۱	۱۱
C	۲۸	۱۰	۱
D	۴	۳	۱

در حالت دوم می شد برای گسترده تر کردن دامنه انتخاب سناریوها، علاوه بر متغیرهای A+، گروه متغیرهای A° که اهمیت بالا و عدم قطعیت متوسط دارند را نیز داخل کرد. تعداد متغیرهای A+ برابر با ۷ و تعداد متغیرهای A° برابر با ۱۳ است. مجموع این دو عدد روی هم ۲۰ می شود. در این حالت تعداد سناریوها با فرض اینکه برای هر متغیر به طور میانگین بتوان سه حالت متفاوت را در آینده پیش رو متصور شد، از نظر ریاضی برابر با حاصل ضرب عدد ۳ به تعداد ۲۰ بار در خودش است. هرچند فاصله ۷ تا ۲۰ مقدار ۱۳ عدد بیشتر نیست، اما سناریوهای حاصل از این تغییر افزایش زیادی خواهد داشت. عدد حاصل برابر با ۳,۴۸۶,۷۸۴,۴۰۱ خواهد بود که آن را سه میلیارد و چهارصد و هشتاد و شش میلیون و هفتصد و هشتاد و چهار هزار و چهارصد و یک می خوانیم.

۲	-	○	+
A	۱۳	۲۰	
B	۶۱	۵۱	۱۱
C	۲۸	۱۰	۱
D	۴	۳	۱

در حالت سوم متغیرهای گروه B^+ و B^0 را هم وارد می کنیم. در این حالت سناریوسازی با متغیرهای دارای اهمیت زیاد و بسیار زیاد خواهد بود که عدم قطعیت متوسط به بالا دارند. افزایش تعداد متغیرها از ۲۰ به ۸۰ به افزایش قابل توجه تعداد سناریوها منجر خواهد شد که حتی خواندن این عدد نیز به سادگی امکان پذیر نیست. عدد حاصل برابر با $1,330,279,464,729,113,309,844,748,891,857,400,000,000$ ضرب در ۱۰ به توان ۳۹ خواهد بود.

۳	-	○	+
A	۱۳	۸۲	
B	۶۱		
C	۲۸	۱۰	۱
D	۴	۳	۱

اگر خواسته باشیم مقدار حاصل را به صورت عددی بنویسیم با چنین رقمی مواجه هستیم:

$1,330,279,464,729,113,309,844,748,891,857,400,000,000$

حتی خواندن چنین رقمی نیز به دشواری امکان پذیر است، چه برسد به اینکه بخواهیم سازگاری های این تعداد سناریو را محاسبه کنیم. این عدد در سیستم های نام گذاری اعداد به شیوه های مختلفی خوانده می شود که در مقیاس بزرگ (اروپایی) که در ایران بیشتر مرسوم است این طور خوانده می شود:

یک سکستیلیارد	و سیصد و سی سکستیلیون	و دویست و هفتاد و نه کوانتینیارد
و چهارصد و شصت و چهار کویتیلیون	و هفتصد و بیست و نه کادریلیارد	و صد و سیزده کوآدریلیون
و سیصد و نه تریلیارد	و هشتصد و چهل و چهار تریلیون	و هفتصد و چهل و هشت بیلیارد
و هشتصد و نود و یک بیلیون	و هشتصد و پنجاه و هفت میلیارد	و چهارصد میلیون

در حالت چهارم متغیرهای C^+ و C^0 را نیز در نظر می گیریم. سناریوسازی با شش گروه متغیرهای دارای اهمیت و عدم قطعیت متوسط به بالا شامل ۹۳ متغیر است. به عبارت دیگر باید عدد ۳ به تعداد ۹۳ بار در خودش ضرب شود که حال تعداد سناریوها عدد ۲۰۳۵۶۵۵۰۱۶۳۳۸۳۶۸۲۳۵۴۹۹۰۶۷۷۳۱۹۴۵۸۷ ضرب در ۱۰ به توان ۴۴ خواهد بود. از خواندن این رقم صرف نظر می کنیم و تنها اشاره می کنیم که مقدار آن چیزی حدود ۲۰ هزار برابر رقم حاصل از حالت سوم است.

۴	-	○	+
A	۱۳	۹۳	
B	۶۱		
C	۲۸		
D	۴	۳	۱

و در نهایت سناریو یا حالت پنجم، سناریوسازی با تمامی متغیرهای برگزیده یعنی ۱۹۵ مورد است. در این حالت تمامی متغیرهای دارای اهمیت متوسط به بالا برای تحلیل ریخت شناختی و سناریوسازی وارد می شوند. در این حالت رقم غیر قابل تصور و نجومی از ۱۹۵ بار ضرب عدد ۳ در خودش بدست می آید که برابر با ۱۰۹۳۰۶۱۶۸۲۶۱۶۷۶۸۵۹۸۱۰۱۹۸۰۷۴۹۱۱۸۴ ضرب در ۱۰ به توان ۹۳ خواهد بود. به زبان ساده رقمی بدست می آید که حدود آن برابر با عدد یک و نود و سه صفر جلوی آن است. این مقدار را در مقیاس بزرگ (اروپایی) کواندیسلیارد (Quindecilliard) نام گذاری کرده اند. از نوشتن مقدار دقیق این عدد که احتمالا یک صفحه از گزارش را اشغال خواهد کرد، صرف نظر می کنیم و درباره بزرگی آن توجه شما را به این نکته جلب می کنیم که اگر تعداد سناریوهای حالت سوم و حالت چهارم را در هم ضرب کنیم (ضرب و نه جمع)، باز هم مقدار حاصل از سناریوهای متصور برای حالت پنجم کمتر است.

۵	-	○	+
A	۱۹۵		
B			
C			
D	۴	۳	۱

جمع بندی پنج حالت متصور برای سناریوسازی در جدول زیر نمایش داده شده است:

سناریوی سناریوسازی	گروه های متغیر داخل شده در فرآیند سناریوسازی	تعداد متغیر	تعداد سناریو (با احتساب میانگین ۳ حالت برای هر متغیر)
۱	A+	۷	۲۱۸۷
۲	A+,A	۲۰	۳,۴۸۶,۷۸۴,۴۰۱
۳	A+,A,B+,B	۸۲	۱.۳۳۰۲۷۹۴۶۴۷۲۹۱۱۳۳۰۹۸۴۴۷۴۸۸۹۱۸۵۷۴e+39
۴	A+,A,B+,B,C+,C	۹۳	۲.۳۵۶۵۵۰۱۶۳۳۸۳۶۸۲۳۵۴۹۹۰۶۷۷۳۱۹۴۵۸۷e+44
۵	A+,A,A-,B+,B,B-, C+,C,C-	۱۹۵	۱.۰۹۳۰۶۱۶۸۲۶۱۶۷۶۸۵۹۸۱۰۱۹۸۰۷۴۹۱۱۸۴e+93

از جدول مشخص است که هر مرحله گسترده تر کردن دامنه انتخاب متغیرها برای سناریوسازی، تا چه میزان سناریوسازی را پیچیده و دشوار می کند. حرکت به سمت انتخاب اعداد بسیار بزرگ برای تحلیل ریخت شناختی در هر پژوهش آینده پژوهانه با دو محدودیت همراه است. اول محدودیت دریافت نظرات خبرگان که در صورت افزایش غیر معمولی اعداد با کاهش قابل توجه کمیت و کیفیت همراه خواهد شد. دوم محدودیت های محاسباتی که در حالت های ۳ و ۴ و ۵ این پژوهش برای انجام محاسبات آنها نیاز به رایانه های پیشرفته و صرف زمان قابل توجه است.

این دو محدودیت ما را بر آن داشت که برای سناریوسازی، سناریوی اول را برگزیده و به هفت متغیر A+ بسنده کنیم. در عمل از آنجا که بر اساس اجماع خبرگان پژوهش برای یکی از متغیرهای هفت گانه تنها دو حالت در نظر گرفته شد، تعداد سناریوها کمتر از حد انتظار و برابر با ۱۴۵۸ مورد مشخص شد. از میان این سناریوها نیز بر اساس محاسبات نرم افزاری و به کارگیری الگوریتم های ریاضی، در سه سطح تنها ۱۸ سناریوی برگزیده دارای ویژگی های خاص (۱۰ سناریو بر مبنای سازگاری و ۸ مورد با لحاظ کردن دو ملاک سازگاری و ایجاد تنوع بیشتر) معرفی می شوند.

اهمیت اعداد معرفی شده در این بخش هنگامی مشخص می شود که بدانیم در محدود پروژه های آینده پژوهی در ایران اغلب تنها برای دو متغیر، دو حالت در نظر گرفته می شود و در نهایت چهار سناریوی پیش رو گزارش می شود. در این پژوهش، ارائه ۱۴۵۸ سناریوی پیش رو ایران ۱۳۹۵ در حالی که در میان حالت های قابل تصور برای سناریوسازی این کمترین مقدار است، نشان می دهد که انجام یک پژوهش آینده پژوهانه با دقت قابل قبول و منطبق با شرایط استاندارد تا چه میزان با دشواری ها و پیچیدگی های علمی و عملی روبه روست.

بخش چهارم

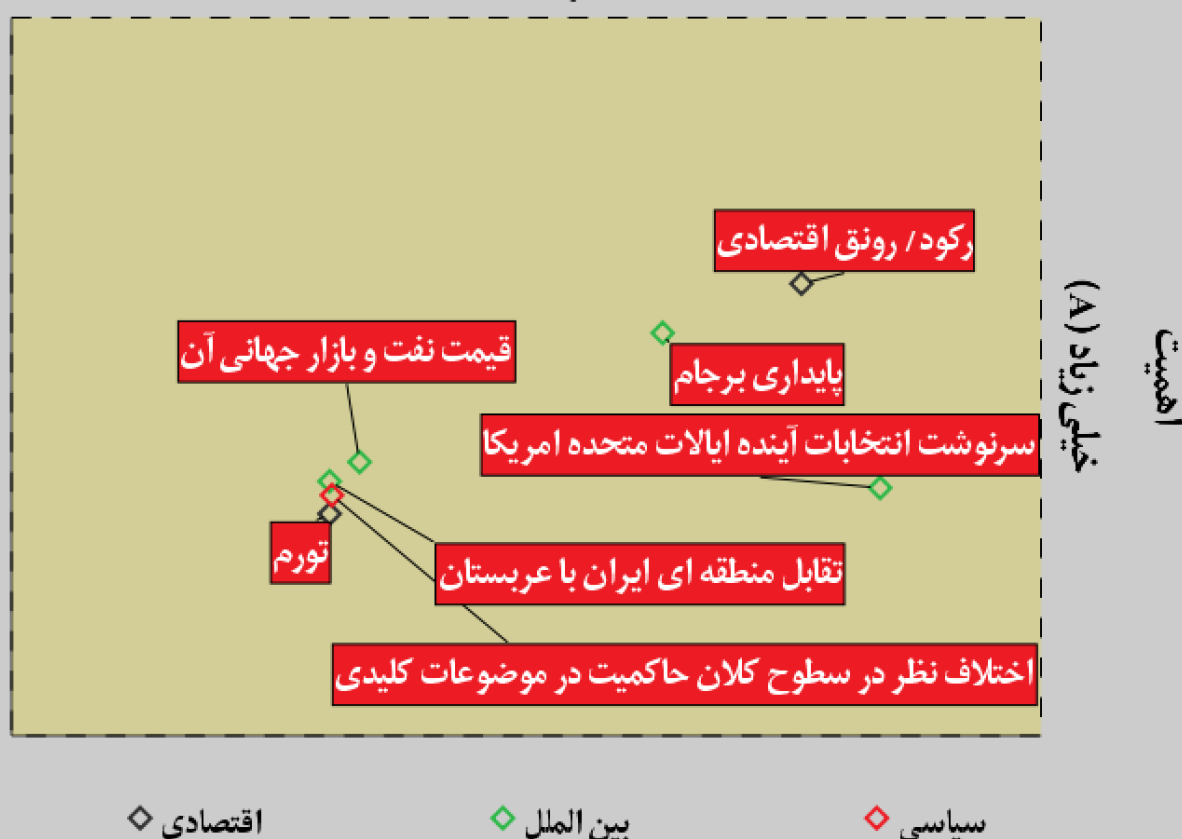
تحلیل بالانس اثرات متقابل

A-	A	A+
B-	B	B+
C-	C	C+
D-	D	D+

متغیرهای کلیدی (A^+) = توصیف‌گرها

عدم قطعیت

زیاد (+)

موضوع	بیشینه	موضوع	کمینه	تعداد	
رکود / رونق اقتصادی	۹۳/۶	اختلاف نظر در سطوح کلان	۸۱/۴	۷	اهمیت کل متغیرها
سرنوشت انتخابات آمریکا	۶۸/۳	تورم	۶۰/۴	۷	عدم قطعیت کل متغیرها

در فصل قبل دیدیم که در گروه A^+ تعداد ۷ متغیر قرار گرفته‌اند. در میان متغیرهایی که اهمیت بسیار بالا و عدم قطعیت بالایی دارند، دو متغیر در حوزه موضوعی اقتصاد، چهار متغیر در حوزه روابط بین‌الملل و یک موضوع در حوزه موضوعی سیاست قرار دارد. از این متغیرها برای تحلیل ریخت‌شناختی و سناریوسازی استفاده شده است که از این پس آنها را توصیف‌گرها می‌نامیم.

شناسایی نتایج جایگزین (حالت‌ها) برای هر توصیف‌گر

در آینده پژوهی ایران ۱۳۹۵، تعداد ۷ متغیر کلیدی شناسایی شده است. برای ورود به بخش تحلیل ریخت‌شناسی، در پنل‌های نخبگان شرکت‌کننده در این طرح، حالت‌های مختلف قابل تصور برای هریک از این متغیرها، به بحث گذاشته شد و شرکت‌کنندگان، نظرات موافق و مخالف خود درباره هریک از حالت‌های پیشنهادی را ارائه دادند. در نهایت برای ورود به بخش بعدی که شناسایی اثرات متقابل میان این متغیرهای کلیدی (توصیف‌گرها) است، حالت‌های ممکن مفروض برای هریک از متغیرهای کلیدی مطالعه و در پنل‌های کارشناسان به بحث گذاشته شد. در جدول زیر حالت‌های مختلف نهایی برای هریک از متغیرهای کلیدی (توصیف‌گرها) قابل مشاهده است. پس از مشخص کردن حالت‌ها، میزان مطلوبیت آنها برای ایران در سال ۱۳۹۵ نیز با اجماع خبرگان مشخص شد. رنگ سبز نشانه مطلوبیت، قرمز نشانه نامطلوب بودن و زرد حالت میانه است.

حالت‌ها یا انواع		مسئله کلیدی (توصیف‌گر)	
رونق (رشد اقتصادی بالای ۴ درصد)	EG1	رکود / رونق اقتصادی	EG
خروج از رکود (رشد اقتصادی ۰ تا ۴ درصد)	EG2		
رکود (رشد اقتصادی منفی)	EG3		
کاهش اختلافات کلیدی به دلیل شرایط خاص	PC1	اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت درباره موضوعات کلیدی	PC
حفظ وضع موجود	PC2		
افزایش اختلافات تا سطح بحران سیاسی	PC3		
اجرای کامل برجام	BA1	پایداری برجام	BA
حفظ برجام علی‌رغم کارشکنی‌های طرف مقابل	BA2		
لغو برجام	BA3		
انتخاب رئیس جمهور دموکرات	UE1	سرنوشت انتخابات آینده امریکا	UE
انتخاب رئیس جمهور جمهوری خواه	UE2		
کاهش تنش (تبدیل تخاصم به رقابت منطقه‌ای)	SA1	تقابل منطقه‌ای ایران با عربستان	SA
حفظ وضع تخاصم آمیز موجود	SA2		
تشدید وضع تخاصم آمیز تا سطح درگیری نظامی	SA3		
بالا (بیشتر از ۴۵ دلار)	OP1	قیمت نفت و بازار جهانی آن	OP
محتمل (۳۰ تا ۴۵ دلار)	OP2		
پایین (کمتر از ۳۰ دلار)	OP3		
پایین (تک رقمی)	IN1	تورم	IN
محتمل (۱۰ تا ۱۵ درصد)	IN2		
بالا (بیشتر از ۱۵ درصد)	IN3		

تعیین اثرات متقابل حالت های توصیف گر ها

اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت	1	0	-1
کاهش اختلافات کلیدی	-1	0	0
حفظ وضع موجود	-3	-1	2
افزایش اختلافات تا سطح بحران سیاسی			

رکود/رونق اقتصادی
بالا تر از 4 درصد
بین 0 تا 4 درصد
رشد منفی

+

-

۱. قضاوت درباره اثرات میان حالات مختلف

پرسش: اگر تنها اطلاعاتی که درباره سیستم دارید، این باشد که متغیر (X) در وضعیت (X) قرار دارد، تخمین درباره تأثیر مستقیم X بر متغیر Y چه خواهد بود؟ با توجه به این راهنمایی که Y در حالت Y قرار دارد (اثرات تقویت کننده) یا این راهنمایی که Y حالت Y را ندارد (اثرات تضعیف کننده)؟

۲. تبدیل قضاوت های کیفی به اعداد قطعی و کمی

۳- اثرات تضعیف کننده قوی

۲- اثرات تضعیف کننده متوسط

۱- اثرات تضعیف کننده ضعیف

۰ بدون تأثیر

۱ اثرات تقویت کننده ضعیف

۲ اثرات تقویت کننده متوسط

۳ اثرات تقویت کننده قوی

۳. ساخت ماتریس اثرات متقابل

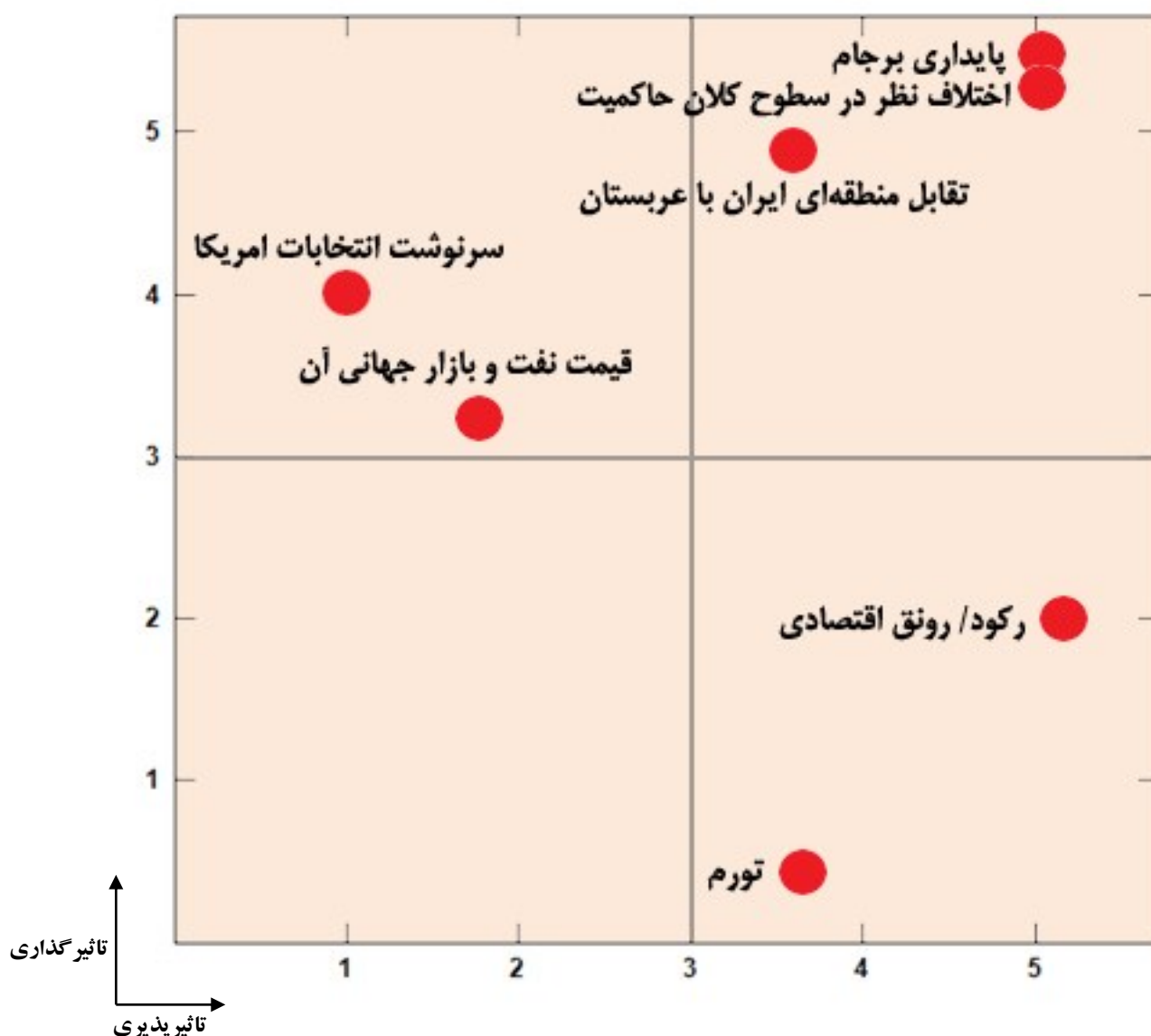
با مشخص شدن قضاوت های کمی شده خبرگان درباره رابطه حالت های مختلف متغیرها با یکدیگر، ماتریس اثرات متقابل آنها شکل می گیرد که مبنای تحلیل نرم افزاری برای ساخت سناریوها و اولویت بندی آنهاست.

	A A1 A2 A3	B B1 B2 B3	C C1 C2 C3	D D1 D2	E E1 E2 E3	F F1 F2 F3	G G1 G2 G3
رکود/رونق اقتصادی		0 0 -1	0 1 -1	0 0	0 0 0	0 0 0	-1 0 1
بالا تر از 4 درصد		0 0 0	0 0 0	0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 -1
بین 0 تا 4 درصد		-2 1 2	0 -1 1	0 0	0 0 -1	0 0 0	2 0 -2
رشد منفی							
اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت	1 0 -1		1 2 -2	0 0	2 -1 -2	0 0 0	0 1 -2
کاهش اختلافات کلیدی	-1 0 0		-2 0 1	0 0	-2 2 0	0 0 0	-1 0 0
حفظ وضع موجود	-3 -1 2		-3 -1 2	0 0	-3 3 2	0 0 0	-2 -1 1
افزایش اختلافات تا سطح بحران سیاسی							
بهره ای نرجم	2 1 -3	-1 0 1		0 0	0 0 -1	0 0 0	0 0 -1
اجرای کامل نرجم	0 0 0	-1 2 1		0 0	0 1 0	0 0 0	0 0 -1
حفظ وضع نرجم	-3 -2 3	-3 -1 3		-1 1	-3 0 1	2 0 -1	-2 -1 2
توسعه نرجم							
مروندت اختلافات	0 0 0	-1 1 0	1 2 -2		0 0 -1	0 0 0	0 0 0
انتخاب رهبر جمهوری خواه	0 0 1	-2 1 2	-3 -2 3		-1 0 1	0 0 0	0 0 0
تفوق منطقه ای ایران با عربستان							
کاهش تنش	1 0 -1	0 0 -1	1 0 -1	0 0		2 1 -2	0 0 -1
حفظ وضع تضعیف آغاز موجود	0 0 0	-2 1 0	-1 0 0	0 0		-1 1 0	0 0 0
توسعه وضع تضعیف آغاز تا سطح دیگری نظامی	-3 -1 2	-1 3 1	-2 0 0	-1 1		3 -1 -2	-2 -1 2
توسعه وضع تضعیف آغاز تا سطح دیگری نظامی							
قدرت نفت و دلار جهانی آن	1 2 -2	1 0 0	0 0 0	0 0	-1 1 0		-1 1 0
نفت از 40 دلار	-1 0 0	0 1 0	0 0 0	0 0	0 0 0		0 1 0
نفت از 30 دلار	-3 -1 2	-2 0 1	-1 1 -1	0 0	0 1 -1		-1 0 -1
کاهش از 30 دلار							
فرهنگ	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0	0 0 0	0 0 0	
کاهش از 10 درصد	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0	0 0 0	0 0 0	
بین 10 تا 15 درصد	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0	0 0 0	0 0 0	
بالا تر از 15 درصد	-1 0 1	-1 0 1	0 0 0	0 0	0 0 0	0 0 0	

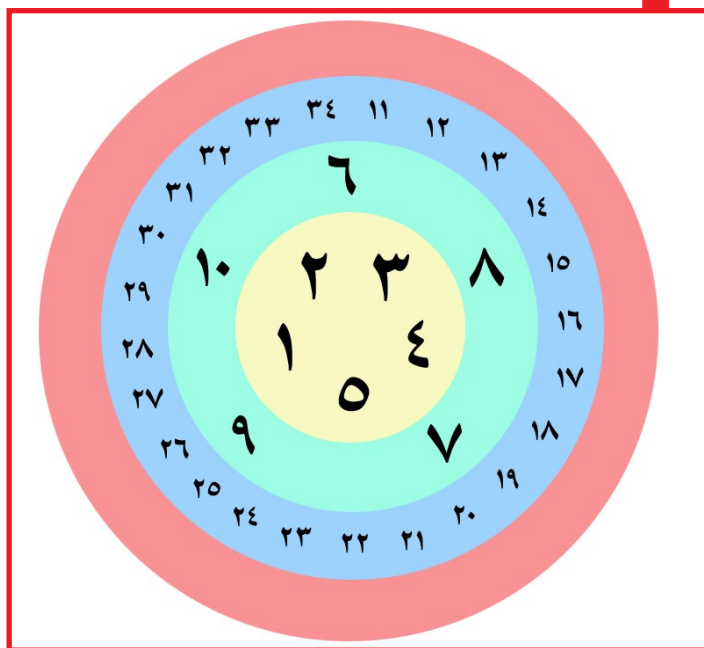
بالانسی اثرات متقابل میان توصیف گرها

این نمودار نشان می‌دهد که دو متغیر پایداری برجام و اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت درباره مسائل کلیدی، متغیرهای اعتماد سیستم را تشکیل می‌دهند.

- ♦ تأثیر گذارترین متغیر پایداری برجام است.
- ♦ تأثیر پذیرترین (وابسته ترین) متغیر، رونق / رکود اقتصادی است.

سناریوهای ایران ۱۳۹۵

سناریوسازی به روش اثرات متقابل انواع گوناگونی دارد. در روش بالانس اثرات متقابل، هدف اصلی تحلیل شبکه‌ای از اثرات است. با ترکیب روش‌های کیفی (هنگام شناسایی توصیف‌گرها، حالت‌ها و اثرات متقابل) و روش‌های کمی (روش‌های حل ماتریسی و شاخص‌های شبکه‌ای) تلاش می‌شود روابط بین عوامل مختلف در شبکه تأثیرات شناسایی شود تا تصویری سازگار از رفتار شبکه به دست آید. توسعه سناریوهای کل‌گرا بدین معناست که بفهمیم کدام یک از ترکیب‌های میان متغیرها توصیف بهتری از روابط میان یک شبکه تأثیرات ارائه می‌دهد.

فرآیندهای ساختاریافته مختلفی برای توصیف تحولات آینده به روش سناریوسازی وجود دارد. از روش تحلیل اثرات متقابل معمولاً در مواردی استفاده می‌شود که امکان استفاده از مدل‌های محاسباتی مبتنی بر نظریه وجود ندارد زیرا ناهمگنی رشته‌ای و تخصصی بسیار زیاد است. به همین دلیل این روش پیوند نزدیکی با کسب دانش نرم و سیستمی دارد. تفاوت سناریوسازی به روش بالانس اثرات متقابل در این است که روشی تحلیلی است و در فرآیندی شفاف، ساده و منعطف امکان سناریوسازی با بیش از دو متغیر کلیدی را امکان‌پذیر می‌کند.

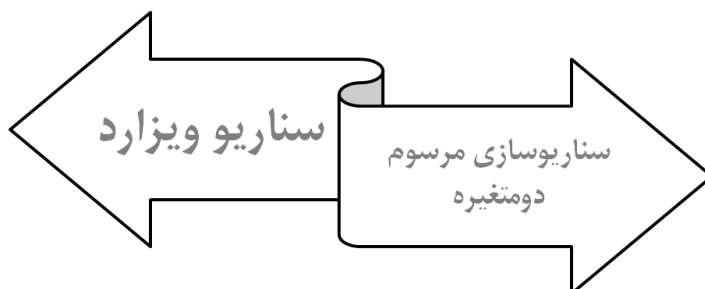
سناریوسازی در این روش از مراحل به هم پیوسته‌ای پیروی می‌کند که در بخش روش‌شناسی گزارش به آن اشاره شد. مرحله پایانی شناسایی سناریوهای سازگار است. سناریوهای سازگار در واقع ترکیب‌ها یا پیکربندی‌هایی هستند که به صورتی متوازن مجموع اثرات موجود در یک شبکه تأثیرات را بازنمایی می‌کنند. با استفاده از الگوریتم تحلیلی در روش تحلیل بالانس اثرات متقابل، بالانس سیستمی تأثیرات درون شبکه محاسبه می‌شود و شاخص‌های ریاضیاتی ارائه می‌شود. بالانس سیستمی اثرات درون شبکه همه تأثیرات غیرمستقیم را نیز شامل می‌شود.

۱۴۵۸ سناریو

سناریو ویزارد

سناریوسازی مرسوم
دومتغیره

۴ سناریو

با ادبیات نظری تحلیل شبکه، شاخص‌های بالانس ساختاری محاسبه می‌شود تا مجموعه‌ای از حالت‌های باورکردنی برای آینده یک سیستم آماده شود. مهم‌ترین این شاخص‌ها بدین شرح است:

شاخص امتیاز مجموع تأثیرات (Total Impact Score)

جمع امتیاز تأثیر همه حالات انتخاب شده برای یک سناریو است. امتیاز مجموع تأثیرات سنجه‌ای عمومی (Global Measure) برای باورکردنی بودن یک سناریو است.

شاخص ناسازگاری یک توصیف‌گر (Inconsistency of a Descriptor)

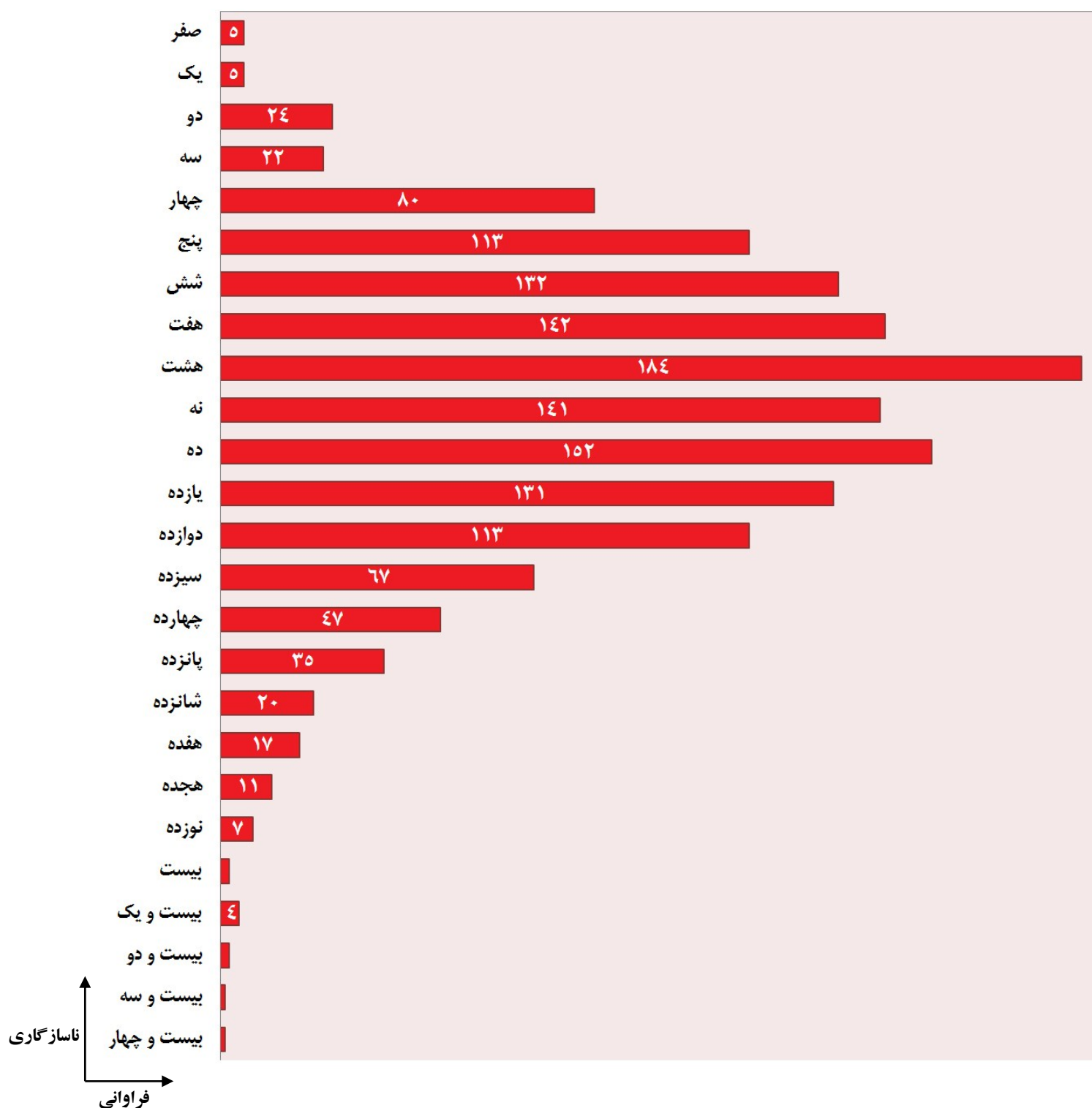
ارزش ناسازگاری یک توصیف‌گر (Inconsistency value of a Descriptor) از تفریق نمره تأثیر یک حالت انتخاب شده برای یک توصیف‌گر از بیشینه امتیاز تأثیر بالانس اثرات آن توصیف‌گر به دست می‌آید. به عبارت دیگر اگر با انتخاب حالتی جایگزین برای یک توصیف‌گر، نمره تأثیرات بزرگتری به دست آید، نمره اثرات یک توصیف‌گر منفی و آن توصیف‌گر در یک سناریوی خاص ناسازگار تلقی می‌شود.

شاخص ناسازگاری یک سناریو (Inconsistency of a Scenario)

امتیاز تأثیر توصیف‌گری که در یک سناریو بیشترین عدد ناسازگاری را داشته باشد، به عنوان ناسازگاری یک سناریو در نظر گرفته می‌شود. حداقل عدد ناسازگاری قابل قبول یک سناریو عدد صفر است که بدین معناست که هیچ یک از توصیف‌گرهای مربوط به یک سناریو، امتیاز تأثیرات منفی ندارند. به این دسته از سناریوها سناریوهای قوی گفته می‌شود. بیشینه ناسازگاری قابل قبول برای یک سناریو می‌تواند هر عدد کاملی باشد. عدد ناسازگاری ۱ بدین معناست که سناریوهایی که دارای یک توصیف‌گر ناسازگار باشند، قابل قبول تلقی می‌شوند.

در عمل انتخاب اعداد بالا برای ناسازگاری، سناریوهایی به دست می‌دهد که باور کردن آن‌ها به سختی امکان‌پذیر است. شاخص ناسازگاری یک سناریو سنجه‌ای جزئی (Local Measure) برای باورکردنی بودن یک سناریو است.

نمودار زیر تعداد ۱۴۵۸ سناریو در هر میزان ناسازگاری را نمایش می دهد. سناریوهای دارای ناسازگاری صفر که قوی ترین سناریوها هستند و بیشترین میزان سازگاری را دارند به ۵ مورد محدود می شوند. سناریوهای دارای ناسازگاری یک نیز ۵ مورد هستند و تعداد سناریوهای دارای ناسازگاری دو تعداد ۲۴ مورد است. به همین ترتیب تعداد سناریوها تا ناسازگاری ۲۴ در نمودار زیر قابل مشاهده است. همان طور که گفته شد هر میزان ناسازگاری کمتر باشد، سناریوهای مناسب تری داریم از این رو تنها سناریوهای قسمت بالای نمودار قابل توجه هستند.

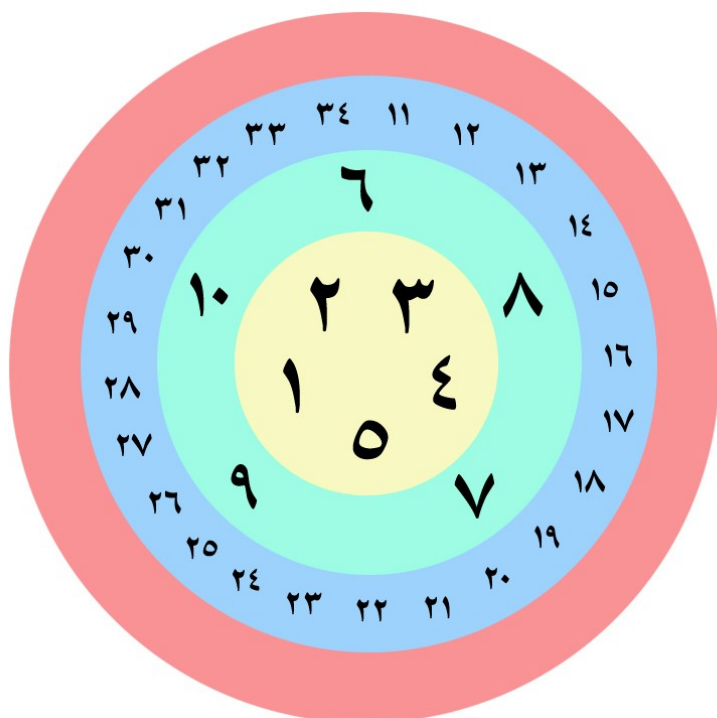

گزینش سناریوهای منتخب

در این پژوهش سناریوهای با ناسازگاری صفر به عنوان سناریوهای قوی گزارش و سناریوهای با ناسازگاری ۱ و تعدادی از سناریوهای با ناسازگاری ۲ نیز گزارش شده است. در این سناریوها یک یا دو توصیف گر از سازگاری درونی برخوردار نیست اما سناریو هنوز باورکردنی به نظر می رسد. این سناریوها با هدف نشان دادن گشودگی سناریوهای باورکردنی و ممکن آینده گزارش شده اند اما در تفسیر و استفاده از آنها باید با احتیاط عمل کرد.

در شکل دایره ای زیر نمایی از سناریوهای پیش روی ایران ۱۳۹۵ ترسیم شده است. هرچه از دایره های درونی به سمت دایره های بیرونی برویم، ناسازگاری سناریوها افزایش پیدا می کند. لایه مرکزی دایره که به رنگ زرد ترسیم شده متشکل از ۵ سناریوی با ناسازگاری صفر است. این ۵ مورد باورکردنی و معقول ترین، پایدارترین و دارای بیشترین یک دستگی منطقی بین اجزاء سناریو هستند.

لایه دوم سبز رنگ ۵ سناریوی دارای ناسازگاری یک را نشان می دهد که در زمینه شاخص های برشمرده شده پس از ۵ سناریوی اول قرار می گیرند. در لایه آبی رنگ سوم ۲۴ سناریوی دارای ناسازگاری دو ترسیم شده اند. از میان این ۲۴ مورد تعدادی از سناریوها (۸ مورد) بدون توجه به میزان سازگاری و شاخص امتیاز مجموع تأثیرات معرفی شده اند. لازم به تاکید است که در میان ۲۴ سناریوی گروه سوم، هدف از انتخاب تعداد محدودی از سناریوها و توضیح آنها نشان دادن گستردگی آینده های باورکردنی پیش روی ایران ۱۳۹۵ بوده است. در لایه چهارم قرمز رنگ نیز سناریوهای ۳۵ تا ۱۴۵۸ قرار دارند که به دلیل ناسازگاری بالا به آنها اشاره ای نمی شود.

سناریوهای با ناسازگاری ۰ (قوی ترین)	۵
سناریوهای با ناسازگاری ۱	۵
سناریوهای با ناسازگاری ۲	۲۴
سناریوهای با ناسازگاری ۳ و بالاتر	۱۴۲۴

توسعه سناریوهای منتخب

با گزینش ۵ سناریوی با ناسازگاری صفر، ۵ سناریو با ناسازگاری یک و ۸ سناریو با ناسازگاری دو، در مجموع ۱۸ سناریو برای معرفی در این گزارش انتخاب شدند. حال نوبت به توسعه این سناریوها می‌رسد که در سه سطح انجام

نام‌گذاری سناریوها

برخلاف مرحله انجام محاسبات نرم‌افزاری برای مشخص شدن سازگاری سناریوها که یک فرآیند کمی است و قواعد و فرمول‌های ثابت و مشخص خود را دارد، نام‌گذاری برای سناریوها مرحله‌ای کاملاً کیفی و تفسیری است.

گزینش نام برای هر سناریو بخشی اجباری از سناریوسازی نیست، اما نام‌ها می‌توانند به شناخت تفکیکی سناریوها و برقراری ارتباط مناسب‌تر با آنها کمک کنند. همان‌طور که گفته شده انتخاب نام برای سناریو فرمول و قاعده ثابتی ندارند و براساس نظرات کیفی کارشناسان انجام شده است. در این پژوهش انتخاب نام گاهی براساس یکی از عناصر پراهمیت ۷ گانه هر سناریو انجام شده و گاه براساس وضعیت چند عنصر در کنار هم نامی برای سناریو برگزیده شده است.

تحلیل وضعیت مسائل در هر سناریو

ابعاد سناریوها زمانی کاملاً مشخص می‌شود که درباره وضعیت سایر متغیرها، مسائل و روندها در صورت تحقق هر سناریو، تحلیل‌های لازم انجام شده و در صورت امکان تدابیر مناسب اتخاذ شود. بدین منظور در یک پروژه سناریوسازی جامع لازم است وضعیت متغیرها و مسائل اصلی در صورت تحقق هر سناریو تحلیل و ارائه شود.

با توجه به محدودیت صفحات این گزارش عمومی، در ادامه به‌عنوان نمونه و تنها در مورد ۳ سناریوی اول، وضعیت مسائل بسیار مهم یا همان گروه A تحلیل می‌شود. یک گزارش کامل برای هر ۱۹۵ متغیر برگزیده در صورت تحقق هر یک از ۱۸ سناریو تحلیل ارائه می‌کند.

تشکیل خانواده سناریوها

در سناریوسازی به روش تحلیل بالانس اثرات متقابل از آنجا که از مبنای تحلیل ریخت‌شناختی استفاده می‌شود، در صورت وجود چند متغیر اولیه در نهایت با تعداد قابل توجهی سناریو مواجه می‌شویم. در اینجا نیز تعداد ۱۴۵۸ داریم که ۱۸ مورد برای معرفی انتخاب شدند. در میان سناریوها، موارد نزدیک به هم وجود دارند که اختلاف آنها تنها یک عنصر است و می‌توانند از نظر مفهومی خانواده سناریوها را تشکیل دهند. گزینش دو یا چند سناریو، تحت عنوان یک خانواده نیز مسئله‌ای کیفی و مبتنی بر نظر کارشناسان است.

سناریو ۱: تداوم رکود

Scenario No. 1

Consistency value : 0

Incons. descript. : 0

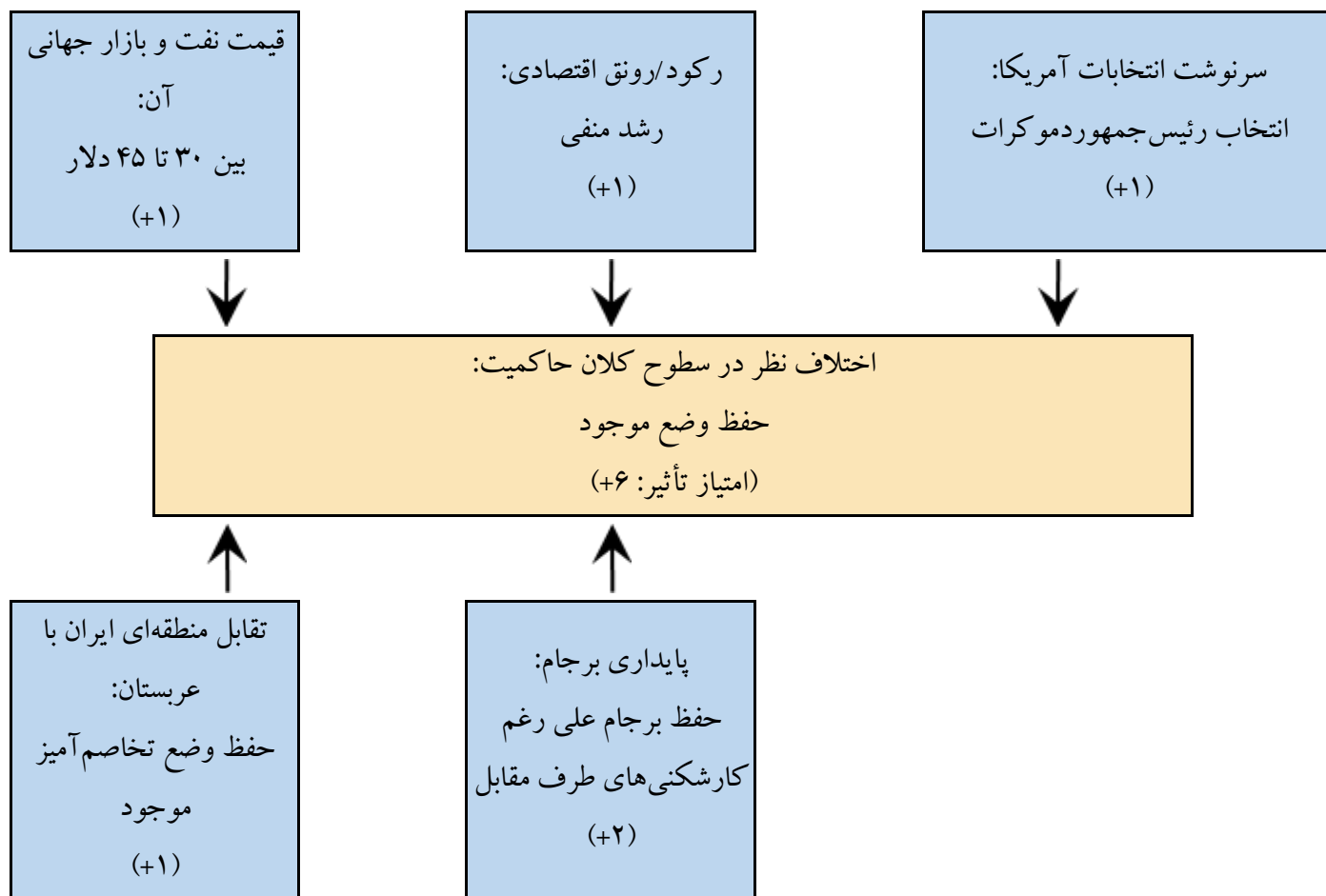
Total impact score: 13

رکود (رشد منفی)	رکود / رونق اقتصادی
حفظ وضع موجود	اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت
حفظ برجام علی رغم کارشکنی های طرف مقابل	پایداری برجام
انتخاب رئیس جمهور دموکرات	سرنوشت انتخابات امریکا
حفظ وضع تخصم آمیز موجود	تقابل منطقه ای ایران با عربستان
محتمل (۳۰ تا ۴۵ دلار)	قیمت نفت و بازار جهانی آن
پایین (تک رقمی)	تورم

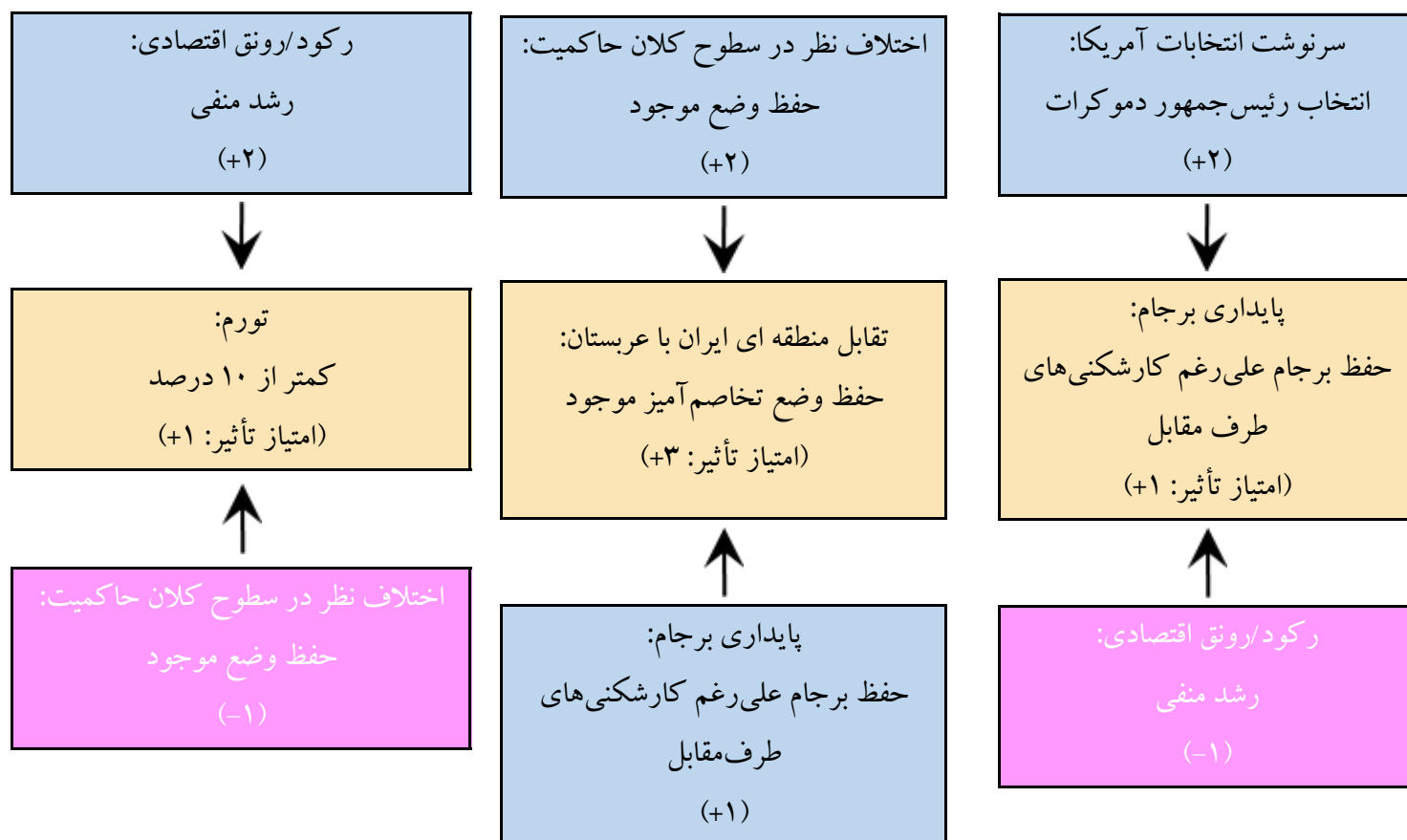
وضعیت مطلوب	وضعیت میانه	وضعیت نامطلوب	راهنمای رنگ ها
-------------	-------------	---------------	----------------

در هر سناریو، حالت‌های مختلف یک توصیف‌گر در ارتباط با یکدیگر تفسیر می‌شوند. در دیاگرام‌های تأثیرات، تک تک فرض‌های مربوط به یک حالت خاص از یک توصیف‌گر به صورت جداگانه مطالعه می‌شود. برای این کار، یک حالت از یک توصیف‌گر، ثابت در نظر گرفته می‌شود و جمع اثرات مثبت و منفی عناصر دیگر یک سناریو بر آن حالت خاص محاسبه می‌شود. در دیاگرام‌های تأثیرات زیر، این فرآیند نشان داده شده است. در هر مرحله یکی از عناصر سناریو ثابت در نظر گرفته می‌شود (رنگ کرم) و تأثیرات مثبت و منفی حالت‌های مفروض دیگر نشان داده می‌شود. در این گراف‌ها، رنگ بنفش نشان‌دهنده تأثیرات تضعیف‌کننده (بازدارنده)، رنگ آبی نشان‌دهنده تأثیرات تقویت‌کننده و رنگ کرم نشان‌دهنده حفظ وضع موجود است.

بنابراین، برای هر سناریو که از حالت‌های مختلف ۷ توصیف‌گر ساخته می‌شود، بالفرض ۷ دیاگرام تأثیرات وجود دارد اما از آنجایی که تأثیرات مثبت و منفی توصیف‌گرهای دیگر بر یک حالت مفروض از یک توصیف‌گر خاص ممکن است صفر باشد، از ترسیم آن صرف‌نظر می‌شود. در این سناریو، ۶ دیاگرام تأثیرات به نمایش درآمده است. از آنجا که در این سناریو، هیچ تأثیر مثبت و منفی ناشی از حالت‌های توصیف‌گرهای دیگر، بر توصیف‌گر، رکود/رونق اقتصادی وجود ندارد، دیاگرام تأثیراتی که در آن توصیف‌گر رکود/رونق اقتصادی ثابت در نظر گرفته شده باشد، وجود ندارد.

همان‌طور که گفته شد برای هر سناریو چندین «دیاگرام تأثیرات» وجود دارد. یکی از دیاگرام‌های تأثیر سناریوی اول را در صفحه قبل مشاهده کردید و در اینجا ۵ مورد دیگر نیز ارائه می‌شود.

برای هریک از دیاگرام‌های تأییدی که در صفحات قبل به نمایش درآمده است، می‌توان شاخص ارزش سازگاری را محاسبه کرد. منطق محاسبه این شاخص بدین صورت است که اگر فرض ثابت بودن یک حالت خاص از توصیف‌گر ثابت در نظر گرفته شده در یک دیاگرام تأثیرات عوض شود، مجموع اثرات مثبت و منفی چه مقدار خواهد بود. برای مثال، دیاگرام نخست را در نظر بگیرید. در این نمودار حالت «حفظ وضع موجود» به عنوان حالت پیش فرض برای توصیف‌گر «اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت» در نظر گرفته شده است و تأثیرات مثبت و منفی حالت‌های پیش فرض برای دیگر توصیف‌گرها به نمایش درآمده است. اگر این سناریو سازگار نباشد، باید حالت دیگری برای توصیف‌گر «اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت» وجود داشته باشد که امتیاز تأثیر آن بیشتر از حالت فعلی باشد. این دو حالت جایگزین «کاهش اختلافات کلیدی» و «افزایش اختلافات تا سطح بحران سیاسی» هستند. با محاسبه امتیاز تأثیر این دو حالت جایگزین دو امتیاز تأثیر جدید به دست می‌آید که در جدول زیر به نمایش درآمده است (ستون آخر). برای محاسبه ارزش سازگاری امتیاز تأثیر این دو حالت جایگزین از ارزش سازگاری مفروض در سناریو کم می‌شود. با مراجعه به جدول زیر و دیاگرام تأثیرات اول، این حاصل تفریق دو عدد صفر و ۳ خواهد بود. بیشینه اعداد به دست آمده نمره سازگاری فرض در نظر گرفته شده در سناریو خواهد بود. در مثال ما، ارزش سازگاری فرض «حفظ وضع موجود» برای توصیف‌گر «اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت» عدد ۳ خواهد بود. معنای این عدد این است که هیچ یک از بحث‌های موافق و مخالفی که درباره حالت‌های دیگر قابل تصور برای توصیف‌گر «اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت» وجود دارد، در مخالفت با فرض «حفظ وضع موجود» نیستند زیرا در این سناریو، جمع جبری تأثیرات‌شان بیشتر از این فرض نیست.

رکود / رونق اقتصادی	پایداری برجام	سرنوشت انتخابات آمریکا	تقابل منطقه‌ای ایران با عربستان	قیمت نفت و بازار جهانی آن	تورم	جمع		
رشد منفی (EG3)	حفظ برجام علی رغم کارشکنی طرف مقابل (BA2)	انتخاب رئیس‌جمهور دموکرات (UE1)	حفظ وضع تحاصم آمیز موجود (SA2)	بالا (بیشتر از ۴۵ دلار) (OP1)	پایین (تکمیلی) (IN1)			
-۲	-۱	-۱	-۲	۰	۰	-۶	اختلاف کلیدی	اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت
۲	۱	۰	۰	۰	۰	+۳	افزایش اختلافات تا سطح بحران سیاسی	

به روش گفته شده در صفحه قبل، می توان ارزش سازگاری هریک از مفروضه های در نظر گرفته شده برای یک سناریو را محاسبه کرد. معنای این گفته این است که تک به تک، حالت های جایگزین هر توصیف گر ثابت که در دیاگرام های تأثیرات با رنگ کرم به نمایش درآمده اند، در نظر گرفته می شود و امتیاز تأثیر محاسبه می شود. به عبارت دیگر، در فرآیندی تکراری در هر مرحله می توان حالت های مختلف موجود برای یک توصیف گر را با فرض تغییر ندادن حالت های مفروض برای توصیف گرهای دیگر در نظر گرفت و امتیاز تأثیر را محاسبه کرد. سپس بیشینه حاصل تفریق امتیازهای تأثیر به دست آمده در هر مرحله را از امتیاز تأثیر فرض در نظر گرفته شده برای سناریو، به عنوان ارزش سازگاری هر عنصر یک سناریو گزارش کرد. اگر ارزش سازگاری تک تک توصیف گرهای صفر یا عددی مثبت باشد می توان گفت که این سناریو دارای ناسازگاری نیست زیرا حالت جایگزینی برای هیچ یک از توصیف گرهای وجود ندارد که امتیاز تأثیری بالاتر از فرض فعلی داشته باشد. در جدول زیر ارزش های سازگاری محاسبه شده در این فرآیند قابل مشاهده است.

جدول ثبات عناصر سناریو ۱		
ارزش سازگاری	حالت	توصیف گر
۵	حفظ وضع تخصیص آمیز موجود	تقابل منطقه ای ایران با عربستان
۳	حفظ وضع موجود	اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت
۲	انتخاب رئیس جمهور دموکرات	سرنوشت انتخابات آمریکا
۱	حفظ برجام علی رغم کارشکنی های طرف مقابل	پایداری برجام
۱	بین ۳۰ تا ۴۵ دلار	قیمت نفت و بازار جهانی آن
۰	رشد منفی	رکود/رونق اقتصادی
۰	کمتر از ۱۰ درصد	تورم

همان گونه که در جدول فوق، قابل مشاهده است، ارزش سازگاری هریک از حالت های در نظر گرفته شده در این سناریو از عدد صفر تا ۵ متغیر است. معنی این اعداد این است که حالت «حفظ وضع تخصیص آمیز موجود» برای توصیف گر «تقابل منطقه ای ایران و عربستان» سازگاری بیشتر و حالت «رشد منفی» برای توصیف گر «رکود/رونق اقتصادی» سازگاری کمتری دارد اما هیچ توصیف گر ناسازگاری (با ارزش سازگاری منفی) وجود ندارد. کمینه ارزش های سازگاری هر توصیف گر، به عنوان ارزش سازگاری کل سناریو انتخاب می شود. بنابراین، ارزش سازگاری این سناریو صفر و سناریویی قوی محسوب می شود. توضیح این نکته لازم است که با انتخاب حالتی جایگزین برای یک توصیف گر، امتیاز تأثیر و شاخص سازگاری همه توصیف گرهای تغییر می کند. به عبارت دیگر با سناریویی جدید مواجه خواهیم شد که به طور مجزا و از طریق فرآیند ارائه شده در این بخش باید درباره قوت آن سناریو قضاوت کرد. بنابراین، نمی توان به راحتی حالت های جایگزین مفروض برای یک سناریو را تغییر داد تا به سازگاری بهتر رسید و ترکیب همه عناصر یک سناریو با یکدیگر دارای اهمیت است.

وضعیت مسائل سطح A در صورت تحقق سناریوی اول (تداوم رکود)

۱	رکود/ رونق اقتصادی	اقتصادی	رکود (رشد منفی)
۲	بیکاری	اقتصادی	در صورت تحقق سناریوی اول و وجود رکود اقتصادی، وضعیت بیکاری از شرایط نامطلوب فعلی بدتر خواهد شد. با تعطیلی تعداد بیشتری از کسب و کارها و همچنین تعدیل نیرو در شرکتها و سازمانهای مختلف به خاطر شرایط رکود، بر تعداد بیکاران افزوده خواهد شد.
۳	پایداری برجام	بین الملل	حفظ وضع موجود
۴	قدرت خرید عمومی و معیشت مردم	اقتصادی	قدرت خرید عمومی خانوارهای ایرانی در سالهای اخیر کاهش پیدا کرده است. در صورتی که در سال ۱۳۹۵ شاهد رکود اقتصادی باشیم این وضعیت تشدید شده و معیشت مردم با دشواریهای بیشتری همراه خواهد بود. تنها نکته مثبت این سناریو برای معیشت مردم، رسیدن به تورم تکرقمی است که در سالهای اخیر ایرانیها آنرا تجربه نکردهاند.
۵	فساد سیستمی	اجتماعی	فساد سیستمی در کشور به مرحله بحرانی رسیده و این وضعیت حاصل اتیاش سالیان دراز است. اصلاح این شرایط نیز در صورتی که اراده لازم برای آن وجود داشته باشد زمانی طولانی را طلب می کند و به نظر نمی رسد در افق یکساله تغییری در وضعیت آن ایجاد شود.
۶	بحران منابع زیرزمینی آبی	محیط زیست	وضعیت منابع زیرزمینی آبی به عنوان یکی از مسائل اصلی سالهای اخیر کشور به مرز هشدار رسیده است. این چالش دارای عدم قطعیت پایین است بدین معنا که به نظر نمی رسد در سال پیش رو تغییر چندانی در آن شاهد باشیم و به عنوان بحرانی که باید برای آن در درازمدت چاره ای اندیشید همچنان وجود خواهد داشت.
۷	نابرابری ناعادلانه توزیع ثروت	اقتصادی	در میان مسائل سطح A این مورد دارای کمترین عدم قطعیت با امتیاز ۲۹ درصد است. این بدان معناست که در سال آینده هر سناریویی که محقق شود به نظر می رسد تغییری در وضعیت نابرابری ناعادلانه توزیع ثروت صورت نگیرد و این مسئله با اهمیت همچنان پابرجا بماند.
۸	نرخ رشد سرطان	سلامت	به گفته برخی کارشناسان موارد ابتلا به سرطان در جامعه ایران نسبت به بسیاری کشورها کمتر است، اما رشد سرطان در کشور نسبت به دنیا سریع تر است. همین وضعیت باعث شده همچون سال پیش نرخ رشد سرطان یکی از ۱۰ مسئله اصلی کشور باشد و به نظر نمی رسد در افق یک ساله پیش رو تغییر چندانی در آن حاصل شود.
۹	بیمه و خدمات سلامت	سلامت	بیمه و خدمات سلامت در کشور با چالشهای فراوانی روبه رو است. در صورت تحقق سناریوی یک یعنی وجود شرایط رکود و تداوم قیمت نفت در حدود کنونی، محدودیت های منابع مالی در کشور بر وضعیت بیمه و خدمات سلامت نیز اثر منفی خواهد داشت.
۱۰	تضاد منافع واردکنندگان و تولیدکنندگان	صنعت و کشاورزی	اجرای ولو ناقص برجام در این سناریو، زمینه را برای وارد کردن انواع محصولات از کشورهای گسترده تری نسبت به پیش فراهم می سازد. از این رو در صورت تحقق سناریوی اول به نظر می رسد تضاد منافع واردکنندگان و تولیدکنندگان به چالش جدی و پنهان در اقتصاد کشور تبدیل شود و خود را در قالب نزاعهای به ظاهر سیاسی نشان دهد.
۱۱	قیمت نفت و بازار جهانی آن	بین الملل	محتمل (۳۰ تا ۴۵ دلار)

وضعیت مسائل سطح A در صورت تحقق سناریوی اول (تداوم رکود)

۱۲	امید/ ناامیدی درباره بهبود اوضاع در آینده	اجتماعی	در صورت تحقق سناریوی اول و وجود رکود و افزایش بیکاری به نظر می رسد ناامیدی درباره بهبود اوضاع در آینده در بین بخش قابل توجهی از مردم افزایش پیدا کند.
۱۳	تقابل منطقه ای ایران با عربستان	بین الملل	حفظ وضع تخصیص آمیز موجود
۱۴	سرنوشت انتخابات آینده ایالات متحده امریکا	بین الملل	انتخاب رئیس جمهور دموکرات
۱۵	آلودگی هوای کلان شهرها	محیط زیست	این متغیر علی رغم اهمیت قابل توجه عدم قطعیت پایداری دارد و این یعنی امید به بهبود جدی آلودگی هوای کلان شهرها در افق یک ساله وجود ندارد. آلودگی هوا به یکی از عناصر زندگی در کلان شهرها تبدیل شده و به نظر می رسد این مسئله در سال ۱۳۹۵ همچنان پابرجا خواهد بود.
۱۶	کارشکنی رانت خواران در مسیر اصلاحات اقتصادی	اقتصادی	رانت خواری فارغ از بهره برداری هایی که جناح های سیاسی از آن کرده و عناصر منتسب به یکدیگر را به آن متهم می کنند، واقعیت غیر قابل کتمان جامعه امروز ایران است. رانت خواران در ارتباط با هر گروه و دسته سیاسی که باشند در مقابل هر نوع اصلاحات اقتصادی که منافع آنها را به خطر بیندازد مقاومت می کنند. در شرایط تحقق سناریوی اول که کشور با مسائلی از جمله اجرای ناقص برجام و اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت در موضوعات کلیدی مواجه است، این مقاومت ها امکان های موفقیت بیشتری پیدا می کند.
۱۷	شفافیت اقتصادی	اقتصادی	شفافیت اقتصادی شاخصی است که در ارتباط با بسیاری از مسائل اقتصادی- اجتماعی قرار می گیرد و تاحدی تعیین کننده فساد اداری- اقتصادی در کشور است. سناریوی اول افقی برای ارتقای این شاخص در سال ۱۳۹۵ ترسیم نمی کند.
۱۸	اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت در موضوعات کلیدی	سیاسی	حفظ وضع موجود
۱۹	قطبی شدگی جامعه	اجتماعی	قطبی شدگی جامعه، مانعی جدی بر سر رفع بسیاری از مشکلات کشور شده است. این وضعیت که در دهه اخیر روندی رو به رشد داشته، تنها در مقاطع کوتاهی فروکش کرده و در صورت تحقق سناریویی مانند سناریوی اول که حاوی عناصر اختلاف برانگیز است، سال ۱۳۹۵ هم ایران تحت تاثیر این چالش قرار خواهد داشت.
۲۰	سرمایه اجتماعی	اجتماعی	سومین سال پیاپی است سرمایه اجتماعی در لیست متغیرهای اصلی سال پیش روی ایران قرار گرفته است که نشان از تداوم اهمیت این متغیر است. نوسانات این متغیر در طول زمان های طولانی صورت می پذیرد و در افق یک ساله انتظار افزایش آن نمی رود، هر چند که کاهش آن را در شرایط رخدادهایی خاص نظیر آنچه که در سناریو اول قابل تحقق است، می توان انتظار داشت.
۲۱	بحران نظام اداری و بوروکراسی ناکارآمد	اجتماعی	وضعیت نامطلوب نظام اداری و بوروکراسی ناکارآمد میراثی از گذشته دور است و امیدی به تغییر اساسی آن در افق یک ساله نیست، هر چند که باید در جهت بهبود آن قدم برداشت.
۲۲	مسائل سلامت روان	سلامت	آن بخش از مسائل سلامت روان که در ارتباط با متغیرهای اجتماعی و سیاسی قرار دارند، در صورت تحقق سناریوی اول وضعیت رو به بهبودی برای آنها متصور نیست.

وضعیت مسائل سطح A در صورت تحقق سناریوی اول (تداوم رکود)

۲۳	جایگاه ایران در جهان اسلام	دین	جایگاه ایران در جهان اسلام، هم از منظر جایگاه ایران در میان دولت‌های اسلامی و هم از منظر جایگاه ایران در میان مردمان کشورهای اسلامی قابل توجه است. در سناریوی اول تداوم شرایط خصومت‌آمیز بین ایران و عربستان باعث خواهد شد این کشور تمام تلاش خود را برای خدشه به جایگاه ایران در میان کشورهای اسلامی از طریق اعطای امتیازاتی به این کشورها و در میان مردمان از طریق به کارگیری ابزارهای تبلیغاتی به کار گیرد.
۲۴	چالش ایران با جمهوری خواهان ایالات متحده آمریکا	بین الملل	چالش ایران با جمهوری خواهان ایالات متحده آمریکا، حتی در صورت پیروزی دموکرات‌ها در انتخابات سال ۱۳۹۵ آمریکا همچنان مسئله‌ای جدی برای ایران است. این چالش به خصوص در رابطه با اجرای برجام اهمیت پیدا می‌کند که جمهوری خواهان تمام تلاش خود را برای حاصل نشدن توافق به کار گرفته‌اند و همچنان تلاش‌شان را برای لغو و یا دست‌کم اجرای ناقص برجام به کار خواهند گرفت. سناریوی اول با پیروزی دموکرات‌ها در انتخابات همراه است و از این رو در صورت تحقق این سناریو، چالش ایران با جمهوری خواهان در سطحی محدود باقی خواهند ماند.
۲۵	مرکزگریزی از الگوهای هنجاری رسمی	فرهنگی	مرکزگریزی از الگوهای هنجاری رسمی متغیری با اهمیت بالا و عدم قطعیت پایین است که در پژوهش‌های سال‌های گذشته نیز گزارش شده بود. این روند در افق زمانی یک‌ساله ۱۳۹۵ با تغییر چندانی روبه‌رو نخواهد شد.
۲۶	اعتیاد به مواد مخدر	سلامت	اعتیاد به مواد مخدر معضلی جدی است که از گذشته همراه مزاحم جامعه ایرانی بوده است. عدم قطعیت کم این متغیر نیز نشان می‌دهد در بازه زمانی یک‌ساله تغییر چندانی در آن شاهد نخواهیم بود، به خصوص اگر شاهد تحقق سناریوی همچون سناریوی اول باشیم که با رکود اقتصادی همراه است.
۲۷	ریزگردها	محیط زیست	ریزگردها چندسالی است که به یکی از عوامل آزاردهنده زندگی ساکنان تعدادی از استان‌های کشور تبدیل شده‌اند. ارتباط این متغیر با عوامل محیط زیستی، اجتماعی، سیاسی و بین‌الملل دیگر که افقی برای بهبود جدی آنها در سناریوی یک وجود ندارد، عدم قطعیت این متغیر را پایین آورده است و به نظر نمی‌رسد در سال ۱۳۹۵ این معضل زیست محیطی خاتمه یابد.
۲۸	مهاجرت متخصصان و نخبگان علمی از کشور	علم و فناوری	رکود اقتصادی و سایر شرایط نامطلوب سناریوی اول، امید به آینده و شرایط کاری و علمی مطلوب در کشور را کاهش می‌دهند و ممکن است یکی از عوامل تداوم مهاجرت متخصصان و نخبگان علمی از کشور در سال ۱۳۹۵ باشد.
۲۹	قانون‌گذاری و بسترسازی برای سرمایه‌گذاری خارجی	اقتصادی	با اجرای برجام در سناریوی اول هرچند به صورت ناقص، امکان سرمایه‌گذاری خارجی در ایران بیشتر از سال‌های گذشته خواهد بود. در این شرایط است که قانون‌گذاری و بسترسازی برای سرمایه‌گذاری خارجی اهمیت بیشتری می‌یابد.
۳۰	تورم	اقتصادی	پایین (تک رقمی)
۳۱	شکل‌گیری و ایفای نقش مجلس دهم	سیاسی	شیوه عملکرد مجلس دهم و به خصوص رابطه آن با دولت از جمله مسائل تعیین‌کننده در سال ۱۳۹۵ است. در صورت تحقق سناریوی اول که با تداوم اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت در موضوعات کلیدی همراه است، به نظر می‌رسد مجلس نیز تحت تاثیر این اختلافات قرار داشته باشد.
۳۲	وضعیت اخلاق عمومی	اجتماعی	وضعیت اخلاق عمومی متغیری است تشکیل شده از اجزاء بسیار و در رابطه با عوامل دیگری در حوزه‌های اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، دینی و غیره. عدم قطعیت پایین این متغیر نشان می‌دهد که در افق یک‌ساله انتظار تغییر چندانی در آن متصور نیست.
۳۳	شیوه نقش‌آفرینی ایران در تحولات سوریه	بین الملل	وضعیت بحران داخلی سوریه نسبت قابل توجهی با شیوه عملکرد قدرت‌های منطقه‌ای از جمله عربستان و ترکیه دارد. از آنجایی که در سناریوی اول روابط ایران با عربستان همچنان تخصص‌آمیز باقی خواهند ماند، به نظر می‌رسد شیوه نقش‌آفرینی ایران در تحولات سوریه همچون سال گذشته دفاع از دولت بشار اسد در مقابل گروه‌های تروریستی مورد حمایت عربستان باشد.

سناریو ۲: خروج از رکود

Scenario No. 2

Consistency value : 0

Incons. descript. : 0

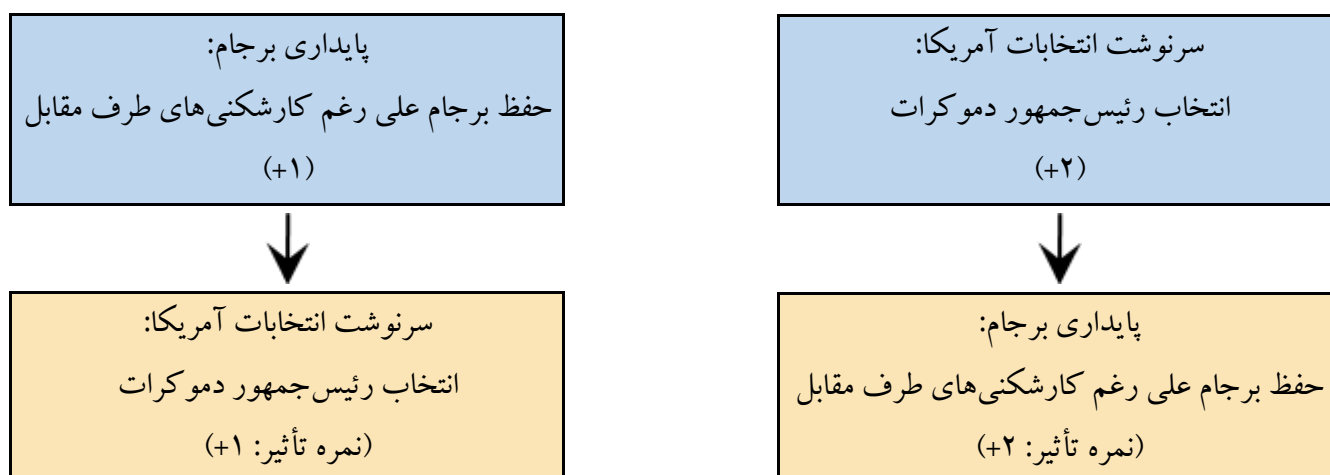
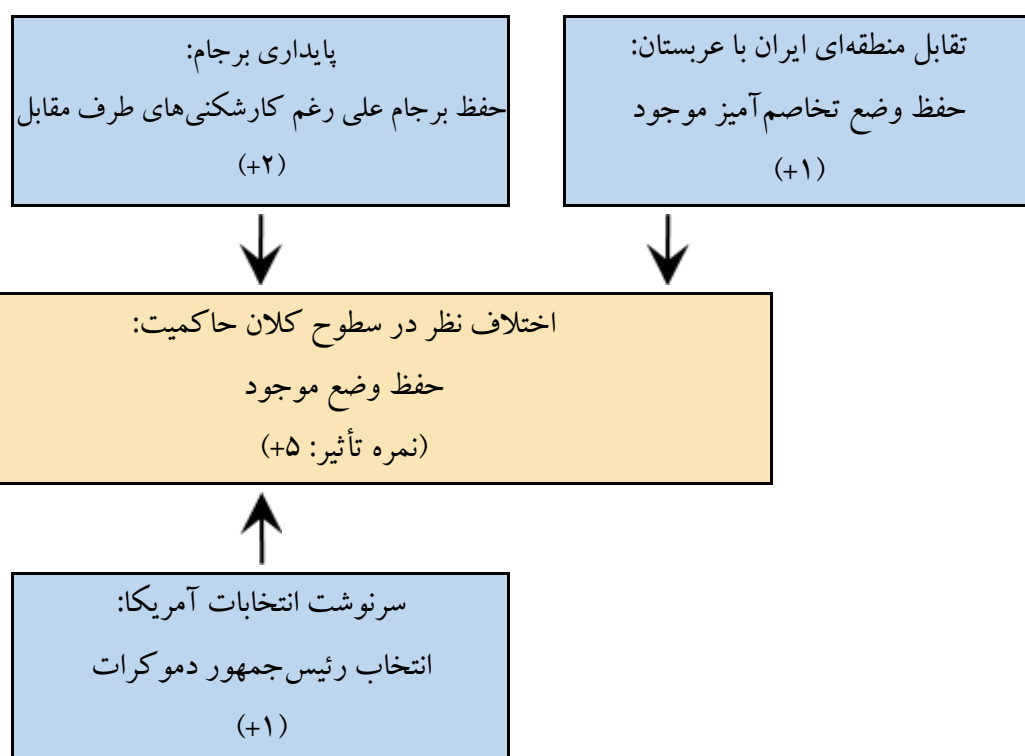
Total impact score: 13

رکود/ رونق اقتصادی	خروج از رکود (رشد + تا ۴ درصد)
اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت	حفظ وضع موجود
پایداری برجام	حفظ برجام علی رغم کارشکنی های طرف مقابل
سرنوشت انتخابات امریکا	انتخاب رئیس جمهور دموکرات
تقابل منطقه ای ایران با عربستان	حفظ وضع تخصم آمیز موجود
قیمت نفت و بازار جهانی آن	محتمل (۳۰ تا ۴۵ دلار)
تورم	محتمل (۱۰ تا ۱۵ درصد)

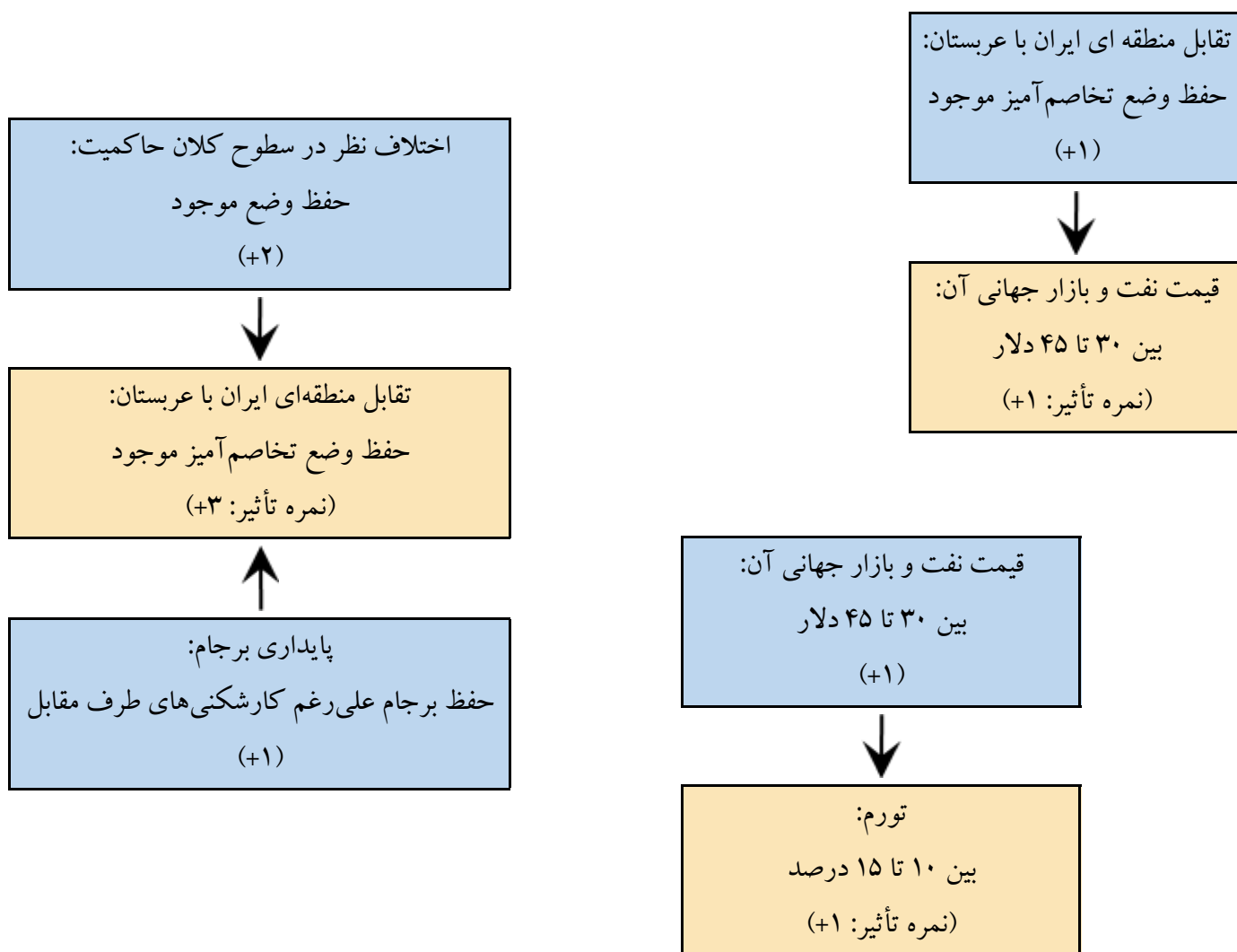
راهنمای رنگ ها	وضعیت نامطلوب	وضعیت میانه	وضعیت مطلوب
----------------	---------------	-------------	-------------

دیاگرام‌های تأثیرات سناریو ۲

همان‌طور که درباره سناریو ۱ شرح داده شد برای هر سناریو چندین «دیاگرام تأثیرات» وجود دارد. در ادامه دیاگرام‌های تأثیرات مربوط به سناریو ۲ ارائه می‌شود. توضیح و توصیف آنها بر اساس همان منطقی است که برای سناریو ۱ ارائه شد و در اینجا به ارائه دیاگرام‌ها بسنده می‌شود.

دیاگرام‌های تأثیرات سناریو ۲

جدول ثبات عناصر سناریو ۲

ارزش سازگاری	حالت	توصیف گر
۴	حفظ وضع تخصیص آمیز موجود	تقابل منطقه ای ایران با عربستان
۴	حفظ وضع موجود	اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت
۳	انتخاب رئیس جمهور دموکرات	سرنوشت انتخابات آمریکا
۲	حفظ برجام علی رغم کارشکنی های طرف مقابل	پایداری برجام
۲	بین ۳۰ تا ۴۵ دلار	قیمت نفت و بازار جهانی آن
۱	بین ۱۰ تا ۱۵ درصد	رکود/رونق اقتصادی
۰	بین ۰ تا ۴ درصد	تورم

وضعیت مسائل سطح A در صورت تحقق سناریوی دوم (خروج از رکود)

۱	رکود/ رونق اقتصادی	اقتصادی	خروج از رکود (رشد ۰ تا ۴ درصد)
۲	بیکاری	اقتصادی	در صورت تحقق این سناریو و خروج از رکود اقتصادی، هرچند رشد اقتصادی محدودی حاصل شده، اما به اندازه‌ای نیست که بتواند در وضعیت نامطلوب بیکاری تغییری جدی حاصل کند. این رشد باید مقدمه رشد بیشتر اقتصادی در سال‌های بعد شود تا بتوان برای بحران بیکاری تدبیری اندیشید.
۳	پایداری برجام	بین الملل	حفظ وضع موجود
۴	قدرت خرید عمومی و معیشت مردم	اقتصادی	قدرت خرید عمومی خانوارهای ایرانی در سال‌های اخیر کاهش پیدا کرده است. در صورتی که در سال ۱۳۹۵ شاهد رشد محدود اقتصادی باشیم این وضعیت تغییر چندانی نکرده و معیشت مردم همچنان با دشواری‌هایی همراه خواهد بود.
۵	فساد سیستمی	اجتماعی	فساد سیستمی در کشور به مرحله بحرانی رسیده و این وضعیت حاصل انباشت سالیان دراز است. اصلاح این شرایط نیز در صورتی که اراده لازم برای آن وجود داشته باشد زمانی طولانی را طلب می‌کند و به نظر نمی‌رسد در افق یک‌ساله تغییری در وضعیت آن ایجاد شود.
۶	بحران منابع زیرزمینی آبی	محیط زیست	وضعیت منابع زیرزمینی آبی به‌عنوان یکی از مسائل اصلی سال‌های اخیر کشور به مرز هشدار رسیده است. این چالش دارای عدم قطعیت پایین است بدین معنا که به نظر نمی‌رسد در سال پیش‌رو تغییر چندانی در آن شاهد باشیم و به‌عنوان بحرانی که باید برای آن در درازمدت چاره‌ای اندیشید همچنان وجود خواهد داشت.
۷	نابرابری ناعادلانه توزیع ثروت	اقتصادی	در میان مسائل سطح A این مورد دارای کم‌ترین عدم قطعیت با امتیاز ۲۹ درصد است. این بدان معناست که در سال آینده هر سناریویی که محقق شود به نظر می‌رسد تغییری در وضعیت نابرابری ناعادلانه توزیع ثروت صورت نگیرد و این مسئله با اهمیت همچنان پابرجا بماند.
۸	نرخ رشد سرطان	سلامت	به گفته برخی کارشناسان موارد ابتلا به سرطان در جامعه ایران نسبت به بسیاری کشورها کمتر است، اما رشد سرطان در کشور نسبت به دنیا سریع‌تر است. همین وضعیت باعث شده همچون سال پیش نرخ رشد سرطان یکی از ۱۰ مسئله اصلی کشور باشد و به نظر نمی‌رسد در افق یک ساله پیش‌رو تغییر چندانی در آن حاصل شود.
۹	بیمه و خدمات سلامت	سلامت	بیمه و خدمات سلامت در کشور با چالش‌های فراوانی روبه‌رو است. در صورت تحقق سناریوی دوم یعنی رشد محدود اقتصادی و تداوم قیمت نفت در حدود کنونی، محدودیت‌های منابع مالی در کشور بر وضعیت بیمه و خدمات سلامت نیز اثر منفی خواهد داشت.
۱۰	تضاد منافع واردکنندگان و تولیدکنندگان	صنعت و کشاورزی	اجرای ولو ناقص برجام در این سناریو، زمینه را برای وارد کردن انواع محصولات از کشورهای گسترده‌تری نسبت به پیش فراهم می‌سازد. از این رو در صورت تحقق سناریوی دوم به نظر می‌رسد تضاد منافع واردکنندگان و تولیدکنندگان به چالش جدی و پنهان در اقتصاد کشور تبدیل شود و خود را در قالب نزاع‌های به‌ظاهر سیاسی نشان دهد.
۱۱	قیمت نفت و بازار جهانی آن	بین الملل	محتمل (۳۰ تا ۴۵ دلار)

وضعیت مسائل سطح A در صورت تحقق سناریوی دوم (خروج از رکود)

۱۲	امید / ناامیدی درباره بهبود اوضاع در آینده	اجتماعی	در صورت تحقق سناریوی دوم و رشد اندک اقتصادی به نظر می رسد وضعیت امید / ناامیدی درباره بهبود اوضاع در آینده تغییر چندانی نداشته باشد.
۱۳	تقابل منطقه ای ایران با عربستان	بین الملل	حفظ وضع تخاصم آمیز موجود
۱۴	سرنوشت انتخابات آینده ایالات متحده امریکا	بین الملل	انتخاب رئیس جمهور دموکرات
۱۵	آلودگی هوای کلان شهرها	محیط زیست	این متغیر علی رغم اهمیت قابل توجه عدم قطعیت پایینی دارد و این یعنی امید به بهبود جدی آلودگی هوای کلان شهرها در افق یک ساله وجود ندارد. آلودگی هوا به یکی از عناصر زندگی در کلان شهرها تبدیل شده و به نظر می رسد این مسئله در سال ۱۳۹۵ همچنان پابرجا خواهد بود.
۱۶	کارشکنی رانت خواران در مسیر اصلاحات اقتصادی	اقتصادی	رانت خواری فارغ از بهره برداری هایی که جناح های سیاسی از آن کرده و عناصر منتسب به یکدیگر را به آن متهم می کنند، واقعیت غیر قابل کتمان جامعه امروز ایران است. رانت خواران در ارتباط با هر گروه و دسته سیاسی که باشند در مقابل هر نوع اصلاحات اقتصادی که منافع آنها را به خطر بیندازد مقاومت می کنند. در شرایط تحقق سناریوی دوم که کشور با مسائلی از جمله اجرای ناقص برجام و اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت در موضوعات کلیدی مواجه است، این مقاومت ها امکان های موفقیت بیشتری پیدا می کند.
۱۷	شفافیت اقتصادی	اقتصادی	شفافیت اقتصادی شاخصی است که در ارتباط با بسیاری از مسائل اقتصادی - اجتماعی قرار می گیرد و تاحدی تعیین کننده فساد اداری - اقتصادی در کشور است. سناریوی دوم افقی برای ارتقای این شاخص در سال ۱۳۹۵ ترسیم نمی کند.
۱۸	اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت در موضوعات کلیدی	سیاسی	حفظ وضع موجود
۱۹	قطبی شدگی جامعه	اجتماعی	قطبی شدگی جامعه، مانعی جدی بر سر رفع بسیاری از مشکلات کشور شده است. این وضعیت که در دهه اخیر روندی رو به رشد داشته، تنها در مقاطع کوتاهی فروکش کرده و در صورت تحقق سناریویی مانند سناریوی دوم که حاوی عناصر اختلاف برانگیز است، سال ۱۳۹۵ هم ایران تحت تاثیر این چالش قرار خواهد داشت.
۲۰	سرمایه اجتماعی	اجتماعی	سومین سال پیاپی است سرمایه اجتماعی در لیست متغیرهای اصلی سال پیش روی ایران قرار گرفته است که نشان از تداوم اهمیت این متغیر است. نوسانات این متغیر در طول زمان های طولانی صورت می پذیرد و در افق یک ساله انتظار افزایش آن نمی رود، هر چند که کاهش آن را در شرایط رخدادهایی خاص نظیر آنچه که در سناریو دوم قابل تحقق است، می توان انتظار داشت.
۲۱	بحران نظام اداری و بوروکراسی ناکارآمد	اجتماعی	وضعیت نامطلوب نظام اداری و بوروکراسی ناکارآمد میراثی از گذشته دور است و امید به تغییر اساسی آن در افق یک ساله نیست، هر چند که باید در جهت بهبود آن قدم برداشت.
۲۲	مسائل سلامت روان	سلامت	آن بخش از مسائل سلامت روان که در ارتباط با متغیرهای اجتماعی و سیاسی قرار دارند، در صورت تحقق سناریوی دوم وضعیت رو به بهبودی برای آنها متصور نیست.

وضعیت مسائل سطح A در صورت تحقق سناریوی دوم (خروج از رکود)

۲۳	جایگاه ایران در جهان اسلام	دین	جایگاه ایران در جهان اسلام، هم از منظر جایگاه ایران در میان دولت‌های اسلامی و هم از منظر جایگاه ایران در میان مردمان کشورهای اسلامی قابل توجه است. در سناریوی دوم تداوم شرایط خصومت‌آمیز بین ایران و عربستان باعث خواهد شد این کشور تمام تلاش خود را برای خدشه به جایگاه ایران در میان کشورهای اسلامی از طریق اعطای امتیازاتی به این کشورها و در میان مردمان از طریق به کارگیری ابزارهای تبلیغاتی به کار گیرد.
۲۴	چالش ایران با جمهوری خواهان ایالات متحده امریکا	بین الملل	چالش ایران با جمهوری خواهان ایالات متحده امریکا، حتی در صورت پیروزی دموکرات‌ها در انتخابات سال ۱۳۹۵ امریکا همچنان مسئله‌ای جدی برای ایران است. این چالش به خصوص در رابطه با اجرای برجام اهمیت پیدا می‌کند که جمهوری خواهان تمام تلاش خود را برای حاصل نشدن توافق به کار گرفته‌اند و همچنان تلاش‌شان را برای لغو و یا دست‌کم اجرای ناقص برجام به کار خواهند گرفت. سناریوی دوم با پیروزی دموکرات‌ها در انتخابات همراه است و از این رو در صورت تحقق این سناریو، چالش ایران با جمهوری خواهان در سطحی محدود باقی خواهند ماند.
۲۵	مرکزگریزی از الگوهای هنجاری رسمی	فرهنگی	مرکزگریزی از الگوهای هنجاری رسمی متغیری با اهمیت بالا و عدم قطعیت پایین است که در پژوهش‌های سال‌های گذشته نیز گزارش شده بود. این روند در افق زمانی یک‌ساله ۱۳۹۵ با تغییر چندانی روبه‌رو نخواهد شد.
۲۶	اعتیاد به مواد مخدر	سلامت	اعتیاد به مواد مخدر معضلی جدی است که از گذشته همراه مزاحم جامعه ایرانی بوده است. عدم قطعیت کم این متغیر نیز نشان می‌دهد در بازه زمانی یک‌ساله تغییر چندانی در آن شاهد نخواهیم بود، به خصوص اگر شاهد تحقق سناریوی همچون سناریوی دوم باشیم که با رکود اقتصادی همراه است.
۲۷	ریزگردها	محیط زیست	ریزگردها چندسالی است که به یکی از عوامل آزاردهنده زندگی ساکنان تعدادی از استان‌های کشور تبدیل شده‌اند. ارتباط این متغیر با عوامل محیط زیستی، اجتماعی، سیاسی و بین‌الملل دیگر که افقی برای بهبود جدی آنها در سناریوی دوم وجود ندارد، عدم قطعیت این متغیر را پایین آورده است و به نظر نمی‌رسد در سال ۱۳۹۵ این معضل زیست محیطی خاتمه یابد.
۲۸	مهاجرت متخصصان و نخبگان علمی از کشور	علم و فناوری	رشد اندک اقتصادی و سایر شرایط نامطلوب سناریوی دوم، امید به آینده و شرایط کاری و علمی مطلوب در کشور را کاهش می‌دهند و ممکن است یکی از عوامل تداوم مهاجرت متخصصان و نخبگان علمی از کشور در سال ۱۳۹۵ باشد.
۲۹	قانون‌گذاری و بسترسازی برای سرمایه‌گذاری خارجی	اقتصادی	با اجرای برجام در سناریوی دوم هرچند به صورت ناقص، امکان سرمایه‌گذاری خارجی در ایران بیشتر از سال‌های گذشته خواهد بود. در این شرایط است که قانون‌گذاری و بسترسازی برای سرمایه‌گذاری خارجی اهمیت بیشتری می‌یابد.
۳۰	تورم	اقتصادی	محتمل (۱۰ تا ۱۵ درصد)
۳۱	شکل‌گیری و ایفای نقش مجلس دهم	سیاسی	شیوه عملکرد مجلس دهم و به خصوص رابطه آن با دولت از جمله مسائل تعیین‌کننده در سال ۱۳۹۵ است. در صورت تحقق سناریوی دوم که با تداوم اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت در موضوعات کلیدی همراه است، به نظر می‌رسد مجلس نیز تحت تاثیر این اختلافات قرار داشته باشد.
۳۲	وضعیت اخلاق عمومی	اجتماعی	وضعیت اخلاق عمومی متغیری است تشکیل شده از اجزاء بسیار و در رابطه با عوامل دیگری در حوزه‌های اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، دینی و غیره. عدم قطعیت پایین این متغیر نشان می‌دهد که در افق یک‌ساله انتظار تغییر چندانی در آن متصور نیست.
۳۳	شیوه نقش‌آفرینی ایران در تحولات سوریه	بین الملل	وضعیت بحران داخلی سوریه نسبت قابل توجهی با شیوه عملکرد قدرت‌های منطقه‌ای از جمله عربستان و ترکیه دارد. از آنجایی که در سناریوی دوم روابط ایران با عربستان همچنان تخصص‌آمیز باقی خواهند ماند، به نظر می‌رسد شیوه نقش‌آفرینی ایران در تحولات سوریه همچون سال گذشته دفاع از دولت بشار اسد در مقابل گروه‌های تروریستی مورد حمایت عربستان باشد.

سناریو ۳: تداوم رکود

Scenario No. 3

Consistency value : 0

Incons. descript. : 0

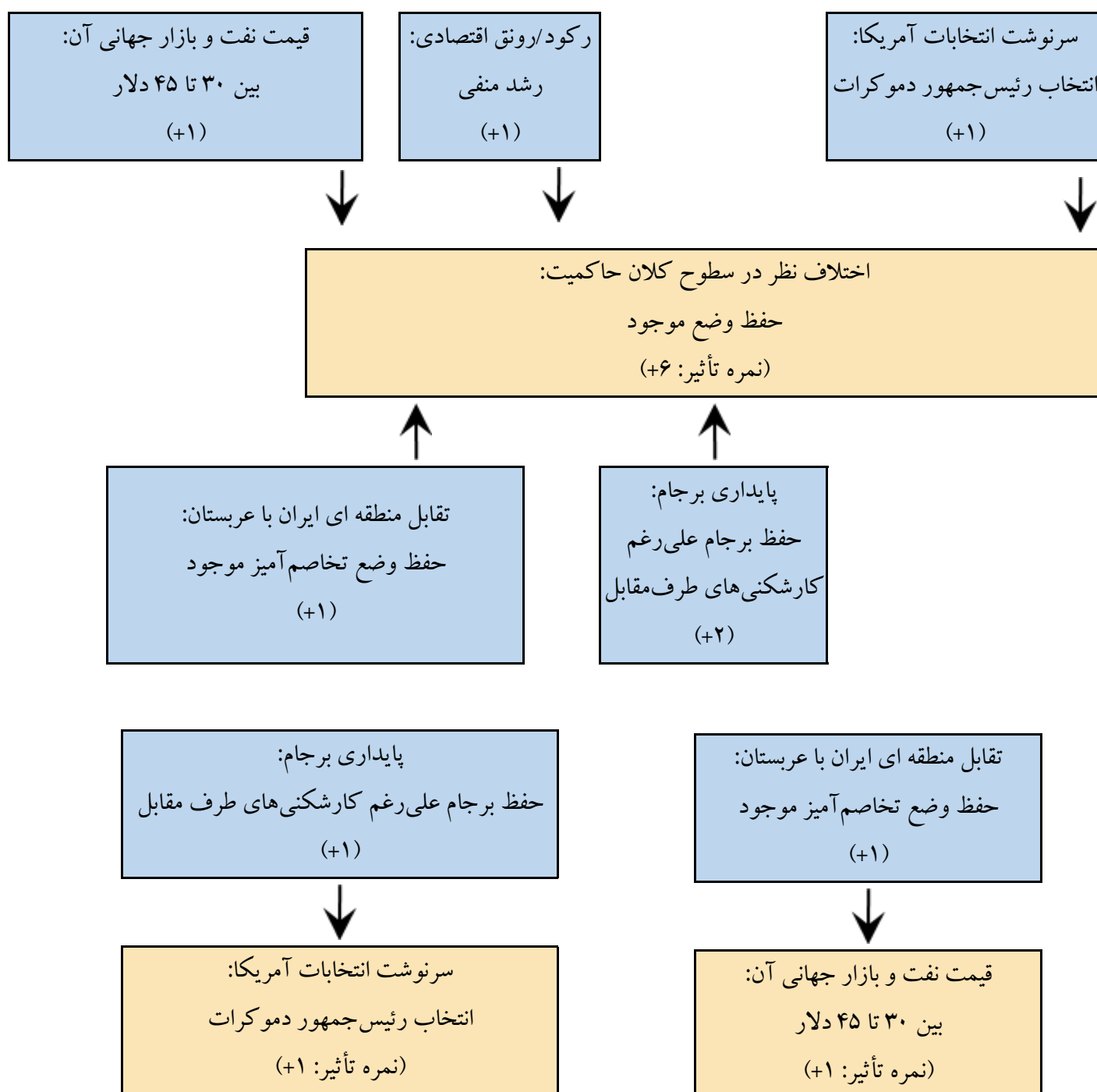
Total impact score: 13

رکود / رونق اقتصادی	رکود (رشد منفی)
اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت	حفظ وضع موجود
پایداری برجام	حفظ برجام علی رغم کارشکنی های طرف مقابل
سرنوشت انتخابات امریکا	انتخاب رئیس جمهور دموکرات
تقابل منطقه ای ایران با عربستان	حفظ وضع تخصم آمیز موجود
قیمت نفت و بازار جهانی آن	محتمل (۳۰ تا ۴۵ دلار)
تورم	پایین (تک رقمی)

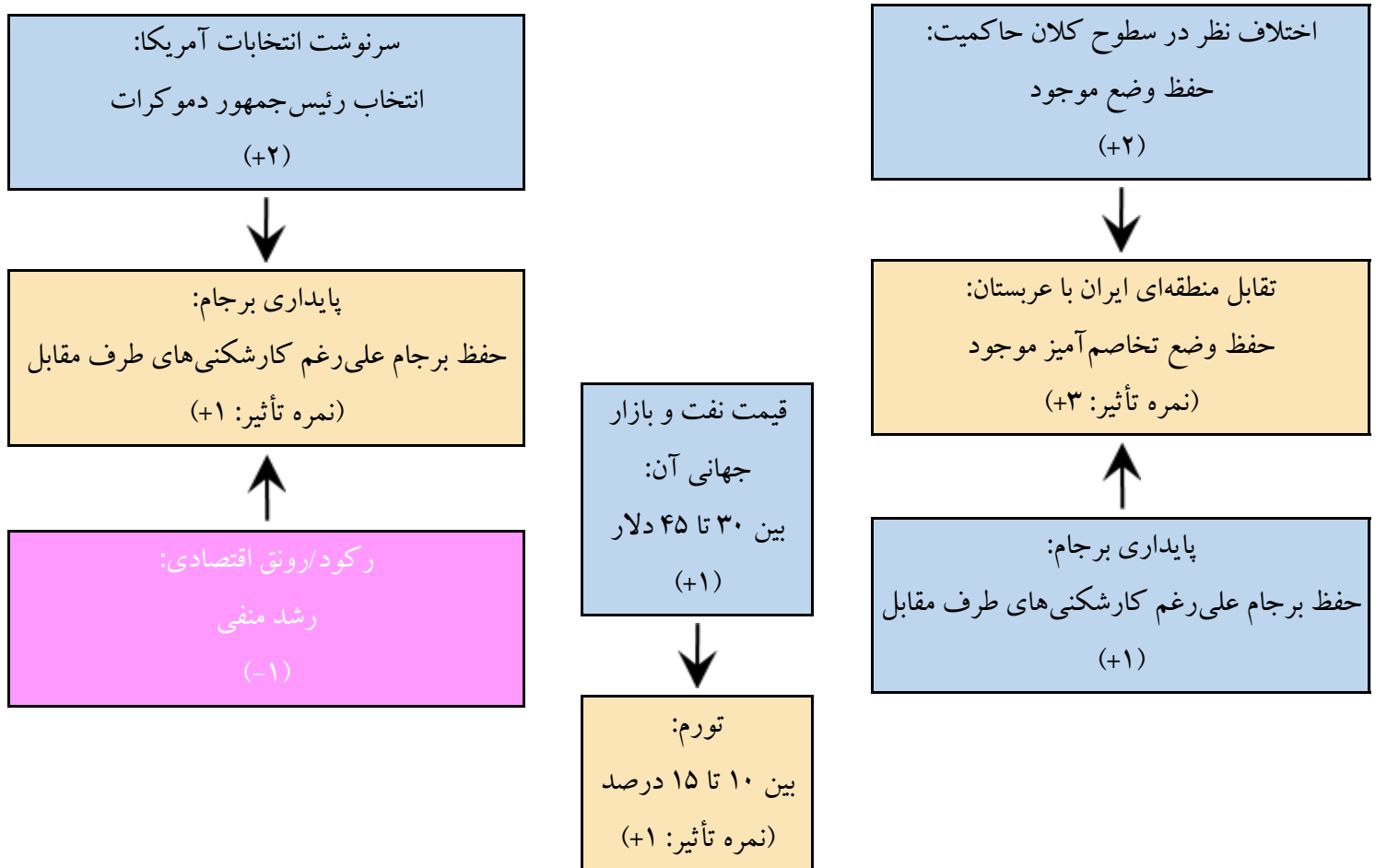
راهنمای رنگ ها	وضعیت نامطلوب	وضعیت میانه	وضعیت مطلوب
----------------	---------------	-------------	-------------

دیاگرام‌های تأثیرات سناریو ۳

همان‌طور که درباره سناریو ۱ شرح داده شد برای هر سناریو چندین «دیاگرام تأثیرات» وجود دارد. در ادامه دیاگرام‌های تأثیرات مربوط به سناریو ۳ ارائه می‌شود. توضیح و توصیف آنها بر اساس همان منطقی است که برای سناریو ۱ ارائه شد و در اینجا به ارائه دیاگرام‌ها بسنده می‌شود.

دیاگرام‌های تأثیرات سناریو ۳

جدول ثبات عناصر سناریو ۳

ارزش سازگاری	حالت	توصیف‌گر
۵	حفظ وضع تخصم آمیز موجود	تقابل منطقه‌ای ایران با عربستان
۳	حفظ وضع موجود	اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت
۲	انتخاب رئیس‌جمهور دموکرات	سرنوشت انتخابات آمریکا
۱	حفظ برجام علی‌رغم کارشکنی‌های طرف مقابل	پایداری برجام
۱	بین ۳۰ تا ۴۵ دلار	قیمت نفت و بازار جهانی آن
۰	رشد منفی	رکود/رونق اقتصادی
۰	بین ۱۰ تا ۱۵ درصد	تورم

وضعیت مسائل سطح A در صورت تحقق سناریوی سوم (رکود تورمی)

۱	رکود/ رونق اقتصادی	اقتصادی	رکود (رشد منفی)
۲	بیکاری	اقتصادی	در صورت تحقق سناریوی سوم و وجود رکود اقتصادی، وضعیت بیکاری از شرایط نامطلوب فعلی بدتر خواهد شد. با تعطیلی تعداد بیشتری از کسب و کارها و همچنین تعدیل نیرو در شرکتها و سازمانهای مختلف به خاطر شرایط رکود، بر تعداد بیکاران افزوده خواهد شد.
۳	پایداری برجام	بین الملل	حفظ وضع موجود
۴	قدرت خرید عمومی و معیشت مردم	اقتصادی	قدرت خرید عمومی خانوارهای ایرانی در سالهای اخیر کاهش پیدا کرده است. در صورتی که در سال ۱۳۹۵ شاهد رکود اقتصادی باشیم این وضعیت تشدید شده و معیشت مردم با دشواریهای بیشتری همراه خواهد بود.
۵	فساد سیستمی	اجتماعی	فساد سیستمی در کشور به مرحله بحرانی رسیده و این وضعیت حاصل انباشت سالیان دراز است. اصلاح این شرایط نیز در صورتی که اراده لازم برای آن وجود داشته باشد زمانی طولانی را طلب می کند و به نظر نمی رسد در افق یک ساله تغییری در وضعیت آن ایجاد شود.
۶	بحران منابع زیرزمینی آبی	محیط زیست	وضعیت منابع زیرزمینی آبی به عنوان یکی از مسائل اصلی سالهای اخیر کشور به مرز هشدار رسیده است. این چالش دارای عدم قطعیت پایین است بدین معنا که به نظر نمی رسد در سال پیش رو تغییر چندانی در آن شاهد باشیم و به عنوان بحرانی که باید برای آن در درازمدت چاره ای اندیشید همچنان وجود خواهد داشت.
۷	نابرابری ناعادلانه توزیع ثروت	اقتصادی	در میان مسائل سطح A این مورد دارای کمترین عدم قطعیت با امتیاز ۲۹ درصد است. این بدان معناست که در سال آینده هر سناریویی که محقق شود به نظر می رسد تغییری در وضعیت نابرابری ناعادلانه توزیع ثروت صورت نگیرد و این مسئله با اهمیت همچنان پابرجا بماند.
۸	نرخ رشد سرطان	سلامت	به گفته برخی کارشناسان موارد ابتلا به سرطان در جامعه ایران نسبت به بسیاری کشورها کمتر است، اما رشد سرطان در کشور نسبت به دنیا سریع تر است. همین وضعیت باعث شده همچون سال پیش نرخ رشد سرطان یکی از ۱۰ مسئله اصلی کشور باشد و به نظر نمی رسد در افق یک ساله پیش رو تغییر چندانی در آن حاصل شود.
۹	بیمه و خدمات سلامت	سلامت	بیمه و خدمات سلامت در کشور با چالش های فراوانی روبه رو است. در صورت تحقق سناریوی سوم یعنی وجود شرایط رکود و تداوم قیمت نفت در حدود کنونی، محدودیت های منابع مالی در کشور بر وضعیت بیمه و خدمات سلامت نیز اثر منفی خواهد داشت.
۱۰	تضاد منافع واردکنندگان و تولیدکنندگان	صنعت و کشاورزی	اجرای ولو ناقص برجام در این سناریو، زمینه را برای وارد کردن انواع محصولات از کشورهای گسترده تری نسبت به پیش فراهم می سازد. از این رو در صورت تحقق سناریوی سوم به نظر می رسد تضاد منافع واردکنندگان و تولیدکنندگان به چالش جدی و پنهان در اقتصاد کشور تبدیل شود و خود را در قالب نزاع های به ظاهر سیاسی نشان دهد.
۱۱	قیمت نفت و بازار جهانی آن	بین الملل	محتمل (۳۰ تا ۴۵ دلار)

وضعیت مسائل سطح A در صورت تحقق سناریوی سوم (رکود تورمی)

۱۲	امید/ ناامیدی درباره بهبود اوضاع در آینده	اجتماعی	در صورت تحقق سناریوی سوم و وجود رکود و افزایش بیکاری به نظر می رسد ناامیدی درباره بهبود اوضاع در آینده در بین بخش قابل توجهی از مردم افزایش پیدا کند.
۱۳	تقابل منطقه ای ایران با عربستان	بین الملل	حفظ وضع تخصیص آمیز موجود
۱۴	سرنوشت انتخابات آینده ایالات متحده امریکا	بین الملل	انتخاب رئیس جمهور دموکرات
۱۵	آلودگی هوای کلان شهرها	محیط زیست	این متغیر علی رغم اهمیت قابل توجه عدم قطعیت پایداری دارد و این یعنی امید به بهبود جدی آلودگی هوای کلان شهرها در افق یک ساله وجود ندارد. آلودگی هوا به یکی از عناصر زندگی در کلان شهرها تبدیل شده و به نظر می رسد این مسئله در سال ۱۳۹۵ همچنان پابرجا خواهد بود.
۱۶	کارشکنی رانت خواران در مسیر اصلاحات اقتصادی	اقتصادی	رانت خواری فارغ از بهره برداری هایی که جناح های سیاسی از آن کرده و عناصر منتسب به یکدیگر را به آن متهم می کنند، واقعیت غیر قابل کتمان جامعه امروز ایران است. رانت خواران در ارتباط با هر گروه و دسته سیاسی که باشند در مقابل هر نوع اصلاحات اقتصادی که منافع آنها را به خطر بیندازد مقاومت می کنند. در شرایط تحقق سناریوی سوم که کشور با مسائلی از جمله اجرای ناقص برجام و اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت در موضوعات کلیدی مواجه است، این مقاومت ها امکان های موفقیت بیشتری پیدا می کند.
۱۷	شفافیت اقتصادی	اقتصادی	شفافیت اقتصادی شاخصی است که در ارتباط با بسیاری از مسائل اقتصادی- اجتماعی قرار می گیرد و تاحدی تعیین کننده فساد اداری- اقتصادی در کشور است. سناریوی سوم افقی برای ارتقای این شاخص در سال ۱۳۹۵ ترسیم نمی کند.
۱۸	اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت در موضوعات کلیدی	سیاسی	حفظ وضع موجود
۱۹	قطبی شدگی جامعه	اجتماعی	قطبی شدگی جامعه، مانعی جدی بر سر رفیع بسیاری از مشکلات کشور شده است. این وضعیت که در دهه اخیر روندی رو به رشد داشته، تنها در مقاطع کوتاهی فروکش کرده و در صورت تحقق سناریویی مانند سناریوی سوم که حاوی عناصر اختلاف برانگیز است، سال ۱۳۹۵ هم ایران تحت تاثیر این چالش قرار خواهد داشت.
۲۰	سرمایه اجتماعی	اجتماعی	سومین سال پیاپی است سرمایه اجتماعی در لیست متغیرهای اصلی سال پیش روی ایران قرار گرفته است که نشان از تداوم اهمیت این متغیر است. نوسانات این متغیر در طول زمان های طولانی صورت می پذیرد و در افق یک ساله انتظار افزایش آن نمی رود، هر چند که کاهش آن را در شرایط رخدادهایی خاص نظیر آنچه که در سناریو سوم قابل تحقق است، می توان انتظار داشت.
۲۱	بحران نظام اداری و بوروکراسی ناکارآمد	اجتماعی	وضعیت نامطلوب نظام اداری و بوروکراسی ناکارآمد میراثی از گذشته دور است و امیدی به تغییر اساسی آن در افق یک ساله نیست، هر چند که باید در جهت بهبود آن قدم برداشت.
۲۲	مسائل سلامت روان	سلامت	آن بخش از مسائل سلامت روان که در ارتباط با متغیرهای اجتماعی و سیاسی قرار دارند، در صورت تحقق سناریوی سوم وضعیت رو به بهبودی برای آنها متصور نیست.

وضعیت مسائل سطح A در صورت تحقق سناریوی سوم (رکود تورمی)

۲۳	جایگاه ایران در جهان اسلام	دین	جایگاه ایران در جهان اسلام، هم از منظر جایگاه ایران در میان دولت‌های اسلامی و هم از منظر جایگاه ایران در میان مردمان کشورهای اسلامی قابل توجه است. در سناریوی سوم تداوم شرایط خصومت‌آمیز بین ایران و عربستان باعث خواهد شد این کشور تمام تلاش خود را برای خدشه به جایگاه ایران در میان کشورهای اسلامی از طریق اعطای امتیازاتی به این کشورها و در میان مردمان از طریق به کارگیری ابزارهای تبلیغاتی به کار گیرد.
۲۴	چالش ایران با جمهوری خواهان ایالات متحده آمریکا	بین الملل	چالش ایران با جمهوری خواهان ایالات متحده آمریکا، حتی در صورت پیروزی دموکرات‌ها در انتخابات سال ۱۳۹۵ آمریکا همچنان مسئله‌ای جدی برای ایران است. این چالش به خصوص در رابطه با اجرای برجام اهمیت پیدا می‌کند که جمهوری خواهان تمام تلاش خود را برای حاصل نشدن توافق به کار گرفته‌اند و همچنان تلاش‌شان را برای لغو و یا دست‌کم اجرای ناقص برجام به کار خواهند گرفت. سناریوی سوم با پیروزی دموکرات‌ها در انتخابات همراه است و از این رو در صورت تحقق این سناریو، چالش ایران با جمهوری خواهان در سطحی محدود باقی خواهند ماند.
۲۵	مرکزگریزی از الگوهای هنجاری رسمی	فرهنگی	مرکزگریزی از الگوهای هنجاری رسمی متغیری با اهمیت بالا و عدم قطعیت پایین است که در پژوهش‌های سال‌های گذشته نیز گزارش شده بود. این روند در افق زمانی یک‌ساله ۱۳۹۵ با تغییر چندانی روبه‌رو نخواهد شد.
۲۶	اعتیاد به مواد مخدر	سلامت	اعتیاد به مواد مخدر معضلی جدی است که از گذشته همراه مزاحم جامعه ایرانی بوده است. عدم قطعیت کم این متغیر نیز نشان می‌دهد در بازه زمانی یک‌ساله تغییر چندانی در آن شاهد نخواهیم بود، به خصوص اگر شاهد تحقق سناریوی همچون سناریوی سوم باشیم که با رکود اقتصادی همراه است.
۲۷	ریزگردها	محیط زیست	ریزگردها چندسالی است که به یکی از عوامل آزاردهنده زندگی ساکنان تعدادی از استان‌های کشور تبدیل شده‌اند. ارتباط این متغیر با عوامل محیط زیستی، اجتماعی، سیاسی و بین‌الملل دیگر که افقی برای بهبود جدی آنها در سناریوی سوم وجود ندارد، عدم قطعیت این متغیر را پایین آورده است و به نظر نمی‌رسد در سال ۱۳۹۵ این معضل زیست محیطی خاتمه یابد.
۲۸	مهاجرت متخصصان و نخبگان علمی از کشور	علم و فناوری	رکود اقتصادی و سایر شرایط نامطلوب سناریوی سوم، امید به آینده و شرایط کاری و علمی مطلوب در کشور را کاهش می‌دهند و ممکن است یکی از عوامل تداوم مهاجرت متخصصان و نخبگان علمی از کشور در سال ۱۳۹۵ باشد.
۲۹	قانون‌گذاری و بسترسازی برای سرمایه‌گذاری خارجی	اقتصادی	با اجرای برجام در سناریوی سوم هرچند به صورت ناقص، امکان سرمایه‌گذاری خارجی در ایران بیشتر از سال‌های گذشته خواهد بود. در این شرایط است که قانون‌گذاری و بسترسازی برای سرمایه‌گذاری خارجی اهمیت بیشتری می‌یابد.
۳۰	تورم	اقتصادی	محتمل (۱۰ تا ۱۵ درصد)
۳۱	شکل‌گیری و ایفای نقش مجلس دهم	سیاسی	شیوه عملکرد مجلس دهم و به خصوص رابطه آن با دولت از جمله مسائل تعیین‌کننده در سال ۱۳۹۵ است. در صورت تحقق سناریوی سوم که با تداوم اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت در موضوعات کلیدی همراه است، به نظر می‌رسد مجلس نیز تحت تاثیر این اختلافات قرار داشته باشد.
۳۲	وضعیت اخلاق عمومی	اجتماعی	وضعیت اخلاق عمومی متغیری است تشکیل شده از اجزاء بسیار و در رابطه با عوامل دیگری در حوزه‌های اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، دینی و غیره. عدم قطعیت پایین این متغیر نشان می‌دهد که در افق یک‌ساله انتظار تغییر چندانی در آن متصور نیست.
۳۳	شیوه نقش‌آفرینی ایران در تحولات سوریه	بین الملل	وضعیت بحران داخلی سوریه نسبت قابل توجهی با شیوه عملکرد قدرت‌های منطقه‌ای از جمله عربستان و ترکیه دارد. از آنجایی که در سناریوی سوم روابط ایران با عربستان همچنان تخصص‌آمیز باقی خواهند ماند، به نظر می‌رسد شیوه نقش‌آفرینی ایران در تحولات سوریه همچون سال گذشته دفاع از دولت بشار اسد در مقابل گروه‌های تروریستی مورد حمایت عربستان باشد.

سناریوهای ۵.۴: وضعیت فرمز

Scenario No. 4

Consistency value : 0

Incons. descript. : 0

Total impact score: 26

Scenario No. 5

Consistency value : 0

Incons. descript. : 0

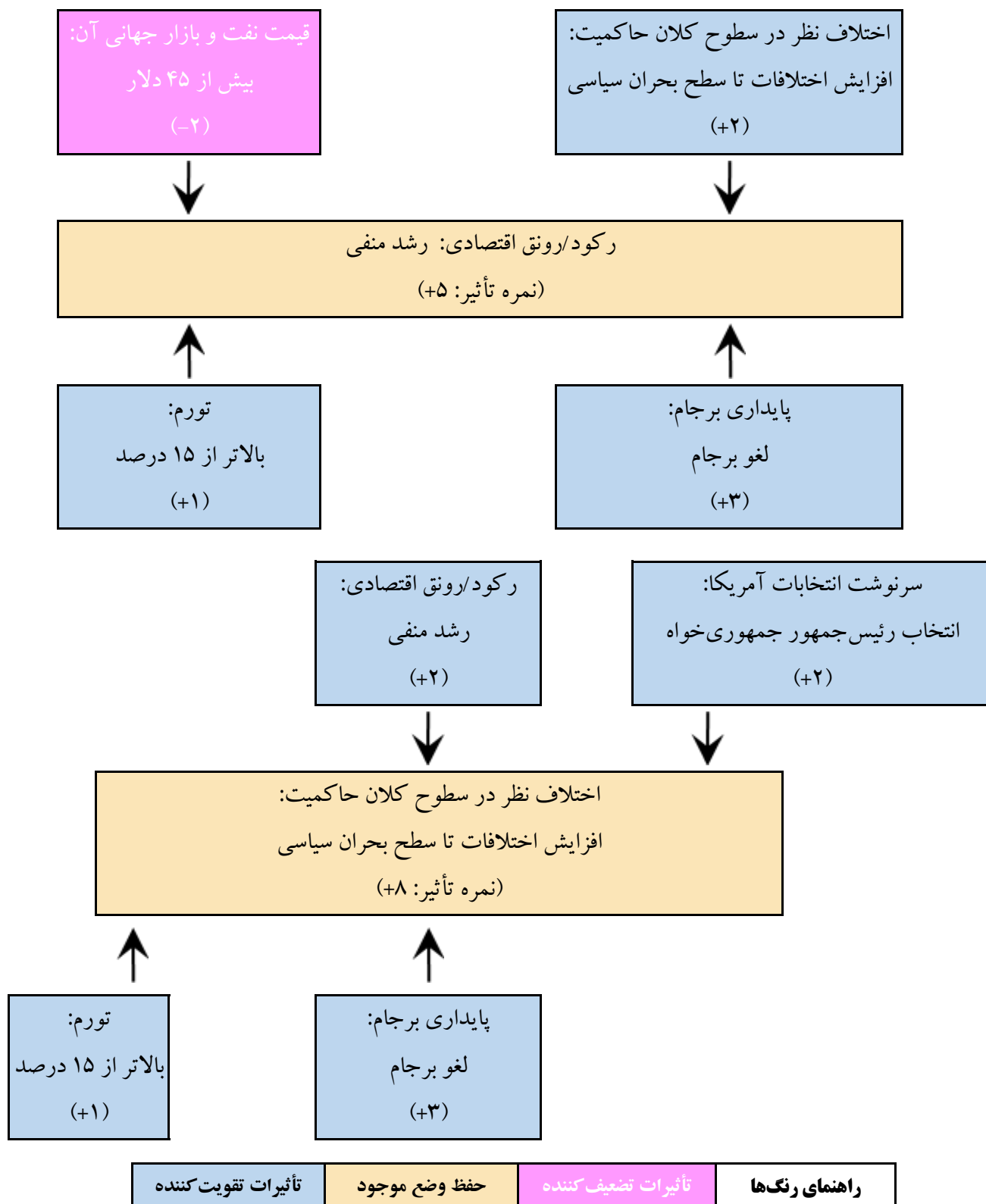
Total impact score: 27

رکود (رشد منفی)	رکود (رشد منفی)	رکود / رونق اقتصادی
افزایش اختلافات تا سطح بحران سیاسی	افزایش اختلافات تا سطح بحران سیاسی	اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت
لغو برجام	لغو برجام	پایداری برجام
انتخاب رئیس جمهور جمهوری خواه	انتخاب رئیس جمهور جمهوری خواه	سرنوشت انتخابات امریکا
حفظ وضع تخصم آمیز موجود	حفظ وضع تخصم آمیز موجود	تقابل منطقه ای ایران با عربستان
محتمل (۳۰ تا ۴۵ دلار)	بالا (بیشتر از ۴۵ دلار)	قیمت نفت و بازار جهانی آن
بالا (بیشتر از ۱۵ درصد)	بالا (بیشتر از ۱۵ درصد)	تورم

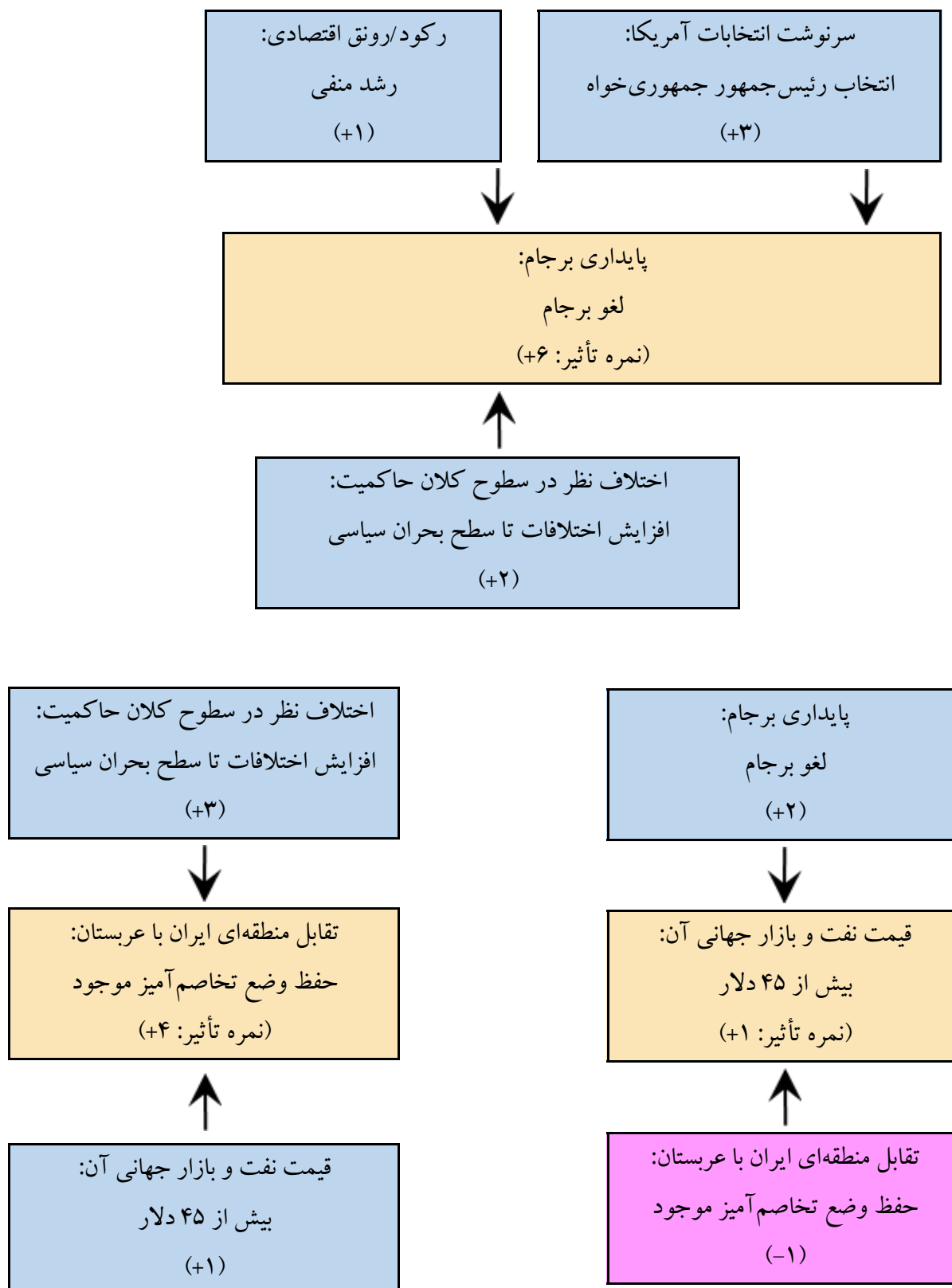
راهنمای رنگها	وضعیت نامطلوب	وضعیت میانه	وضعیت مطلوب
---------------	---------------	-------------	-------------

دیاگرام‌های تأثیرات سناریو ۴

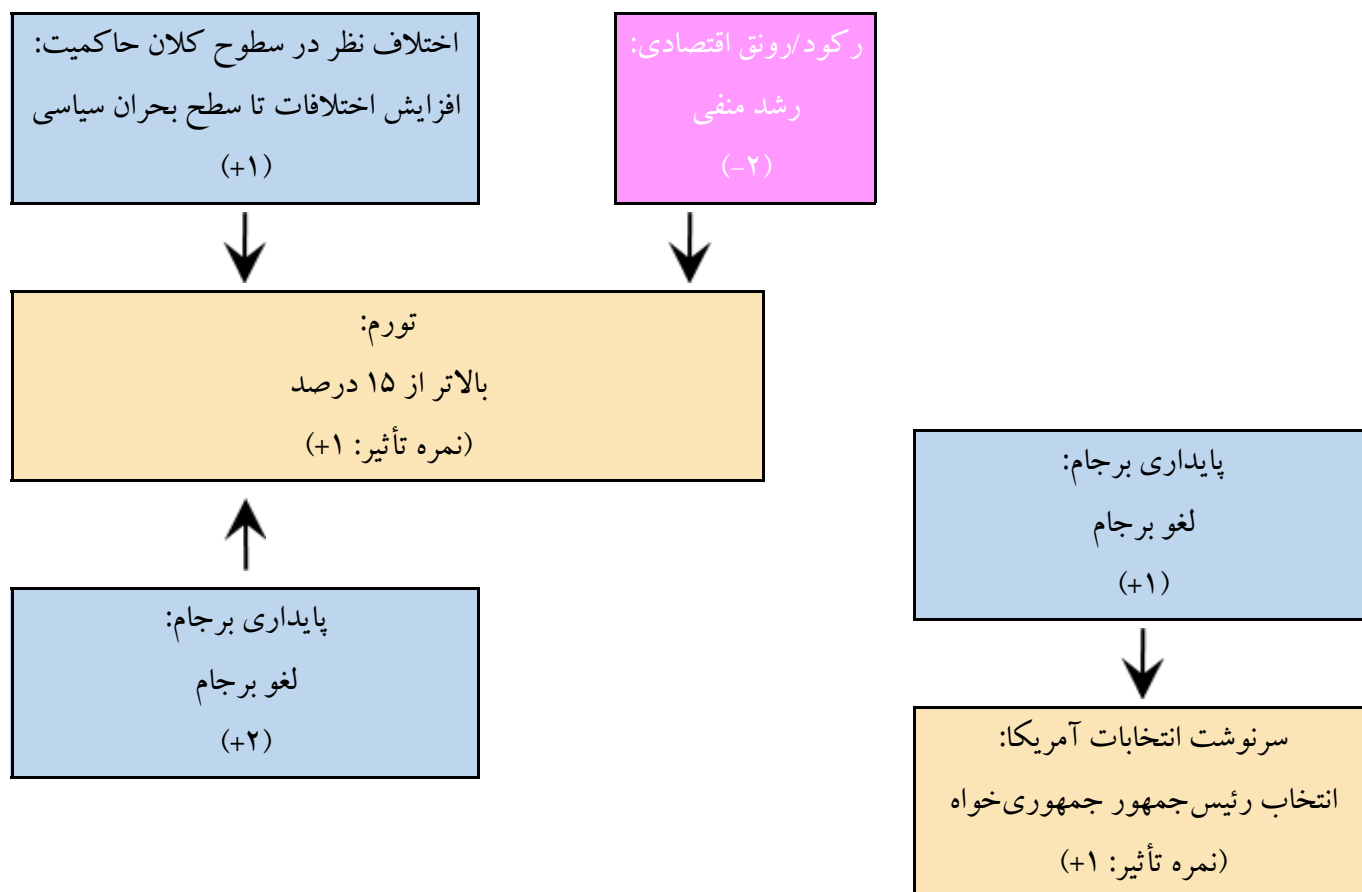
همان‌طور که درباره سناریو ۱ شرح داده شد برای هر سناریو چندین «دیاگرام تأثیرات» وجود دارد. در ادامه دیاگرام‌های تأثیرات مربوط به سناریو ۴ ارائه می‌شود. توضیح و توصیف آنها بر اساس همان منطقی است که برای سناریو ۱ ارائه شد و در اینجا به ارائه دیاگرام‌ها بسنده می‌شود.

دیاگرام‌های تأثیرات سناریو ۴

دیاگرام‌های تأثیرات سناریو ۴

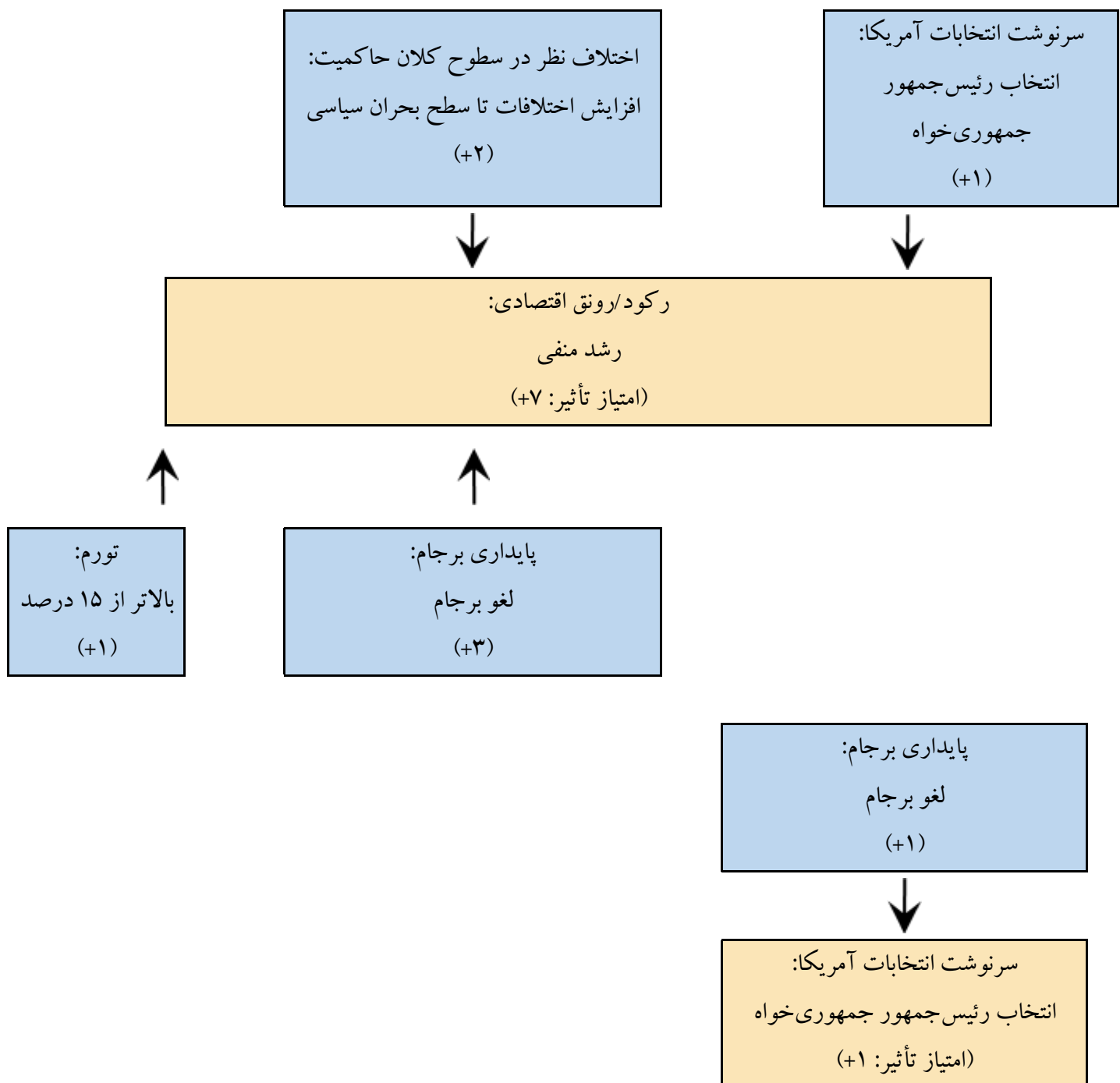

جدول ثبات عناصر سناریو ۴

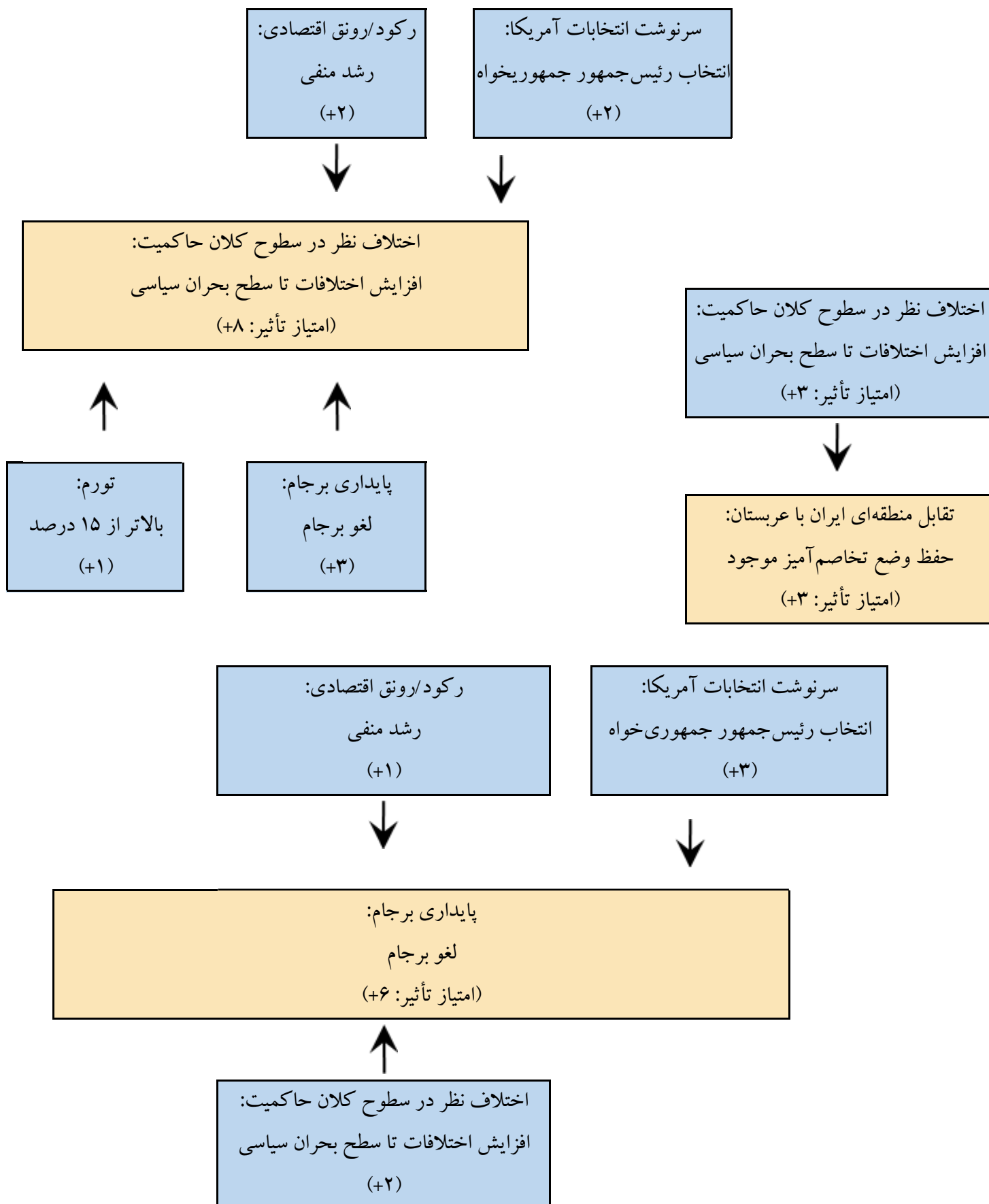
ارزش سازگاری	حالت	توصیف گر
۱۰	حفظ وضع تخاصم آمیز موجود	تقابل منطقه ای ایران با عربستان
۶	افزایش اختلافات تا سطح بحران سیاسی	اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت
۶	انتخاب رئیس جمهور جمهوری خواه	سرنوشت انتخابات آمریکا
۲	لغو برجام	پایداری برجام
۲	بیش از ۴۵ دلار	قیمت نفت و بازار جهانی آن
۱	رشد منفی	رکود/رونق اقتصادی
۰	بالاتر از ۱۵ درصد	تورم

دیاگرام‌های تأثیرات سناریو ۵

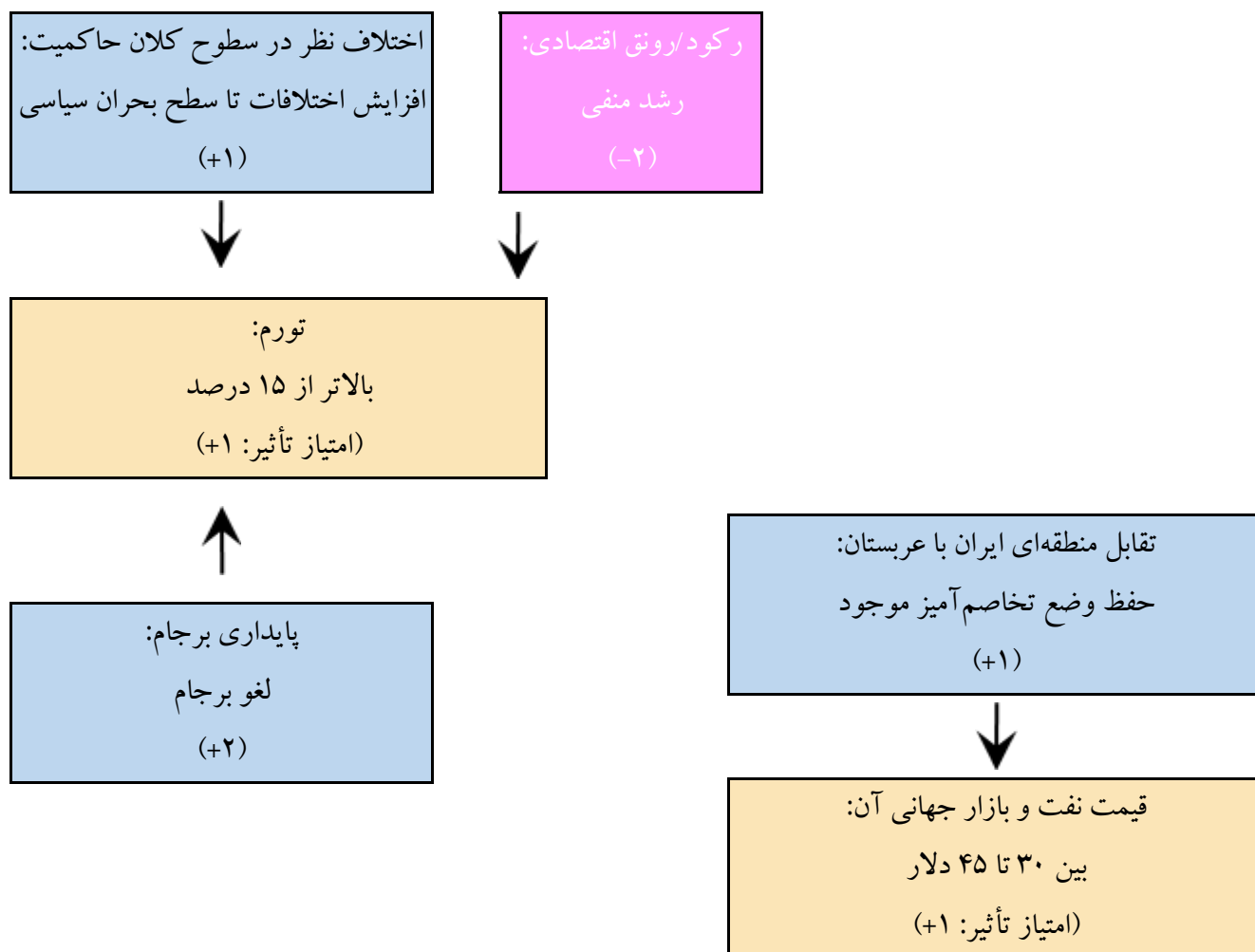
همان‌طور که درباره سناریو ۱ شرح داده شد برای هر سناریو چندین «دیاگرام تأثیرات» وجود دارد. در ادامه دیاگرام‌های تأثیرات مربوط به سناریو ۵ ارائه می‌شود. توضیح و توصیف آنها بر اساس همان منطقی است که برای سناریو ۱ ارائه شد و در اینجا به ارائه دیاگرام‌ها بسنده می‌شود.

دیاگرام‌های تأثیرات سناریو ۵

دیاگرام‌های تأثیرات سناریو ۵

جدول ثبات عناصر سناریو ۵

ارزش سازگاری	حالت	توصیف گر
۱۰	حفظ وضع تخصم آمیز موجود	تقابل منطقه‌ای ایران با عربستان
۱۰	افزایش اختلافات تا سطح بحران سیاسی	اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت
۵	انتخاب رئیس جمهور جمهوری خواه	سرنوشت انتخابات آمریکا
۲	لغو برجام	پایداری برجام
۲	بین ۳۰ تا ۴۵ دلار	قیمت نفت و بازار جهانی آن
۰	رشد منفی	رکود/رونق اقتصادی
۰	بالاتر از ۱۵ درصد	تورم

سناریوهای ۱۸۶: رکود نفتی

Scenario No. 6

Consistency value : -1

Incons. descript. : 1

Total impact score: 14

Scenario No. 8

Consistency value : -1

Incons. descript. : 1

Total impact score: 14

رکود (رشد منفی)	رکود (رشد منفی)	رکود/ رونق اقتصادی
حفظ وضع موجود	حفظ وضع موجود	اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت
حفظ برجام علی رغم کارشکنی های طرف مقابل	حفظ برجام علی رغم کارشکنی های طرف مقابل	پایداری برجام
انتخاب رئیس جمهور دموکرات	انتخاب رئیس جمهور دموکرات	سرنوشت انتخابات امریکا
حفظ وضع تخصیص آمیز موجود	حفظ وضع تخصیص آمیز موجود	تقابل منطقه ای ایران با عربستان
پایین (کم تر از ۳۰ دلار)	پایین (کم تر از ۳۰ دلار)	قیمت نفت و بازار جهانی آن
محتمل (۱۰ تا ۱۵ درصد)	پایین (تک رقمی)	تورم

وضعیت مطلوب	وضعیت میانه	وضعیت نامطلوب	راهنمای رنگ ها
-------------	-------------	---------------	----------------

سناریوهای ۹۷: بحران سیاسی داخلی

Scenario No. 7

Consistency value : -1

Incons. descript. : 2

Total impact score: 14

Scenario No. 9

Consistency value : -1

Incons. descript. : 2

Total impact score: 14

رکود (رشد منفی)	رکود (رشد منفی)	رکود/ رونق اقتصادی
افزایش اختلافات تا سطح بحران سیاسی	افزایش اختلافات تا سطح بحران سیاسی	اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت
حفظ برجام علی رغم کارشکنی های طرف مقابل	حفظ برجام علی رغم کارشکنی های طرف مقابل	پایداری برجام
انتخاب رئیس جمهور دموکرات	انتخاب رئیس جمهور دموکرات	سرنوشت انتخابات امریکا
حفظ وضع تخصیص آمیز موجود	حفظ وضع تخصیص آمیز موجود	تقابل منطقه ای ایران با عربستان
پایین (کمتر از ۳۰ دلار)	پایین (کمتر از ۳۰ دلار)	قیمت نفت و بازار جهانی آن
محتمل (۱۰ تا ۱۵ درصد)	پایین (تک رقمی)	تورم

وضعیت مطلوب	وضعیت میانه	وضعیت نامطلوب	راهنمای رنگ ها
-------------	-------------	---------------	----------------

سناریو ۱۰: نبرد با عربستان

Scenario No. 10

Consistency value : -1

Incons. descript. : 1

Total impact score: 35

رکود (رشد منفی)	رکود/ رونق اقتصادی
افزایش اختلافات تا سطح بحران سیاسی	اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت
لغو برجام	پایداری برجام
انتخاب رئیس جمهور جمهوری خواه	سرنوشت انتخابات امریکا
تشدید وضع تخصم آمیز تا سطح درگیری نظامی	تقابل منطقه ای ایران با عربستان
بالا (بیشتر از ۴۵ دلار)	قیمت نفت و بازار جهانی آن
بالا (بیشتر از ۱۵ درصد)	تورم

وضعیت مطلوب	وضعیت میانه	وضعیت نامطلوب	راهنمای رنگها
-------------	-------------	---------------	---------------

سناریو ۱۲: تورم تک رقمی

Scenario No. 12

Consistency value : -2

Incons. descript. : 1

Total impact score: 11

خروج از رکود (رشد + تا ۴ درصد)	رکود/ رونق اقتصادی
حفظ وضع موجود	اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت
حفظ برجام علی رغم کارشکنی های طرف مقابل	پایداری برجام
انتخاب رئیس جمهور دموکرات	سرنوشت انتخابات امریکا
حفظ وضع تخصم آمیز موجود	تقابل منطقه ای ایران با عربستان
محتمل (۳۰ تا ۴۵ دلار)	قیمت نفت و بازار جهانی آن
پایین (تک رقمی)	تورم

وضعیت مطلوب	وضعیت میانه	وضعیت نامطلوب	راهنمای رنگ ها
-------------	-------------	---------------	----------------

سناریوهای ۱۳ و ۲۲: لغو برجام

Scenario No. 22

Consistency value : -2

Incons. descript. : 3

Total impact score: 8

Scenario No. 13

Consistency value : -2

Incons. descript. : 4

Total impact score: 7

رکود (رشد منفی)	رکود (رشد منفی)	رکود/ رونق اقتصادی
حفظ وضع موجود	حفظ وضع موجود	اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت
لغو برجام	لغو برجام	پایداری برجام
انتخاب رئیس جمهور دموکرات	انتخاب رئیس جمهور دموکرات	سرنوشت انتخابات امریکا
حفظ وضع تخصیص آمیز موجود	حفظ وضع تخصیص آمیز موجود	تقابل منطقه ای ایران با عربستان
محتمل (۳۰ تا ۴۵ دلار)	محتمل (۳۰ تا ۴۵ دلار)	قیمت نفت و بازار جهانی آن
محتمل (۱۰ تا ۱۵ درصد)	پایین (تک رقمی)	تورم

وضعیت مطلوب	وضعیت میانه	وضعیت نامطلوب	راهنمای رنگها
-------------	-------------	---------------	---------------

سناریو ۱۷: افزایش درآمد نفتی

Scenario No. 17

Consistency value : -2

Incons. descript. : 1

Total impact score: 13

خروج از رکود (رشد ۰ تا ۴ درصد)	رکود/ رونق اقتصادی
حفظ وضع موجود	اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت
حفظ برجام علی رغم کارشکنی های طرف مقابل	پایداری برجام
انتخاب رئیس جمهور دموکرات	سرنوشت انتخابات امریکا
حفظ وضع تخصیص آمیز موجود	تقابل منطقه ای ایران با عربستان
بالا (بیشتر از ۴۵ دلار)	قیمت نفت و بازار جهانی آن
محتمل (۱۰ تا ۱۵ درصد)	تورم

وضعیت مطلوب	وضعیت میانه	وضعیت نامطلوب	راهنمای رنگ ها
-------------	-------------	---------------	----------------

سناریوهای ۱۴ و ۱۵: تفاهم و آشتی

Scenario No. 14

Consistency value : -2

Incons. descript. : 2

Total impact score: 12

Scenario No. 15

Consistency value : -2

Incons. descript. : 3

Total impact score: 10

خروج از رکود (رشد ۰ تا ۴ درصد)	رونق (رشد بالای ۴ درصد)	رکود/ رونق اقتصادی
کاهش اختلافات کلیدی به دلیل شرایط خاص	کاهش اختلافات کلیدی به دلیل شرایط خاص	اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت
اجرای کامل برجام	اجرای کامل برجام	پایداری برجام
انتخاب رئیس جمهور دموکرات	انتخاب رئیس جمهور دموکرات	سرنوشت انتخابات امریکا
کاهش تنش (تبدیل تخاصم به رقابت)	کاهش تنش (تبدیل تخاصم به رقابت)	تقابل منطقه‌ای ایران با عربستان
بالا (بیشتر از ۴۵ دلار)	بالا (بیشتر از ۴۵ دلار)	قیمت نفت و بازار جهانی آن
محتمل (۱۰ تا ۱۵ درصد)	محتمل (۱۰ تا ۱۵ درصد)	تورم

وضعیت مطلوب	وضعیت میانه	وضعیت نامطلوب	راهنمای رنگ‌ها
-------------	-------------	---------------	----------------

سناریوهای ۲۱ و ۱۶: رونق اقتصادی

Scenario No. 16

Consistency value : -2

Incons. descript. : 2

Total impact score: 12

Scenario No. 21

Consistency value : -1

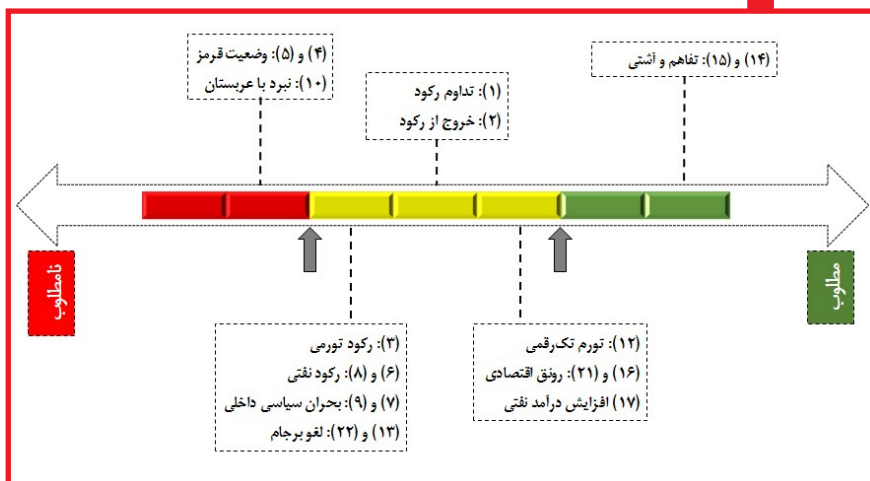
Incons. descript. : 2

Total impact score: 12

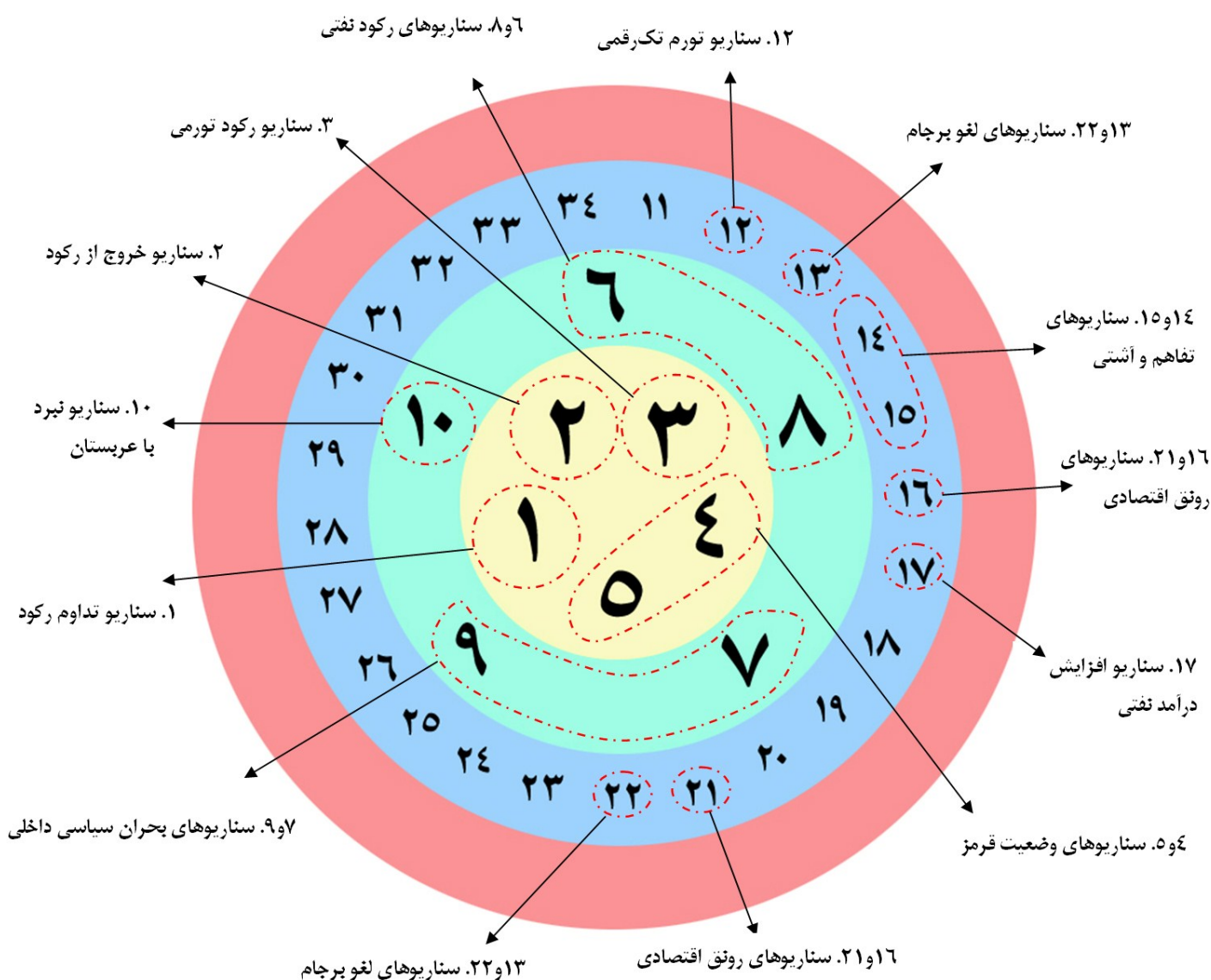
رونق (رشد بالای ۴ درصد)	رونق (رشد بالای ۴ درصد)	رکود/ رونق اقتصادی
حفظ وضع موجود	حفظ وضع موجود	اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت
حفظ برجام علی رغم کارشکنی های طرف مقابل	حفظ برجام علی رغم کارشکنی های طرف مقابل	پایداری برجام
انتخاب رئیس جمهور دموکرات	انتخاب رئیس جمهور دموکرات	سرنوشت انتخابات امریکا
حفظ وضع تخصیص آمیز موجود	حفظ وضع تخصیص آمیز موجود	تقابل منطقه ای ایران با عربستان
محتمل (۳۰ تا ۴۵ دلار)	بالا (بیشتر از ۴۵ دلار)	قیمت نفت و بازار جهانی آن
محتمل (۱۰ تا ۱۵ درصد)	محتمل (۱۰ تا ۱۵ درصد)	تورم

وضعیت مطلوب	وضعیت میانه	وضعیت نامطلوب	راهنمای رنگ ها
-------------	-------------	---------------	----------------

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

در آینده‌پژوهی ایران ۱۳۹۵ پس از شناسایی و مشخص کردن اهمیت و عدم قطعیت متغیرها و مسائل ایران در سال پیش‌رو، با استفاده از ۷ متغیر کلیدی و مراحلی که در فصول قبلی شرح داده شد سناریوسازی انجام شد. خروجی تعداد ۱۴۵۸ سناریو بود که بر اساس شاخص‌های کیفیت سناریو اولویت‌بندی شدند و از میان آنها مواردی که دارای میزان سازگاری بیشتر بودند انتخاب شدند. ۵ سناریوی دارای سازگاری کامل، قوی‌ترین سناریوها از نظر پایداری اجزاء درونی، قابل‌باور و منسجم بودن تشخیص داده شدند. همچنین ۵ سناریو با ناسازگاری یک که مقداری قابل قبول است در نظر گرفته شدند. از میان ۲۴ سناریوی دارای ناسازگاری ۲ نیز تعداد ۸ مورد که تفاوت قابل توجهی با ۱۰ سناریوی قبلی داشتند انتخاب شدند تا گستردگی و تنوع آینده‌های باورکردنی پیش‌روی ایران در سال ۱۳۹۵ نشان داده شود. تعداد ۱۸ سناریوی منتخب در فصل قبلی شرح داده شدند و در شکل زیر موقعیت هر کدام روی دایره سازگاری ترسیم شده است.

سازگارترین سناریوهای ایران ۱۳۹۵

پنج سناریوی دارای بالاترین سازگاری به عنوان قوی ترین سناریوها در جدول زیر جمع شده اند تا امکان مقایسه آنها فراهم شود. از میان پنج سناریوی با ناسازگاری صفر پیش روی ایران ۱۳۹۵ سناریوی دوم یعنی خروج از رکود مطلوب ترین آینده پیش روی ایران است. سناریوهای ۱ و ۳ وضعیتی زرد و سناریوهای ۴ و ۵ آینده ای قرمز را تصویر کرده اند.

سناریو ۵	سناریو ۴	سناریو ۳	سناریو ۲	سناریو ۱	
.	.	.	.	.	ناسازگاری سناریو
.	.	.	.	.	توصیف گرهای ناسازگار
۲۷	۲۶	۱۳	۱۳	۱۳	امتیاز مجموع تأثیرات
رکود (رشد منفی)	رکود (رشد منفی)	رکود (رشد منفی)	خروج از رکود (رشد ۰ تا ۴ درصد)	رکود (رشد منفی)	رکود/ رونق اقتصادی
افزایش اختلافات تا سطح بحران سیاسی	افزایش اختلافات تا سطح بحران سیاسی	حفظ وضع موجود	حفظ وضع موجود	حفظ وضع موجود	اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت
لغو برجام	لغو برجام	حفظ برجام علی رغم کارشکنی های طرف مقابل	حفظ برجام علی رغم کارشکنی های طرف مقابل	حفظ برجام علی رغم کارشکنی های طرف مقابل	پایداری برجام
انتخاب رئیس جمهور جمهوری خواه	انتخاب رئیس جمهور جمهوری خواه	انتخاب رئیس جمهور دموکرات	انتخاب رئیس جمهور دموکرات	انتخاب رئیس جمهور دموکرات	سرنوشت انتخابات امریکا
حفظ وضع تخاصم آمیز موجود	حفظ وضع تخاصم آمیز موجود	حفظ وضع تخاصم آمیز موجود	حفظ وضع تخاصم آمیز موجود	حفظ وضع تخصص آمیز موجود	تقابل منطقه ای ایران با عربستان
محتمل (۳۰ تا ۴۵ دلار)	بالا (بیشتر از ۴۵ دلار)	محتمل (۳۰ تا ۴۵ دلار)	محتمل (۳۰ تا ۴۵ دلار)	محتمل (۳۰ تا ۴۵ دلار)	قیمت نفت و بازار جهانی آن
بالا (بیشتر از ۱۵ درصد)	بالا (بیشتر از ۱۵ درصد)	محتمل (۱۰ تا ۱۵ درصد)	محتمل (۱۰ تا ۱۵ درصد)	پایین (تک رقمی)	تورم
وضعیت قرمز		رکود تورمی	خروج از رکود	تداوم رکود	عنوان سناریو

پنج سناریوی ۶ تا ۱۰ دارای ناسازگاری ۱ هستند. در میان این پنج سناریو، دو خانواده سناریو قابل تشخیص است. سناریوهای ۶ و ۸ هر دو بر وضعیت رکود اقتصادی توأم با قیمت پایین نفت دلالت دارند و از این رو سناریوهای رکود نفتی نام گرفته‌اند. سناریوهای ۷ و ۹ نیز مهم ترین وجه تمایزشان با وضع موجود افزایش اختلافات داخلی تا سطح بحران سیاسی است. سناریوی ۱۰ نامطلوب ترین سناریو پیش روی ایران در سال ۱۳۹۵ است و از آنجا که نسبت به سناریوهای ۴ و ۵ دارای عنصر اضافی نبرد با عربستان است به همین به عنوان نام گذاری شده است.

سناریوهای با ناسازگاری = ۱	سناریو ۶	سناریو ۷	سناریو ۸	سناریو ۹	سناریو ۱۰
ناسازگاری سناریو	-۱	-۱	-۱	-۱	-۱
توصیف گره های ناسازگار	۱	۲	۱	۲	۱
امتیاز مجموع تأثیرات	۱۴	۱۴	۱۴	۱۴	۳۵
رکود / رونق اقتصادی	رکود (رشد منفی)	رکود (رشد منفی)	رکود (رشد منفی)	رکود (رشد منفی)	رکود (رشد منفی)
اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت	حفظ وضع موجود	افزایش اختلافات تا سطح بحران سیاسی	حفظ وضع موجود	افزایش اختلافات تا سطح بحران سیاسی	افزایش اختلافات تا سطح بحران سیاسی
پایداری برجام	حفظ برجام علی رغم کارشکنی های طرف مقابل	حفظ برجام علی رغم کارشکنی های طرف مقابل	حفظ برجام علی رغم کارشکنی های طرف مقابل	حفظ برجام علی رغم کارشکنی های طرف مقابل	لغو برجام
سرنوشت انتخابات آمریکا	انتخاب رئیس جمهور دموکرات	انتخاب رئیس جمهور دموکرات	انتخاب رئیس جمهور دموکرات	انتخاب رئیس جمهور دموکرات	انتخاب رئیس جمهور جمهوری خواه
تقابل منطقه ای ایران با عربستان	حفظ وضع تخصیص آمیز موجود	حفظ وضع تخصیص آمیز موجود	حفظ وضع تخصیص آمیز موجود	حفظ وضع تخصیص آمیز موجود	تشدید وضع تخصیص آمیز تا سطح درگیری نظامی
قیمت نفت و بازار جهانی آن	پایین (کمتر از ۳۰ دلار)	پایین (کمتر از ۳۰ دلار)	پایین (کمتر از ۳۰ دلار)	پایین (کمتر از ۳۰ دلار)	بالا (بیشتر از ۴۵ دلار)
تورم	پایین (تک رقمی)	پایین (تک رقمی)	محتمل (۱۰ تا ۱۵ درصد)	محتمل (۱۰ تا ۱۵ درصد)	بالا (بیشتر از ۱۵ درصد)
عنوان سناریو	رکود نفتی	بحران سیاسی داخلی	رکود نفتی	بحران سیاسی داخلی	نبرد با عربستان

راهنمای رنگ ها	وضعیت نامطلوب	وضعیت میانه	وضعیت مطلوب
----------------	---------------	-------------	-------------

از سناریوی ۱۱ تا ۳۴ با ناسازگاری ۲ تعداد ۲۴ سناریو وجود دارد که برای نشان دادن گستردگی آینده های پیش رو ۸ مورد که در میان سناریوهای ۱ تا ۱۰ مشابهی ندارند در این جدول و جدول صفحه بعد عرضه شده اند. شماره ۱۳ و ۲۳ خانواده سناریوهایی را تشکیل می دهند که مهم ترین شاخصه شان لغو برجام آن هم در شرایط پیروزی دموکرات ها در انتخابات امریکا است و با همین موضوع نام گذاری شده اند. در سناریوی ۱۷ نیز علی رغم افزایش خارج از پیش بینی درآمدهای نفتی رشد اقتصادی بالای ۴ درصد محقق نخواهد شد و با این عنوان نامیده شده است.

سناریو ۱۷	سناریو ۲۲	سناریو ۱۳	سناریو ۱۲	برخی سناریوهای با ناسازگاری = ۲
-۲	-۲	-۲	-۲	ناسازگاری سناریو
۱	۳	۴	۱	توصیف گرهای ناسازگار
۱۳	۸	۷	۱۱	امتیاز مجموع تأثیرات
خروج از رکود (رشد ۰ تا ۴ درصد)	رکود (رشد منفی)	رکود (رشد منفی)	خروج از رکود (رشد ۰ تا ۴ درصد)	رکود/ رونق اقتصادی
حفظ وضع موجود	حفظ وضع موجود	حفظ وضع موجود	حفظ وضع موجود	اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت
حفظ برجام علی رغم کارشکنی های طرف مقابل	لغو برجام	لغو برجام	حفظ برجام علی رغم کارشکنی های طرف مقابل	پایداری برجام
انتخاب رئیس جمهور دموکرات	انتخاب رئیس جمهور دموکرات	انتخاب رئیس جمهور دموکرات	انتخاب رئیس جمهور دموکرات	سرنوشت انتخابات امریکا
حفظ وضع تخاصم آمیز موجود	حفظ وضع تخاصم آمیز موجود	حفظ وضع تخاصم آمیز موجود	حفظ وضع تخصام آمیز موجود	تقابل منطقه ای ایران با عربستان
بالا (بیشتر از ۴۵ دلار)	محتمل (۳۰ تا ۴۵ دلار)	محتمل (۳۰ تا ۴۵ دلار)	محتمل (۳۰ تا ۴۵ دلار)	قیمت نفت و بازار جهانی آن
محتمل (۱۰ تا ۱۵ درصد)	محتمل (۱۰ تا ۱۵ درصد)	پایین (تک رقمی)	پایین (تک رقمی)	تورم
افزایش درآمد نفتی	لغو برجام		تورم تک رقمی	عنوان سناریو

وضعیت مطلوب	وضعیت میانه	وضعیت نامطلوب	راهنمای رنگ ها
-------------	-------------	---------------	----------------

خانواده سناریوهای ۱۴ و ۱۵ مطلوب ترین آینده های پیش روی ایران را تصویر می کنند. در این سناریوها هم سطح داخلی اختلافات کلیدی در سطوح کلان حاکمیت کاهش می یابد، هم تقابل منطقه ای ایران با عربستان کاهش یافته و به سطح رقابت بر می گردد و هم اجرای کامل برجام محقق می شود. این خانواده سناریو تفاهم و آشتی نام گرفته است. خانواده دیگر سناریوهای ۱۶ و ۲۱ هستند که در آنها رشد اقتصادی بالای ۴ درصد برای کشور محقق می شود و وضعیت بحرانی ایران را تهدید نمی کند از این رو آنها را سناریوهای رشد اقتصادی نامیده ایم.

سناریو ۲۱	سناریو ۱۶	سناریو ۱۵	سناریو ۱۴	برخی سناریوهای با ناسازگاری = ۲
-۲	-۲	-۲	-۲	ناسازگاری سناریو
۱	۲	۳	۲	توصیف گرهای ناسازگار
۱۲	۱۲	۱۰	۱۲	امتیاز مجموع تأثیرات
رونق (رشد بالای ۴ درصد)	رونق (رشد بالای ۴ درصد)	خروج از رکود (رشد ۰ تا ۴ درصد)	رونق (رشد بالای ۴ درصد)	رکود/ رونق اقتصادی
حفظ وضع موجود	حفظ وضع موجود	کاهش اختلافات کلیدی به دلیل شرایط خاص	کاهش اختلافات کلیدی به دلیل شرایط خاص	اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت
حفظ برجام علی رغم کارشکنی های طرف مقابل	حفظ برجام علی رغم کارشکنی های طرف مقابل	اجرای کامل برجام	اجرای کامل برجام	پایداری برجام
انتخاب رئیس جمهور دموکرات	انتخاب رئیس جمهور دموکرات	انتخاب رئیس جمهور دموکرات	انتخاب رئیس جمهور دموکرات	سرنوشت انتخابات امریکا
حفظ وضع تخاصم آمیز موجود	حفظ وضع تخاصم آمیز موجود	کاهش تنش (تبدیل تخاصم به رقابت منطقه ای)	کاهش تنش (تبدیل تخاصم به رقابت منطقه ای)	تقابل منطقه ای ایران با عربستان
محتمل (۳۰ تا ۴۵ دلار)	بالا (بیشتر از ۴۵ دلار)	بالا (بیشتر از ۴۵ دلار)	بالا (بیشتر از ۴۵ دلار)	قیمت نفت و بازار جهانی آن
محتمل (۱۰ تا ۱۵ درصد)	محتمل (۱۰ تا ۱۵ درصد)	محتمل (۱۰ تا ۱۵ درصد)	محتمل (۱۰ تا ۱۵ درصد)	تورم
رونق اقتصادی	تفاهم و آشتی	عنوان سناریو		

وضعیت مطلوبیت سناریوهای منتخب

در هنگام تعیین حالت‌های متغیرهای A+ برای هر حالت میزان مطلوبیت را نیز مشخص کردیم. به عبارت دیگر مشخص کردیم اگر هر متغیر در سال ۱۳۹۵ در کدام حالت محقق شوند برای ایران مطلوب است و کدام حالت نامطلوبی است. حالت‌های مطلوب، میانه و نامطلوب به ترتیب با رنگ‌های سبز، زرد و قرمز مشخص شدند. این رنگ‌ها به فهم بهتر سناریوها و تفاوت‌های آنها نیز کمک کرد. حال با جمع‌بندی این شاخص‌های مطلوبیت می‌خواهیم مطلوبیت کلیت هر سناریو را مشخص کنیم. بر این اساس مجموع حالت‌های سبز، زرد و قرمز که در هر سناریو وجود دارد را محاسبه و بر این اساس برآوردی درباره کلیت هر یک از سناریوها داریم که در جدول زیر مشخص شده است.

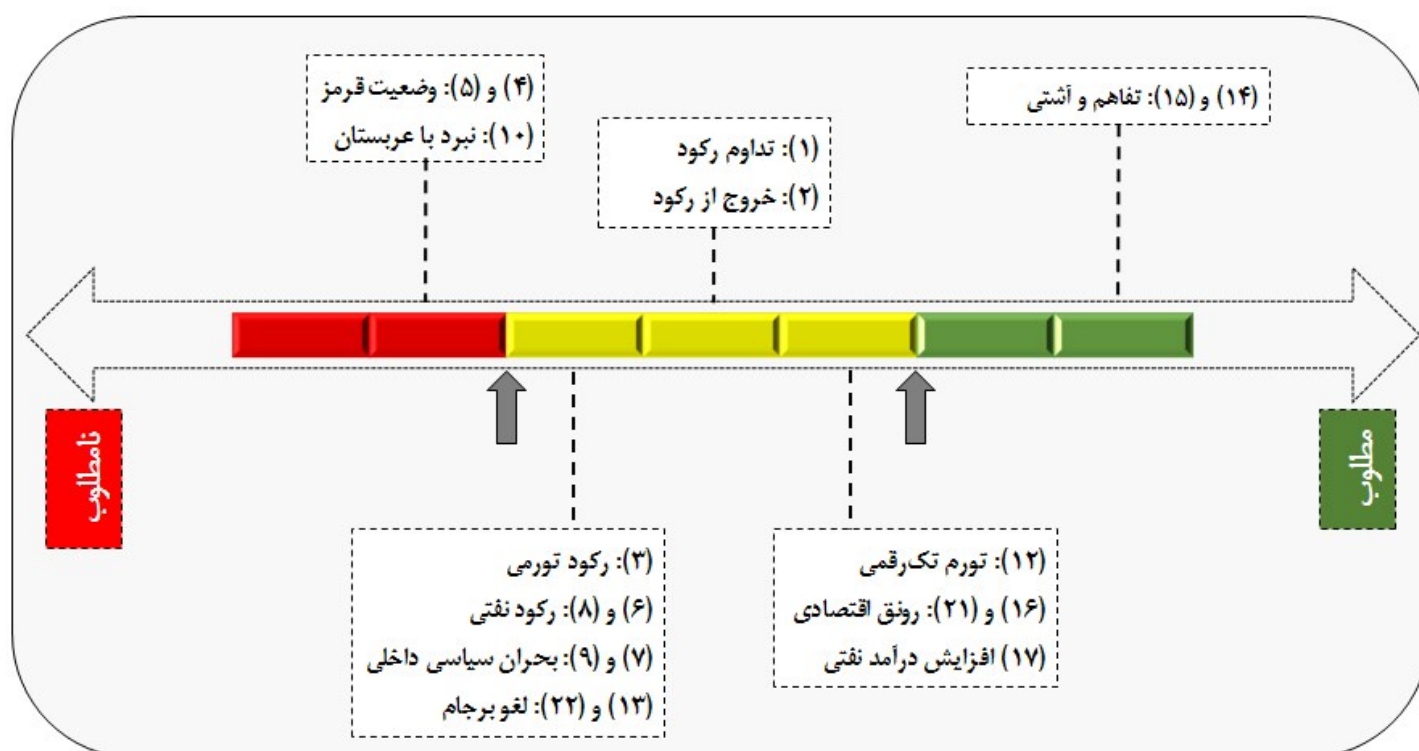
شماره	عنوان	ناسازگاری	عناصر قرمز	عناصر زرد	عناصر سبز	مطلوبیت کلیت سناریو
۱	تداوم رکود	۰	۱	۵	۱	زرد
۲	خروج از رکود	۰	۰	۷	۰	زرد
۳	رکود تورمی	۰	۱	۶	۰	زرد
۴	وضعیت قرمز	۰	۵	۱	۱	قرمز
۵	وضعیت قرمز	۰	۵	۲	۰	قرمز
۶	رکود نفتی	۱	۲	۴	۱	زرد
۷	بحران سیاسی داخلی	۱	۳	۳	۱	زرد
۸	رکود نفتی	۱	۲	۵	۰	زرد
۹	بحران سیاسی داخلی	۱	۳	۴	۰	زرد
۱۰	نبرد با عربستان	۱	۶	۰	۱	قرمز
۱۲	تورم تک رقمی	۲	۰	۶	۱	زرد
۱۳	لغو برجام	۲	۲	۴	۱	زرد
۱۴	تفاهم و آشتی	۲	۰	۲	۵	سبز
۱۵	تفاهم و آشتی	۲	۰	۳	۴	سبز
۱۶	رونق اقتصادی	۲	۰	۵	۲	زرد
۱۷	افزایش درآمد نفتی	۲	۰	۶	۱	زرد
۲۱	رونق اقتصادی	۲	۰	۶	۱	زرد
۲۲	لغو برجام	۲	۲	۵	۰	زرد

از آنجا که تعداد حالت های ممکن برای سنجش میزان مطلوبیت سناریوها بیش از ۳ مورد (سبز، زرد و قرمز) است، در نتیجه عملاً با طیفی از مطلوبیت مواجه هستیم. به عبارت دیگر جمع بندی میزان مطلوبیت سناریوها بر اساس حالت های ۷ گانه طیفی از مطلوبیت (سبز) تا نامطلوبیت (قرمز) را ایجاد می کند که شکل زیر نمایش داده شده است.

در مجموع می توان گفت مطلوب ترین آینده برای ایران ۱۳۹۵ تحقق یکی از سناریوهای تفاهم و آشتی است که موارد شماره ۱۴ و ۱۵ هستند و البته با ناسازگاری ۲، مقدار سازگاری و باورپذیری کمتری نسبت به ۱۰ سناریوی دارای ناسازگاری ۰ و ۱ دارد.

نامطلوب ترین آینده برای ایران ۱۳۹۵ تحقق یکی از سناریوهای وضعیت قرمز با شماره ۴ و ۵ و یا نبرد با عربستان با شماره ۱۰ است. این سناریوهای نامطلوب سازگاری بیشتری نسبت به سناریوهای مطلوب دارند.

اما بیشترین حجم سناریوهای باورکردنی در طیف رنگ زرد قرار می گیرند و حالت میانه ای دارند. برخی به سر مطلوبیت و برخی به سر نامطلوبیت طیف نزدیک تر هستند. در نزدیکی سر طیف نامطلوبیت سناریوهای رکود تورمی، رکود نفتی، بحران سیاسی داخلی و لغو برجام و در نزدیکی سر طیف مطلوبیت نیز سناریوهای تورم تکرقمی، رونق اقتصادی و افزایش درآمد نفتی قرار دارند.

لیست کامل متغیرها و جداول توزیع سناریوها

همان‌طور که در بخش اول (روش‌شناسی پژوهش) شرح داده شد، در مرحله اول آینده‌پژوهی از طریق یک پرسشنامه باز، از همه صاحب‌نظران و کارشناسان خواسته شده بود که پیش‌نگری‌های خود از مسائل ایران ۱۳۹۵ را مطرح کنند. از میان صدها مورد مطرح شده در دور اول، پس از ترکیب هم‌پوشانی‌ها، حذف موارد بی‌ارتباط و مبهم و انجام اصلاحات لازم، در نهایت ۲۰۳ متغیر تأثیرگذار بر آینده ایران در سال ۱۳۹۵ استخراج شد. در بخش پیوست، لیست این ۲۰۳ مورد را مشاهده می‌کنید. از این میان ۱۹۵ مورد اول به‌عنوان مسائل دارای اهمیت متوسط به بالا برگزیده شدند.

در دسته‌بندی موضوعی متغیرها از مدل پایش محیط آینده‌بان استفاده شده که در گزارش سال‌های گذشته معرفی شده است. تصویر این مدل که حوزه‌های ۱۰گانه را برای ایران ۱۳۹۵ مشخص می‌کند، در زیر قابل مشاهده است.

مسئله (متغیر)	موضوع	درصد اهمیت	درصد عدم قطعیت
۱ رکود/ رونق اقتصادی	اقتصادی	۹۳.۵۷	۶۷.۲
۲ بیکاری	اقتصادی	۹۲.۵	۴۰
۳ پایداری برجام	بین الملل	۹۰.۷۴	۶۵.۲
۴ قدرت خرید عمومی و معیشت مردم	اقتصادی	۸۸.۵۷	۴۷.۹۱
۵ فساد سیستمی	اجتماعی	۸۸.۵۷	۴۰.۸۶
۶ بحران منابع زیرزمینی آبی	محیط زیست	۸۶	۳۲.۸۵
۷ نابرابری ناعادلانه توزیع ثروت	اقتصادی	۸۳.۹۲	۲۹.۱۶
۸ نرخ رشد سرطان	سلامت	۸۳.۴۶	۳۵.۹
۹ بیمه و خدمات سلامت	سلامت	۸۳.۴۶	۵۶.۵
۱۰ تضاد منافع واردکنندگان و تولیدکنندگان	صنعت و کشاورزی	۸۳.۴۶	۳۷.۳۶
۱۱ قیمت نفت و بازار جهانی آن	بین الملل	۸۳.۳۳	۶۰.۸۳
۱۲ امید/ ناامیدی درباره بهبود اوضاع در آینده	اجتماعی	۸۲.۵	۴۴.۷۸
۱۳ تقابل منطقه‌ای ایران با عربستان	بین الملل	۸۲.۲۲	۶۰.۴
۱۴ سرنوشت انتخابات آینده ایالات متحده امریکا	بین الملل	۸۱.۸۵	۶۸.۳۳
۱۵ آلودگی هوای کلان شهرها	محیط زیست	۸۱.۶	۳۰
۱۶ کارشکنی رانت خواران در مسیر اصلاحات اقتصادی	اقتصادی	۸۱.۴۲	۳۷.۰۸
۱۷ شفافیت اقتصادی	اقتصادی	۸۱.۴۲	۴۶.۲۵
۱۸ اختلاف نظر در سطوح کلان حاکمیت در موضوعات کلیدی	سیاسی	۸۱.۴۲	۶۰.۴۳
۱۹ قطبی شدگی جامعه	اجتماعی	۸۱.۱۱	۴۱.۹۰
۲۰ سرمایه اجتماعی	اجتماعی	۸۱.۰۷	۴۰
۲۱ بحران نظام اداری و بوروکراسی ناکارآمد	اجتماعی	۸۱.۰۷	۲۵.۶۵
۲۲ مسائل سلامت روان	سلامت	۸۰.۷۶	۴۴.۲۸
۲۳ جایگاه ایران در جهان اسلام	دین	۸۰.۷۶	۴۵.۴۵
۲۴ چالش ایران با جمهوری خواهان ایالات متحده امریکا	بین الملل	۸۰.۴۵	۴۵.۲۱
۲۵ مرکزگرایی از الگوهای هنجاری رسمی	فرهنگی	۸۰.۴۱	۳۷.۷۲
۲۶ اعتیاد به مواد مخدر	سلامت	۸۰.۴	۳۲.۳۸
۲۷ ریزگردها	محیط زیست	۸۰.۳۸	۳۱.۹۰
۲۸ مهاجرت متخصصان و نخبگان علمی از کشور	علم و فناوری	۸۰.۳۸	۳۳.۱۸
۲۹ قانون گذاری و بستر سازی برای سرمایه گذاری خارجی	اقتصادی	۸۰.۳۵	۴۹.۱۳
۳۰ تورم	اقتصادی	۸۰.۳۵	۶۰.۴

ردیف	مسئله (متغیر)	موضوع	درصد اهمیت	درصد عدم قطعیت
۳۱	شکل گیری و ایفای نقش مجلس دهم	سیاسی	۸۰.۳۵	۵۹.۰۹
۳۲	وضعیت اخلاق عمومی	اجتماعی	۸	۳۱.۳۰
۳۳	شیوه نقش آفرینی ایران در تحولات سوریه	بین الملل	۸	۵۹.۵۶
۳۴	مشکلات سلامت ناشی از آلودگی هوا	سلامت	۷۸.۸۴	۳۲.۷۲
۳۵	روابط دوجانبه ایران و ایالات متحده امریکا	بین الملل	۷۸.۵۱	۶۳.۴۷
۳۶	تامین آب جهت مصارف کشاورزی	صنعت و کشاورزی	۷۸.۱۴	۴۴.۵
۳۷	احساس نابرابری نا عادلانه در اقشار مختلف	اجتماعی	۷۷.۸۵	۳۱.۷۳
۳۸	بروز مشکلات طرح تحول نظام سلامت	سلامت	۷۷.۶۹	۶۱.۹۰
۳۹	نقش نیروهای مسلح ایران در امنیت منطقه	بین الملل	۷۷.۰۳	۳۵.۶۵
۴۰	تخریب و تغییر کاربری جنگل ها، مراتع و سایر منابع طبیعی	محیط زیست	۷۶.۹۲	۳۵.۲۳
۴۱	فارغ التحصیلان دانشگاهی با دانش و مهارت ناکافی	علم و فناوری	۷۶.۹۲	۳۲.۲۷
۴۲	کالایی شدن سلامت	سلامت	۷۶.۸	۴۲.۱۰
۴۳	داعش و سایر گروه های تکفیری	بین الملل	۷۶.۶۶	۶۲.۴
۴۴	آلودگی آب	محیط زیست	۷۶.۴	۳۸.۰۹
۴۵	فعالیت های موشکی ایران	بین الملل	۷۶.۲۹	۵۲.۰۸
۴۶	نزاع های سیاسی جریان های قدرت	سیاسی	۷۶.۰۷	۵۰.۸
۴۷	نارضایتی عمومی از وضع زندگی	اجتماعی	۷۶.۰۷	۳۵.۲۱
۴۸	خشکسالی گسترده در کشور	محیط زیست	۷۶	۳۴.۷۶
۴۹	آزادی بیان و آزادی رسانه ها	فرهنگی	۷۵.۹۲	۴۴.۳۴
۵۰	باور عمومی به توانایی دولت در رفع مشکلات	سیاسی	۷۵	۴۷.۵
۵۱	تنش سبک زندگی ایرانی-اسلامی با سبک زندگی غیر رسمی	دین	۷۵	۳۶.۳۶
۵۲	واردات محصولات خارجی	صنعت و کشاورزی	۷۴.۶۱	۴۵.۵
۵۳	ناامیدی فارغ التحصیلان دانشگاهی از آینده حرفه ای	علم و فناوری	۷۴.۶۱	۲۹.۵۴
۵۴	ساماندهی بدهی های دولت	اقتصادی	۷۴.۰۷	۵۰.۴۳
۵۵	ناکارآمدی نظام مالیاتی	اقتصادی	۷۳.۸۴	۳۲.۹۱
۵۶	بازتنظیم رابطه سرمایه گذاری غیرمولد و مولد	اقتصادی	۷۳.۷۵	۴۵.۲۶
۵۷	به کار گیری نخبگان در تصمیم سازی های حاکمیتی	سیاسی	۷۳.۵۷	۴۵.۴۵
۵۸	بدهی های بانکی صاحبان صنایع	صنعت و کشاورزی	۷۳.۴۶	۴۴.۵
۵۹	اختلافات درون حاکمیتی درباره مسائل فرهنگی	فرهنگی	۷۳.۳۳	۴۳.۱۸
۶۰	مصرف گسترده سریال های ماهواره ای	فرهنگی	۷۳.۳۳	۳۱.۷۳

ردیف	مسئله (متغیر)	موضوع	درصد اهمیت	درصد عدم قطعیت
۶۱	انحصار داخلی در صنایع خودروسازی	صنعت و کشاورزی	۷۳.۳۳	۳۱.۳۶
۶۲	تناسب نداشتن فارغ التحصیلان دانشگاهی با نیازهای جامعه	علم و فناوری	۷۳.۰۷	۲۳.۵
۶۳	کسری بودجه دولت	اقتصادی	۷۲.۸۵	۵۲.۰۸
۶۴	کالایی شدن آموزش	اجتماعی	۷۲.۸۵	۳۵.۴۵
۶۵	بیماری های قلبی و عروقی	سلامت	۷۲.۸	۳۱.۸۱
۶۶	نوسازی و سرمایه گذاری در صنعت نفت	صنعت و کشاورزی	۷۲.۸	۵۶.۶۶
۶۷	تناسب نداشتن نتایج پژوهش های علمی با نیازهای جامعه	علم و فناوری	۷۲.۶۹	۲۸.۵۷
۶۸	فربگی اقتصاد زیرزمینی و قاچاق	اقتصادی	۷۲.۵	۳۷.۰۸
۶۹	میزان تولیدات کشاورزی داخلی	صنعت و کشاورزی	۷۲.۳	۴۶.۵
۷۰	پیامدهای اجتماعی واگذاری ها و خصوصی سازی اقتصادی	اجتماعی	۷۲.۱۴	۴۱.۳
۷۱	بحران فرمالیسم دانشگاهی و تقلیل فضای علمی به محیط اداری	علم و فناوری	۷۲.۰۸	۳۱.۸۱
۷۲	تحولات کردستان عراق و کردستان سوریه	بین الملل	۷۱.۹۲	۶۴.۵۸
۷۳	بحران صندوق های بازنشستگی	اقتصادی	۷۱.۵۳	۵۰.۴۳
۷۴	رقابت تولید کنندگان داخلی با برندهای خارجی	صنعت و کشاورزی	۷۱.۵۳	۵۱.۸۱
۷۵	اعتبار مدارک دانشگاهی و آموزش عالی در افکار عمومی	علم و فناوری	۷۱.۵۳	۳۵
۷۶	قراردادهای تجاری با طرف های خارجی	اقتصادی	۷۱.۴۸	۵۰.۴۱
۷۷	نوسازی صنایع	صنعت و کشاورزی	۷۱.۲	۵۲.۶۳
۷۸	صلاحیت اعضای جدید هیئت علمی دانشگاه ها	علم و فناوری	۷۱.۱۵	۴۴.۵۴
۷۹	داوری افکار عمومی درباره عملکرد عادلانه نظام قضایی	سیاسی	۷۱.۰۷	۳۳.۱۸
۸۰	دشواری های تشکیل زندگی زوج های جوان	اجتماعی	۷۱.۰۷	۳۰
۸۱	بحران تامین آب آشامیدنی روستاها	اجتماعی	۷۰.۸	۴۳
۸۲	کمیت و کیفیت تحصیلات تکمیلی در دانشگاه آزاد	علم و فناوری	۷۰.۷۶	۳۸.۰۹
۸۳	رسانه های مستقل	فرهنگی	۷۰.۷۴	۳۸.۲۶
۸۴	عملیاتی سازی اقتصاد مقاومتی	اقتصادی	۷۰.۷۱	۵۲.۵
۸۵	چالش های قومی - محلی	اجتماعی	۷۰.۳۵	۴۵.۲۱
۸۶	یاس و سرخوردگی جوانان	اجتماعی	۷۰	۳۳.۹۱
۸۷	فرهنگ مصرف گرایی	فرهنگی	۷۰	۲۵.۶۵
۸۸	وضعیت کسب و کارهای کوچک	اقتصادی	۶۹.۶۲	۵۵.۹
۸۹	بنگاه های خودمختار خارج از روند اخذ مجوز و پرداخت مالیات	اقتصادی	۶۹.۶۲	۴۶.۹۵
۹۰	بحران بانک ها و موسسات اعتباری	اقتصادی	۶۹.۶۲	۳۵.۲۱

مسئله (متغیر)	موضوع	درصد اهمیت	درصد عدم قطعیت
۹۱ رکود/ رونق بازار مسکن	اقتصادی	۶۹.۲۸	۵۵.۷۶
۹۲ آسیب پذیری امور مربوط به خانواده ها از ابزارهای تلفن هوشمند	اجتماعی	۶۹.۲۸	۳۷.۸۲
۹۳ تعامل دولت و نیروهای مسلح	سیاسی	۶۹.۲۵	۵۰.۹
۹۴ امنیت مرزهای شرقی	اجتماعی	۶۸.۹۲	۴۰.۴۳
۹۵ تمرکز فرصت ها و امکانات در پایتخت	اجتماعی	۶۸.۹۲	۲۷.۸۲
۹۶ اثرگذاری رسانه های غیررسمی بر زندگی شهروندان	فرهنگی	۶۸.۸۸	۳۷.۳۹
۹۷ بیابان زایی	محیط زیست	۶۸.۸	۳۵.۷۱
۹۸ وضعیت پروژه های عمرانی	اقتصادی	۶۸.۵۷	۵۲.۶
۹۹ تزلزل نهاد خانواده	اجتماعی	۶۸.۵۷	۳۴.۵۴
۱۰۰ ناکارآمدی نظام گمرکی	اقتصادی	۶۸.۴۶	۳۷.۷۲
۱۰۱ مرگ اکوسیستم مرتبط به دریاچه ها	محیط زیست	۶۸.۴	۳۲.۸۵
۱۰۲ بحران مسائل جنسی	اجتماعی	۶۸.۲۱	۴۰.۴۳
۱۰۳ نرخ سود در نظام بانکی	اقتصادی	۶۸.۱۴	۳۰.۸۳
۱۰۴ بازگشت احمدی نژاد به رقابت سیاسی	سیاسی	۶۷.۸۵	۶۳.۰۴
۱۰۵ هزینه سازی امنیتی برای دولت یازدهم	سیاسی	۶۷.۷۷	۴۰.۹
۱۰۶ جذب گردشگران خارجی	فرهنگی	۶۷.۶۹	۶۰.۸۶
۱۰۷ استفاده بی رویه کشاورزان از سموم شیمیایی	صنعت و کشاورزی	۶۷.۶۹	۳۹.۵۴
۱۰۸ بدل شدن موقعیت های علمی و دانشگاهی به رانت سیاسی	علم و فناوری	۶۷.۶۹	۳۱.۴۲
۱۰۹ گروه های تروریستی مستقر در شرق کشور	بین الملل	۶۷.۶۹	۴۲.۱۷
۱۱۰ ادامه اجرای هدفمندی یارانه ها	اقتصادی	۶۷.۵	۴۳.۷۵
۱۱۱ پرونده های اختلاس مسئولان حکومتی	سیاسی	۶۷.۴	۵۱.۷۳
۱۱۲ استفاده از شبکه های اجتماعی آنلاین در بستر اینترنت همراه	فرهنگی	۶۷.۴	۳۰.۸۶
۱۱۳ بیماری های خاص و صعب العلاج مانند ام.اس	سلامت	۶۷.۲	۳۵.۹
۱۱۴ بهبود بهره وری صنایع	صنعت و کشاورزی	۶۷.۲	۴۵
۱۱۵ تنش در مسائل مربوط به مجلس خبرگان	سیاسی	۶۷.۱۴	۴۵.۶۵
۱۱۶ واردات کالاهای لوکس	اقتصادی	۶۷.۰۳	۳۸.۷۵
۱۱۷ تغییر مرجعیت فرهنگی و رهبری فکری به خارج از مرزها در میان گروه های قومی-زبانی	فرهنگی	۶۷.۰۳	۴۳.۹۱
۱۱۸ مشکلات سلامت ناشی از سبک زندگی جدید	سلامت	۶۶.۸	۳۶.۱۹
۱۱۹ کالایی شدن مناسبات انسانی	فرهنگی	۶۶.۶۶	۳۶.۵۲
۱۲۰ مشکلات سلامت ناشی از تغذیه ناسالم	سلامت	۶۶.۶۶	۳۲.۳۸

مسئله (متغیر)	موضوع	درصد اهمیت	درصد عدم قطعیت
۱۲۱ تولید بی رویه زباله	محیط زیست	۶۶.۴	۳۱.۹
۱۲۲ سرانه مطالعه	فرهنگی	۶۶.۲۹	۲۸.۶۹
۱۲۳ قبح اختلاس و تخلفات مالی	اجتماعی	۶۶.۰۷	۳۱.۳
۱۲۴ مرگ و آسیب های ناشی از سوانح رانندگی	سلامت	۶۶	۳۱.۹
۱۲۵ ارزش پول ملی نسبت به ارزهای خارجی	اقتصادی	۶۵.۹۲	۴۰
۱۲۶ شیوه نهایی سازی برنامه ششم توسعه	سیاسی	۶۵.۹۲	۴۰.۸۳
۱۲۷ ائتلاف برخی کشورهای عربی منطقه علیه ایران	بین الملل	۶۵.۹۲	۴۴.۷۸
۱۲۸ خصوصی سازی منابع عمومی زیست محیطی	محیط زیست	۶۵.۸۳	۵۳.۵
۱۲۹ چالش های نهادهای حاکمیتی با صادرکنندگان	صنعت و کشاورزی	۶۵.۷۶	۴۴.۵
۱۳۰ تحولات داخلی ترکیه	بین الملل	۶۵.۴۵	۶۲.۱۷
۱۳۱ سرقت و تقلب علمی	علم و فناوری	۶۵.۳۸	۳۶.۳۶
۱۳۲ ائتلاف منطقه ای ایران و روسیه	بین الملل	۶۵.۱۸	۳۹.۵۶
۱۳۳ مسائل باوروری و ناباوروری	سلامت	۶۴.۸	۳۶.۱۹
۱۳۴ باور مردم به سخنان مسئولان حکومتی	سیاسی	۶۴.۶۴	۴۰.۸۶
۱۳۵ اسلام هراسی در جهان غرب	بین الملل	۶۴.۴۴	۳۰.۸۳
۱۳۶ رشد و پیشرفت سریع فناوری های نوظهور	علم و فناوری	۶۴.۲۳	۴۴.۵۴
۱۳۷ حاکم شدن الگوهای نازل و مبتذل بر مصرف فرهنگی	فرهنگی	۶۳.۳۳	۳۲.۶
۱۳۸ سبک های مغزی	سلامت	۶۳.۳۳	۳۴.۵
۱۳۹ آلودگی محصولات غذایی	صنعت و کشاورزی	۶۳.۳۳	۴۷.۵
۱۴۰ روابط حاکمیت ایران با دولت عراق	بین الملل	۶۳.۳۳	۶۰.۴۱
۱۴۱ چالش سیاسی موافقان و مخالفان ورود به «جامعه جهانی»	سیاسی	۶۳.۲۱	۵۹.۵۴
۱۴۲ مشکلات سلامت ناشی از پارازیت	سلامت	۶۳.۲	۳۹.۵۴
۱۴۳ وضعیت صنایع وابسته به آب مانند ذوب آهن	صنعت و کشاورزی	۶۲.۶۹	۵۰
۱۴۴ نرخ ازدواج	اجتماعی	۶۲.۵	۳۶.۵۲
۱۴۵ نرخ طلاق	اجتماعی	۶۲.۱۴	۲۸.۶۳
۱۴۶ مهاجرت از روستا به شهر	اجتماعی	۶۲.۱۴	۳۳.۸
۱۴۷ گرایش به سلفی گری در برخی جوانان اهل سنت	دین	۶۱.۹۲	۴۶.۱۹
۱۴۸ فریبگی فرهنگ زیرزمینی	فرهنگی	۶۱.۸۵	۳۸.۲۶
۱۴۹ قطب بندی های سیاسی جدید	سیاسی	۶۱.۷۸	۶۴.۳۴
۱۵۰ تامین امنیت عمومی در فضاها شهری	اجتماعی	۶۱.۴۲	۳۶.۵۲

مستله (متغیر)	موضوع	درصد اهمیت	درصد عدم قطعیت
۱۵۱	حمایت ایران از حزب الله لبنان و گروه های مقاومت فلسطین	بین الملل	۶۱.۱۱
۱۵۲	شاخص های بورس	اقتصادی	۶۱.۰۷
۱۵۳	مهاجرت از استان های مرزی	اجتماعی	۶۱.۰۷
۱۵۴	تجمع صندوق های بیمه سلامت	سلامت	۶۰.۸
۱۵۵	فرصت های پسابرجام برای تبادلات علمی	علم و فناوری	۶۰.۷۶
۱۵۶	مسئله حقوق بشر در ایران	بین الملل	۶۰.۳۷
۱۵۷	گرایش به نمایش رسانه های ثروت و قدرت	فرهنگی	۵۹.۶۱
۱۵۸	گرایش به افراط گرایی شیعی در برخی جوانان اهل تشیع	دین	۵۹.۶
۱۵۹	آتش سوزی جنگل ها	محیط زیست	۵۹.۶
۱۶۰	آلودگی خاک	محیط زیست	۵۹.۶
۱۶۱	تحریم های اقتصادی مربوط به مسائل غیر هسته ای	اقتصادی	۵۸.۹۲
۱۶۲	مهاجرت به پایتخت	اجتماعی	۵۸.۹۲
۱۶۳	سواد دیجیتالی برای مواجهه با امکانات جدید تلفن های همراه	فرهنگی	۵۸.۸۸
۱۶۴	شکاف بین نسلی	اجتماعی	۵۸.۵۷
۱۶۵	اعتراض های کارگری برای حقوق معوقه	اجتماعی	۵۸.۲۱
۱۶۶	سرنوشت پول های آزاد شده ایران در ایالات متحده امریکا	اقتصادی	۵۷.۸۵
۱۶۷	اختلاف نظر های اقتصادی مسئولان دولت	اقتصادی	۵۷.۵
۱۶۸	شیوه نقش آفرینی ایران در تحولات یمن	بین الملل	۵۷.۴
۱۶۹	پیوستن ایران به طرح جاده ابریشم نوین	بین الملل	۵۷.۲
۱۷۰	اعتبار نشان استاندارد در افکار عمومی	صنعت و کشاورزی	۵۶.۹۲
۱۷۱	حذف یارانه برخی اقشار	اقتصادی	۵۶.۷۸
۱۷۲	تغییرات الگوهای روابط والدین و کودکان نسل جدید	اجتماعی	۵۶.۷۸
۱۷۳	بیماری های اسکلتی و عضلانی	سلامت	۵۵.۶
۱۷۴	تهدید زیستگاه های جانوری	محیط زیست	۵۵.۶
۱۷۵	وضعیت گرایش عمومی به مناسک دینی	دین	۵۵
۱۷۶	پرخاش گری و نزاع های فردی	اجتماعی	۵۴.۶۴
۱۷۷	جنگ سایبری ایران و غرب	بین الملل	۵۴.۴۴
۱۷۸	حقوق زنان	اجتماعی	۵۴.۲۸
۱۷۹	مسئله حصر	سیاسی	۵۳.۹۲
۱۸۰	تغییرات الگوهای روابط زناشویی بین زوج های جوان	اجتماعی	۵۳.۹۲

مسئله (متغیر)	موضوع	درصد اهمیت	درصد عدم قطعیت
۱۸۱ فیلترینگ اینترنت	فرهنگی	۵۲.۹۶	۳۶.۰۸
۱۸۲ وضعیت اقلیت های دینی و مذهبی در ایران	دین	۵۲.۸	۳۵.۴۵
۱۸۳ مدیریت یکپارچه شهر تهران	اجتماعی	۵۲.۲۲	۴۱.۳۶
۱۸۴ اعتبار صداوسیما در افکار عمومی	فرهنگی	۵۱.۴۸	۳۵.۲۱
۱۸۵ رتبه ایران در شاخص های علمی جهانی	علم و فناوری	۵۱.۱۵	۴۵.۹
۱۸۶ بزه ها و دزدی های کوچک	اجتماعی	۵۱.۱۱	۳۰.۴۵
۱۸۷ معضلات افشای حریم خصوصی در فضای مجازی	اجتماعی	۵۰.۷۱	۳۶.۹۵
۱۸۸ قطعی گسترده برق و آب مناطق مسکونی برخی شهرها	اجتماعی	۵۰.۳۵	۵۶.۵۲
۱۸۹ معنویت گرایی های جدید و غیردینی	دین	۵۰	۳۹.۰۹
۱۹۰ لغو رواید ایران با کشورهای جهان	بین الملل	۴۸.۸۴	۳۹.۵۶
۱۹۱ شیوه نقش آفرینی ایران در تحولات بحرین	بین الملل	۴۷.۴۰	۳۵.۲۱
۱۹۲ نرخ رشد جمعیت	اجتماعی	۴۷.۱۴	۲۶.۵۲
۱۹۳ فرصت ها و امکانات تفریحی و ورزشی زنان	اجتماعی	۴۵.۷۱۴	۲۶.۵۲
۱۹۴ کلاه برداری، مزاحمت و سایر جرائم اینترنتی	اجتماعی	۴۱.۷۸	۳۶.۸۱
۱۹۵ انتقام ها و احقاق حق های خودسرانه	اجتماعی	۴۰.۷۱	۳۷.۲۷
۱۹۶ مسئله شناخته شده با عنوان «ازدواج سفید»	اجتماعی	۳۹.۶۴	۴۰.۴۳
۱۹۷ خودکشی	اجتماعی	۳۹.۶۴	۳۹.۱۳
۱۹۸ شیوه نقش آفرینی ایران در تحولات کشورهای افریقایی دارای اقلیت موثر شیعه مذهب	بین الملل	۳۹.۶۲	۴۵
۱۹۹ شکار غیرقانونی حیوانات	محیط زیست	۳۹.۲۳	۳۸.۵۷
۲۰۰ تامین بودجه سازمان صداوسیما	سیاسی	۳۸.۵۷	۲۷.۸۲
۲۰۱ جایگاه زنان در مدیریت کشور	اجتماعی	۳۸.۵۷	۳۸.۶۳
۲۰۲ تحولات داخلی افغانستان	بین الملل	۳۷.۶۹	۵۵.۹
۲۰۳ تحولات داخلی تاجیکستان	بین الملل	۲۷.۳۰	۶۱.۴۲

توزیع سناریوها به ازای نمرات ناسازگاری

سناریوهای بدتر	سناریوهای بهتر	تعداد	ناسازگاری
۰۰۱۴۵۳	۰۰۰۰۰۰	۰۰۰۰۰۵	۰۰۰۰۰
۰۰۱۴۴۸	۰۰۰۰۰۵	۰۰۰۰۰۵	۰۰۰۰۱
۰۰۱۴۲۴	۰۰۰۰۱۰	۰۰۰۰۲۴	۰۰۰۰۲
۰۰۱۴۰۲	۰۰۰۰۳۴	۰۰۰۰۲۲	۰۰۰۰۳
۰۰۱۳۲۲	۰۰۰۰۵۶	۰۰۰۰۸۰	۰۰۰۰۴
۰۰۱۲۰۹	۰۰۰۱۳۶	۰۰۰۱۱۳	۰۰۰۰۵
۰۰۱۰۷۷	۰۰۰۲۴۹	۰۰۰۱۳۲	۰۰۰۰۶
۰۰۰۹۳۵	۰۰۰۳۸۱	۰۰۰۱۴۲	۰۰۰۰۷
۰۰۰۷۵۱	۰۰۰۵۲۳	۰۰۰۱۸۴	۰۰۰۰۸
۰۰۰۶۱۰	۰۰۰۷۰۷	۰۰۰۱۴۱	۰۰۰۰۹
۰۰۰۴۵۸	۰۰۰۸۴۸	۰۰۰۱۵۲	۰۰۰۱۰
۰۰۰۳۲۷	۰۰۱۰۰۰	۰۰۰۱۳۱	۰۰۰۱۱
۰۰۰۲۱۴	۰۰۱۱۳۱	۰۰۰۱۱۳	۰۰۰۱۲
۰۰۰۱۴۷	۰۰۱۲۴۴	۰۰۰۰۶۷	۰۰۰۱۳
۰۰۰۱۰۰	۰۰۱۳۱۱	۰۰۰۰۴۷	۰۰۰۱۴
۰۰۰۰۶۵	۰۰۱۳۵۸	۰۰۰۰۳۵	۰۰۰۱۵
۰۰۰۰۴۵	۰۰۱۳۹۳	۰۰۰۰۲۰	۰۰۰۱۶
۰۰۰۰۲۸	۰۰۱۴۱۳	۰۰۰۰۱۷	۰۰۰۱۷
۰۰۰۰۱۷	۰۰۱۴۳۰	۰۰۰۰۱۱	۰۰۰۱۸
۰۰۰۰۱۰	۰۰۱۴۴۱	۰۰۰۰۰۷	۰۰۰۱۹
۰۰۰۰۰۸	۰۰۱۴۴۸	۰۰۰۰۰۲	۰۰۰۲۰
۰۰۰۰۰۴	۰۰۱۴۵۰	۰۰۰۰۰۴	۰۰۰۲۱
۰۰۰۰۰۲	۰۰۱۴۵۴	۰۰۰۰۰۲	۰۰۰۲۲
۰۰۰۰۰۱	۰۰۱۴۵۶	۰۰۰۰۰۱	۰۰۰۲۳
۰۰۰۰۰۰	۰۰۱۴۵۷	۰۰۰۰۰۱	۰۰۰۲۴

توزیع سناریوها به ازای شاخص امتیاز مجموع تأثیرات (Total Impact Score)

امتیاز	تعداد	سناریوهای بدتر	سناریوهای بهتر
-۰۰۰۰۳۵	۰۰۰۰۰۱	۰۰۰۰۰۰	۰۰۰۱۴۵۷
-۰۰۰۰۳۴	۰۰۰۰۰۰	۰۰۰۰۰۱	۰۰۰۱۴۵۷
-۰۰۰۰۳۳	۰۰۰۰۰۰	۰۰۰۰۰۱	۰۰۰۱۴۵۷
-۰۰۰۰۳۲	۰۰۰۰۰۰	۰۰۰۰۰۱	۰۰۰۱۴۵۷
-۰۰۰۰۳۱	۰۰۰۰۰۰	۰۰۰۰۰۱	۰۰۰۱۴۵۷
-۰۰۰۰۳۰	۰۰۰۰۰۱	۰۰۰۰۰۱	۰۰۰۱۴۵۶
-۰۰۰۰۲۹	۰۰۰۰۰۲	۰۰۰۰۰۲	۰۰۰۱۴۵۴
-۰۰۰۰۲۸	۰۰۰۰۰۰	۰۰۰۰۰۴	۰۰۰۱۴۵۴
-۰۰۰۰۲۷	۰۰۰۰۰۰	۰۰۰۰۰۴	۰۰۰۱۴۵۴
-۰۰۰۰۲۶	۰۰۰۰۰۲	۰۰۰۰۰۴	۰۰۰۱۴۵۲
-۰۰۰۰۲۵	۰۰۰۰۰۶	۰۰۰۰۰۶	۰۰۰۱۴۴۶
-۰۰۰۰۲۴	۰۰۰۰۰۲	۰۰۰۰۱۲	۰۰۰۱۴۴۴
-۰۰۰۰۲۳	۰۰۰۰۰۳	۰۰۰۰۱۴	۰۰۰۱۴۴۱
-۰۰۰۰۲۲	۰۰۰۰۰۳	۰۰۰۰۱۷	۰۰۰۱۴۳۸
-۰۰۰۰۲۱	۰۰۰۰۱۱	۰۰۰۰۲۰	۰۰۰۱۴۲۷
-۰۰۰۰۲۰	۰۰۰۰۱۰	۰۰۰۰۳۱	۰۰۰۱۴۱۷
-۰۰۰۰۱۹	۰۰۰۰۱۱	۰۰۰۰۴۱	۰۰۰۱۴۰۶
-۰۰۰۰۱۸	۰۰۰۰۱۴	۰۰۰۰۵۲	۰۰۰۱۳۹۲
-۰۰۰۰۱۷	۰۰۰۰۱۷	۰۰۰۰۶۶	۰۰۰۱۳۷۵
-۰۰۰۰۱۶	۰۰۰۰۱۵	۰۰۰۰۸۳	۰۰۰۱۳۶۰
-۰۰۰۰۱۵	۰۰۰۰۲۶	۰۰۰۰۹۸	۰۰۰۱۳۳۴
-۰۰۰۰۱۴	۰۰۰۰۲۱	۰۰۰۰۱۲۴	۰۰۰۱۳۱۳
-۰۰۰۰۱۳	۰۰۰۰۳۴	۰۰۰۰۱۴۵	۰۰۰۱۲۷۹
-۰۰۰۰۱۲	۰۰۰۰۴۰	۰۰۰۰۱۷۹	۰۰۰۱۲۳۹
-۰۰۰۰۱۱	۰۰۰۰۳۵	۰۰۰۰۲۱۹	۰۰۰۱۲۰۴
-۰۰۰۰۱۰	۰۰۰۰۴۴	۰۰۰۰۲۵۴	۰۰۰۱۱۶۰
-۰۰۰۰۰۹	۰۰۰۰۵۱	۰۰۰۰۲۹۸	۰۰۰۱۱۰۹
-۰۰۰۰۰۸	۰۰۰۰۵۹	۰۰۰۰۳۴۹	۰۰۰۱۰۵۰
-۰۰۰۰۰۷	۰۰۰۰۵۹	۰۰۰۰۴۰۸	۰۰۰۰۹۹۱
-۰۰۰۰۰۶	۰۰۰۰۶۷	۰۰۰۰۴۶۷	۰۰۰۰۹۲۴
-۰۰۰۰۰۵	۰۰۰۰۷۷	۰۰۰۰۵۳۴	۰۰۰۰۸۴۷
-۰۰۰۰۰۴	۰۰۰۰۶۳	۰۰۰۰۶۱۱	۰۰۰۰۷۸۴
-۰۰۰۰۰۳	۰۰۰۰۶۶	۰۰۰۰۶۷۴	۰۰۰۰۷۱۸
-۰۰۰۰۰۲	۰۰۰۰۷۴	۰۰۰۰۷۴۰	۰۰۰۰۶۴۴
-۰۰۰۰۰۱	۰۰۰۰۷۴	۰۰۰۰۸۱۴	۰۰۰۰۵۷۰

توزیع سناریوها به ازای شاخص امتیاز مجموع تأثیرات (Total Impact Score)

سناریوهای بدتر	سناریوهای بهتر	تعداد	امتیاز
۰۰۰۵۰۰	۰۰۰۸۸۸	۰۰۰۰۷۰	۰۰۰۰۰
۰۰۰۴۴۱	۰۰۰۹۵۸	۰۰۰۰۵۹	۰۰۰۰۱
۰۰۰۳۹۲	۰۰۱۰۱۷	۰۰۰۰۴۹	۰۰۰۰۲
۰۰۰۳۳۴	۰۰۱۰۶۶	۰۰۰۰۵۸	۰۰۰۰۳
۰۰۰۲۸۹	۰۰۱۱۲۴	۰۰۰۰۴۵	۰۰۰۰۴
۰۰۰۲۵۰	۰۰۱۱۶۹	۰۰۰۰۳۹	۰۰۰۰۵
۰۰۰۲۰۹	۰۰۱۲۰۸	۰۰۰۰۴۱	۰۰۰۰۶
۰۰۰۱۷۷	۰۰۱۲۴۹	۰۰۰۰۳۲	۰۰۰۰۷
۰۰۰۱۴۲	۰۰۱۲۸۱	۰۰۰۰۳۵	۰۰۰۰۸
۰۰۰۱۱۹	۰۰۱۳۱۶	۰۰۰۰۲۳	۰۰۰۰۹
۰۰۰۰۹۸	۰۰۱۳۳۹	۰۰۰۰۲۱	۰۰۰۱۰
۰۰۰۰۷۹	۰۰۱۳۶۰	۰۰۰۰۱۹	۰۰۰۱۱
۰۰۰۰۶۷	۰۰۱۳۷۹	۰۰۰۰۱۲	۰۰۰۱۲
۰۰۰۰۵۳	۰۰۱۳۹۱	۰۰۰۰۱۴	۰۰۰۱۳
۰۰۰۰۴۳	۰۰۱۴۰۵	۰۰۰۰۱۰	۰۰۰۱۴
۰۰۰۰۳۷	۰۰۱۴۱۵	۰۰۰۰۰۶	۰۰۰۱۵
۰۰۰۰۳۵	۰۰۱۴۲۱	۰۰۰۰۰۲	۰۰۰۱۶
۰۰۰۰۲۷	۰۰۱۴۲۳	۰۰۰۰۰۸	۰۰۰۱۷
۰۰۰۰۲۳	۰۰۱۴۳۱	۰۰۰۰۰۴	۰۰۰۱۸
۰۰۰۰۲۳	۰۰۱۴۳۵	۰۰۰۰۰۰	۰۰۰۱۹
۰۰۰۰۲۰	۰۰۱۴۳۵	۰۰۰۰۰۳	۰۰۰۲۰
۰۰۰۰۱۸	۰۰۱۴۳۸	۰۰۰۰۰۲	۰۰۰۲۱
۰۰۰۰۱۳	۰۰۱۴۴۰	۰۰۰۰۰۵	۰۰۰۲۲
۰۰۰۰۱۱	۰۰۱۴۴۵	۰۰۰۰۰۲	۰۰۰۲۳
۰۰۰۰۰۹	۰۰۱۴۴۷	۰۰۰۰۰۲	۰۰۰۲۴
۰۰۰۰۰۷	۰۰۱۴۴۹	۰۰۰۰۰۲	۰۰۰۲۵
۰۰۰۰۰۶	۰۰۱۴۵۱	۰۰۰۰۰۱	۰۰۰۲۶
۰۰۰۰۰۴	۰۰۱۴۵۲	۰۰۰۰۰۲	۰۰۰۲۷
۰۰۰۰۰۳	۰۰۱۴۵۴	۰۰۰۰۰۱	۰۰۰۲۸
۰۰۰۰۰۲	۰۰۱۴۵۵	۰۰۰۰۰۱	۰۰۰۲۹
۰۰۰۰۰۲	۰۰۱۴۵۶	۰۰۰۰۰۰	۰۰۰۳۰
۰۰۰۰۰۱	۰۰۱۴۵۶	۰۰۰۰۰۱	۰۰۰۳۱
۰۰۰۰۰۱	۰۰۱۴۵۷	۰۰۰۰۰۰	۰۰۰۳۲
۰۰۰۰۰۱	۰۰۱۴۵۷	۰۰۰۰۰۰	۰۰۰۳۳
۰۰۰۰۰۱	۰۰۱۴۵۷	۰۰۰۰۰۰	۰۰۰۳۴
۰۰۰۰۰۰	۰۰۱۴۵۷	۰۰۰۰۰۱	۰۰۰۳۵

درباره آینده‌بان

در زبان فارسی، پسوند اشتقاقی «بان» با اضافه شدن به پایان واژه‌ها معنای نگهداری و حفاظت را به آن‌ها می‌افزاید. آینده‌بان، به عنوان گروه تخصصی حوزه نوپای آینده‌پژوهی می‌کوشد تا علاوه بر پژوهش و دیده‌بانی آینده، با نگاهی مسئولانه نسبت به آینده، راه کارهایی در جهت نگاهبانی و محافظت از آینده نیز ارائه کند. رویکرد آینده‌بان تنها معطوف به پژوهش علمی آینده نیست، بلکه قصد دارد تا با ایجاد پیوندی بین پژوهش‌های علمی حوزه آینده از یک سو و امروز و فردای جامعه ایران از سوی دیگر، نگاه خردمندانه به آینده را وارد فضای عمومی کند. بر این اساس است که آینده‌بان ایده‌ی محوری «آینده بهتر برای همه» را دنبال می‌کند.

آینده‌بان حاصل دغدغه‌ی مشترک کسانی است که آینده را نه از پیش تعیین شده و محتوم، که قابل شکل دادن می‌دانند. از این روست که تلاش خود را در جهت شکل دهی به آینده بهتر برای همه معطوف کرده‌ایم. آینده‌پژوهی از نگاه ما فراتر از یک رشته دانشگاهی و تولید صرف متون علمی و فراتر از ابزاری برای افزایش قدرت و ثروت قدرت‌مندان است و می‌تواند و باید در خدمت تأمین منافع عمومی قرار گیرد.

بر اساس این دغدغه بود که آینده‌بان، روز ۱۰ اسفند ۱۳۹۲، همزمان با سومین سالروز جهانی آینده افتتاح شد. در حالی که رویدادهای تقویم‌های مرسوم جهان رویدادهای تاریخی و طبیعی معطوف به گذشته را گرامی می‌دارند، نخستین روز جهانی آینده از تاریخ اول مارس ۲۰۱۲ مصادف با ۱۰ اسفند ۱۳۹۰ در سراسر جهان با این امید برگزار شد که روزی برای گرمی‌داشت انرژی و توان همه دانشمندان و کارشناسان جهان امروز برای تغییر زندگی مردم در سراسر کره زمین و راهی برای خلق جهانی بهتر در آینده باشد.

آینده‌بان به عنوان مجموعه‌ای غیردولتی و غیرانتفاعی از سال ۱۳۹۳ گزارش‌های سالانه آینده‌پژوهی سال پیش‌روی ایران را منتشر می‌کند و برای تداوم و بهبود این گزارش‌ها نیازمند نظرها، پیشنهادها و حمایت‌های شما است.

آینده‌بان

www.ayandeban.ir

رویاریابی با چالش‌های امروز جهانی از قبیل بسط و توسعه رسانه‌های اجتماعی و به دنبال آن مسائلی چون شکاف دیجیتال، تضعیف نقش دولت-ملت‌ها در برابر سازمان‌های مردم‌نهاد و جهانی، گسترش سرمایه‌داری جهانی و نهادینه شدن تدریجی حوزه عمومی مجازی و مسائل و موضوعات بومی و محلی ایرانی همچون آلودگی هوا، چالش رشد اقتصادی و مسئله بیکاری، جمعیت، برابری اجتماعی، نیازمند علت‌یابی گذشته، جامع‌نگری امروز و آینده‌نگری برای فرداست.

هدف آینده‌بان در مسیر ساختن آینده‌ای بهتر برای همه، پایش وضعیت موجود از جمله اخبار و رویدادهای معطوف به آینده، پژوهش و انتشار اسناد آینده‌پژوهانه و راهبردی، کمک به توسعه ادبیات نظری و روش‌شناختی آینده‌پژوهی به زبان شفاف و تخصصی علمی برای متخصصان و به زبان هرروزی مردم عادی برای علاقه‌مندان و فرد فرد کسانی است که از امروز دغدغه فردای فرزندان خود را دارند.

هم‌سو کردن چشم‌انداز دولت، سازمان‌های مردم‌نهاد و عموم شهروندان ایرانی در رابطه با سناریوهای مطلوب آینده در زمینه‌های مختلف هدف غایی این رسانه است که می‌کوشد از طرق مختلف برای رسیدن به آن تلاش کند. شنیده شدن صدای مردم در هرم قدرت و آگاهی دولت از آینده مطلوب مورد نظر شهروندان، یکی از مهم‌ترین نقش‌ها را در زمینه مقابله با چالش‌های مختلف محلی و جهانی ایفا می‌کند.

به باور ما یکی از مسیرهای ساخت جهانی بهتر توجه دادن همه به نقش حساس و سرنوشت‌ساز امروزشان در شکل دادن به آینده و آشنایی آن‌ها با مهم‌ترین دستاوردها و تحولات آینده‌ساز است. در مسیر پیش‌رو آینده‌نگری، برخورداری از چشم‌اندازی راهبردی و جهانی، استفاده از راهکارهای بومی در کنار بهره‌مندی از فناوری‌های روز دنیا، نه یک انتخاب که ضرورتی اجتناب‌ناپذیر است و آینده‌بان فرصتی برای گرد هم آمدن فعالان فضای مجازی، استادان و پژوهش‌گران، کنش‌گران اجتماعی و سیاست‌مداران و برنامه‌ریزان کشوری برای به اشتراک گذاشتن افکار، تجربیات و پژوهش‌های مرتبط با آینده است.